



Regeringens årsberättelse 2024

Bilaga 1 Redogörelser för resultatet inom ministeriernas
ansvarsområde



Regeringens årsberättelse 2024

Bilaga 1 Redogörelser för resultatet inom ministeriernas ansvarsområde

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Statsrådet

Statsrådets kansli

Upphovsrättslag (404/1961) 9 § Verk utan upphovsrättsskydd

ISBN pdf: 978-952-383-738-6

ISSN pdf: 2490-0966

ISBN tryckt: 978-952-383-754-6

ISSN tryckt: 2490-0613

Layout: Statsrådets förvaltningsenhet, publikationsverksamheten

Helsingfors 2025

Tryckeri: Grano Oy, 2025



Regeringens årsberättelse 2024
Bilaga 1 Redogörelser för resultatet inom ministeriernas ansvarsområde

Statsrådets publikationer 2025:48

Utgivare	Statsrådet		
Utarbetad av	Statsrådets kansli		
Språk	svenska	Sidantal	254

Referat

Statsrådet lämnar regeringens årsberättelse till riksdagen som den berättelse om regeringens verksamhet, skötseln av statsfinanserna och om hur budgeten har följts samt om regeringens åtgärder med anledning av riksdagens beslut som det föreskrivs om i 46 § i grundlagen. Närmare bestämmelser om regeringens årsberättelse finns i 9 a § i lagen om statsrådet (175/2003) och i 17 och 18 § i lagen om statsbudgeten (423/1988).

I 18 § i lagen om statsbudgeten förutsätts det att de redogörelser för statsfinanserna och skötseln av statsfinanserna samt resultat av statens verksamhet som tas in i regeringens årsberättelse ska ge riktiga och tillräckliga uppgifter om hur budgeten följts och om statens intäkter och kostnader, om statens ekonomiska ställning och resultat (rättvisande bild). På författningsnivå bestäms berättelsens innehåll dessutom särskilt av kraven i statsrådets förordning om regeringens årsberättelse (853/2024). Regeringens årsberättelse för 2024 består av fem delar:

- Regeringens årsberättelse
- Bilaga 1 Redogörelser för resultatet inom ministeriernas ansvarsområde
- Bilaga 2 Bokslutskalkyler
- Bilaga 3 Åtgärder med anledning av riksdagens uttalanden och ställningstaganden
- Bilaga 4 Statens bolagsinnehav

Nyckelord	regeringens årsberättelser, riksdagen, statsrådet, regeringens berättelser, bokslut, ägarstyrning		
-----------	---	--	--

ISBN PDF	978-952-383-738-6	ISSN PDF	2490-0966
ISBN tryckt	978-952-383-754-6	ISSN tryckt	2490-0613
Ärendenummer	VN/23125/2024	Projektnummer	-

URN-adress	https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-738-6
------------	---

Hallituksen vuosikertomus 2024

Liite 1 Ministeriöiden toimialojen tuloksellisuuden kuvaukset

Valtioneuvoston julkaisu ja 2025:48

Julkaisija Valtioneuvosto

Yhteisötekijä Valtioneuvoston kanslia
Kieli ruotsi

Sivumäärä 254

Tiivistelmä

Valtioneuvosto antaa eduskunnalle hallituksen vuosikertomuksen perustuslain 46 §:ssä säädettyinä kertomuksena hallituksen toiminnasta, valtiontalouden hoidosta ja talousarvion noudattamisesta sekä niistä toimista, joihin hallitus on eduskunnan päätösten johdosta ryhtynyt. Hallituksen vuosikertomuksesta säädetään tarkemmin valtioneuvostosta annetun lain (175/2003) 9 a §:ssä sekä valtion talousarviosta annetun lain (423/1988) 17 ja 18 §:ssä.

Talousarviolain 18 §:ssä edellytetään, että hallituksen vuosikertomukseen otettavien valtiontalouden ja valtion taloudenhoidon sekä toiminnan tuloksellisuuden kuvausten tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot talousarvion noudattamisesta, valtion tuotoista ja kuluista, valtion taloudellisesta asemasta sekä tuloksellisuudesta (oikea ja riittävä kuva). Säädösten kertomuksen sisältöä määrittävät erityisesti myös hallituksen vuosikertomuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (853/2024) vaatimukset. Hallituksen vuosikertomus vuodelta 2024 muodostuu viidestä osasta:

- Hallituksen vuosikertomus
- Liite 1 Ministeriöiden toimialojen tuloksellisuuden kuvaukset
- Liite 2 Tilinpäätöslaskelmat
- Liite 3 Toimenpiteet eduskunnan lausumien ja kannanottojen johdosta
- Liite 4 Valtion yhtiöomistus

Asiasanat hallituksen vuosikertomukset, eduskunta, valtioneuvosto, hallituksen kertomukset, valtion tilinpäätös, omistajaohjaus

ISBN PDF	978-952-383-738-6	ISSN PDF	2490-0966
ISBN painettu	978-952-383-754-6	ISSN painettu	2490-0613
Asianumero	VN/23125/2024	Hankenumero	-

Julkaisun osoite <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-738-6>

Innehåll

1	Statsrådets kansli	7
1.1	Översikt över förändringarna i omvärlden och på ansvarsområdet	8
1.2	Förvaltningsområdets resultatutveckling	10
2	Utrikesministeriet	18
2.1	Översikt över förändringarna i omvärlden och på ansvarsområdet	19
2.2	Förvaltningsområdets resultatutveckling	22
3	Justitieministeriet	35
3.1	Översikt över förändringarna i omvärlden och på ansvarsområdet	36
3.2	Förvaltningsområdets resultatutveckling	39
3.3	Sametingets berättelse för 2024	54
4	Inrikesministeriet	68
4.1	Översikt över förändringarna i omvärlden och på ansvarsområdet	69
4.2	Förvaltningsområdets resultatutveckling	73
5	Försvarsministeriet	85
5.1	Översikt över förändringarna i omvärlden och på ansvarsområdet	86
5.2	Förvaltningsområdets resultatutveckling	89
6	Finansministeriet	104
6.1	Översikt över förändringarna i omvärlden och på ansvarsområdet	105
6.2	Förvaltningsområdets resultatutveckling	109
7	Undervisnings- och kulturministeriet	119
7.1	Översikt över förändringarna i omvärlden och på ansvarsområdet	120
7.2	Förvaltningsområdets resultatutveckling	123
8	Jord- och skogsbruksministeriet	141
8.1	Översikt över förändringarna i omvärlden och inom ansvarsområdet	142
8.2	Förvaltningsområdets resultatutveckling	145
9	Kommunikationsministeriet	159
9.1	Översikt över förändringarna i omvärlden och på ansvarsområdet	160
9.2	Förvaltningsområdets resultatutveckling	162

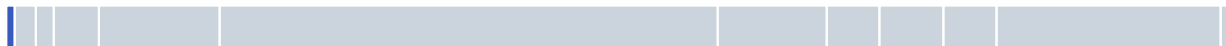
10 Arbets- och näringsministeriet	173
10.1 Översikt över förändringarna i omvärlden och på ansvarsområdet	174
10.2 Förvaltningsområdets resultatutveckling	177
11 Social- och hälsovårdsministeriet	190
11.1 Översikt över förändringarna i omvärlden och på ansvarsområdet	191
11.2 Förvaltningsområdets resultatutveckling	195
12 Miljöministeriet	211
12.1 Översikt över förändringarna i omvärlden och på ansvarsområdet	212
12.2 Förvaltningsområdets resultatutveckling	216
13 Statens affärsverk samt statliga fonder utanför budgeten	231
13.1 Statens affärsverk	231
Forststyrelsen	231
Senatfastigheter	233
Försvarsfastigheter	236
13.2 Statliga fonder utanför budgeten	239
Försörjningsberedskapsfonden	239
Interventionsfonden för jordbruket (Mira)	241
Gårdsbrukets utvecklingsfond (Makera)	242
Brandskyddsfonden	244
Stabilitetsfonden	245
Statens bostadsfond	247
Statens pensionsfond	248
Statens televisions- och radiofond	250
Statsgarantifonden	251
Kärnavfallshanteringsfonden	253
Oljeskyddsfonden	254

1 Statsrådets kansli

Andel av statsbudgeten

Alla förvaltningsområden har haft tillgång till totalt **93 944 mn €**

- Statsrådets kansli andel **636 mn €**



Användning av anslag

- Konsumtionsutgifter 199 mn €
- Överföringsutgifter 37 mn €
- Investeringsutgifter 31 mn €
- Övriga utgifter 0 mn €



Användningsgrad för anslagen

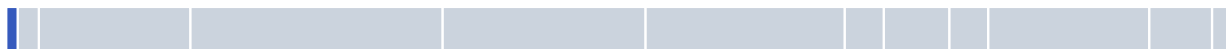
42 %



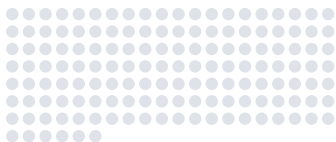
Årsverken

Vid alla förvaltningsområdens ämbetsverk totalt **79 780 årsverken**

- Statsrådets kansli **744 årsverken**



Ämbetsverk 0 ST.



• Inga ämbetsverk

Fonder 0 ST.



• Inga fonder

Affärsverk 0 ST.



• Inga affärsverk

Bolag 29 ST.



FINANSINTRESSE

- Edita Group Abp
- Myntverk i Finland Ab

STRATEGISKT INTRESSE

- Boreal Växtförädling Ab
- Cinia Ab
- Finavia Abp
- Finnair Abp
- Fortum Abp
- Gasum Ab
- Kemijoki Ab
- Leijona Catering Ab
- Motiva Ab
- Neova Ab
- Neste Abp
- Patria Ab
- Posti Group Abp
- SSAB
- Finlands Färjetrafik Ab
- Finska Centralen för Utsädespotatis Ab
- Suomen Viljava Ab
- Tapio Ab
- VR Group Abp

SPECIALUPPGIFTER

- Finnpilot Pilotage Ab
- Governia Ab
- Kuntarahoitus Abp
- Solidium Ab
- Suomen Erillisverkot Ab
- Suomen Ilmailuopisto Ab
- Suomen Malmijalostus Ab
- Veikkaus Ab

1.1 Översikt över förändringarna i omvärlden och på ansvarsområdet

År 2024 tilltog spänningarna i den internationella politiken och motsättningarna ökade särskilt i fråga om säkerhet, handel och ekonomi, teknologi och försörjningsberedskap. Rysslands anfallskrig mot Ukraina och Finlands Natomedlemskap har väsentligt förändrat säkerhetsmiljön i Finland och Europa. Det finns ingen anledning att anta att det allvarliga hotet mot Europas säkerhet kommer att minska. Fokus låg på säkerheten i Östersjön, särskilt på grund av incidenterna i samband med undervattensinfrastrukturen och säkerhets- och miljöriskerna som orsakades av Rysslands skuggflotta.

Beredskapen inför undantagsförhållanden och störningar präglade statsrådets arbete. Under berättelseåret genomfördes i enlighet med regeringsprogrammet en helhetsöversyn av den lagstiftning som gäller störningar och krissituationer som en del av planeringen av lagstiftningen. Utvecklingen av verksamhetsmodellen för statsrådets säkerhetsledning fortsatte och i EU-arbetet förbereddes ståndpunkter om beredskapen. På begäran av Europeiska kommissionens ordförande utarbetade president Niinistö för den nya kommissionen en [rapport om att stärka unionens civila och militära beredskap](#). Rapporten stöder Finlands initiativ om en strategi för en beredskapsunion.

Finlands bruttonationalprodukt minskade jämfört med året innan. Finlands export återhämtar sig långsammare än väntat. Den avtagande inflationen och de sjunkande räntorna är tecken på återhämtning. Läget på arbetsmarknaden väntas vända till det bättre först 2025. Det svaga konjunkturläget återspeglas på många sätt i de offentliga finanserna. Underskottet börjar dock efter hand minska till följd av ekonomins återhämtning och regeringens åtgärder. Trots sparåtgärderna i de offentliga finanserna har tilläggsfinansiering anvisats till forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet och försvarsutgifter. Statsminister Orpo inledde projektet [Tillväxtförhandlingar](#) för att identifiera nya åtgärder som främjar ekonomisk tillväxt.

EU har med sitt ekonomiska stöd och sin sanktionspolitik starkt stöttat Ukrainas svar på Rysslands anfall. Finland har fortsatt stödja Ukraina militärt och inför återuppbyggnaden. Trycket att höja kapaciteten i Europas försvarsindustri har ökat i unionen. EU:s enighet har satts på prov bland annat i frågor som gäller stödet till Ukraina och situationen i Mellanöstern.

EU-valperioden gick ut sommaren 2024. I Europaparlamentsvalet försköts balansen mellan de politiska grupperna högerut. Ursula von der Leyen fortsatte som ordförande för den nya kommissionen som inledde sitt arbete i december, och kommissionär Henna Virkkunen fick uppgiften som verkställande vice ordförande med ansvar för teknikuveränitet, säkerhet och demokrati. I början av 2025 offentliggjorde den nya kommissionen sitt arbetsprogram med målet att bygga ett starkt, säkert och välmående Europa. Programmet fokuserar särskilt på att förbättra konkurrenskraften, öka säkerheten och stärka ekonomins resiliens.

År 2024 präglades de statsägda bolagens omvärld av den svaga konjunkturen, den fortsatta ekonomiska osäkerheten och de ihållande geopolitiska spänningarna. Arbetet för att förbättra konkurrenskraften och lönsamheten fortsatte. Den avtagande inflationen och den sjunkande räntenivån bidrog till bolagens prestationsförmåga. I maj godkände statsrådet ett [ägarpolitiskt principbeslut](#) som eftersträvar hållbar tillväxt, konkurrenskraft och ansvarsfullt innehav.

Tabell 1. Centrala risker inom ansvarsområdet

Risk	Konsekvenser	Hanteringsmetoder
Statsrådets kansli misslyckas med att producera information, kommunikation i rätt tid och gemensamma tjänster till stöd för regeringens verksamhet.	Regeringens arbete blir långsammare och svagare.	Stärka samarbetsstrukturerna, systematiskt stödja regeringen, kommunicera enhetligt och vara beredd på störningar och undantagssituationer.
Statsrådet agerar inte enhetligt.	Beslut fattas i delar, vilket leder till verksamhet och lösningar som inte är enhetliga och därmed inte kostnadseffektiva.	Förbättra samarbetsrutinerna och statsrådets gemensamma processer, säkerställa att nya informationssystem är användbara och interoperabla.
Finlands inflytande i EU leder inte till att målsättningarna uppnås i tillräcklig grad.	Riktlinjerna och avgörandena i EU:s beslutsfattande är delvis ogynnsamma för Finland.	Påverka frågor som är viktiga för Finland lösningsorienterat, vid rätt tidpunkt och enhetligt på olika nivåer.
Det ekonomiska resultatet av statens bolagsinnehav försämras.	Konsekvenser för kapitalinkomsterna.	Aktivt ägarskap för att bolagen ska utvecklas i en osäker omvärld med svag ekonomisk tillväxt.

1.2 Förvaltningsområdets resultatutveckling

Användning av förvaltningsområdets anslag under berättelseåret samt en bedömning av utvecklingen av effektiviteten och produktiviteten

Tabell 2. Användning av förvaltningsområdets anslag, miljoner euro

SRK	Budgetkapitel	2022	2023	2024
23.01	Förvaltning	189	194	195
23.10	Ägarstyrningen	611	288	31
23.20	Understödjande av politisk verksamhet	36	36	35
23.30	Justitiekanslersämbetet	4	4	4
23.90	Övriga utgifter	3	2	2
23	SRK:s förvaltningsområde totalt	843	523	267

Användningen av anslagen i huvudtiteln för statsrådets kansli 2024 uppgick till sammanlagt 267,0 miljoner euro, vilket var 256,5 miljoner euro mindre än året innan. Minskningen jämfört med det föregående året beror huvudsakligen på finansieringen av statsägda bolag. Av förvaltningsområdets anslag användes 73 procent för förvaltning, 12 procent för ägarstyrning, 13 procent för understödjande av politisk verksamhet och sammanlagt två procent för den övriga verksamheten.

Användningen av förvaltningsområdets anslag ökade med 0,8 miljoner euro jämfört med året innan. Omkostnaderna för statsrådets kansli som andel av förvaltningens anslagsanvändning ökade till 154,4 miljoner euro (+2 procent), vilket delvis förklaras av att 1,4 miljoner euro användes för statsrådets gemensamma genomförande av regeringsprogrammet och andra viktiga tidsbegränsade projekt som regeringen beslutat om. Dessutom ökade användningen av anslagen för förvaltning eftersom den högre ledningens sekreterare koncentrerades till statsrådets kansli och EU-domstolsärendena och Europainformationen flyttades till statsrådets kansli. Samtidigt minskade användningen av förvaltningsanslagen till följd av att utgifterna för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet minskade till 5,4 miljoner euro (-49 procent), eftersom ett av de ekonomiska besluten enligt regeringsprogrammet var att verksamheten läggs ner.

De största utgiftsposterna i omkostnaderna var statsrådets gemensamma informationsförvaltningstjänster, lokalerna och personalutgifterna för statsrådets kansli. De besparingar som förutsätts under kommande år kommer att uppnås genom att man minskar antalet lokaler, it-tjänsterna till statsrådet och andra gemensamma tjänster för statsrådet och minskar personalutgifterna genom att utnyttja personalomsättningen. Under året genomfördes anpassningsåtgärder som kommer att minska utgifterna under de närmaste åren.

Finlands Malmförädling Ab kapitaliserades med 30 miljoner euro 2024. Enstaka större kapitaliseringar gjordes 2022 och 2023.

För understödjande av politisk verksamhet (partistöd) användes 34,6 miljoner euro (-3 procent). Minskningen berodde på en nedskärning av stödet i enlighet med regeringsprogrammet.

Uppnående av förvaltningsområdets samhälleliga effektmål

Effektmål: Ett starkt och engagerat Finland har sin grund i konkreta gärningar och lösningar och verkar aktivt och initiativtagande såväl nationellt som internationellt. Genom samarbete klarar Finland av alla utmaningar.

Statsrådets kansli sköter de uppgifter som hör till dess ansvarsområde i enlighet med det gällande [regeringsprogrammet](#). Uppnåendet av effektmålet följs i enlighet med de fyra strategiska prioriteringar som statsrådets kansli har angett.

Biträdande av statsministern vid ledningen av statsrådet

Genomförandet av regeringsprogrammet har framskridit. De flesta av åtgärderna i regeringsprogrammet är under beredning och en del har slutförts. En handlingsmodell har etablerats för att följa upp regeringsprogrammet.

Regeringens överläggningar var dubbelt så många som året innan (36 överläggningar). Statsrådets allmänna sammanträden var 69 till antalet (-17 procent). Dessutom förbereddes regeringens halvtidsöverläggning och till stöd för den tillsattes projektet [Tillväxtförhandlingar](#) för att identifiera nya åtgärder för att främja ekonomisk tillväxt. [Norra Finlands](#) och [Östra Finlands](#) programförslag blev klara. Statsrådets kansli fortsatte utveckla verksamhetsmodellen för statsrådets säkerhetsledning.

Regeringen godkände sessionsperiodernas [lagstiftningsplaner](#) och valperiodens [lagstiftningsprogram](#). Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om karens i anslutning till uppdraget som medlem av statsrådet och lag om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter (RP 90/2024 rd) lämnades till riksdagen.

För att minska antalet strategier och principbeslut som statsrådet fastställt fattade statsrådet beslut om giltigheten för styrdokument som antagits i form av principbeslut (-19 principbeslut).

Under året publicerades den strategiska [omvärldsanalys](#) (på finska, referat på svenska) som ingår i den första delen av framtidsredogörelsen, och en [redogörelse](#) om genomförandet av FN:s handlingsprogram för hållbar utveckling Agenda 2030 lämnades till riksdagen. Ett [handlingsprogram](#) mot rasism, som konkretiserar statsrådets meddelande till riksdagen, godkändes i form av statsrådets principbeslut.

Förslag bereddes för att koncentrera de tekniska tjänsterna för statsrådets och ministeriernas kommunikation till statsrådets kansli och förnya den gemensamma kommunikationsplattformen på nätet.

Ett årligt anslag för statsrådets gemensamma verksamhet och projekt, som uppgår till 5 miljoner euro, infördes för att inrikta resurser till ministerierna för genomförandet av regeringsprogrammet eller för andra viktiga tidsbegränsade projekt som regeringen beslutat om.

Utvärderingar av den statliga verksamheten och finansieringen som hänför sig till effektmålet

- [Omvärldsbevakning och framsynsarbete som stöd för det strategiska beslutsfattandet](#)

Ledningen av Finlands EU-politik

Till följd av ett systematiskt föregripande inflytande och påverkansarbete bildas Finlands ståndpunkter snabbare och Finlands egna initiativ har gått framåt. Huvudprioriteringarna konkurrenskraft och övergripande säkerhet präglar starkt Europeiska rådets strategiska agenda och den nya kommissionens program. Det pågående kriget i Ukraina, konsekvenserna av presidentskiftet i Förenta staterna och situationer som snabbt förändras genererar osäkerhet i framtiden, också när det gäller EU:s enighet.

Stödet till Ukraina, säkerheten och försvaret, migrationen, EU:s förberedelser inför följande utvidgning, unionens finansieringsramar, Europas konkurrenskraft och aktuella utrikespolitiska frågor stod fortsättningsvis på EU:s agenda. Finlands viktigaste mål för EU-politiken var att stärka EU:s strategiska konkurrenskraft, förbättra den övergripande säkerheten och främja möjligheterna till en ren omställning, bioekonomi och cirkulär ekonomi. Målen för det föregripande inflytandet främjades genom olika kanaler och på olika nivåer, på såväl politisk nivå som tjänstemannanivå. Det föregripande inflytandet, påverkansarbetet och fastställandet av mål var framgångsrikt och präglade den nya kommissionens arbete och den [strategiska agenda](#) som Europeiska rådet antog. Statsrådet godkände ett [principbeslut](#) om organiseringen av det proaktiva påverkansarbetet i EU och proaktiv utformning av ståndpunkter i EU-ärenden.

Statsrådets kansli beredde [ståndpunkter om beredskap](#) och Finlands initiativ om en EU-strategi för en beredskapsunion avancerade. EU-ledarna kom överens om [halvtidsöversynen av EU:s långtidsbudget för perioden 2021–2027](#) och Finlands första [ståndpunkter om föregripande inflytande över EU:s framtida fleråriga budgetram \(2028-\)](#) fastställdes. Finländarnas EU-karriärer och rekryteringen av finländare till EU-uppdrag främjades. Fler finskspråkiga tolkar utbildades för EU:s organ. Från och med årets början flyttades EU-domstolsärendena och Europainformationen från utrikesministeriet till statsrådets kansli.

Statens aktiva och tydliga ägarpolitik

Statens ägarpolitik har blivit alltmer aktiv och målinriktad i och med det nya [principbeslutet](#). Regeringens investeringsprogram kunde delvis finansieras med de influtna kapitalinkomsterna.

I principbeslutet betonas hållbar tillväxt, riskhantering och säkerhet. Principbeslutet innehåller mer konkreta mål än tidigare för statsägda bolag, och preciserar vilka ansvarsrelaterade förväntningar staten som ägare har på bland annat bolagens klimat- och naturarbete. Det första [hållbarhetsprogrammet](#) för statens ägarstyrning blev klart.

I samband med det nya principbeslutet granskades och preciserades ägarintresset för bolagen och minimigränserna för innehavet i vissa bolag. Minimigränserna för innehavet i Finavia Abp och VR-Group Abp sänktes från 100 procent till 50,1 procent. Minimigränserna för innehavet i Gasum Oy och Posti Group Ab sänktes från 50,1 procent till 33,4 procent. Gränsen för Kemijoki Oy höjdes från 0 procent till 33,4 procent.

Cinia Ab:s ägarstyrning flyttades från kommunikationsministeriet till statsrådets kansli och Arctia Ab:s ägarstyrning från statsrådets kansli till kommunikationsministeriet.

Den totala avkastningen på statens börsinnehav var -23,8 (2023: -14,9) procent. Den totala avkastningen på Solidiums aktieinnehav var 4,8 (2023: -6,9) procent och de direkt statsägda börsbolagens totala avkastning -34,9 (2023: -17,7) procent, vilket påverkades särskilt av Nesteaktiens svaga utveckling och stora vikt i portföljen. Även Finnairs och SSAB:s avkastning utvecklades negativt. Helsingforsbörsens avkastningsindex sjönk med 1,5 procent. Den totala avkastningen på statens börsinnehav var 17,7 (2023: 24,9) miljarder euro. Andelen för statens direkta börsinnehav var 10,8 (2023: 17,9) miljarder euro och andelen för Solidiums aktieinnehav var 6,9 (2023: 7,1) miljarder euro.

För kapitalinkomsternas del beredde statsrådets kansli en finansieringsplan för regeringens investeringsprogram. I budgeten för 2024 budgeterades 1,43 miljarder euro i kapitalinkomster. Statens kapitalinkomster var 1,45 (2023: 1,57) miljarder euro, varav andelen för statsrådets kansli var 1,33 miljarder euro (2023: 1,37 miljarder). Fortums höjda utdelningsnivå ökade inkomsterna, men Solidiums utdelning på 238 (2023: 342) miljoner euro var lägre än under jämförelseperioden och minskade inkomsterna.

Statsrådets gemensamma verksamhetskultur och utvecklingsprojekt

Statsrådets gemensamma verksamhetskultur och harmoniseringen av tillvägagångssätten har gått framåt och verksamheten har blivit enhetligare. Under berättelseåret gjordes framsteg inom utvecklingen och harmoniseringen av ett flertal verksamhetsprocesser, särskilt i projekt som är baserade på molntjänster och artificiell intelligens. Syftet med de nuvarande och planerade åtgärderna är fortsättningsvis att främja enhetliga och moderna sätt att arbeta. Dessutom har verksamhetens effektivitet förbättrats, och de ekonomiska anpassningsåtgärderna har huvudsakligen framskridit som planerat.

I projektet för att förnya lokalerna i Statsrådsborgens kvarter 1 och 2 (kvartersprojektet) inleddes byggarbetena i kvarter 2. Ett nytt förslag utarbetades för det planerade nybygget i Statsrådsborgens kvarter (kvarter 1). Renoveringen av statens gästhus, som anvisats som tillfällig tjänstebostad för republikens president, slutfördes och renoveringen av Ständerhuset framskrider. Staten avstod från lokalerna på Alexandersgatan 7 och Södra Esplanaden 10 och sade upp hyresavtalen

för Mariegatan 9 och 11 som en del av de ekonomiska anpassningsåtgärderna. Dessutom främjades sam användningen av statsrådets lokaler och gemensamma arbetsmiljöer.

Statsrådets kansli inledde en utredning om att övergå till gemensamma tjänster inom statsrådet och koncentrera statsrådets personalförvaltning till statsrådets kansli. Dessutom utarbetades utvecklingsalternativ för receptions- och bevakningstjänsterna i statsrådet och ministeriefastigheterna. Statsrådets registratorskontor för sekretessbelagda handlingar inledde sin verksamhet i full skala.

Statsrådets kansli byggde ett system för att ta fram en lägesbild som krävs för att hantera säkerhetsläget i realtid och på statsrådsnivå. Dessutom vidareutvecklades statsrådets elektroniska beslutssystem och nya tjänster lades till i tjänstehanteringssystemet (Virkku). I registrators- och översättningstjänsterna utvidgades användningen av robotteknik och artificiell intelligens.

Utgifterna för statsrådets gemensamma service- och förvaltningsuppgifter ökade med cirka 1,6 miljoner euro. Förändringen berodde huvudsakligen på årliga allmänna höjningar och indexhöjningar i hyres- och personalutgifterna, medan informationsförvaltningskostnaderna minskade något jämfört med året innan.

Tabell 3. Utgifterna för statsrådets gemensamma förvaltnings- och serviceuppgifter 2022–2024, tusen euro

Utgiftsslag	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Hyrer för lokaler	39 119	41 495	43 885
Lokaltjänster och säkerhet	13 558	13 913	14 362
Informationsförvaltningstjänster	42 992	41 562	39 661
Övriga stödtjänster	8 247	7 480	7 430
Personalutgifter	30 639	32 578	33 259
Totalt	134 554	137 028	138 597

Uppnående av målen för hållbar utveckling

[Kommissionen för hållbar utveckling](#), som statsrådets kansli ansvarar för, tillsattes för en ny fyraårsperiod i februari 2024. Kommissionen fortsatte genomföra sin strategi som sträcker sig till 2030 och utarbetade en verksamhetsplan med tio praktiska åtgärdshelheter för åren 2025–2027. Statsrådets kansli fortsatte stödja verksamheten i gruppen [De ungas Agenda 2030](#) och [klimat- och naturgruppen för unga](#) och deltog bland annat i ett miljötoppmöte för unga som ordnades i oktober genom projektet [Priodiversity LIFE](#).

I det internationella samarbetet framhövdes fortsättningsvis behovet av att stärka multilateralismen, det globala förtroendet och engagemanget i Agenda 2030 och målen för hållbar utveckling i den allt svårare internationella politiska situationen. I arbetet på EU-nivå låg fokus på att stärka en konsekvent politik för hållbar utveckling och lokala aktörers roll i hållbarhetsarbetet. Finland bedömdes för fjärde gången i följd vara det land i världen som bäst främjar hållbar utveckling.

[Det första diskussionsinitiativet](#) publicerades (på finska, referat på svenska) inom ramen för den samhälleliga hållbarhetsbedömning som genomförs under ledning av statsrådets kansli. Statsrådets redogörelse om genomförandet av Agenda 2030 och målen för hållbar utveckling lämnades till riksdagen. Arbetet med Finlands frivilliga [landsrapport](#) som ska ges till FN 2025 inleddes. Dessutom vidareutvecklades plattformen [Åtagande 2050](#). På plattformen lanserades green deal-åtagandet för cirkulär ekonomi, som genomförs under ledning av miljöministeriet, och åtagandet i kampanjen mot rasism, som genomförs under ledning av statsrådets kansli.

Den självständiga och oberoende vetenskapliga expertpanelen för hållbar utveckling fortsatte sitt arbete i anslutning till statsrådets kansli. [Expertpanelen](#) publicerade under 2024 en policyrekommendation om att främja hållbarhetsomställningen i Finland och ett förslag om indikatorer för hållbar ekonomi.

Uppnående av målen för jämställdhet

I bolagen under statsrådets kanslis ägarstyrning utsågs 2024 totalt 202 styrelseledamöter, av vilka staten utsåg 165. Av dessa var 26 nya ledamöter. Andelen kvinnor av de styrelseledamöter som staten utser var liksom året innan 45 procent. Andelen kvinnor av de styrelseordförande som staten utser steg till 42 procent.

Statsrådets kanslis jämställdhets- och likabehandlingsplan fastställdes våren 2024 för åren 2024–2026. Planen tar upp såväl operativ jämställdhet som personalpolitiska aspekter och relaterade mål och åtgärder. Arbetsgruppen för jämställdhet och likabehandling vid statsrådets kansli bevakade hur målen uppnås.

Ytterligare uppgifter om resultaten

- Bokslut för statsrådets kansli 2024

2 Utrikesministeriet

Andel av statsbudgeten

Alla förvaltningsområden har haft tillgång till totalt **93 944 mn €**

• Utrikesministeriets andel **1 638 mn €**

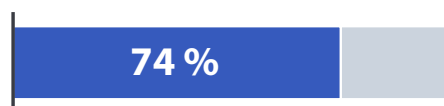


Användning av anslag

- Konsumtionsutgifter 353 mn €
- Överföringsutgifter 787 mn €
- Investeringsutgifter 64 mn €
- Övriga utgifter 0 mn €



Användningsgrad för anslagen



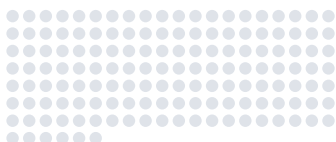
Årsverken

Vid alla förvaltningsområdens ämbetsverk totalt **79 780 årsverken**

• Utrikesministeriet **1 382 årsverken**



Ämbetsverk **0** ST.



• Inga ämbetsverk

Fonder **0** ST.



• Inga fonder

Affärsverk **0** ST.



• Inga affärsverk

Bolag **1** ST.



• Fonden för industriellt samarbete Ab (Finnfund)

Nyckeltal för förvaltningsområdet

Beskickningar

90 st

Beskickningarnas
årliga utgifter

183 mn €

Utbetalningar inom
utvecklingssamarbetet (förskott)

1 121 mn €

Utvecklingssamarbetets
andel av BNI (uppskattning)

0,39 %

Anslag för
utvecklingssamarbete

1 209 mn €

2.1 Översikt över förändringarna i omvärlden och på ansvarsområdet

De stora förändringarna i Finlands och Europas omvärld och säkerhetspolitiska omgivning fortsatte 2024. Den viktigaste påverkande faktorn var Rysslands anfallskrig i Ukraina, som gick in på sitt tredje år och innebar ett fortsatt allvarligt och svår-förutsägbart säkerhetsläge för Europa och Finland. Europas säkerhetsarkitektur som bygger på samarbete, regler och avtal har vacklat till följd av anfallskriget. Samtidigt utmanades det regelbaserade internationella systemet, de mänskliga rättigheterna, demokratin och rättsstaten fortsatt. De ökande globala motsättningarna och spänningarna mellan stormakter påverkade säkerheten, ekonomin, tekniken, försörjningsberedskapen, industrin, handeln och framstegen mot målen för hållbar utveckling. Det finns inga tecken på att situationen kommer att förbättras. Förändringarna i omvärlden fortsätter och blir svårare att förutse också till följd av regeringsskiftet i Förenta staterna.

Den fundamentalt förändrade, allvarliga och svårförutsägbara omvärlden är utgångspunkten för statsrådets [utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelse](#) och den kompletterande [redogörelsen för internationella ekonomiska relationer och utvecklingsamarbete](#), som lämnades till riksdagen sommaren 2024. Redogörelserna behandlas mer ingående i samband med effektmålen.

Europeiska unionen har förblivit Finlands viktigaste värdegemenskap, referensram för yttre förbindelser och kanal för inflytande. Det första hela verksamhetsåret då Finland var Natomedlem fördjupade säkerhets- och försvarssamarbetet med de allierade och stärkte stabiliteten och säkerheten i såväl Finland som Östersjöområdet och Nordeuropa. Finlands nära samarbete med Sverige och de andra nordiska länderna fortsatte, och den omfattande kontakten med Förenta staterna intensifierades ytterligare bland annat i och med [avtalet om försvarssamarbete mellan Finland och Förenta staterna](#). Stormaktskonkurrensen framhävde behovet av att fördjupa samarbetet med likasinnade partner som Japan, Kanada, Sydkorea och Australien.

Den betydande hybridpåverkan som särskilt Ryssland har riktat mot Finland fortsatte under 2024. Den ryska skuggflottans verksamhet orsakade säkerhets- och miljörisker och hjälpte Ryssland att kringgå sanktionerna. Flera skador på kritisk undervattensinfrastruktur i Östersjön krävde snabba och beslutsamma åtgärder. Övergripande säkerhet, krisberedskap och resiliens var särskilda teman för Finlands ordförandeskap i Östersjöstaternas råd (CBSS), som upphörde i juni 2024.

Stödet till Ukraina bilateralt, internationellt och som en del av EU var en central del av Finlands utrikespolitik. År 2024 var Ukraina Finlands största partnerland inom utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd.

Klimatförändringarna, den globala migrationen till följd av fattigdom och perspektivlöshet samt extremistiska rörelser och terrorism bidrog till en krävande omvärld. Instabiliteten i Europas södra grannskap ökade, den geopolitiska konkurrensen i Afrika fördjupades och risken för eskalering i Mellanöstern ökade. Gazakriget, som började hösten 2023 med terrororganisationen Hamas anfall mot Israel, orsakade en allt värre humanitär kris, skärpte internationella skiljelinjer och komplicerade omvärlden för utvecklingssamarbetet.

Främjandet av finländska företags export och investeringar förblev det viktigaste målet för handelspolitiken. Utrikesministeriet ägnade mer uppmärksamhet än tidigare åt ekonomisk säkerhet och hantering av kritiska beroenden.

Reformen av utrikesförvaltningen skapar en lämplig grund för utrikesministeriets arbete i en ny utrikespolitisk era. Ministeriets nya organisation och arbetsordning trädde i kraft i augusti 2024 som en del av reformen. I juni 2024 fattades ett beslut om att integrera Business Finlands funktioner utomlands i utrikesförvaltningen, vilket stärker exportfrämjandet.

Tabell 4. Centrala risker inom ansvarsområdet

Risk	Konsekvenser	Hanteringsmetoder
Komplikationer i omvärlden, snabba förändringar, flera samtidiga undantagssituationer.	Kan påverka hanteringen av internationella relationer både i Helsingfors och vid beskickningarna.	Fungerande situationsledning, samarbete över organisationsgränser, möjlighet att inrikta resurser mer flexibelt.
Säkerhetsrisker (brottslighet, spionage och påverkansförsök, terrorattacker, konflikter, naturkatastrofer, pandemier, krig).	Hotar utrikesförvaltningens och särskilt de små beskickningarnas funktionsförmåga.	Systematisering av åtgärder, riskanalys, beredskap, utbildning och övningar, fungerande system.
Informationssäkerhetsrisker (riktade sabotageprogram, nätattacker, påverkansförsök) och it-systemens funktion i beskickningsnätet.	Försämrade funktionsförmåga särskilt i länder med svår eller fientlig verksamhetsmiljö och sämre infrastruktur. Statsrådets system äventyras.	Tekniska lösningar, lokallösningar, kompetensutveckling, bättre nätuppkoppling, hänsyn till utrikesförvaltningens särbehov i centraliserade lösningar.

Utrikesministeriet bedömer att den interna kontrollen och riskhanteringen är på en måttlig nivå inom förvaltningsområdet som helhet. Inga betydande förändringar har skett i bedömningarna jämfört med året innan. Utvecklingsåtgärder har inletts bland annat genom att riskanalysen kopplats till den årliga verksamhets- och ekonomiplaneringsprocessen och genom en policy för riskhantering. Medvetenheten om riskhantering har ökat, men det krävs en mer övergripande ansats och förankring i de praktiska arbetsuppgifterna.

2.2 Förvaltningsområdets resultatutveckling

Användning av förvaltningsområdets anslag under berättelseåret samt en bedömning av utvecklingen av effektiviteten och produktiviteten

Tabell 5. Användning av förvaltningsområdets anslag, miljoner euro

UM	Budgetkapitel	2022	2023	2024
24.01	Utrikesförvaltningen	286	303	305
24.10	Krishantering	60	66	78
24.30	Internationellt utvecklingssamarbete	791	928	690
24.90	Övriga utgifter inom utrikesministeriets förvaltningsområde	108	118	132
24	UM:s förvaltningsområde totalt	1 245	1 416	1 205

Utrikesförvaltningens utgifter 2024 var cirka 1,2 miljarder euro. Utgifterna är fördelade på utrikesförvaltningen (305 miljoner euro), internationellt utvecklingssamarbete (690 miljoner euro), övriga utgifter inom utrikesministeriets förvaltningsområde (132 miljoner euro, varav största delen medlemsavgifter och finansieringsandelar till internationella organisationer) samt krishantering (78 miljoner euro). Anslagen för krishantering styrs huvudsakligen till Försvarsmakten och inrikesministeriet.

Utrikesministeriet förvaltar finska statens fastighetsegendom och hyrda lokaler vid utrikesrepresentationens verksamhetsställen samt de statsägda kultur- och vetenskapsinstitutsfastigheterna i Aten, Paris, Rom och Venedig. De ägda fastigheternas balansvärde i slutet av 2024 var cirka 257 miljoner euro.

Sammanlagt 1 289,8 miljoner euro anvisades till utrikesförvaltningens huvudtitel i den ordinarie budgeten för 2024. I tilläggsbudgetarna minskades förvaltningsområdets anslag med 5,7 miljoner euro. Utrikesförvaltningens omkostnader i den ordinarie budgeten 2024 var 256,1 miljoner euro och i tilläggsbudgetarna ökades anslagen med 3,8 miljoner euro. Nettoanvändningen för omkostnaderna 2024 var 263,2 miljoner euro.

Enligt kostnadskalkylerna för 2024 användes för utrikesförvaltningens kärnfunktioner en arbetsinsats på sammanlagt 1 059 årsverken (45,9 procent), för styrfunktionerna 18 årsverken (0,8 procent) och för ledning, förvaltning och andra

stöduppgifter 1 230 årsverken (53,3 procent). Administreringen av stöduppgifter tar mer tid vid beskickningarna än ministerieverksamheten gör. Beskickningarna sköter själva många uppgifter som i Finland hör till statsrådets förvaltningsenhet. Något färre årsverken än det föregående året användes för skötseln av utrikes- och säkerhetspolitiken, medan andelen årsverken för handelspolitiken och de handelsekonomiska relationerna samt de konsulära tjänsterna och inresetjänsterna ökade (båda ökade med 12 procent jämfört med 2023). Till förändringen bidrog särskilt beredningen av Team Finland-reformen samt konsulära kriser i olika länder. Stödfunktionernas andel av årsverkerna minskade med cirka åtta procent, särskilt i beskickningarnas andra stöduppgifter. Antalet årsverken inom utrikesförvaltningen minskade med 98 (fyra procent) från året innan.

Kärnfunktionernas andel av kostnaderna var 175 miljoner euro (45,9 procent), styrfunktionernas andel 3,1 miljoner euro (0,8 procent) och ledningens, förvaltningens och de övriga stöduppgifternas andel 203 miljoner euro (53,3 procent). Kärnfunktionernas kostnader fördelades på följande sätt: utrikes- och säkerhetspolitiken 51,8 miljoner euro (29,6 procent), handelspolitiken och de handelsekonomiska relationerna inklusive Team Finland-verksamheten 33,4 miljoner euro (19,4 procent), utvecklingspolitiken och utvecklingssamarbetet 14,9 miljoner euro (8,5 procent), konsulära tjänster och inreserelaterade uppgifter 43,6 miljoner euro (24,9 procent), andra internationella uppgifter inom utrikesförvaltningen inklusive Finlandsbilden, 17,4 miljoner euro (10,0 procent) samt andra innehållsrelaterade uppgifter 13,3 miljoner euro (7,6 procent). Kostnaderna inkluderar de kostnader för tjänsteproduktionen som statsrådets förvaltningsenhet meddelat 2024.

Sammanlagt 53,1 miljoner euro anvisades till militär krishantering i den ordinarie budgeten för 2024. Anslaget utökades med 1,7 miljoner euro i tilläggsbudgetarna. Av anslaget ställdes 54,4 miljoner euro till Försvarsmaktens förfogande. För civilpersonals deltagande i krishantering anvisades 19,5 miljoner euro varav 18,3 miljoner euro anvisades till Krishanteringscentret, som lyder under inrikesministeriet. För fredsmedling anvisades 3,9 miljoner euro, varav 2,9 miljoner euro användes under 2024. CMI:s kapital höjdes med 5,0 miljoner euro inom ramen för en donation av Sitra.

Anslagen under momentet för egentligt utvecklingssamarbete i den ordinarie budgeten för 2024 var sammanlagt 628,6 miljoner euro, vilket minskades med 11,8 miljoner euro i tilläggsbudgetarna. Användningen av dessa anslag var 515,8 miljoner euro. Av detta var 93 miljoner euro humanitärt bistånd. Under dispositionsplanens punkt för multilateralt utvecklingssamarbete betalades 230 miljoner euro och under punkten för civilsamhällesorganisationernas samarbete 85 miljoner euro. Av momentet för egentligt utvecklingssamarbete 2024 utbetalades 82 procent, vilket

var cirka en procentenhet lägre än nivån 2023. Till 2025 överfördes anslag på 136 miljoner euro. Till momentet Stöd till Ukraina anvisades 32,8 miljoner euro i budgeten, varav 0,2 miljoner euro ströks i tilläggsbudgetarna. Till 2025 överfördes 8,2 miljoner euro.

Enligt en preliminär uppskattning utbetalades sammanlagt 1 121 miljoner euro till utvecklingssamarbete 2024. Dessa utbetalningar motsvarar cirka 0,39 procent av bruttonationalinkomsten, inklusive anslag som överförts från tidigare år och den andel som ska räknas som utvecklingssamarbete under andra moment än det egentliga utvecklingssamarbetet. Den senare andelen av utbetalningarna utgjorde uppskattningsvis 623 miljoner euro. Summan av finansieringsbesluten 2023 under momenten för utvecklingssamarbete, inklusive momentet Stöd till Ukraina och finansinvesteringar, var 599 miljoner euro. Av finansieringsbeslutens eurobelopp stödde 95 procent en eller flera av prioriteringarna inom utvecklingspolitiken: 60 procent stärkandet av kvinnors och flickors rättigheter och ställning, 38 procent demokratiutveckling, 34 procent ökning av arbetstillfällen och stärkande av ekonomin i utvecklingsländer och 41 procent livsmedelstrygghet och hållbar användning av naturresurser.

I budgeten anvisades sammanlagt 155,9 miljoner euro till förvaltningsområdets övriga utgifter. Anslaget utökades med sammanlagt 0,5 miljoner euro i tilläggsbudgetarna. De största övriga utgiftsposterna var medlemsavgifterna och finansieringsandelarna till internationella organisationer inom utrikesministeriets förvaltningsområde och finansieringen för Finlands förberedelser inför OSSE-ordförandeskapet 2025.

Uppnående av förvaltningsområdets samhälleliga effektmål

Effektmål 1: Främjande av Finlands och finländarnas säkerhet och välfärd

Utrikesministeriet fortsatte 2024 sitt arbete för att stärka Finlands säkerhet i en omvärld som fundamentalt och långsiktigt förändrats till det sämre till följd av Rysslands anfallskrig i Ukraina. I förhållanden där såväl Finlands, Europas och närområdets som hela världens säkerhetsläge är behäftat med stor osäkerhet arbetade Finland tillsammans med sina partnerländer samt bilateralt och multilateralt för lösningar som ökar säkerheten och stabiliteten. Europeiska unionen är också i det här avseendet Finlands viktigaste kanal för utrikespolitiskt inflytande. Finland stödde den utveckling där EU blev en starkare utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik aktör och där Natos och EU:s roller för att garantera säkerheten i Europa kompletterar och stärker varandra.

Finland utövade diplomatiskt inflytande för att stärka Europeiska unionens enighet, globala roll och trovärdighet samt för att stödja EU:s långsiktiga strategiska konkurrenskraft via de yttre förbindelserna. Finland strävade efter att utveckla EU:s utrikes-, säkerhets- och försvarssamarbete i den förändrade omvärlden. Finland arbetade för att fler beslut ska fattas med kvalificerad majoritet i den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken för att effektivisera beslutsfattandet och trygga funktionsförmågan i unionen, med hänsyn till de institutionella reformer som EU:s utvidgning kräver. Finland främjade EU:s partnerskap, en gemensam Rysslandspolitik och ett starkt politiskt, ekonomiskt och militärt stöd för Ukraina.

Finlands fullvärdiga medlemskap i Nordatlantiska fördragsorganisationen Nato stärker Finlands säkerhet och stabiliteten i Nordeuropa. Finland bedömer sin säkerhet utgående från Natos gemensamma försvar, bär sin del av ansvaret för hela alliansens säkerhet och verkar vid sidan av sina allierade i Nato för de gemensamma värderingarna. För att slutföra anslutningsprocessen godkände Finland våren 2024 flera avtal som rör Natomedlemskapet och Natos verksamhet. De viktigaste av dem är avtalet Nato SOFA om styrkornas status (Status of Forces Agreement) och Parisprotokollet.

I juni 2024 lämnade statsrådet sin [utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelse](#) till riksdagen. Enligt redogörelsen är de viktigaste målen för Finlands utrikes- och säkerhetspolitik att trygga Finlands självständighet och territoriella integritet, förhindra att Finland hamnar i en militär konflikt och garantera finländarnas säkerhet och välfärd. Finlands utrikes- och säkerhetspolitik grundar sig på värdebaserad realism. Finland håller fast vid värderingar som är viktiga för oss, såsom demokrati, rättsstatsprincipen, internationell rätt och mänskliga rättigheter, fred, jämställdhet och likvärdighet.

År 2024 riktades uppmärksamheten på säkerheten i Östersjöområdet, särskilt på grund av skadorna på undervattensinfrastrukturen och säkerhets- och miljöriskerna som orsakades av Rysslands så kallade skuggflotta. I såväl EU som Nato har Finland aktivt främjat skyddet av den kritiska infrastrukturen.

Finland har fortsatt stärka de bilaterala relationerna med viktiga partnerländer utanför EU, särskilt Förenta staterna, Storbritannien och Kanada. I juli 2024 godkändes [avtalet om försvarssamarbete mellan Finland och Förenta staterna](#), som skapar uppdaterade ramar för ländernas försvarssamarbete. I maj undertecknade Finland och Storbritannien [ett uttalande om strategiskt partnerskap](#), som fördjupar samarbetet inom flera sektorer. Finland, Förenta staterna och Kanada undertecknade i december 2024 i Washington initiativet ICE Pact, som inleder ett samarbete för att utveckla arktiska och polara isbrytare i världsklass.

Finland deltog i internationell krishantering och i utvecklingen av verkningsfull militär och civil krishantering. Finland ökade stödet för militär och civil krishantering till Ukraina. Finland ökade expertstödet till internationella brottmålsdomstolen.

Under 2024 fortsatte Finland sitt starka stöd till Ukraina. Finland bistod Ukraina genom utvecklingssamarbete, humanitärt bistånd, materialbistånd och försvarsmateriel till ett värde av cirka 775 miljoner euro. Dessutom stödde Finland Ukrainas strävanden att ansluta sig till EU och Nato. Statsrådet godkände [den andra delen av Finlands nationella plan för återuppbyggnaden av Ukraina](#) i december 2024.

Finland deltog i beslutsfattandet om EU:s sanktioner mot Ryssland och verkställde sanktionerna med särskild tonvikt på att förhindra att sanktionerna kringgås. I samarbetet med EU:s medlemsstater och partnerländer kring sanktionerna framhävdes de gemensamma åtgärderna för att hantera skuggflottan, frågor som rör verkställandet av sanktioner mot personer och sektorer i Ryssland samt särskilda frågor som gäller övervakningen av utrikeshandeln i gränsstater. Finland stödde strävandena att ställa Ryssland och landets företrädare till svars för anfallskriget, inbegripet ansvar för att ersätta skador samt personligt straffansvar.

Det intensiva nordiska samarbetet fortsatte, liksom även samarbetet mellan de nordiska och de baltiska länderna. Finlands ordförandeskap i Östersjöstaternas råd (CBSS) avslutades med ett utrikesministermöte i Borgå i juni 2024 där Östersjöområdets utrikes- och säkerhetspolitiska frågor och det regionala samarbetet behandlades. Finlands övergripande säkerhet, krisberedskap och resiliens var genomgående teman för ordförandeskapet.

Relationerna och partnerskapen utvecklades också med stater utanför referensramen EU och Nato. Hanteringen av risker till följd av stormaktskonkurrensen ledde till intensifierade kontakter med likasinnade länder som Japan, Sydkorea och Australien. Kina är en viktig partner, men också en konkurrent och en utmanare på systemnivå. Finland förde en mångsidig dialog med Kina, även på högsta ledningsnivå.

År 2024 tillhandahöll utrikesministeriet och beskickningarna konsulära tjänster för sammanlagt cirka 205 000 kunder. Jourcentralen som sköter utrikesministeriets dygnetruntjour kontaktades cirka 6 800 gånger. Den konsulära kris som medförde mest arbete i fjol var den utvidgade konflikten i Mellanöstern, särskilt situationen i Gaza och Libanon.

Enligt utrikesförvaltningens regelbundna mediebevakning förblev intresset för Finland och utrikesministeriets ansvarsområde högt i förhållande till genomsnittet på längre sikt, men sjönk jämfört med de två föregående åren. Det höga intresset

underlättade den strategiska kommunikationen om Finlands viktigaste ståndpunkter i situationer med intensifierad kommunikation, till exempel händelser som rörde säkerheten i Östersjön (kabelbrotten, skuggflottan).

Effektmål 2: Främjande av den regelbaserade internationella ordningens framtid

Även 2024 fortsatte de senaste årens utveckling som präglas av att olika aktörer ifrågasätter den regelbaserade internationella ordningen och strävar efter att undergräva institutioner som är centrala för att det multilaterala systemet ska fungera. EU har en viktig roll som försvarare av det regelbaserade internationella systemet, och Finland stödde EU i den rollen. Genom att ansluta sig till Nato och visa sitt stöd för Ukrainas strävanden efter EU- och Natomedlemskap bekräftade Finland i praktiken varje stats rätt att besluta över sina egna säkerhetsarrangemang. Finland stödde under 2024 arbetet för att utveckla det internationella regelbaserade handelssystemet och de förhandlingar som fördes i det sammanhanget, såväl bilateralt som genom EU.

I samband med den [utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen](#) godkändes en FN-strategi där det centrala målet är att i den förändrade omvärlden bidra till att FN och det regelbaserade multilaterala systemet stärks. Under sitt sista år som medlem i FN:s råd för mänskliga rättigheter fortsatte Finland sitt långsiktiga arbete för att försvara de universella mänskliga rättigheterna, jämställdheten och det internationella regelbaserade systemet. Finland försvarade också det regelbaserade systemet och den internationella rätten genom att främja den internationella humanitära rätten och respekten för den.

Finland deltog fortsättningsvis i den kärngrupp som under ledning av Ukraina främjar det straffrättsliga ansvaret för aggressionsbrottet. Finland deltog i arbetet för att inrätta ett skaderegister och en skadeståndskommission för Ukraina. Finland fortsatte internera i Ukrainas talan mot Ryssland i internationella domstolen gällande påståenden om folkmord och internerade också i den muntliga behandlingen av Ukrainas mellanstatliga klagomål mot Ryssland i Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna (Europadomstolen). Finland stödde Ukraina i de nödsessioner som fortsatte under 2024 i FN:s generalförsamling och i andra FN-sammanhang.

Utrikesministeriet representerade finska staten i Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna och i FN:s övervakningsorgan för konventioner. I slutet av 2024 var 50 människorättsklagomål anhängiga mot Finland, varav 8 i Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna och 42 i FN:s övervakningsorgan. Finland

gjorde tre interventioner i klagomål mot Lettland, Litauen och Polen som gäller situationen vid gränsen till Belarus och som är anhängiga i Europadomstolens stora avdelning.

Statsminister Orpos regering behandlade den 3 oktober 2024 de avgöranden, slutsatser och rekommendationer som internationella människorättsövervakningsorgan har gett Finland. Regeringspartiernas statssekreterare beslutade om åtgärder med anledning av rekommendationerna. Finland fortsatte arbeta för EU:s anslutning till Europeiska konventionen om mänskliga rättigheter och för att Istanbulkonventionen ska godkännas av så många som möjligt.

Programmet för Finlands ordförandeskap i OSSE godkändes i december 2024. Prioriteringarna för Finlands ordförandeskap är respekt för Helsingforsprinciperna, stödet till Ukraina och ett starkare OSSE i framtiden.

Effektmål 3: Främjande av en övergripande utvecklingspolitik

De utvecklingspolitiska riktlinjerna i regeringsprogrammet preciserades i [redogörelsen för internationella ekonomiska relationer och utvecklingssamarbete](#), som statsrådet lämnade till riksdagen i juli 2024. Det övergripande målet i redogörelsen är ett tätare samband mellan handel och utveckling. Utvecklingspolitiken är också en viktig del av Finlands utrikes- och säkerhetspolitik.

Finland strävar efter att genom utvecklingssamarbete uppnå hållbara resultat och långsiktiga effekter. En fungerande demokrati, rättsstaten, mänskliga rättigheter, jämställdhet, likabehandling och ett livskraftigt civilt samhälle är förutsättningar för en hållbar samhällsutveckling. Finlands utvecklingssamarbete bygger på dessa centrala principer och bidrar till att målländerna ska kunna uppfylla dem. Globala problem som klimatförändringarna och förlusten av biologisk mångfald, det auktoritära hotet mot demokratin samt strömningar som motverkar mänskliga rättigheter och jämställdhet verkar destabiliserande på omvärlden och verksamhetsförutsättningarna.

Finlands utvecklingspolitik baserar sig på målen för hållbar utveckling och Parisavtalet om klimatförändringar. Finland fortsatte främja målen för hållbar utveckling särskilt inom sina starka områden, som är kvinnors och flickors rättigheter, utbildning och klimatåtgärder. Finland kanaliserade i allt högre grad sin finansiering för utvecklingssamarbete genom allmänt stöd till FN-organisationerna och finansieringsandelar till utvecklingsbanker. Finland främjade den allmänna finansieringens genomslag mer helhetsbetonat också på landsnivå.

Finland fortsatte sitt starka stöd till FN:s jämställdhetsorgan (UN WOMEN) och FN:s befolkningsfond (UNFPA). Finland främjade kvinnors och flickors rättigheter, inklusive deras sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter, bland annat inom utvecklingsfinansieringen, i utvecklingssamarbetsprojekt och genom inflytande över multilaterala organisationers prioriteringar. Finland var en av ledarna för aktionsgruppen teknik och innovation för jämställdhet i anslutning till UN Womens kampanj Generation Equality.

I utbildningssamarbetet framhövdes flickors utbildning, lärarutbildning, yrkesutbildning och utbildning för personer med funktionsnedsättning. Skolmåltider och digitalt lärande var också viktiga områden. Finland fortsatte som ordförande för den internationella koalitionen för skolmat tillsammans med Frankrike och Brasilien.

Finland stödde utvecklingsländernas insatser mot klimatförändringarna och anpassningen till dem, och stödde insatserna för att stoppa förlusten av biologisk mångfald i enlighet med sina internationella avtalsförpliktelser. Finland deltog i genomförandet av internationella klimat- och miljöavtal, vilket också bidrog till efterfrågan på klimat- och miljöteknik.

I utvecklingspolitiken betonade Finland utvecklingssamarbete som stöder handeln, och stödde finländska företags deltagande i projekt som finansieras av EU:s institutioner för utvecklingsfinansiering eller av internationella sådana. De finländska företagens möjligheter att delta i utvecklingssamarbete främjas också genom lagstiftningsprojekt. Det tätare sambandet mellan handel och utveckling syftade också till att stärka den ekonomiska aktiviteten i utvecklingsländer.

Finland fortsatte sitt starka och orubbliga stöd till Ukraina. År 2024 var Ukraina Finlands största partnerland inom utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd. Under 2024 beviljades en separat höjning av Finnfunds kapital (25 miljoner euro) som riktas till Ukraina, och beslut fattades om humanitärt bistånd (20 miljoner euro). Också andra stödformer användes för att stödja Ukraina (över 20 miljoner euro). Stödet riktades till akuta behov och återuppbyggnad bland annat genom finländska företag och civilsamhällesorganisationer. Utrikesministeriet inrättade också ett nytt utvecklingspolitiskt finansieringsinstrument, Finlands investeringsstöd till Ukraina (Finland-Ukraine Investment Facility, FUIF), som stöder återuppbyggnaden och finländska företags deltagande i den.

Tyngdpunkten i utvecklingssamarbetet försköts från bilaterala landsprogram till finländska civilsamhällesorganisationers utvecklingssamarbete. Respekt för internationell rätt och den regelbaserade ordningen fastställdes som villkor för

utvecklingssamarbetet. Utrikesministeriet samarbetar inte med aktörer som stöder Rysslands olagliga anfallskrig i Ukraina. Ett ytterligare villkor för utvecklingssamarbete är att partnerlandet tar emot sina egna medborgare.

Effektmål 4: Främjande av ekonomiska förbindelser som gynnar Finlands tillväxt och av finländska företags delaktighet i den internationella handeln och globala värdekedjor

Utrikesministeriet har granskat de yttre förbindelserna på ett mer strategiskt och övergripande sätt än tidigare i och med att den internationella omvärlden förändras snabbt och präglas av geopolitiska spänningar, ett försvagat multilateralt regelbaserat system, ökande ensidiga handelsåtgärder och en allt ojämnare konkurrens. Handels- och utvecklingspolitiken överlappar i allt högre grad varandra och även utrikes- och säkerhetspolitiken. I juli 2024 lämnade utrikesministeriet den första [redogörelsen för internationella ekonomiska relationer och utvecklingssamarbete](#), som kompletterar den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen. Enligt redogörelsen är öppenhet och multilateralt och regelbaserat samarbete fortsättningsvis prioriteringar i Finlands handelspolitik. I redogörelsen beaktas samtidigt de ökade riskerna i världsekonomin, och Finlands förmåga att reagera på dem stärks.

Handelspolitikens viktigaste mål är fortfarande att främja finländska företags export och investeringar. Utrikesministeriet har främjat tillväxten i Finland genom inflytandet på EU:s gemensamma handelspolitik. Finland har eftersträvat ett mångsidigt handelsnätverk och i EU:s handelsförhandlingar främjat en flexibel ansats där län-der beaktas enskilt. Av de viktigaste handelsförhandlingarna slutfördes bland annat förhandlingarna om avtalet mellan EU och Mercosur. I enlighet med redogörelsen har också sambandet mellan handel och utveckling stärkts genom att Finland fortsatt stödja sina partner genom multilaterala handels- och utvecklingsorganisations program och engagera finländska företag i deras verksamhet.

Utrikesministeriet har fortsatt utöva bilateralt och multilateralt inflytande för att stärka EU:s strategiska konkurrenskraft, förbättra samstämmigheten mellan EU:s inre och yttre politik, fördjupa det transatlantiska samarbetet, hantera relationen med Kina och utveckla andra partnerskap. Utrikesministeriet har strävat efter att stärka det multilaterala regelbaserade systemet (inklusive Världshandelsorganisationen) trots utmaningarna. Samtidigt har utrikesministeriet intensifierat deltagandet i G20- och G7-gruppernas arbete och stärkt sitt påverkansarbete inom OECD.

Utrikesministeriet har mer systematiskt än tidigare försökt påverka den finländska teknologisektorns internationella verksamhetsförutsättningar och den internationella teknologipolitiken. Arbetet har byggt på Finlands värden och starka områden

på ett sätt som främjar företagens konkurrenskraft och förbättrar deras möjligheter att bli en del av globala värdekedjor. Ambitionen i den internationella teknologipolitiken har varit att säkerställa en allt enhetligare verksamhet med större genomslag utifrån utrikesministeriets prioriteringar för teknologiutrikespolitiken.

Samtidigt har utrikesministeriet ägnat mer uppmärksamhet än tidigare åt ekonomisk säkerhet och hantering av kritiska beroenden. I det syftet har ministeriet förespråkat mångsidigare partnerskap till stöd för mer differentierade leveranskedjor, och betonat riskhanteringen såväl nationellt som på EU-nivå. Samtidigt som Finland är en föregångare inom flera typer av teknik som lämpar sig för både civil och militär användning har man försökt säkerställa att den inte används i strid med Finlands intressen. Utrikesministeriet har [reviderat lagstiftningen om kontroll av export av produkter med dubbla användningsområden](#) och deltagit aktivt i den internationella utvecklingen av exportkontrollen i samarbete med likasinnade partner. Detta bidrar till hanteringen av geopolitiska risker.

Den moderna utrikesförvaltningen har anpassats till förändringarna i omvärlden genom en övergång från traditionell handelspolitik till en bredare ekonomisk utrikespolitik. Samtidigt har utrikesförvaltningen fått en mer framträdande roll i exportfrämjandet i och med beslutet att integrera Business Finlands utlandsfunktioner i utrikesförvaltningen och utveckla och informera om utrikesministeriets egna företagstjänster.

Uppnående av målen för hållbar utveckling

I det internationella samarbetet för att främja målen för hållbar utveckling framhävdes behovet av att stärka multilateralismen, det globala förtroendet och engagemanget i Agenda 2030 och uppnåendet av målen för hållbar utveckling i den ytterst svåra geopolitiska situationen. Bland annat det försämrade ekonomiska läget, klimatförändringarnas konsekvenser och flera parallella kriser och konflikter har gjort det svårare att uppnå målen för hållbar utveckling. Rysslands anfallskrig mot Ukraina har haft stora globala konsekvenser också för det internationella samarbetet för hållbar utveckling. Kriget har lett till förlust av människoliv och orsakat stort mänskligt lidande. Kriget har ökat spänningarna mellan FN:s medlemsländer och olika utvecklingsaktörer, försvårat det globala beslutsfattandet och krävt resurser, vilket påverkat framstegen mot hållbar utveckling.

[Redogörelsen för internationella ekonomiska relationer och utvecklingssamarbete](#) och [den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen](#) fastställer att Finland främjar hållbar utveckling och har förbundit sig att genomföra Agenda 2030. I den

utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen konstateras det att Agenda 2030 "förpliktar alla världens länder politiskt och ger riktlinjer för det internationella samarbetet och Finlands verksamhet under de närmaste åren". Finland har engagerat sig starkt i att uppnå målen för hållbar utveckling och strävar konsekvent efter att stödja hållbar utveckling såväl inom landet som internationellt. Demokratin och tillgodoseendet av de mänskliga rättigheterna är förutsättningar för att Agenda 2030 och målen för hållbar utveckling ska kunna uppnås i Finland och globalt. Finland har förbundit sig till värdena i FN:s stadga och stöder dem orubbligt. Finland har dessutom alltid betonat och stöttat multilateralt samarbete som bygger på internationella regler. Finlands utvecklingspolitik bygger i hög grad på målen för hållbar utveckling, och prioriteringarna i utvecklingspolitiken bidrar till att målen kan uppnås. Hållbar utveckling främjas också genom den allmänna utrikes- och säkerhetspolitiken och handelspolitiken.

På FN:s framtidstoppmöte som hölls 2024 antogs en Pakt för framtiden ([Pact for the Future](#)) för att göra den hållbara utvecklingen effektivare med hjälp av konkreta åtaganden och åtgärder, inklusive den globala digitala pakt som antogs i samband med avtalet för att främja en inkluderande digital utveckling och påskynda uppnåendet av målen för hållbar utveckling. Finland deltog aktivt i förhandlingarna om framtidspakten och den digitala pakten.

Utrikesministeriet samordnade 2024 Finlands deltagande i FN:s uppföljningsmöte om hållbar utveckling (High-Level Political Forum, HLPF). Från Finland deltog en delegation med företrädare för statsförvaltningen och bland annat kommunerna och städerna, den privata sektorn och det civila samhället. På mötet och kringevenemangen framhölls Finlands engagemang i handlingsprogrammet Agenda 2030 och finländska lösningar för hållbar utveckling.

Finland har fyra år i rad varit etta i den internationella jämförelsen av Agenda 2030-framstegen i olika länder. Utrikesministeriet har gett stöd till statsrådets kansli i arbetet med [landsrapporten](#) till FN om utfallet av Agenda 2030. Dessutom har utrikesministeriet varit en aktiv medlem av det förvaltningsövergripande samordningsnätverket för hållbar utveckling. En företrädare för utrikesministeriet och en företrädare för statsrådets kansli representerar tillsammans Finland i EU-rådets tjänstemannaarbetsgrupp som behandlar genomförandet av Agenda 2030, och har deltagit aktivt i beredningen av rådets slutsatser om hållbar utveckling och andra ärenden. Utrikesministeriet deltog också aktivt i arbetet med statsrådets [redogörelse om genomförandet av Agenda 2030](#).

Utrikesministeriet har deltagit i arbetet i [kommissionen för hållbar utveckling](#), som tillsattes på nytt i februari 2024, varit med och främjat bevakningen av utfallet av kommissionens strategi och deltagit i att utarbeta genomförandeplanen för strategin. Utrikesministeriet har också bevakat framstegen med [Åtagande 2050](#), som anknyter till kommissionens arbete. Den utvecklingspolitiska kommissionen i anslutning till utrikesministeriet samarbetar tätt med kommissionen för hållbar utveckling och lägger fram förslag om hur Finland i sin utvecklingspolitik ska genomföra målen i FN:s handlingsprogram för hållbar utveckling, som gäller alla länder, och främja den globala dimensionen i samarbetet mellan ministerierna och intressentgrupperna. Ministerierna och forskarsamhället behandlade många olika aspekter av hållbar utveckling i en serie workshoppar om hållbarhetsanalys och relaterade strukturer och handlingsmodeller.

Uppnående av målen för jämställdhet

Motståndet mot jämställdhet och kvinnors och flickors rättigheter fortsatte i olika delar av världen. De skilda åsikterna i jämställdhetsfrågor delade länder både internationellt och internt inom samhällen. Finlands och likasinnade länders roll och ansvar för att främja jämställdhet och motarbeta multipel diskriminering accentuerades.

Finland stödde FN:s jämställdhetsarbete, kvinnors och flickors rättigheter, inklusive sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, och arbetet för likabehandling både bilateralt och i multilaterala forum. FN:s jämställdhetsorgan och FN:s befolkningsfond spelar en central roll i Finlands verksamhet.

Finland förde en politisk dialog och utövade inflytande i EU, på olika nivåer i FN, i internationella institutioner för utvecklingsfinansiering och partnerländer och i olika nätverk såsom det internationella nätverket för jämställdhetsambassadörer och nätverket SRHR Nexus Initiative för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Kvinnors och flickors rättigheter och jämställdhet var Finlands prioriteringar under medlemskapet i FN:s råd för mänskliga rättigheter 2022–2024. År 2024 inföll 30-årsjubileet för internationella befolknings- och utvecklingskonferensens (ICPD) handlingsprogram från Kairo. ICPD:s handlingsprogram innehåller åtgärder som är avgörande och oersättliga med tanke på kvinnors och flickors sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter (SRHR). Det politiska engagemanget för dessa frågor har varit ytterst svårt att uppbåda under de senaste åren. Finland hade ett avgörande inflytande på att den politiska deklarationen och förbindelsen om ICPD:s handlingsprogram kunde förnyas.

I internationella sammanhang fortsatte Finland sitt långsiktiga stöd för att stärka kvinnors och flickors sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter och tillgång till tjänster av hög kvalitet inom sexuell och reproduktiv hälsa. Stödet riktades särskilt till personer i utsatt ställning och personer med funktionsnedsättning. Finland främjade också kvinnornas ekonomiska roll och framhöll vikten av att ingripa i de underliggande orsakerna till bristande jämställdhet – diskriminerande strukturer och sociala normer. Finland strävade också efter att eliminera intersektionell diskriminering på grund av kön och andra personliga egenskaper. Finland anvisade utvecklingsfinansiering till att främja teknik och jämställdhet, och arbetade för den tematiken i internationella forum, i synnerhet FN och EU. Huvudtemat för FN:s kvinnokommission (CSW) 2024 var att minska fattigdomen bland kvinnor och flickor, särskilt med hjälp av stärkta institutioner och finansiering. Finland deltog som en av EU:s förhandlare och ordnade evenemang. Finland fortsatte också i en ledande roll i processen Generation Equality som samordnas av FN:s jämställdhetsorganisation UN Women, med fokus på teknik och innovationer som stöder jämställdhet.

Utrikesministeriet genomförde den fjärde [handlingsplanen Kvinnor, fred och säkerhet \(2023–2027\)](#). I enlighet med planen framhåller Finland fortsättningsvis behovet av att stärka möjligheterna för kvinnor med olika bakgrunder att delta i behandlingen och beslutsfattandet i freds- och säkerhetsfrågor. Finland gav stöd till flera länder i deras arbete med att utarbeta och genomföra sina handlingsplaner för kvinnor, fred och säkerhet. Finland framhöll också temat bland annat i Nato.

Utrikesministeriet präglas av samma kraftiga könsindelning mellan olika yrkesområden som samhället i övrigt. Ministeriet betalar lika lön för lika arbete. Av dem som arbetar med sakkunniguppgifter vid utrikesministeriet är 70 procent kvinnor, och inom de verkställande uppgifterna är kvinnornas andel 73 procent. I den högsta ledningen var andelen kvinnor 23 procent, i hela ledningen 46 procent och bland beskickningscheferna 52 procent (den 31 december 2024). Jämfört med året innan minskade andelen kvinnor i den högsta ledningen, men i hela ledningen och bland beskickningscheferna ökade andelen kvinnor.

Ytterligare uppgifter om resultaten

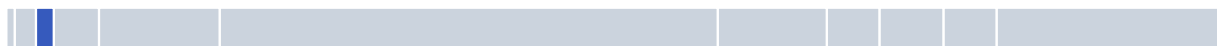
- [Utrikesministeriets bokslut 2024](#)

3 Justitieministeriet

Andel av statsbudgeten

Alla förvaltningsområden har haft tillgång till totalt **93 944 mn €**

• Justitieministeriets andel **1 372 mn €**

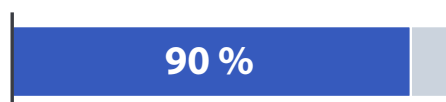


Användning av anslag

- Konsumtionsutgifter 1 106 mn €
- Överföringsutgifter 119 mn €
- Investeringsutgifter 5 mn €
- Övriga utgifter 0 mn €



Användningsgrad för anslagen



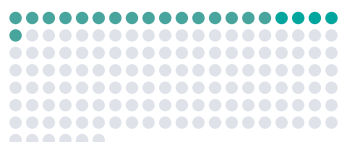
Årsverken

Vid alla förvaltningsområdens ämbetsverk totalt **79 780 årsverken**

• Justitieministeriet **9 893 årsverken**



Ämbetsverk **21** ST.



- Domstolsväsendet
- Södra Finlands rättshjäps- och intressebevakningsdistrikt
- Östra Finlands rättshjäps- och intressebevakningsdistrikt
- Sydöstra Finlands rättshjäps- och intressebevakningsdistrikt
- Sydvästra Finlands rättshjäps- och intressebevakningsdistrikt
- Västra och inre Finlands rättshjäps- och intressebevakningsdistrikt
- Norra Finlands rättshjäps- och intressebevakningsdistrikt
- Konsumenttvistenämnden
- Utsökningsverket
- Konkursombudsmannens byrå
- Åklagarväsendet
- Brottspåföljdsmyndigheten
- Rättsregistercentralen
- Olycksutredningscentralen
- HEUNI (Europeiska institutet för kriminalpolitik)
- Dataombudsmannens byrå
- Jämställdhetsombudsmannens byrå
- Barnombudsmannens byrå
- Diskrimineringsombudsmannens byrå
- Underrättelsetillsynsombudsman
- Äldreombudsmannens byrå

Fonder **0** ST.



• Inga fonder

Affärsverk **0** ST.



• Inga affärsverk

Bolag **0** ST.



• Inga bolag

3.1 Översikt över förändringarna i omvärlden och på ansvarsområdet

Förändringarna i omvärlden påverkar rättsvårdens ärendemängd, ärendenas art och rättsvårdsprocesserna. Åklagarmyndighetens genomsnittliga åtalsprövningstider blev något kortare, men antalet ärenden som väntat länge på åtalsprövning har fortsatt öka och de allmänna domstolarnas genomsnittliga handläggningstider i brottmål har fortsättningsvis blivit längre. Detta är en rättssäkerhetsrisk. Den genomsnittliga handläggningstiden är lång också i försäkringsdomstolen. Antalet fångar har ökat betydligt och dels oförutsägbart de senaste åren, och därför är fängelserna i nuläget överbelagda. Till följd av den åtstramade kriminalpolitiken antas antalet fångar öka avsevärt även under de kommande åren.

Hushållens skuldsättningsgrad, antalet personer med betalningsstörningar och antalet utsökningsgäldenärer är fortsättningsvis på en hög nivå. Fler betalningsstörningar registrerades än under något annat år på 2020-talet, och antalet utsökningsgäldenärer var det högsta någonsin. Skuldsättningsutvecklingen påverkas av många förändringsfaktorer i samhället, till exempel arbetslösheten, kreditutbudet och räntenivån. Man har försökt förebygga problemen i samband med överskuldsättning med hjälp av lagändringar och olika stödåtgärder. Även företagens ekonomiska situation försämrades, och något fler företag söktes i konkurs än året innan. Konkurserna ökade särskilt bland små företag. Hanteringen av sanktionerna i anslutning till Rysslands anfallskrig sysselsatte Utsökningsverkets specialverkställighet och belastade Utsökningsverkets ekonomi.

Inkomstgränserna för rättshjälp motsvarar inte längre helt inkomstnivån bland låg- och medelinkomsttagarna, och en del av klienterna har inte fått den rättshjälp de behöver. Befolkningens åldrande ökar behovet av intressebevakningstjänster. Ekonomi- och skuldrådgivningstjänster tillhandahölls också i större omfattning än året innan.

Finland placerar sig bra i internationella jämförelser av demokrati, rättsstatsutveckling och samhällsstabilitet. Detsamma gäller tillgodoseendet av de grundläggande och mänskliga rättigheterna, pressfriheten, korruptionsfriheten och en fungerande förvaltning samt förtroendet för myndigheterna och rättssystemet. Allmänheten är intresserad av att delta och påverka på fler sätt än tidigare. På internationell nivå är hoten mot demokratin, civilsamhället och rättsstaten ett högaktuellt diskussions-tema. Nyare utmaningar är bland annat cyberhot och risken för odemokratisk valpåverkan. Samhället har fortsatt att digitaliseras, och i takt med digitaliseringen har behovet av att sörja för informationssäkerheten och beakta dataskyddsrisiker ökat.

Att följa upp diskrimineringen är en central del av främjandet av likabehandling. Ansvar för det nationella systemet för att följa upp diskrimineringen överfördes från justitieministeriet till statsrådets kansli. Justitieministeriet förvaltar och producerar e-tjänsten Utlåtande.fi. Statsrådets kansli har tagit över ansvaret för utvecklingen av en ny tjänst. När den nya tjänsten blir färdig 2026 tar statsrådets kansli över förvaltningen av tjänsten.

Reformen av förvaltningsområdets centrala organisationsstrukturer slutfördes i och med beredningen av inrättandet av Rättstjänstverket och Specialmyndigheterna inom justitieförvaltningen. Ämbetsverken inledde sin verksamhet vid ingången av 2025.

Den samlade riskhanteringen inom justitieministeriets förvaltningsområde har utvecklats genom att principerna förenhetligats och riskhanteringen och framsynen integrerats närmare i resultatstyrningen. De strategiska riskerna inom förvaltningsområdet är fortfarande aktuella trots att riskhanteringen förbättrats, eftersom omvärlden har blivit mer utmanande och komplicerad.

Tabell 6. Centrala risker inom ansvarsområdet

Risk	Konsekvenser	Hanteringsmetoder
Stramt berednings-schema och allt mer komplex regleringsmiljö	Ett stramt beredningsschema äventyrar god lagberedningssed och lagstiftningens kvalitet. Risken är sannolik och har betydande konsekvenser.	Främja omsorgsfull processplanering och effektiv lagstiftningsledning. Samla uppföljningsdata.
Straffansvaret fullföljs inte snabbt och likvärdigt	Utdragna straffprocesser är ett problem när handläggningstiderna blir längre hos alla myndigheter i straffprocessen. Dessutom varierar handläggningstiderna regionalt. Risken är reell och har betydande konsekvenser.	Flera lagstiftningsprojekt pågår och förbereds för att få straffprocessen att fungera bättre. Samarbetet mellan aktörerna i straffprocessen intensifieras ytterligare och verksamhetssätten harmoniseras.
Polariseringen mellan befolkningsgrupper ökar	Polariseringen mellan befolkningsgrupper leder till utbredda problem. Unga begår fler och allvarigare brott. Den upplevda ojämlikheten, den svaga integrationen och polariseringen mellan befolkningsgrupperna kan försvaga trygghetskänslan och exponera samhället för konflikter. Risken är reell och har stora konsekvenser.	Förebygga polarisering och ungdomsbrottslighet genom att stödja projekt för goda relationer mellan befolkningsgrupper.
Utmaningar med digitala tjänster	Det eftersatta underhållet av förvaltningsområdets informationssystem orsakar tekniska beroenden och sårbarheter. Informationslagren kan inte utnyttjas effektivt. Kunderna har bristfälliga möjligheter att uträtta ärenden digitalt på ett enkelt och informationssäkert sätt, eller tjänster finns inte tillgängliga digitalt. Riskerna är sannolika, men beror på de enskilda informationssystemen och/eller tjänsterna och har därför varierande konsekvenser.	Utveckla riskhanteringsprocesser för att bevaka och administrera informationssystemens livscykel och beroenden samt dataskyddets, informationssäkerhetens och cybersäkerhetens status. Fortsätta utveckla digitala tjänster och kunskapsbaserad ledning.

3.2 Förvaltningsområdets resultatutveckling

Användning av förvaltningsområdets anslag under berättelseåret samt en bedömning av utvecklingen av effektiviteten och produktiviteten

Tabell 7. Användning av förvaltningsområdets anslag, miljoner euro

JM	Budgetkapitel	2022	2023	2024
25.01	Ministeriet och förvaltningen	139	170	192
25.10	Domstolar och rättshjälp	475	508	–
25.10	Domstolarna	–	–	378
25.15	Rättstjänster	–	–	154
25.20	Betalningsstörningar, utsökning och konkursbevakning	110	114	117
25.30	Åklagare	55	60	64
25.40	Verkställighet av straff	252	265	274
25.50	Valutgifter	15	27	50
25	JM:s förvaltningsområde totalt	1 045	1 144	1 229

Under de senaste åren har den årliga användningen av anslagen under justitieministeriets huvudtitel uppgått till cirka en miljard euro. Anslagen används för att producera kärnfunktionerna i den demokratiska rättsstaten, såsom domstolsväsendet, rättstjänster, åklagarverksamheten, utökningsverksamheten samt verkställigheten av fängelsestraff och samhällspåföljder. Under berättelseåret utökades finansieringen för rättsvården för att åtgärda det finansieringsunderskott som framgår av [redogörelsen för rättsvården](#) SRR 13/2022 rd med totalt 30 miljoner euro, varav 19,4 miljoner euro för domstolarna, 3,2 miljoner euro för de nuvarande rättstjänsterna, 2,4 miljoner euro för åklagarna, 3,6 miljoner euro för verkställigheten av straff, 100 000 euro för diskriminerings- och jämställdhetsnämnden, 900 000 euro för konsumenttvistenämnden och 400 000 euro för Rättsregistercentralen. Tilläggsfinansieringen har dock ännu inte hunnit påverka antalet avgjorda ärenden, och därför har målen för produktivitet och resurshushållning inte helt uppnåtts. Mer detaljerad information om de olika aktörernas resultat finns nedan i detta avsnitt.

Justitieförvaltningens tjänster och produktivitet förbättrades med hjälp av digitalisering. De viktigaste informationssystemen inom förvaltningsområdet har förnyats eller förnyas för närvarande. Utöver systemutveckling krävs också fortsatt målmedveten verksamhetsutveckling för att produktivitetsnytta ska kunna uppnås. Framöver måste utvecklingsarbetet ske i tillräckligt små och hanterliga delar, och även de möjligheter som automatisering och artificiell intelligens medför bör utnyttjas.

Uppnående av förvaltningsområdets samhälleliga effektmål

Effektmål 1: Alla har lika möjligheter att delta och påverka

Finland intar topplaceringar i internationella demokratijämförelser. I Freedom Houses [demokratijämförelse 2024](#) fick Finland full poäng för politiska rättigheter och medborgerliga friheter. Även International IDEA:s rapport [Global State of Democracy](#) och V-Dem Institutes demokratirapporter 2024 placerar Finland bland de främsta länderna.

I juni 2024 godkände statsrådet ett principbeslut om en [strategi för civilsamhällsorganisationer](#) som innehåller mål för civilsamhällets livskraft och delaktighet. Strategin genomförs med hjälp av lagstiftningsprojekt, utredningar och andra utvecklingsåtgärder. Ändringar bereddes i lagen om valfinansiering, partilagen, vallagen och 10 § i lagen om medborgarinitiativ (RP 190/2024 rd) för att öka insynen i val- och partifinansieringen, förenkla partiernas kandidatuppställning vid riksdagsval, precisera vallagen och öka ungas möjligheter att delta samt deras medvetenhet om EU. Den parlamentariska arbetsgruppen för valområden lämnade sin [slutrapport](#) (på finska, referat på svenska) i januari 2025. Valområden har föreslagits som lösning för att förbättra valsystemets proportionalitet vid riksdagsval i de valkretsar där den dolda röstspärren är särskilt hög.

Beredningen av statsrådets principbeslut om ett [nationellt program för att främja demokrati och deltagande](#) har fortsatt. I utkastet till principbeslut föreslås 15 mål och centrala åtgärder på strategisk nivå för att främja demokrati och deltagande. Finländarna väljer alltmer individuella sätt att delta och påverka, vilket förklarar till exempel de elektroniska medborgar- och invånarinitiativens popularitet. Under berättelseåret deltog 267 kommuner i tjänsten invånarinitiativ.fi och antalet publicerade initiativ var sammanlagt 782. I tjänsten medborgarinitiativ.fi inleddes 117 medborgarinitiativ. De elektroniska initiativtjänsterna har vidareutvecklats, och ett [elektroniskt system för att samla in välfärdsområdesinitiativ](#) lanserades i oktober 2024. I november lanserades tjänsten [e-panelen](#), som är ett sätt för barn och unga att ta ställning till frågor som är viktiga för dem och att påverka beslutsfattandet.

År 2024 godkände riksdagen en ändring av diskrimineringslagen (RP 105/2024 rd), som innebär att anordnare av småbarnspedagogik och serviceproducenter inom småbarnspedagogiken inte längre separat för varje verksamhetsställe behöver utarbeta likabehandlingsplaner för sin verksamhet. De har dock fortsättningsvis en allmän skyldighet att bedöma konsekvenserna av sin verksamhet och vidta de åtgärder som behövs för att främja likabehandling.

I augusti 2024 publicerade justitieministeriet en [utredning](#) (på finska, referat på svenska) av utredaren för det finska språket som en del av genomförandet av nationalspråksstrategin. Utredarens bedömning är att finska språkets ställning är bra. En utökad användning av engelska språket, särskilt vid högskolor, är dock oroväckande eftersom det skapar tryck för att utöka användningen av engelska även annanstans i samhället.

Ett [öppenhetsregister](#) som grundar sig på ett anmälningförfarande har inrättats för att öka öppenheten i beslutsfattandet och lobbyverksamheten. Delegationen för öppenhetsregistret, som tillsattes av statens revisionsverk, gav våren 2024 ut rekommendationer för god intressebevakningssed.

Effektmål 2: Rättsordningen säkrar handlingsmöjligheterna och bidrar till stabilitet

Under berättelseåret förlängdes nivåhöjningen för det skyddade beloppet vid utsökning. Syftet är att säkerställa att gäldenärer får behålla tillräckliga inkomster. [Den nationella strategin för ekonomiskt kunnande](#) utgjorde grunden för en utredning under berättelseåret om [finländska ungas ekonomiska kunnande](#). Det ekonomiska kunnandet bland unga i åldern 15–29 år är på en god nivå. Enligt utredningen påverkade de ungas ålder, bakgrund och kön det ekonomiska kunnandet.

Genom lagstiftning om en ändring av jordabalken (RP 24/2024 rd) utvidgades handlingsutrymmet vid fastighetsöverlåtelse och fastighetsinskrivning. Lagändringar som gäller inskrivningsmyndighetens automatiska beslutsfattande och elektroniska tjänster ska säkerställa att inskrivningsärenden kan behandlas snabbt och effektivt. Formkraven för föravtal om fastighetsköp förenklas, legorätten till vattenområden (i synnerhet havsbaserad vindkraft) görs inteckningsbar och bestämmelserna om avtal om delning av besittningen av fastigheter uppdateras så att parterna vid en fastighetsöverlåtelse får bättre möjligheter att organisera sina inbördes förhållanden på ett enklare sätt som också är tryggt. Lagstiftning som ökar möjligheterna att använda fjärranslutning i allmänna domstolar (RP 63/2024 rd) antogs. [Resultattavlan för rättskipningen i EU 2024](#) visar att drygt 80 procent av de företag som svarade har antingen mycket stort eller ganska stort förtroende för investeringsskyddets effektivitet i lag och domstol.

Effektmål 3: Lagberedning av hög kvalitet är en förutsättning för ett välfungerande samhälle

Som ett led i utvecklingen av lagberedningen fortsatte arbetet i samarbetsgruppen för utveckling av lagberedningen för att stärka lagberedningssamarbetet på statsrådsnivå. Samarbetsgruppen hade regelbundna möten för att diskutera aktuella frågor inom lagberedningen. Under berättelseåret inleddes en revidering av anvisningen för hörande vid författningsberedning, och avsikten är att den ska bli klar i början av 2025. Lagberedningskurser erbjöds för statsrådets lagberedare i enlighet med utbildningsplanen.

Intressentgruppernas och lagberedarnas syn på lagberedningens kvalitet följs med hjälp av indikatorenkäter om lagberedningsprocessens kvalitet. Den senaste enkäten genomfördes vid årsskiftet 2024–2025, och resultaten analyseras för närvarande. Enligt rådet för bedömning av lagstiftningen har konsekvensbedömningarnas kvalitet i utkasten till regeringens propositioner varit relativt oförändrad under de senaste åren, det vill säga på medelnivå, men på längre sikt har lagberedningens kvalitet förbättrats.

Effektmål 4: Alla har tillgång till ett högklassigt rättsskydd

Resultattavlan för rättskipningen, som Europeiska kommissionen publicerar varje år, visar att allmänheten och företagen litar på domstolarnas oavhängighet. Långvariga och dyra rättegångar har redan länge varit ett problem. Under berättelseåret inledde statens revisionsverk en granskning av utdragna straffprocesser. Antalet ärenden som varit anhängiga i mer än ett år i domstolarna var fortsatt högt. Staten betalade cirka 420 000 euro i gottgörelse för dröjsmål vid rättegångar (2023: 275 000 euro). De genomsnittliga handläggningstiderna varierade fortsättningsvis regionalt. De genomsnittliga handläggningstiderna för brottmål ökade från året innan och var 6,6 månader i tingsrätterna (2023: 5,1 månader). Omfattande tvistemål hade en genomsnittlig handläggningstid på 9,9 månader (2023: 10,1 månader), och avgjordes alltså något snabbare än året innan. I hovrätterna och försäkringsdomstolen var läget relativt oförändrat med en liten nedgång i handläggningstiderna. I hovrätterna var den genomsnittliga handläggningstiden 6,6 månader (2023: 6,9 månader) och i försäkringsdomstolen 12,6 månader (2023: 13,1 månader). I förvaltningsdomstolarna och marknadsdomstolen fortsatte den positiva utvecklingen. Den genomsnittliga handläggningstiden i förvaltningsdomstolarna minskade till 8,4 månader (2023: 9,3 månader) och i marknadsdomstolen till 4,8 månader (2023: 6,9 månader). Digitaliseringen har förändrat arbetsmiljön. Distansarbete och domstolsförhandlingar på distans hör till vardagen. Arbetet med att utrusta rättssalarna för att spela in bevisning i tingsrätterna avancerade.

Arbetsgruppen Rättsstatens garantier och utvecklandet av rättsväsendet fortsatte sin verksamhet under berättelseåret och samlade in yttranden om sina preliminära utvecklingsförslag. Syftet för arbetsgruppens arbete är att främja rättsskipningens oberoende och rättssäkerhetens höga kvalitet samt användarvänligheten i rättsväsendets tjänster.

Utsökningsverket gör ett bra arbete med att trygga tillgången till rättsskydd av hög kvalitet. Indrivningsresultatet låg på en hög nivå trots de lagändringar som innebar lättnader i utmätningen, det vill säga höjningen av det skyddade beloppet och ökningen av de fria månaderna.

Över 400 miljoner euro av indrivningsresultatet tillföll de offentliga samfunden i form av skatter, andra offentligrättsliga avgifter och böter. Dessutom fick staten cirka 90 miljoner euro i utsökningsavgifter. Utsökningsverket utvecklade aktivt informationssystemen, vilket bidrog till uppnåendet av resultatmålen. Produktiviteten var lägre än den målsatta nivån, eftersom färre ärenden än det målsatta antalet handlades. Till detta bidrog det ökade antalet krävande realiseringar och vräkningar. Det ökande antalet gäldenärer och ärenden avspeglade också det allmänna ekonomiska läget. Trenden för handläggningstiderna, som tidigare varit uppåtgående, kunde vändas nedåt. Specialverkställighetens resultat var bra trots att sanktionerna sysselsatte funktionen kraftigt och försvårade skötseln av andra krävande indrivningsuppgifter, också insatserna mot grå ekonomi.

Tabell 8. Utsökningsverkets mål och resultat

Rubrik	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2024	Utfall 2024
Indrivningsresultat, dvs. belopp som redovisats, mn euro	1 264	1 193	1 200	1 240
Handläggningstid, mån.	9,3	9,3	9,2	8,4
Handläggningstid basverkställighet, mån.	3,5	4,4	3,0	4,4
Handläggningstid omfattande verkställighet, mån.	8,1	8,2	6,0	8,2
Handläggningstid specialverkställighet, mån.	13,2	12,9	16,0	12,9
Resurshushållning, euro/handlagt ärende	37	39	42	41
Produktivitet, handlagda ärenden/årsverke	2 526	2 470	2 577	2 453
Specialverkställighetens indrivningsresultat, mn euro	33	36	25	30

Källa: Utsökningsverket

Rättstjänsterna (offentlig rättshjälp, ekonomi- och skuldrådgivning, allmän intressebevakning) tillgodoser rättsskyddet genom att se till att samhällets mest utsatta får skydd. Offentlig rättshjälp gavs i cirka 78 300 rättshjälpsärenden under berättelseåret (2023: cirka 81 200). Inom rättshjälpen behandlades färre ärenden än väntat. I nuläget når rättshjälpen inte alla de lägsta inkomstgrupperna, och är inte längre så omfattande som den ursprungligen var avsedd att vara. Personalomsättningen och rekryteringsproblemen på rättshjälpsbyråerna påverkar delvis verksamhetens effektivitet. Ekonomi- och skuldrådgivningen behandlade cirka 33 200 ärenden under berättelseåret (2023: cirka 32 800). Befolkningens skuldsättning och hushållens ekonomiska problem bidrar till en ökad efterfrågan på tjänsterna. Antalet huvudmän inom intressebevakningen ökade till cirka 45 600 (2023: cirka 43 700). Intressebevakningsarvoden togs ut av huvudmännen i enlighet med målet.

Tabell 9. Målen och resultaten för rättshjälpen, ekonomi- och skuldrådgivningen och den allmänna intressebevakningen

	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2024	Utfall 2024
Rättshjälp				
Handlagda ärenden, antal	41 585	43 614	47 800	41 995
Väntetid, dagar	12,4	13,1	11	13,1
Ekonomi- och skuldrådgivning				
Handlagda ärenden, antal	30 008	32 760	33 400	33 163
Ekonomisk rådgivning, antal	30 318	33 360	–	36 229
Allmän intressebevakning				
Antal huvudmän	43 725	43 743	46 300	45 621
Produktivitet, antal huvudmän/ årsverke	67	66	68	66
Intressebevakningsarvoden, 1 000 euro	28 747	29 148	32 144	32 696

Effektmål 5: Brottsligheten och känslan av otrygghet minskar

Brottsofferjouren, som producerar allmänna stödtjänster i enlighet med brottsofferdirektivet, hade totalt cirka 30 800 klienter i sina tjänster (2023: 31 500). Största delen av kontakterna gällde våld i nära relationer (22 procent), sexualbrott (15 procent), egendomsbrott (12 procent) och misshandel (8 procent). Nästan 1 400 klienter var offer för människohandel eller jämförbara brott, och cirka 400 hade en koppling till dataintrånget mot psykoterapicentret Vastaamo. Över 6 900 av Brottsofferjourens klienter hänvisades till tjänsten av polisen. Av klienterna var 82 procent offer, 11 procent närstående till offer, två procent vittnen i brottmål och fem procent övriga. Under berättelseåret utvecklades rådgivningen för dem som blivit offer för bedrägerier på nätet. Telefontjänstens (116 006) och chattens öppettider förenhetligades. Brottsofferjourens tjänster fanns också tillgängliga på svenska, men mer begränsat än på finska. Brottsofferjourens beredskapssystem garanterar att tjänsten kan skalas upp i fall av plötsliga, stora brottsändelser. Antalet klienter avspeglade möjligen de minskade personalresurserna, de förkortade telefontiderna och tidvis överbelastning av telefontjänsten.

Tabell 10. Nyckeltal för Brottsofferjouren

	2022	2023	2024
Klienter i olika tjänster	28 300	31 500	30 800
Stödrelationer	9 400	10 100	9 900
Kontakter med serviceställen	6 700	6 900	6 700
Telefontjänsten 116 006	6 700	8 300	7 500
Juridisk telefonrådgivning	850	860	1 150
Brottsofferjourens chatt	4 100	4 900	5 400
Serviceställen	31	31	31
Frivilliga	560	560	570
Personal i det grundläggande arbetet (årsverken)	66	64	60

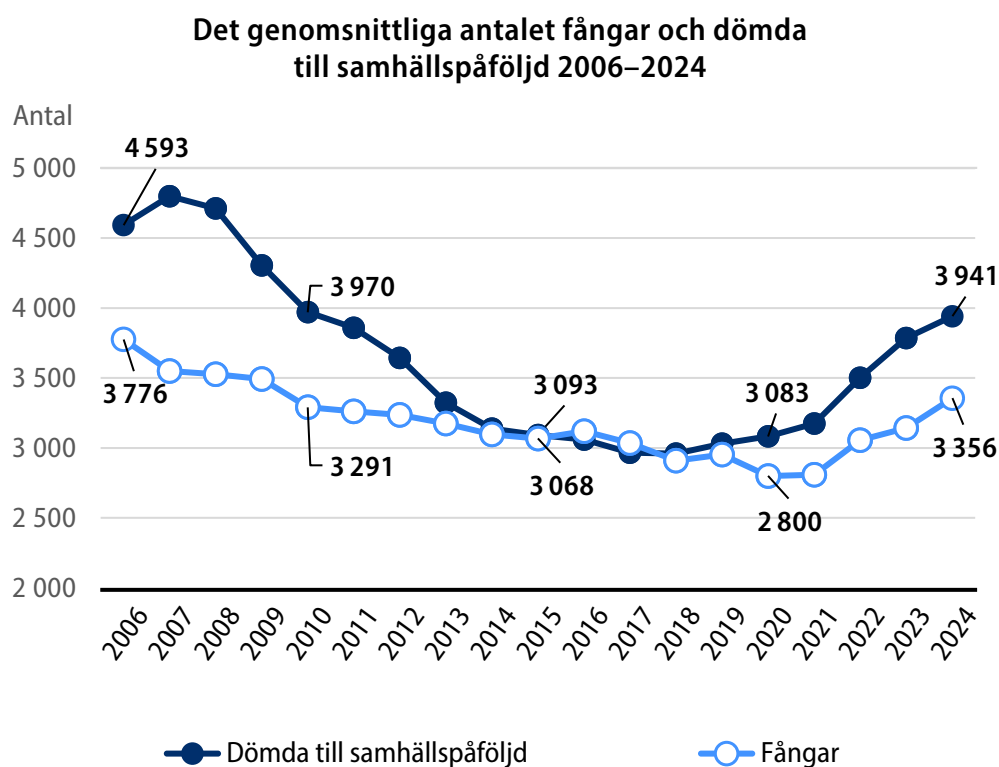
Nollinjen är en sådan dygnet runt öppen telefontjänst som förutsätts i Istanbulkonventionen för dem som utsätts för våld i nära relationer, kvinnor som utsätts för våld, dem som hotas av våld och för deras närstående. Linjen tog emot 15 167 samtal 2024, och andelen besvarade samtal steg till 66 procent (63 procent 2023). Chatten var öppen hela 2024, och antalet samtal i chatten var sammanlagt 1 076 (705 år 2023). I de kontakter som handlade om våld var det i 85 procent av fallen offret som tog kontakt, i nio procent av fallen en närstående och i fyra procent av fallen en person som varit våldsam. I cirka 3,5 procent av fallen var det yrkespersoner som tog kontakt. En del av dem som brukat våld hade också själva upplevt våld.

Antalet ärenden som kom till Åklagarmyndigheten för handläggning fortsatte öka, men antalet avgöranden var färre än året innan. Antalet ärenden som väntat på åtalsprövning i 6–12 månader minskade måttligt, medan antalet ärenden som väntat i över ett år ökade något. Resultatmålet för minskningen av antalet ärenden som varit anhängiga länge uppnåddes inte. Det genomsnittliga åtalsprövningstiden förkortades dock för andra året i rad. Även om den genomsnittliga tid det tar att avgöra ett ärende fortfarande överskrider det långsiktiga målet avgjorde åklagarna cirka hälften av sina ärenden i ett snabbt förfarande på cirka 0,6 månad. Det förekommer dock stora skillnader mellan handläggningstiderna i olika åklagardistrikt, särskilt i krävande ärenden. Trots att åklagarna har blivit fler de senaste åren har antalet inte ökat som planerat trots tilläggsfinansiering. Det genomsnittliga antalet avgöranden per åklagare var lägre än målet.

Tabell 11. Åklagarmyndighetens mål och resultat

Åklagarmyndigheten	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2024	Utfall 2024
Verksamhetens omfattning				
Ärenden som inkommit för åtalsprövning, st.	85 053	87 931	91 350	89 317
Ärenden som avgjorts i åtalsprövning, st.	84 166	89 502	92 350	88 522
Skyndsamhet				
Genomsnittlig åtalsprövningstid, mån.	2,60	2,51	2,50	2,41
Ärenden som väntat på åtalsprövning i 6–12 mån.	4 189	4 437	3 300	4 198
Ärenden som väntat på åtalsprövning i över 12 mån.	1 608	1 577	1 150	1 622
Produktivitet				
Avgjorda ärenden/årsverke, hela personalen	144	143	–	140
Avgjorda ärenden/årsverke, åklagarna	200	200	200–210	197
Resurshushållning				
Omkostnader/viktad kravnivå för inkomna fall	64	70	76	77
Användning av omkostnaderna per ärende som avgjorts i åtalsprövning, euro	657	675	703	724

Antalet fångar 2024 var i genomsnitt 3 356 (2023: 3 143). På grund av att antalet fångar ökat är fängelserna överbelagda och situationen är svår. Cirka 8,5 procent av fångarna var kvinnor, cirka 3,7 procent under 21 år gamla och 20,4 procent utländska medborgare. Av fängelsefångarna avtjänade 53 procent ett högst sex månader långt fängelsestraff. Antalet samhällspåföljds klienter ökade med 4,1 procent från 2023.

Figur 1. Antalet fångar och samhällspåföljds klienter 2006–2024

Europarådets kommitté mot tortyr och riksdagens biträdande justitieombudsman har upprepade gånger påtalat att det ordnas för lite meningsfull verksamhet för fångarna och att den utbildade personalen är otillräcklig samt fäst uppmärksamhet vid hälso- och sjukvårdsresurserna för fångar. Brottsförhållanden uppnådde inte helt sitt mål för fångarnas deltagande i aktiviteter, men närmade sig målet för antalet övervakat frigivna på prov och överskred målet att öka frigivningen via öppna anstalter. Av fängelsefångarna frigavs 29,8 procent från öppna anstalter och 22,8 procent genom övervakad frigivning på prov. Återfallsbrottsligheten bland frigivna fångar förblev nästan oförändrad. Av de fångar som frigavs 2019 begick 61,5 procent minst ett nytt brott som ledde till ovillkorligt fängelse eller samhällspåföljd under de fem första åren efter frigivningen.

Brottsförhållanden har främjat samarbetet med välfärdsområdena för att säkerställa kontinuiteten i tjänsterna för dem som avtjänar straff. Tjänsterna för att förebygga och bryta spiraler av vålds- och sexualbrottslighet har stärkts bland annat genom att man specificerat innehållet i rehabiliterande verksamhet för dömda sexualbrottslingar. Samarbetet med polisen har stärkts för att göra verkställigheten

tryggare, förhindra brottslighet under fängelsetiden och förebygga verksamhetsbetingelser för organiserad brottslighet i fängelserna. Förberedelserna inför Brottsåpföljdsmyndighetens organisationsreform framskred i enlighet med målet.

Tabell 12. Resultat för verkställigheten av straff

	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Fångars deltagande i verksamhet under avtjänandet av straff, (h/v.)	15,8	15,4	16
Utbildning (h/v.)	2,7	3,5	3,2
Åtgärds- och antidrogprogram (h/v.)	0,4	0,3	0,5
Nettoomkostnader, euro/fånge*	72 400	75 940	73 970
Nettoomkostnader, euro/ samhällspåföljdsklient*	7 200	5 345	5 275
Fångar i medeltal per dag/årsverke*	1,3	1,4	1,5
Pågående samhällspåföljder i genomsnitt dagligen/årsverke	12,2	13,6	14,0

*På grund av att organisationen förändrats är uppgifterna för 2022 inte helt jämförbara.

Effektmål 6: Framförhållning skapar grund för systematisk förnyelse

I ledningen av justitieministeriet och i beredningen låg fokus på att stärka det faktabaserade arbetet, och indikatorer för kunskapsbaserade ledning infördes. Under berättelseåret inleddes försök med artificiell intelligens, och tjänster för dataanalys anlätades för konsekvensbedömningar inom lagberedningsprojekt. Framsynsförmågan stärktes genom utbildning för beredare och stöd för ledningens och förvaltningsområdets kompetens.

Ambitionen är att processer och informationssystem inom rättsvården ska reformeras mer samordnat framöver. Som en del av framsynsarbetet tryggar man det ekonomiska handlingsutrymmet och ser till att resurserna är proportionella. Den totala nivån på förvaltningsområdets anslag som överförs överskred målet på åtta procent, men de överförda anslagen har beaktats som en del av tilläggsfinansieringen för rättsvården.

Som en del av den systematiska förnyelsen har man arbetat för en välmående och yrkeskunnig arbetsgemenskap inom förvaltningsområdet. Inom rättsvården har det fortfarande förekommit problem med att rekrytera tillräckligt med kompetent arbetskraft i vissa regioner och för vissa uppgifter. För att bemöta utmaningarna förlängdes projektet Pidetty! som inleddes 2023 i syfte att säkerställa att förvaltningsområdet får och håller kvar den kompetenta personal som behövs.

Uppnående av målen för hållbar utveckling

Justitieministeriets vision för hållbarhets- och ansvarsarbete 2030 uppdaterades under berättelseåret och lyder: "Varje person är viktig! Vi bygger en rättvis rättsstat och demokrati som fungerar hållbart och ansvarsfullt." Prioriteringarna i arbetet är att se till att allas grundläggande och mänskliga rättigheter tillgodoses, att främja ett jämlikt och rättvist samhälle med en verksamhet som alla kan delta i och lita på, och att minska känslan av otrygghet i samhället. Målen för justitieministeriets hållbarhets- och ansvarsarbete är att ingen ska lämnas efter i samhället, att man ska ta hand om de svagaste och att hållbarhet och ansvar ska tas i beaktande genomgripande i den interna och externa verksamheten. Hållbarhet och ansvarsfullhet ska genomsyra till exempel lagberedningen, genomförandet av regeringsprogrammets projekt, det internationella samarbetet, förvaltningsområdets resultatstyrning, budgetberedningen, upphandlingarna och utvecklingen av ministeriets verksamhet. Prioriteringarna och målen är kopplade till ministeriets effektmål och genom dem till resultatmålen. I justitieministeriets anvisning för resultatplanering 2024–2027 ingick hållbarhets- och ansvarsrelaterade teman som till exempel de mål för verksamheten som anges i redogörelsen för rättsvården och främjandet av jämlikhet. Under berättelseåret hade justitieministeriet också ett internt hållbarhets- och ansvarsnätverk som tillsatts för mandatperioden 1.9.2023–31.12.2027 och som engagerar förvaltningsområdet i sitt arbete. Samarbetet med förvaltningsområdet upplevs som en väsentlig del av att främja hållbarhet och ansvarsarbete. Dessutom samordnar nätverket genomförandet av och rapporteringen om målen i FN:s handlingsprogram för hållbar utveckling Agenda 2030, och ökar medvetenheten om hållbarhet och samhällsansvar.

Justitieministeriets klimatavtryck redovisas i rapporten om justitieministeriets resor, som innehåller antalet tjänsteresor, vart resorna har gått och vad de kostat, och gör de aktuella uppgifterna tillgängliga för personalen för att stärka den kunskapsbaserade ledningen. Rapporteringen kommer att utvecklas så att den också inkluderar utsläppen från tjänsteresorna.

De mål (SDG) i Agenda 2030 som justitieministeriet effektivast kan påverka med sin verksamhet är [5 \(Jämställdhet\)](#), [10 \(Minskad ojämlikhet\)](#) och [16 \(Fredliga och inkluderande samhällen\)](#). Åtgärder för att genomföra regeringsprogrammet beskrivs också i avsnitt 2.6 och 2.10 i berättelsedelen samt ovan i detta avsnitt.

I samband med prioriteringen att se till att allas grundläggande och mänskliga rättigheter tillgodoses (SDG 10 och 16) godkändes statsrådets principbeslut om en [strategi för civilsamhällesorganisationer](#) den 6 juni 2024 och de första åtgärderna inleddes. Under berättelseåret beredde en [parlamentarisk arbetsgrupp](#) som statsrådet tillsatt den 16 november 2023 ett förslag till valområdesmodell som förbättrar proportionaliteten i valsystemet vid riksdagsval i valkretsar där den dolda röstspärren är särskilt hög. Arbetsgruppen överlämnade sin slutrapport till justitieministeriet den 23 januari 2025. En ändring av inlösningslagen (RP 218/2024 rd) syftar till att förbättra ställningen för innehavaren av den egendom som inlöses och att säkerställa att grundlagens krav på full ersättning realiserar. [Den fjärde nationella handlingsplanen för grundläggande och mänskliga rättigheter](#) förbereddes, och regeringen bereder och genomför också ett [nationellt program för att främja demokrati och deltagande](#).

I samband med prioriteringen att främja ett jämlikt och rättvist samhälle som alla kan delta i och lita på (SDG 16) lämnade statsrådet under berättelseåret till riksdagen ett lagförslag (RP 63/2024 rd) som skapar förutsättningar för en mer utbredd användning av fjärranslutningar vid rättegångar i allmänna domstolar. Dessutom lämnade statsrådet till riksdagen ett lagförslag (RP 152/2024 rd) för att förbättra högsta domstolens möjligheter att meddela prejudikat. Justitieministeriet ordnade också ett seminarium om utveckling av rättsskyddsförsäkringarna. [Den nationella strategin för ekonomiskt kunnande](#) blev utgångspunkten för en helhetsöversyn över skuldsättningsfenomenet i enlighet med föresatsen i regeringsprogrammet, som genomfördes med statsunderstöd för ekonomiskt kunnande. Rättstjänstverket tog över den nationella strategin för ekonomiskt kunnande och genomförandet av strategin den 1 januari 2025. [Ett utbildningsprojekt kring lagen om skydd för visselblåsare](#) ska öka medvetenheten i den privata och offentliga sektorns organisationer och bland arbetstagare och medborgare om den nationella genomförandelagen för direktiv (EU) 2019/1937 om skydd för personer som rapporterar om överträdelser av unionsrätten. Utbildningarna inleddes under berättelseåret. En lämplig rapporteringskanal och process för behandlingen av rapporterna förbättrar beredskapen för att bekämpa brott och korruption. Dessutom stärks medborgarnas förtroende för förvaltningen. Projektet [Ökad effektivitet i kampen mot korruption](#) inleddes också för att ta fram en nationell lägesbild över korruptionsbekämpningen.

I samband med prioriteringen att minska känslan av otrygghet i samhället (SDG 5 och 16) har regeringen identifierat den ökande ungdoms- och gängbrottsligheten som ett allvarligt problem och förbundit sig att ta i bruk de medel som behövs för att målmedvetet bekämpa och minska ungdoms- och gängbrottsligheten. Statsrådets principbeslut om [ett åtgärdsprogram för förebyggande och bekämpning av ungdoms- och gängbrottslighet](#) för åren 2024–2027 (på finska, referat på svenska) godkändes vid statsrådets allmänna sammanträde den 25 april 2024, och därefter inleddes genomförandet av programmet. Dessutom ändrades bestämmelserna om villkorlig frigivning från och med ingången av 2025 så att en person kan räknas som förstagångsförbrytare endast en gång (RP 64/2024 rd). Från och med ingången av 2025 ändrades strafflagen så att bestämmelsen om barnadrap upphävdes och strafflagens allmänna bestämmelser om uppsåtligt brott mot liv i fortsättningen tillämpas på motsvarande fall, och så att drap i fortsättningen inte preskriberas (RP 69/2024 rd). Dessutom lämnade regeringen en proposition med förslag till ändring av bestämmelserna om vapenbrott (RP 204/2024 rd). Enligt regeringsprogrammet ska också fängelsenätverket reformeras för att verkställigheten av straff ska vara säker och kostnadseffektiv. En proposition om ändring av strafflagen ([RP 219/2024 rd, gatugång, att använda barn under straffansvarsåldern och förnedrande brott](#)) och en proposition om höjning av brottsofferavgifter (RP 220/2024 rd) lämnades också till riksdagen. [Ett brottsofferpolitiskt program](#) började beredas under berättelseåret. Enligt ett beslut vid statsrådets allmänna sammanträde (21.3.2024) kommer principbeslutet om en handlingsplan mot människohandel 2021–2023 att uppdateras. Beslut fattades också om en [uppdatering av strategin och åtgärdsprogrammet mot korruption](#). Regeringen uppdaterar också [strategin mot organiserad brottslighet](#) och bereder de lagstiftningsförslag som behövs.

Uppnående av målen för jämställdhet

Justitieministeriets [jämställdhets- och likabehandlingsplan 2025–2027](#) publicerades den 31 oktober 2024 (på finska, referat på svenska). Utöver åtgärder för jämlikhet och jämställdhet tar planen upp de åtgärder som anges i det övergripande åtagandet mot rasism som en del av regeringens meddelande om likabehandling. Under berättelseåret lämnade statsrådet en proposition (RP 60/2024 rd) för att genomföra direktiv (EU) 2022/2381 om [en jämnare könsfördelning bland styrelseledamöter i börsnoterade företag](#) och därmed sammanhängande åtgärder. Bestämmelserna tillämpas så att de börsnoterade företagen ska uppfylla skyldigheterna senast den 30 juni 2026. Då ska styrelserna i de börsnoterade företag som omfattas av tillämpningsområdet bestå till minst 40 procent av det underrepresenterade könet (kvinnor).

Strafflagens bestämmelser ändrades från ingången av 2025 så att könsstympning av flickor och kvinnor kriminaliserades tydligare än tidigare (RP 69/2024 rd). Syftet är att stärka skyddet för kvinnors och flickors liv och hälsa samt deras fysiska integritet och sexuella självbestämmanderätt. Strafflagens bestämmelser ändrades också från ingången av 2025 så att en gärning som syftar till att göra en person till föremål för tvångsäktenskap eller något därmed jämförbart förbund är straffbar som människohandel (RP 65/2024 rd). [Direktivet om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer](#) trädde i kraft i juni 2024 och syftar till att effektivt bekämpa våld mot kvinnor och våld i nära relationer överallt i EU.

Ytterligare uppgifter om resultaten

- Bokslut för justitieministeriets bokföringsenhet 2024
- Rättsregistercentralens bokslut 2024
- Brottspåföljdsmyndighetens bokslut 2024
- Åklagarmyndighetens bokslut 2024
- Domstolsväsendets bokslut 2024
- Utsökningsverkets bokslut 2024

3.3 Sametingets berättelse för 2024

I enlighet med 7 § i sametingslagen utarbetar Sametinget för utarbetande av regeringens berättelse årligen för statsrådet en berättelse över betydelsefulla händelser i utvecklingen av de frågor som särskilt angår samerna.

Sametinget behandlade ärendet på sitt möte den 24 februari 2025 och konstaterar följande:

1. Sametingets ordinarie verksamhet

Sametinget företräder med stöd av grundlagen och sametingslagen samerna och uttrycker samernas officiella ståndpunkt. Sametinget har under berättelseåret deltagit i lagstiftningsprojekt genom att yttra sig om propositioner, höras i riksdagens utskott och förhandla om framställningar i enlighet med 9 § i sametingslagen totalt 25 gånger. Fortsatta förhandlingar vidtogs i flera fall. Sammanlagt lämnade Sametinget 149 yttranden, 16 initiativ och framställningar samt 32 promemorior, ställningstaganden och resolutioner (totalt 197). Allmänt taget har verksamheten och samarbetet med olika intressentgrupper utvecklats mot nyttjande av distansförbindelser. Under berättelseåret var antalet förhandlingar i enlighet med 9 § i sametingslagen och andra förhandlingar fortsättningsvis högt, vilket enligt Sametinget också vittnar om att det finns mycket att göra för att tillgodose samernas rättigheter som urfolk så att samernas grundlagsenliga rätt att upprätthålla och utveckla sitt språk och sin kultur samt den relaterade självstyrelsen i sig kan genomföras på behörigt sätt. På grund av problem och oklarheter i förhandlingsförfarandet har Sametinget under berättelseåret strävat efter att i sina förhandlingar i enlighet med 9 § i sametingslagen fortsätta betona innehållet i den anvisning som utarbetats av Sametinget och justitieministeriet tillsammans, men också behovet av att revidera anvisningen i och med den kommande sametingslagen, så att syftet med förhandlingsskyldigheten enligt 9 § i sametingslagen kan uppnås bättre än tidigare. Utvecklandet av förhandlingsskyldigheten enligt 9 § i sametingslagen har betraktats som en av de viktigaste helheterna i propositionen om reformen av sametingslagen (9–9 b §). Ambitionen har också varit att främja samarbetet mellan Sametinget och ministerierna, bland annat genom diskussioner i samband med rådplägningsdagarna för samiska frågor och genom direkta förhandlingar i friare former. I statsbudgeten för berättelseåret gjordes en reservering på 600 000 euro för att täcka de anslagsbehov som reformen av sametingslagen medför. Reserveringen realiserades dock inte, eftersom sametingslagen inte kunde revideras under berättelseåret. Andelen understöd som betalas med stöd av språklagen minskade med 40 000 euro i statsbudgeten. Till övriga delar förblev finansieringen av Sametinget

på samma nivå som 2023. Under berättelseåret var Sametinget tvunget att för första gången i sin historia genomföra samarbetsförhandlingar med hela personalen, då finska staten i sin budget för 2025 infört minskningar på totalt 198 000 euro det allmänna understödet till Sametinget i förhållande till nivån på finansieringen för berättelseåret. Samarbetsförhandlingarna resulterade i betydande sparåtgärder, bland annat indragna företagshälsovårdstjänster och besparingar i möteskostnaderna. Personalen vid Sametinget har fortsättningsvis varit hårt belastad, och därför har Sametinget strävat efter att satsa på att minska belastningen. Sametinget har närvaro- och yttranderätt i styrelsen för Lapplands förbund. Sametinget har haft representation vid kyrkomötet.

2. Utvecklingen av samernas grundläggande och mänskliga rättigheter

Kommissionen med uppdrag att genomföra en sannings- och försoningsprocess med samerna fortsatte sitt arbete under berättelseåret, bland annat i form av samråd med samer och olika experter. För kommissionens arbete har det dessutom beställts särskilda expertutredningar om de väsentliga helheterna. Kommissionen strävar efter att samla samernas erfarenheter av finska statens och olika myndigheters åtgärder och att göra denna kunskap synlig. Samerna har tillgång till Uvjas psykosociala stödtjänster inom ramen för sannings- och försoningsprocessen under kommissionens mandatperiod.

Arbetet med reformen av sametingslagen, den viktigaste lagen med tanke på samernas rättsliga ställning, inleddes i slutet av 2020 då justitieministeriet tillsatt en kommitté för beredning av reformen. Kommitténs uppgift var att bereda de ändringar som behövs i sametingslagen. I sitt arbete utgår kommittén från de grundläggande fri- och rättigheterna samt skyldigheterna enligt grundlagen, de internationella konventionerna om mänskliga rättigheter som är bindande för Finland, FN:s urfolksdeklaration, utvecklingen inom rätt och internationell rätt samt den senaste tidens avgöranden. Dessutom beaktar kommittén den paraferade nordiska samekonventionen samt avtalet ILO 169 och FN:s människorättskommittés fällande beslut för Finland den 1 februari 2019 (CCPR/C/124/D/2668/2015 och CCPR/C/124/D/2950/2017). Kommittén lämnade vid utgången av sin mandatperiod den 15 maj 2021 sitt betänkande (VN/5875/2019) om revideringen av sametingslagen i form av ett propositionsutkast. I november 2022 lämnade Finlands regering sin proposition RP 274/2022 rd, som utarbetats utifrån kommitténs framställning, till riksdagen. Propositionen förföll i riksdagen efter regeringsperiodens utgång i slutet av 2022, och grundlagsutskottet hann inte ge ett betänkande om den. Lagreformen fortsatte under berättelseåret och reformen av sametingslagen togs efter

regeringsförhandlingarna på Sametingets begäran in i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering. I enlighet med regeringsprogrammet lämnades en proposition om ändring av sametingslagen till riksdagen för behandling den 14 december 2023, efter förhandlingar mellan Sametinget och justitieministeriet i enlighet med 9 § i sametingslagen. I samband med förhandlingarna i enlighet med 9 § i sametingslagen ändrades innehållet i den tidigare regeringspropositionen (RP 274/2022 rd) bland annat med avseende på kommunkvoterna i samband med valet av Sametinget och genom att stryka bestämmelserna i den tidigare propositionens 9 a § om förbudet mot att försvaga den samiska kulturen och om konsekvensbedömning. Genom ovannämnda ändringar togs innehållet i propositionen av regeringen Sanna Marin in i propositionen av regeringen Petteri Orpo. Våren 2024 inledde riksdagens utskott behandlingen av regeringens proposition. Grundlagsutskottet meddelade dock i april att det avbryter behandlingen av ärendet efter att HFD bestämt att Sametinget måste ordna ett nytt val. Grundlagsutskottet fortsatte behandla propositionen i oktober 2024.

3. Sametingets internationella verksamhet

Sametinget fokuserade särskilt på att stärka urfolkens rättigheter och möjligheter att delta både i FN och i EU. Sametinget deltog i sessioner mellan sessionerna i FN:s råd för mänskliga rättigheter, där man diskuterade konkreta steg för att förbättra urfolkens möjligheter att delta i rådet för mänskliga rättigheter. Utöver detta medverkade Sametinget i den globala samordningsgruppen för urfolk som främjar behandlingen av frågor som gäller urfolk i olika FN-organ. Sametinget främjade samernas intressebevakning i EU genom att öka dialogen med Europaparlamentet och föra diskussioner om ett eventuellt partnerskapsavtal mellan Samiska parlamentariska rådet (SPR) och Europaparlamentet. Utöver detta kartlades separata finansieringskällor för att förbättra samernas möjligheter att delta och påverka på EU-nivå. Sametinget deltog dessutom aktivt i internationella klimat- och biodiversitetsmöten. Sametinget i Finland var ordförande för Samiska parlamentariska rådet (SPR) under berättelseåret och ansvarade för samordningen av rådets verksamhet och genomförandet av handlingsplanen. En företrädare för Sametinget deltog i en diplomatisk konferens som organiserades av Världsorganisationen för den intellektuella äganderätten (WIPO) i Genève i maj 2024, där man nådde samförstånd om innehållet i den nya internationella konventionen om patenträtt. Diskussionen med utrikesministeriet om utarbetandet av ståndpunkter om Finlands urfolk fortsatte i enlighet med målen. Sametinget hade besök av många internationella gäster.

4. Speciallagstiftningen om samerna

Andra lagstiftningsreformer som är betydande för samerna och där Sametinget aktivt deltog i beredningen under berättelseåret var förutom sametingslagen bland annat projekten för en reform av lagen om områdesanvändning, vars byggdel (bygglagen) antogs redan tidigare, den 21 april 2023. I samband med gruvlagen, som trädde i kraft den 1 juni 2023, åstadkoms förbättringar bland annat i bestämmelserna om bedömning av konsekvenserna för samekulturen, vilka man kom överens om att precisera under berättelseåret genom en gruvförordning som bereddes i samarbete med ANM.

Andra lagstiftningsreformer som fortfarande var under beredning under berättelseåret var bland annat lagstiftningsprojektet för samservice, EU:s förordning om kritiska råvaror (CRMA), lagen om grundläggande utbildning, gymnasielagen samt lagen om ett försök med verksamhetsstyrning inom yrkesutbildningen. I projekten för lagstiftningsreformer har Sametinget strävat efter att främja förbudet mot att försvaga den samiska kulturen och stärka myndigheternas skyldighet att främja samernas rättigheter.

5. Miljö, markanvändning, traditionella näringar och relaterade rättigheter i samernas hembygdsområde

Sametinget har aktivt arbetat för att främja samernas rättigheter, traditionella näringar och tillståndet i markerna och vattnen i samernas hembygdsområde på olika nivåer. I och med Finlands Nato-medlemskap och DCA-avtalet har samernas hembygdsområde blivit allt mer intressant med perspektiv på geopolitik och säkerhet. Sametinget har verkat för att samernas rättigheter och näringar ska beaktas bland annat i planeringen av vägnätet och i övningsverksamheten och för att de skadelidande ska ersättas för de skador som orsakats. Det krävs ständig intressebevakning för att samerna ska beaktas i den förändrade geopolitiska miljön.

Sametinget har främjat inrättandet av en samisk näringsfond, bland annat genom att föreslå att den tas in i programmet för norra Finland. Sametinget har deltagit i en arbetsgrupp som bereder ändringen av vissa bestämmelser i renskötsellagen och där lyft fram samernas rättigheter och särdragen inom den samiska renskötseln. Arbetet fortsätter under 2025. Sametinget föreslog för JSM att man för samernas hembygdsområde ska fastställa en egen björnkvote för att främja samernas jakträttigheter. Förslaget gick inte vidare. Sametinget har strävat efter att främja utnyttjandet av puckellax under det följande vandringsåret också på den finska sidan. Arbetet fortsätter under 2025.

För att stärka det samiska hantverkets situation fortsatte Sametinget att främja projektet Duodji Akademia med samarbetspartnerna genom att bereda projektansökan samt kartlägga utmaningarna och möjligheterna med traditionellt samiskt hantverk i Finland, Norge och Sverige i ett förstudieprojekt finansierat av EU:s Interreg Aurora. Sametinget deltog i planeringen och beredningen av beredningsprojektet för Finlands nationella plan för anpassning till klimatförändringarna, som leds av Naturresursinstitutet, till de delar som gäller samerna. Ansökan om finansiering för projektet från Europeiska kommissionens fond Life Strategic Integrated Projects pågår och beredningsarbetet fortsätter år 2025. Sametinget föreslog att kriterierna för gamla skogar ska kompletteras separat med kriterier som gäller gamla skogar inom samernas hembygdsområde. Den helhet som gäller samernas hembygdsområde är fortfarande under arbete. Sametinget föreslog att samernas hembygdsområde ska uteslutas från tillämpningsområdet för EU:s förordning om kritiska råvaror (CRMA) i samband med det nationella genomförandet av förordningen. Sametinget förde förhandlingar med Lapplands förbund om sol- och vindkraftsutredningen i Lappland och konstaterade att vindkraft inte bör främjas i samernas hembygdsområde eftersom den på ett betydande sätt stör samernas traditionella näringar.

Sametingets och naturvårdsförvaltningens traditionella naturvårdsting ordnades inte under berättelseåret på grund av omorganiseringen av Forststyrelsen.

6. Samernas språkliga rättigheter

I början av 2024 lämnade Byrån för samiska språket en berättelse till plenum enligt 29 § i samiska språklagen (1085/2003) om tillämpningen av lagstiftningen samt om hur samernas språkliga rättigheter tillgodosetts och språkförhållandena utvecklats. I berättelsen beskrevs i synnerhet genomförandet av samiska språklagen hos rättsliga myndigheter och för första gången fogades åtgärdsförslag till berättelsen. Byrån för samiska språket beviljades Interreg Aurora-projektfinansiering för att utveckla den juridiska och administrativa terminologin på nordsamiska. I och med projektet upptäcktes betydande brister i termarbetet och lagöversättningarna i fråga om samiska språk som kräver separata resurser för att situationen ska kunna förbättras. Projektet genomfördes i samarbete med Samiska närings- och språkcentret i Norge. Språkbyrån inledde ett tätare terminologisamarbete med statsrådets språktjänst.

Under berättelseåret fortsatte verksamheten i myndigheternas gemensamma nätverk för utveckling av tjänster på samiska. Nätverket Mii ovtas – Mij oovtâst – Mij õõutâst – Me yhdessä samlade i genomsnitt 20 olika myndighetsaktörer kring utvecklingen av tjänster på samiska. År 2024 fanns det också en undergrupp i

nätverket som utvecklade serviceportalen för tjänster på samiska med målet att förbättra tjänsternas tillgänglighet. Inom ramen för nätverket utbildades myndigheterna i samernas språkliga rättigheter och gavs råd i frågor kring lagens tillämpning.

Under berättelseåret kunde det understöd som betalas med stöd av 31 § i samiska språklagen inte höjas, men gemensam intressebevakning för att höja understödets belopp utövades med kommunerna i sameområdet, Lapplands välfärdsområde och Sameområdets utbildningscentral samt Samemuseet Siida. Understödssumman sänktes dock till 130 000 euro för 2025, vilket i fortsättningen kommer att ha en betydande inverkan på tillgången på samiskspråkig personal, eftersom man med understödet har finansierat intensivstudier i samiska för yrkespersoner inom olika branscher.

Under berättelseåret fortsatte samarbetet med FPA och ett nytt samarbetsavtal ingicks med Institutet för hälsa och välfärd. För samebarometern 2025 utarbetades tillsammans med justitieministeriet innehåll som bättre motsvarar samesamfundets informationsbehov. Byrån för samiska språket kontaktades av ett flertal medborgare om att samernas språkliga rättigheter inte tillgodosetts, i synnerhet inom undervisningen och småbarnspedagogiken och vid domstolarna. Sametinget försökte påverka genom förhandlingar och kontakter för att förbättra situationen. Under berättelseåret deltog Byrån för samiska språket som samarbetspartner i flera projekt för att främja det samiska språket. Under berättelseåret ökades översättningsresurserna vid Byrån för samiska språket genom visstidsanställningar av översättare i respektive språk för att smidigare tillhandahålla översättningstjänster för myndigheter. Översättarresurserna kunde dock inte ökas permanent. Målet är fortfarande att översättarresurserna för de samiska språken utökas med en översättare per språk.

Utifrån olika utredningar och kontakter från medborgarna är verkställigheten av samiska språklagen och tillgången till tjänster på samiska fortfarande svaga.

7. Samernas kultur- och språkboversamhet

År 2024 fick Sametinget totalt 1,3 miljoner euro av undervisnings- och kulturministeriet för att användas i den samiskspråkiga kultur- och språkboversamheten. Statsunderstödet steg från 2023 med 100 000 euro, men är fortfarande otillräckligt för den i finansieringsgrunderna för Sametingets kultur- och språkboversamhet fastställda statsunderstödsandelen på 85 procent av totalkostnaderna. Därför fördelades statsunderstödet till Samiska språkrådet och Sametingets styrelse år 2024 enligt antalet barn. Detta tillvägagångssätt förhandlades fram i samarbete

med verksamhetsarrangörerna. Sametingets styrelse har också slagit fast att om statsunderstödet hålls på samma nivå, kan nya enheter inte tas in i utlysningen av statsunderstöd.

Under berättelseåret 2024 fanns det totalt 12 språkboggrupper i Finland, varav 9 i samernas hembygdsområde och 3 utanför det. Av språkbona var två skoltsamiska, tre enaresamiska och sju nordsamiska. I verksamheten deltog sammanlagt 90 barn och 26 arbetstagare, så jämfört med 2023 var verksamhetens omfattning densamma.

Statsunderstödet för kultur- och språkboverksamhet användes förutom för att trygga den befintliga språkboverksamheten också för samordning av kultur- och språkboverksamheten. Sametinget har en språkboledare som bland annat har till uppgift att sköta den pedagogiska ledningen av språkboggrupperna, uppgifterna i anslutning till administrationen och samordningen av språkboens statsunderstöd, samarbetet med föräldrarna och den allmänna konsultationen i språkbofrågor. Under slutet av året beredde språkboledaren också de pedagogiska riktlinjerna för kultur- och språkboverksamheten i Sametingets verksamhetsplan samt arbetet med att uppdatera finansieringsgrunderna. De pedagogiska riktlinjerna är ett långsiktigt mål i Sametingets handlingsprogram och de ska enligt planerna införas under verksamhetsperioden 2026–2027, medan finansieringsgrunderna införs redan i nästa utlysning av statsunderstöd hösten 2026. Dessutom ordnade Sametinget i samarbete med Regionförvaltningsverket i Lappland temadagar för utveckling av den samiska småbarnspedagogiken.

8. Språksamarbetet och sámi giellagáldu

Språkpriset Gollegiella delades ut för elfte gången. Priset gick till Sig-Britt Persson och Pekka Sammallahhti och prisutdelningsceremonin hölls i Oslo den 22 oktober 2024 i samband med ett möte mellan Sametingens ordförande och ministrarna med ansvar för samefrågor i Norge, Sverige och Finland. Det nordiska språkpriset för samiska språket Gollegiella har instiftats av Sametingens ordförande i Finland, Sverige och Norge och av ministrarna med ansvar för samefrågor i Norge, Sverige och Finland. Priset delas ut vartannat år till privatpersoner eller sammanslutningar som utmärkt sig genom betydande insatser för att främja, utveckla eller bevara det samiska språket i Norge, Sverige, Finland eller Ryssland. Pristagaren väljs av en kommitté med fem medlemmar, från Sametinget Leena Niittyvuopio-Jämsä och Tauno Ljetoff.

Samiska språkveckan ordnades för sjätte gången, i oktober vecka 43. Veckan samordnades av sametingen i Finland, Sverige och Norge och den har etablerat sig och hittat sin form. Syftet med Samiska språkveckan är att få uppmärksamhet för de samiska språken och på olika sätt öka deras synlighet och hörbarhet inom alla samhällssektorer överallt i Finland, Sverige och Norge. Sametinget har deltagit i FN:s internationella decennium för urfolksspråken IDIL 2022–2032 i samarbete med sametingen i Sverige och Norge genom att genomföra målen för projektet Flagship, som antogs gemensamt 2022.

Sámi Giellagáldu är i samiska språkfrågor det högsta samnordiska organet som ansvarar för språkvården i samiska och för normeringen av skriftspråket. Verksamheten finansieras av Sametingen i Norge, Sverige och Finland. Sámi Giellagáldus styrelse för mandatperioden 2020–2024 avslutade sin verksamhet den 30 oktober 2024 och den nya styrelsen konstituerade sig den 13 december 2024. År 2024 sammanträdde styrelsen fem gånger. I början av september var alla Sámi Giellagáldus tjänster tillsatta med totalt 13 anställda och direktörstjänsten: 11 fast anställda och två tillfälligt anställda. Fyra av dessa arbetar i Sverige, sex i Norge och tre i Finland. År 2024 fortsatte Sámi Giellagáldus språknämnder i skolt-, enare-, nord-, luleå- och sydsamiska att normera de samiska språken, bland annat genom att normera 1 141 termer och ange normer för grammatiken i de olika samiska språken. Sámi Giellagáldu besvarade 1 124 språkfrågor. Sámi Giellagáldu har också fortsatt att samarbeta med Finlands nationalbibliotek för att normera nordsamiskan i den allmänna finska ontologin (YSO), där hälften av de cirka 30 000 termerna har översatts till nordsamiska. År 2024 anordnade Sámi Giellagáldu tillsammans med olika samarbetspartner fyra språkseminarier och två konferenser med sammanlagt 1 302 deltagare. Antalet språkfrågor och deltagare i evenemangen är betydande i förhållande till antalet talare av samiska språk. En betydande historisk händelse var inrättandet av nämnden för pitesamiska språket och inledandet av arbetet med normering av pitesamiskan. Sámi Giellagáldu fortsatte samarbeta med språkteknologicitret Giellatekno vid universitetet i Tromsø och med Divvun samt deltog i verksamheten inom de nordiska språknämndernas nätverk. Hösten 2024 rådde osäkerhet kring Sámi Giellagáldus finansiering för 2025 och verksamheten hotade i värsta fall att upphöra. Detta skulle för det finska språkets del ha motsvarat avslutandet av verksamheten vid Institutet för de inhemska språken. Verksamheten kunde dock tryggas för 2025, men osäkerheten kring den permanenta finansieringen och finansieringsnivån fortsätter. I samband med detta började Sámi Giellagáldu från början av september målmedvetet prioritera informations- och profileringsarbetet mer än tidigare. Syftet med detta arbete var att göra språkorganet mer känt och på bästa möjliga sätt säkerställa att Sámi Giellagáldus verksamhet får permanent finansiering och kan fortsätta.

9. Småbarnspedagogik på samiska

För tryggheten av tillgången på småbarnspedagogik på samiska inom samernas hembygdsområde anvisades ett anslag på 240 000 euro, som används för att säkerställa verksamheten på samiska och ordna samisk småbarnspedagogik. Småbarnspedagogik på samiska ordnades i Enare och Utsjoki kommuner samt i Helsingfors och Uleåborgs städer, och den omfattade cirka 70 barn. I Enontekis kommun ordnades ingen småbarnspedagogik på samiska 2024, men kommunen har reserver för ordnandet genast det behövs. Den största utmaningen i småbarnspedagogiken på samiska är bristen på behörig personal med goda kunskaper i samiska. Riktad utbildning för samiska småbarnspedagoger ordnades i samarbete med Regionförvaltningsverket i Lappland, och den har haft stor betydelse för nätverkandet och arbetsmotivationen.

10. Undervisningen i och på samiska och läromedelsarbetet

UKM:s arbetsgrupp för utveckling av undervisningen i och på de samiska språken gav i sin slutrapport (UKM 2021:25) åtgärdsförslag för såväl småbarnspedagogiken som undervisningen och utbildningen från den grundläggande utbildningen till högskoleutbildning. Sametinget har tillsammans med undervisnings- och kulturministeriet börjat sätta i gång de åtgärder som arbetsgruppen föreslår.

Inom samernas hembygdsområde ges undervisning på samiska i alla kommuner, i Enare kommun på alla tre samiska språken. Dessutom ges språkberikad undervisning eller språkbadsundervisning på samiska. I Uleåborg och Helsingfors erbjuds undervisning på nordsamiska i finsk-samiska-klasser. Den samiskspråkiga undervisningen omfattar cirka 190 elever och den tvåspråkiga undervisningen eller språkbadsundervisningen cirka 50 elever i hela landet. I gymnasierna har man kunnat studera samiska som modersmål, främmande språk eller kompletterande undervisning, och den undervisningen omfattade cirka 60 studerande. Pilotprojektet för utnyttjande av distansförbindelser i undervisningen i samiska språk (www.saamenetaopetus.com) är ett samarbetsprojekt mellan Utsjoki kommun och Sametinget. Det treåriga pilotprojektet inleddes höstterminen 2018 och fick fortsatt finansiering för tre år 2023. Läsåret 2023–2024 studerade 183 elever och studerande från 44 kommuner och 118 skolor i projektet. I projektet ges undervisning i enaresamiska, skoltsamiska och nordsamiska som kompletterar den grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen. Utsjoki kommun, Sametinget och undervisnings- och kulturministeriet har förhandlat om åtgärder för att permanenta projektet och om en finansieringsmodell. Förhandlingar för att permanenta undervisning som utnyttjar distansundervisning fortsätter.

Sametinget administrerar webbplatsen www.oktavuohta.com med information om samerna på finska, som är riktad till den finskspråkiga undervisningen och som har många användare. För 2024 erhöles ingen finansiering för administrationen av webbplatsen. Sametinget har på begäran gett de finskspråkiga läromedelsproducenterna råd och anvisningar i frågor som gäller samerna. Sametinget i Norge leder en arbetsgrupp som kartlägger åtgärdsförslagen i projektet Rájáhis sámeoahpahuš och genomförandet av dem för att förbättra samarbetet i undervisningen i och på samiska i hela sameområdet. Medlemmar i arbetsgruppen är Sametingen i Finland, Sverige och Norge samt Sameskolstyrelsen i Sverige. Uleåborgs universitet har fått 2,5-årig finansiering av UKM för perioden 2025–2027 för att utveckla ett samnordiskt samarbetsnätverk för samiskspråkiga högskolelärare. Projektet skapar permanenta modeller som underlättar bristen på samiskspråkiga lärarresurser både lokalt och internationellt. Sametinget är med i projektet som samarbetspartner.

Utredningen (2020:28) om tillgången på samiskspråkiga läromedel och kommande behov visade att situationen i fråga om läromedel på samiska fortfarande är dålig. I och med denna utredning har Utbildningsstyrelsen höjt det statsunderstöd som beviljas för framställning av läromedel på samiska, vilket är 800 000 euro för 2024–2025. Tyngdpunkten i produktionen av läromedel har i synnerhet legat på material på enare- och skoltsamiska, där bristerna är störst. Dessutom har fokus legat på att framställa material på modersmålet och på att slutföra pågående materialarbeten. För att förbättra läromedelssituationen på samiska har Sametinget bedrivit nordiskt samarbete med Sámi Allaskuvla och satsat på att utveckla digitalt material på samiska.

Sametinget har deltagit i arbetet med att reformera lagarna om undervisning och utbildning genom att ge utlåtanden och föra förhandlingar enligt 9 § i sametingslagen. Under berättelseåret har man arbetat för att reformera gymnasielagen och vissa lagar som har samband med den, lagen om grundläggande utbildning och vissa lagar som har samband med den samt lagen om ett försök med verksamhetsstyrning inom yrkesutbildningen och lagar som har samband med den.

11. Kulturverksamheten

År 2024 delade Sametinget ut 222 000 euro i understöd för främjande av samiskspråkig kultur, understöd för de nordiska sameorganisationerna och understöd för underhåll av kyrkstugorna i Utsjoki. Ur anslaget beviljades verksamhets- och projektunderstöd för enare-, skolt- och nordsamiska sameföreningar, arbets- och projektunderstöd för samiska konstnärer och hantverkare samt publiceringsunderstöd för bland annat musik och en enaresamisk tidskrift. Sametinget har i enlighet med

Samiska parlamentariska rådets verksamhetsplan (SPR 20.9.2024) fortsatt beredningen rörande kulttuurárbbi (det samiska kulturarvet) och árbevierolaš dieđu (den traditionella kunskapen) vid Sametingen i Finland, Sverige och Norge.

Kulturnämnden granskade och lämnade en utredning om det av undervisnings- och kulturministeriet 2022 förvaltrade statsunderstödet, det så kallade anslaget för samisk kultur (29.80.50.01.09).

Kultursekreteraren deltog i workshoppar kring regeringen Orpos kulturpolitiska redogörelse Kulturarvsstrategin 2022–2030. Dessutom träffade kulturnämndens ordförande och sekreterare vetenskaps- och kulturminister Sari Multala om målen för främjandet av samisk kultur.

12. Social- och hälsovårdstjänster på samiska

År 2024 genomfördes social- och hälsovårdstjänsterna i samernas hembygdsområde inte i enlighet med bestämmelserna i samiska språklagen (1086/2003) och lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021, 5 §). Den svaga tillgången på tjänster inverkar bland annat på bevarandet av de samiska språken och den samiska kulturen samt på tillgodoseendet av rättsskyddet. Tillgången på samiskspråkiga och kultursensitiva tjänster har befunnits otillräcklig i flera myndigheters utvärderingar (bland annat Institutet för hälsa och välfärd 2021: Sosiaali- ja terveyspalvelut Lapin hyvinvointialueella 2020). Den svaga situationen när det gäller tillgången på samiskspråkiga och kultursensitiva tjänster och personal behandlades i en rundabordsdiskussion som ordnades i samarbete med social- och hälsovårdsministeriet 2024.

År 2024 beslutade man inom Lapplands välfärdsområde som en del av de ekonomiska anpassningsåtgärderna om ändringar i servicenätet som också påverkar servicen för den samiska befolkningen. Lapplands välfärdsområde beslutade bland annat att lägga ned en bäddavdelning i Utsjoki. Sametinget strävade genom utlåtanden, ställningstaganden och förhandlingar efter att påverka läget så att ändringarna i servicenätet inte försvagar servicen för den samiska befolkningen. Som ett positivt utvecklingssteg 2024 inrättades ett servicehus i Karigasniemi som Lapplands välfärdsområde har utsett till en samisk enhet där man i verksamheten beaktar samiska språket och samiska kulturen. Enheten Uvjj – Uvjâ – Uvja för psykosocialt stöd till samerna, som grundats till stöd för arbetet i sannings- och försoningskommissionen mellan finska staten och samerna, har sedan 2022 stärkt samernas mentalvårdstjänster betydligt. Enheten erbjuder psykosociala stödtjänster på skolt-, enare- och nordsamiska samt på finska och under dess verksamhet har

yrkespersonalen utbildats vidare i färdigheter i de samiska språken och den samiska kulturen. Man har också identifierat ett behov av tjänsterna utanför sannings- och försoningskommissionens arbete. Sametinget har föreslagit att verksamheten etableras även efter att kommissionen har avslutat sitt arbete, men under 2024 fick man inte bekräftat att arbetet fortsätter. År 2024 uppmanade också FN:s specialrapportör Fabián Salvioli Finland att se till att enheten för psykosocialt stöd till samerna inrättas som en permanent, självständig enhet med tillräckliga resurser för att tillhandahålla tjänster för samernas behov i hela landet.

I statsbudgeten 2024 (moment 33.60.36) beviljades 562 000 euro för tryggheten och utvecklingen av social- och hälsovårdstjänster på samiska. Anslaget användes för att stödja Lapplands välfärdsområde i ordnandet av samiskspråkiga och kultursensitiva tjänster inom samernas hembygdsområde. Statsunderstödet användes för finansiering av 22 olika åtgärder, med fokus på tjänster som förs hem till äldre. Separata anslag är en fungerande och verkningsfull finansieringsmekanism när det gäller att förbättra tillgången på samiskspråkiga och kultursensitiva social- och hälsovårdstjänster. Både Sametinget och Lapplands välfärdsområde har dock konstaterat att anslaget är otillräckligt i förhållande till behovet. Sametinget har föreslagit ett anslag på över tre miljoner euro, vilket skulle göra det möjligt att bland annat beakta barnfamiljer och psykosociala tjänster bättre än för närvarande. Finland har inte höjt anslaget till att svara mot samernas behov.

I samernas hembygdsområde råder stor brist på både yrkeskunnig social- och hälsovårdspersonal och samiskspråkiga yrkespersoner inom social- och hälsovården. Detta äventyrar både samernas språkliga rättigheter och klient- och patientsäkerheten. År 2024 lämnade Sametinget ett initiativ till Lapplands välfärdsområde för att stärka rekryteringen av samiskspråkig personal och arbetets attraktionskraft. Tillgången på samiskspråkig personal hotas ytterligare av de beslut som fattades 2024 om indragning av vuxenutbildningsstödet och minskning av justitieministeriets understöd för verkställigheten av samiska språklagen. Sametinget och andra aktörer i området har väddat i ärendet till bland annat social- och hälsovårdsministeriet.

År 2022 anvisade staten finansiering på två miljoner euro för utveckling och ordnande av utbildning för samiskspråkig personal inom social- och hälsovården. Med hjälp av projektfinansieringen utvecklar yrkeshögskolorna i Lappland och Uleåborg samt Diak en kultursensitiv utbildning för social- och hälsoområdet. Lapplands universitet och Giellagas-institutet vid Uleåborgs universitet ordnar i samarbete universitetsutbildning inom social- och hälsoområdet. Via Giellagas-institutet ordnas språkstudier i enare-, skolt- och nordsamiska för social- och hälsovårdspersonal. Yrkeshögskolornas projekt avslutas den 21 december 2025 och projektet vid Uleåborgs universitet den 30 juni 2026. Företrädare för Sametinget har deltagit i

projektens styrgruppsverksamhet och i planeringen av studieperioderna. Genom tidsbundna projekt kan man dock inte lösa det allvarliga underskottet i tillgången på samiskspråkig personal, utan det behövs permanenta prognostiserings- och utvecklingsprogram samt hänsyn till samernas behov bland annat i riksomfattande program som programmet för gott arbete.

Möjligheten att arbeta särskilt för utvecklingsåtgärder som gäller den sociala tryggheten stärktes 2024 då Sametinget tillsatte en andra ordinarie social- och hälsovårdssekreterare. Sametinget har framfört sin oro över att samernas ställning som urfolk inte beaktats i den nationella reformen av den sociala tryggheten. För att främja ärendet träffade Sametinget i maj 2024 II vice ordföranden för kommittén för social trygghet och socialskyddsminister Sanni Grahn-Laasonen. I diskussionerna lyfte man särskilt fram bristen på forskningsbaserad kunskap om samerna samt renskötarnas sociala trygghet och de utmaningar som är förknippade med den.

Sametinget har i sin egen verksamhet främjat samarbete enligt samarbetsavtal med bland annat Folkpensionsanstalten och Institutet för hälsa och välfärd. Samarbetet och utvecklingen har bland annat gällt utvecklingen av rehabilitering för samer, produktionen av kunskap om samer, den sociala tryggheten, materialet på samiska samt utvecklingen av samiskspråkiga och kultursensitiva tjänster. Samarbetet med Institutet för hälsa och välfärd inkluderade ett projekt för att främja romernas och samernas psykiska välbefinnande. Med Lapplands välfärdsområde har man strävat efter att stärka produktionen av kunskap om samerna bland annat med hjälp av utbildningen Dialogpaus.

Uppgifterna om nuläget och behoven i de samiskspråkiga och kultursensitiva tjänsterna är knappa och splittrade, och det är inte möjligt att skapa en helhetsbild utifrån myndigheternas statistikuppgifter. Sametinget har för social- och hälsovårdsministeriet föreslagit åtgärder som förbättrar datainsamlingssystemet för samerna i enlighet med rekommendationen (E/C.12/FIN/CO/7) 2021 av den kommitté som övervakar FN:s konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter (FördrS 6/1976). Tills vidare har åtgärdsförslagen inte gått vidare. Under berättelseåret stärktes informationsunderlaget om samerna inom social- och hälsovårdssektorn i och med Lydia Heikkiläs separata utredning som publicerades av samernas sannings- och försoningskommission. Sametingets aktörer inom social- och hälsovårdssektorn deltog i produktionen av information för utredningen. Utredningen granskar utvecklingen av tjänsterna, tillgången på dem samt kundernas erfarenheter och behov.

Sameenheten vid Norra Finlands kompetenscentrum inom det sociala området arbetar inom ramen för sin lagstadgade specialuppgift för tillgodoseendet av den samiska befolkningens servicebehov. Enheten har främjat ordnandet och utvecklingen av samiskspråkiga och kultursensitiva social- och hälsovårdstjänster. De omfattande nedskärningarna i finansieringen av kompetenscentren inom det sociala området som godkändes 2024 inverkar mycket negativt på sameenhetens verksamhet. Otillräcklig finansiering (20 procents arbetstid för 2025) hindrar utvecklingen av och kontinuiteten i den planmässiga och långvariga verksamheten. Finansieringen möjliggör bland annat inte utveckling av produktionen av kunskap om samerna som folk. Redan på grund av nedskärningarna 2024 fokuserade verksamheten (50 procents arbetstid) på samarbetet med olika projekt, tryggheten av sameenhetens ställning i omorganiseringen samt byggandet av en gemensam modell för samarbete med Lapplands välfärdsområde. Arbetet pågår fortfarande.

13. Ungdomsrådets verksamhet

Ungdomsrådet fick i verksamhetsunderstöd från undervisnings- och kulturministeriet 173 000 euro att användas under perioden 1.1.2024–31.12.2024. Med detta understöd stöds samiska ungas delaktighet, likställdhet och jämlikhet samt tillgodoseendet av deras språkliga och kulturella rättigheter. I verksamhetsunderstödet ingår förutom ungdomsrådets verksamhet också ordnande av konstevenemanget för samiska unga.

Ungdomsrådet deltog aktivt i det politiska påverkansarbetet samt i främjandet av samiska ungas språkliga och kulturella rättigheter. Ungdomsrådet sammanträdde nio gånger under berättelseåret. Ungdomsrådets huvudmål under berättelseåret anknöt till utvecklingen av samiskspråkig fritidsverksamhet för unga. Ungdomsrådet utvecklade det samiskspråkiga ungdomsarbetet i sameområdets kommuner inom ramen för ett separat projekt. Ungdomsrådet främjade de samiska ungas internationella och nordiska samarbete och deltog bland annat i det permanenta forumet för urfolken och i en session för Ungdomens Nordiska råd. Ungdomsrådet strävade efter att integrera Dihtosis-verksamheten och ökandet av kunskapen om samerna permanent i sin grundläggande verksamhet, men beviljades inte finansiering för detta.

Tuomas Aslak Juuso
Ställföreträdande ordförande

Kalle Varis
juristsekreterare

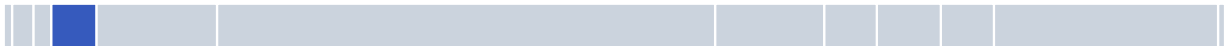
(Sametinget beslutade om berättelsen på sitt möte den 24 februari 2025)

4 Inrikesministeriet

Andel av statsbudgeten

Alla förvaltningsområden har haft tillgång till totalt **93 944 mn €**

• Inrikesministeriets andel **3 480 mn €**



Användning av anslag

- Konsumtionsutgifter 2 122 mn €
- Överföringsutgifter 72 mn €
- Investeringsutgifter 227 mn €
- Övriga utgifter 0 mn €



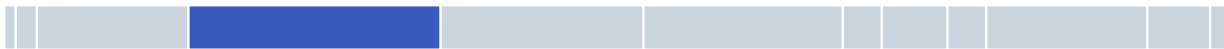
Användningsgrad för anslagen



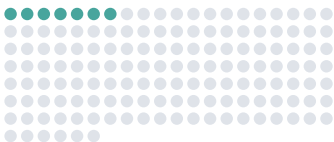
Årsverken

Vid alla förvaltningsområdens ämbetsverk totalt **79 780 årsverken**

• Inrikesministeriet **16 476 årsverken**



Ämbetsverk **7** ST.



- Gränsbevakningsväsendet
- Nödcentralsverket
- Migrationsverket
- Skyddspolisen
- Räddningsinstitutet
- Polisstyrelsen och polisinrättningarna under den
- Krishanteringscentret CMC Finland

Fonder **1** ST.



- Brandskyddsfonden

Affärsverk **0** ST.



- Inga affärsverk

Bolag **0** ST.



- Inga bolag

4.1 Översikt över förändringarna i omvärlden och på ansvarsområdet

Det tillstånd av fundamental förändring som präglat Finlands och Europas säkerhetspolitiska omgivning och omvärld fortsatte under 2024. Det fortsatta anfallskriget i Ukraina försämrade fortfarande Finlands och hela Europas säkerhet. Spänningarna mellan stormakterna ökade. Den instrumentaliserade invandringen från Ryssland och ökningen av den orsakade ett allvarligt hot mot den nationella säkerheten och den allmänna ordningen. Säkerhetsläget har lett till att beredskapsnivån hos myndigheterna för inre säkerhet har höjts.

På den livligt trafikerade Östersjön har riskerna för storolyckor, störningar och miljöskador hållits på en hög nivå på grund av den skuggflotta som kringgår sanktionerna mot Ryssland samt störningar i satellitnavigeringen och avvikelser i AIS-systemet (Automatic Identification System, ett system för övervakning av sjötrafik). Det har blivit allt viktigare att övervaka och skydda kommunikationskablar och energiöverföringsinfrastrukturen på Östersjöns botten eftersom risken för extern påverkan har ökat avsevärt. PTG-samarbetet (Polisen, Tullen, Gränsbevakningsväsendet och Skyddspolisen) har fått en allt större roll som garant för säkerheten och funktionssäkerheten i samhället. I myndigheternas arbete framhövdes bevakning och brottsbekämpning samt tryggnad av kritisk infrastruktur och samhällets vitala funktioner.

Den förändrade säkerhetspolitiska omgivningen framhäver betydelsen av ett tätare internationellt samarbete och behovet av att utveckla krisberedskapen på EU-nivå. Beredskap är ett politikområde som utvecklas snabbt och har blivit en central fråga också i EU. Finlands Natomedlemskap har mångfasetterade konsekvenser för aktörerna inom inre säkerhet och deras behov. Också civila aktörer engageras allt mer i Natos gemensamma försvarsplanering genom den så kallade civila planeringen. Inrikesförvaltningen har liksom de övriga förvaltningsområdena börjat integrera sig i Natos system för krisrespons och beredskapsreglering, och skapandet av nationella genomförande- och beslutsmekanismer som hänför sig till systemen har inletts.

Invandringen till EU och Finland har ökat under de senaste åren. En betydande del av dem som kommer till området är personer som flyttar på grund av arbete eller familjeband. Antalet arbetsrelaterade första ansökningar om uppehållstillstånd minskar i Finland på grund av den svaga ekonomiska konjunkturen. Antalet ansökningar om uppehållstillstånd på grund av studier och familj fortsätter däremot att öka. Antalet personer som ansöker om internationellt skydd i EU-området har hållits högt. Antalet asylansökningar och ansökningar om tillfälligt skydd som lämnas

in i Finland minskar däremot klart. Antalet asylansökningar var 45 procent mindre än året innan och antalet ansökningar om tillfälligt skydd var 34 procent mindre än året innan. För närvarande finns det cirka 46 000 ukrainare som får tillfälligt skydd i Finland. Ukrainarnas övergång till kommunerna fortsätter på en jämn nivå. Benägenheten att återvända till Ukraina har minskat bland de ukrainare som får tillfälligt skydd.

Olagliga inresor vid EU:s södra yttre gränser upprätthåller risken för olagliga inresor till Finland via de inre gränserna. Antalet migranter har dock hållits på en måttlig nivå, bland annat på grund av de tillfälliga inre gränskontroller som ett flertal medlemsländer infört. De rättsakter som utgör EU:s nya migrations- och asylopakt trädde i kraft i juni 2024 och börjar huvudsakligen tillämpas i mitten av 2026.

Typiska drag i brottslighetsutvecklingen är den ökade våldsbrottsligheten bland unga, i synnerhet bland minderåriga, och att attityderna till våldsanvändning blir mer tillåtande, att skjutvapen och narkotika används i allt högre grad och att gränsöverskridande brott som begås helt eller delvis över internet ökar och blir allt allvarigare och mångsidigare. Den organiserade brottsligheten i Finland har blivit mer internationell och mångfalden bland aktörerna är större än tidigare. Utöver de hierarkiska kriminella organisationerna är olika nätverk av kriminella grupper verksamma i Finland. Kriminella nätverk som styrs från utlandet har ökat sitt inflytande särskilt vid import och spridning av narkotika. När det gäller gatugång finns det tecken på att verksamheten har blivit mer professionell, vilket särskilt tar sig uttryck i en mer omfattande narkotikabrottslighet än tidigare.

Räddningsväsendets tjänster tryggades genom att det utbildades mer räddningspersonal och genom att säkerställa att den svenskspråkiga räddningsutbildningen fortsätter. Nödcentralverket nådde målet på 30 sekunders svarstid, 98 procent av nödsamtalen besvarades inom denna tid. Målet om en genomsnittlig svarstid på 5 sekunder för nödsamtal nåddes inte. Den genomsnittliga svarstiden 2024 var 7 sekunder.

Tabell 13. Centrala risker inom ansvarsområdet

Risk	Konsekvenser	Hanteringsmetoder
I havsområdena inträffar en olycka som berör flera olika sektorer samtidigt eller/ och en situation med fientlig hybridpåverkan	En olycka som berör flera sektorer samtidigt binder alla resurser för sjöräddning och bekämpning av miljöskador. Resurserna räcker inte till för att avvärja och hantera samtidiga hot. Övervakningen och skyddet av den kritiska infrastrukturen är inte på en tillräcklig nivå i havsområdena.	Gränsbevakningsväsendets maritima kapacitet tryggas. Prestationsförmågan utvecklas. De marina myndigheternas samarbetsförmåga upprätthålls och utvecklas genom övningar. Övervakningen av hur riskfartyg rör sig i havsområdena har utökats. Utvecklandet av Gränsbevakningsväsendets och räddningsverkens kapacitet och beredskap för bekämpning av miljöskador fortsätter.
Hybridpåverkan vid östgränsen utvecklas i en allt sämre riktning och utvidgas till landgränsen.	Myndigheternas resurser räcker inte till för att hantera situationen samtidigt i alla områden. Situationen drar ut på tiden och binder säkerhetsmyndigheternas resurser. Medborgarnas trygghetskänsla och förtroende för myndigheterna rubbas.	Gränsbevakningsväsendets funktionsförmåga vid östgränsen tryggas. Byggandet av ett stängsel vid östgränsen påskyndades. Resurserna används flexibelt. Myndighetssamarbetet har intensifierats och en lägesbild mellan myndigheterna upprätthålls. Beredskap för situationen genom att upprätthålla en hög förmåga att sätta undantagslagen i kraft.
Finland utsätts för allvarlig hybridpåverkan, såsom sabotage, skadegörelse mot kritisk infrastruktur eller informationspåverkan.	Skadegörelse mot kritisk infrastruktur kan leda till omfattande störningar i samhällets vitala funktioner. Statliga aktörer kan försöka utnyttja organiserad brottslighet som en del av sin hybridpåverkan. Hybridpåverkan syftar till att försvaga myndigheternas handlingsförmåga och/eller befolkningens kriställighet.	Polisens operativa första insats säkerställs i samarbete med andra säkerhetsmyndigheter. Säkerställa att polisen har kapacitet att bemöta både lokala extrema våldsdåd och riksomfattande krävande situationer som avancerar snabbt. Trygga Skyddspolisens spaningsförmåga och Gränsbevakningsväsendets maritima kapacitet. Befolkningens kriställighet utvecklas. Bekämpa informationspåverkan genom strategisk kommunikation.

Risk	Konsekvenser	Hanteringsmetoder
Betydande mängder ukrainare stannar kvar i Finland utan uppehållsrätt.	Det är möjligt för ukrainare att flytta från ett EU-medlemsland till ett annat, om medlemsländernas lösningar för fortsatt tillfälligt skydd för avviker från varandra. Migrationsverkets tillståndsprocess belastas.	På grund av flyktingsituationen i Ukraina till följd av Rysslands invasionskrig aktiverade EU direktivet om tillfälligt skydd, som gäller till den 4 mars 2026. Inom EU förs diskussioner om ett gemensamt tillvägagångssätt för fortsatt tillfälligt skydd.
Den allmänna ordningen och säkerheten försämras.	Polistjänsterna koncentreras till bostadscentren och den ojämna fördelningen av service ökar. Människors förtroende för myndigheterna försvagas.	Polisens operativa funktionsförmåga tryggas (tillräcklig finansiering och ökat antal anställda i polisuppgifter). Polisens funktionsförmåga tryggas genom att insatstiden för brådskande larmtjänster hålls på en god nivå.
Bekämpningen av allvarlig och organiserad brottslighet misslyckas.	Gängkriminella och aktörer inom organiserad brottslighet ökar sitt inflytande i samhället genom våld. Utnyttjandet av lagliga strukturer ökar den brottsliga verksamheten och riskerna för korruption.	Organiserad brottslighet bekämpas i enlighet med strategin. Åtgärdsprogrammet mot ungdoms- och gängbrottslighet har godkänts. Särskilda satsningar på bekämpning av ungdoms- och gatugängsbrottslighet. Fortsatt undanröjande av hinder för informationsutbyte inom brottsbekämpningen.

4.2 Förvaltningsområdets resultatutveckling

Användning av förvaltningsområdets anslag under berättelseåret samt en bedömning av utvecklingen av effektiviteten och produktiviteten

Tabell 14. Användning av förvaltningsområdets anslag, miljoner euro

IM	Budgetkapitel	2022	2023	2024
26.01	Förvaltning	196	257	310
26.10	Polisväsendet	914	961	995
26.20	Gränsbevakningsväsendet	301	376	571
26.30	Räddningsväsendet och nödcentralerna	92	100	97
26.40	Migration	348	546	447
26	IM:s förvaltningsområde sammanlagt	1 851	2 239	2 421

År 2024 gjorde regeringen betydande satsningar på den inre säkerheten. I den ordinarie budgeten för 2024 beviljades sammanlagt cirka 2,58 miljarder euro under inrikesministeriets huvudtitel, vilket var cirka 95 miljoner euro (4 procent) mer än i den ordinarie budgeten för 2023. Anslagsnivån har stigit avsevärt från 1,58 miljarder euro i den ordinarie budgeten för 2022. Dessutom beviljades i de tre tilläggsbudgetarna för 2024 ett tillägg på sammanlagt 64 miljoner euro netto till förvaltningsområdet. Anslagen och den ökade användningen av dem förklaras av tillägg av engångsnatur i synnerhet för invandring och gränssäkerhet. Bakgrunden är konsekvenserna av angreppet mot Ukraina och den försämrade säkerhetspolitiska omgivningen.

För polisväsendet användes 995 miljoner euro, vilket är cirka 83 miljoner euro mer än 2023. Av anslagsökningarna för polisens omkostnader föranleds 32 miljoner euro av de anslag som reserverats för att upprätthålla nivån på polisens verksamhet. Resurserna ökades också med 18 miljoner euro för att höja antalet poliser till 8 000 före utgången av regeringsperioden. I slutet av 2024 var antalet årsverken vid polisen 7 646. Utöver detta gjordes en permanent satsning på 5 miljoner euro på förebyggande och bekämpning av ungdomsbrottslighet. Kostnaderna för polisens utryckningsverksamhet per uppdrag ökade med 2,3 procent och kostnaderna per uppkärlat strafflagsbrott ökade med 20,4 procent. Kostnadsökningen berodde på en betydande ökning av antalet brott som utreddes 2023 i samband med dataintrånget vid psykotericentret Vastaamo och på en motsvarande minskning 2024.

Kostnaderna för den avgiftsbelagda verksamheten per avgiftsbelagt ärende som behandlas av polisen förblev på 2023 års nivå. Produktiviteten inom trafikövervakningen ökade med cirka 2,3 procent.

För skyddspolisens omkostnader anvisades cirka 67 miljarder euro i den ordinarie budgeten, vilket är cirka 21 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2023. Av ökningen föranleds 17 miljoner euro av utrustningen av de nya lokaler som tas i bruk 2025. I den tredje tilläggsbudgeten beviljades dessutom Skyddspolisen 5 miljoner euro för tryggnad av kritiska kapaciteter och funktioner.

År 2024 producerade skyddspolisen i genomsnitt sju procent mer strategisk rapportering, fyra procent mindre muntlig bakgrundsinformation och 19 procent fler säkerhetsutredningar. Den genomsnittliga handläggningstiden för normala säkerhetsutredningar var 17 dagar. Självkostnadspriset för säkerhetsutredningar steg med 7,5 procent.

Gränsbevakningsväsendets verksamhets- och investeringsutgifter uppgick 2024 till sammanlagt 571 miljoner euro. Under omkostnadsmomentet beviljades 334 miljoner euro, vilket är 29 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2023. Av ökningen föranleds 3 miljoner euro av tryggnaden av antalet gränsbevakare i enlighet med regeringsprogrammet. I slutet av 2024 uppgick antalet aktiva innehavare av en militär tjänst till 2 633. Gränsbevakningsväsendet anvisades dessutom en permanent anslagsökning på 4 miljoner euro för höjning av nivån på grundhyran. År 2024 investerade Gränsbevakningsväsendet sammanlagt 227 miljoner euro bland annat i utsjöbevakningsfartyg och spaningsflygplan, i det tekniska övervakningssystemet för land- och sjögränsen samt i byggandet av ett stängsel vid östgränsen. Produktiviteten i Gränsbevakningsväsendets totala verksamhet förbättrades med 17,4 procent och den ekonomiska effektiviteten med 14,7 procent. Inom delområdet gränssäkerhet förbättrades produktiviteten med 17,4 procent, inom delområdet sjösäkerhet försämrades den med 3,7 procent och inom delområdet territoriell integritet och militärt försvar försämrades den med 11,6 procent. Produktiviteten inom delområdena försämrades jämfört med året innan, eftersom förhållandet mellan viktade prestationer och årsverken som hänförde sig till delområdet försämrades.

År 2024 användes sammanlagt 97 miljoner euro för räddningsväsendet och nödcentralsverksamheten på riksnivå. Under omkostnadsmomentet för Räddningsinstitutet föreslogs 20 miljoner euro, vilket är 2 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2023. Ökningen föranleds av att antalet personer som får räddningsutbildning ökar och av att utbildningens innehåll utvecklas. Antalet utexaminerade från Räddningsinstitutet var 246 samtidigt som antalet kursdeltagardagar i förhållande till antalet årsverken minskade med 6,8 procent. Räddningsinstitutets årliga

kostnader per studerande inom den grundläggande yrkesutbildningen ökade med 5,3 procent. År 2024 gjorde Räddningsinstitutet investeringar för att utöka räddningspersonalen, vilket påverkar resultatet.

För Räddningsinstitutets omkostnader anvisades 77 miljoner euro, vilket är cirka 7 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2023. Av ökningen anvisades 1 miljon euro för att trygga antalet årsverken. Den genomsnittliga svarstiden för nödsamtal var 7 sekunder 2024 jämfört med 4 sekunder 2023. Nödsamtal besvarades inom 30 sekunder i 98 procent av samtalen. Detta var en försämring på 1 procent jämfört med 2023. En nödcentralsjourhavande besvarade i genomsnitt tio procent färre samtal jämfört med 2023.

För Migrationsverkets omkostnader anvisades 102 miljoner euro i den ordinarie budgeten för 2024. Under momentet gjordes i enlighet med regeringsprogrammet tillägg på sammanlagt 39 miljoner euro bland annat för att effektivisera asyl- och mottagningssystemet och återvändanden samt för att förhindra missbruk av uppehållstillstånd. Genom tilläggen eftersträvas på längre sikt betydande besparingar bland annat i utgifterna för mottagningen. År 2024 behandlades 36 procent av tillstånden för internationellt skydd inom den målsatta tiden på sex månader, målet var 70 procent. Den genomsnittliga handläggningstiden för arbets- och utbildningsrelaterade uppehållstillstånd minskade med 67 procent. Totalproduktiviteten i de avgiftsbelagda processerna sjönk med 5 procent. Självkostnadspriset för Migrationsverkets beslut steg med i genomsnitt 45 euro (nettoutgifter/beslut).

För mottagande av flyktingar och asylsökande samt för stöd till mottagningsverksamhetens kunder användes 358 miljoner euro. Merparten av kostnaderna orsakas av tillfälligt skydd för ukrainare som flytt undan kriget. De genomsnittliga kostnaderna för mottagning per person ökade med 17 procent jämfört med 2023.

Uppnående av förvaltningsområdets samhälleliga effektmål

Effektmål 1: Alla befolkningsgrupper har en stark trygghetskänsla.

Enligt enkäter från 2024 har allmänheten ett mycket starkt förtroende för säkerhetsmyndigheterna ([Medborgarpulsen](#), [Luottamus & Maine](#)). Det starkaste förtroendet har man för Räddningsväsendet, Gränsbevakningsväsendet, Nödcentralsverket och polisen av alla aktörer inom statsförvaltningen. Förtroende för nödcentralsverksamheten hade 85 procent (2023: ingen enkät), för räddningsväsendet 84 procent (2023: 87 procent), för gränsbevakningsväsendet 78 procent (2023: 79 procent), för polisen 76 procent (2023: 76 procent) och för skyddspolisen 68 procent (2023: 69 procent). Enligt inrikesministeriets befolkningsundersökning upplevde 69 procent av befolkningen sitt liv som tryggt. I åldersgruppen under 25 år sjönk resultatet med 9 procent jämfört med året innan.

I nödsituationer fick man i regel hjälp snabbt och tillförlitligt i Finland. Nödsamtal besvarades snabbt, i genomsnitt på cirka 7 sekunder. I Nödcentralsverkets kundnöjdhetenkät från 2024 upplevde de som ringt nödnumret att de hade fått god betjäning (kundnöjdhet 4,44 (skala 1–5)). Dessutom låg nödcentralsdatasystemets tekniska tillförlitlighet på målnivån under hela året.

Polisens insatstid för brådskande larmtjänster förbättrades och var 9,6 minuter. Räddningsväsendets insatstid har hållits på samma nivå som under tidigare år och är nu 7,3 minuter (första enheten, mediantid). Det fanns dock betydande regionala skillnader i tillgången till brådskande polis- och räddningstjänster. Det var svårt att uppnå den målsatta insatstiden i synnerhet i de glest bebyggda kommunerna i Lappland. Av polisens utryckningsuppdrag riktades 97 procent till städer eller andra tätbebyggda områden och 3 procent till landsbygden. Polisens servicenivå var dock relativt god oberoende av område. Sjöräddningen kunde komma till undsättning i alla uppdrag. I fråga om räddningsväsendets uppdrag fanns det utmaningar som gällde personalens tillräcklighet särskilt för krävande uppdrag. Enligt inrikesministeriets befolkningsundersökning låg allmänhetens förtroende för att få hjälp på en relativt hög nivå.

Den riksomfattande harmoniseringen av polisens övervaknings- och larmtjänster och utökningen av verksamheten över polisenhetsgränserna framskred väl under berättelseåret. I glest bebyggda områden utsågs 26 kommuner i polisinrättningsgränsområden där man övergick till ett förfarande som avviker från den allmänna larmaanvisningen. Nödcentralsverket fick separata anvisningar om dessa utvalda glest befolkade kommuner. Verksamhetsmodellen gjorde det möjligt att larma den patrull som snabbast kan ta sig till uppdragsplatsen. Insatstiderna i dessa namngivna kommuner följdes och följts särskilt noga.

Effektmål 2: Människor, miljön och egendom är skyddade.

Våldet, den organiserade brottsligheten samt ungdoms- och gängbrottsligheten har som helhet betraktat inte minskat. Ökningen i ungdomsbrottsligheten verkar ha stannat av, även om det ännu är svårt att bedöma hur bestående förändringen är. Även om den totala mängden fysiskt våld har hållits på samma nivå under de senaste åren, sett till både brottslighet som kommit till myndigheternas kännedom och offerundersökningar, har mängden våld som unga upplever ökat betydligt under året (36 procent jämfört med 2023). Antalet allvarliga våldsbrott som begås av unga har ökat både i fråga om antalet gärningsmän och antalet gärningar. Ökningen har syns i synnerhet bland minderåriga sedan 2015. Enligt inrikesministeriets befolkningsundersökning anser 10 procent av befolkningen att det i vissa fall är acceptabelt att driva sina egna mål med våld.

Ungdomsbrottsligheten förebyggdes och bekämpades genom intensifierade insatser. Åtgärdsprogrammet mot ungdoms- och gängbrottslighet godkändes i april 2024 i form av statsrådets principbeslut. Genomförandet av åtgärdsprogrammet inleddes. Inrikesministeriet genomförde i slutet av 2024 ett projekt för att utveckla faktaunderlaget för och kommunikationen om den multiprofessionella Ankarverksamheten bland annat genom att producera utbildningsmaterial för dem som arbetar med ungdomar. En ny riksomfattande samarbetsmodell mellan polisen och skolorna lanserades för att stärka laglighetsfostran och öka polisens närvaro i skolorna.

Hinder för informationsutbyte mellan polisen och andra myndigheter undanröjs genom att lagstiftningen utvecklas. Den nya lagstiftningen enligt direktivet om informationsutbyte som trädde i kraft i slutet av 2024 förenhetligar och påskyndar informationsutbytet mellan myndigheterna och bidrar till en effektiv bekämpning av gränsöverskridande brottslighet. Dessutom deltar inrikesministeriet i flera lagstiftnings- och utvecklingsprojekt för att stärka brottsbekämpningen (bland annat arbetsgruppen för genomförande av strategin för bekämpning av organiserad brottslighet) och har inom projekten ökat förståelsen för olika brottsfenomen och metoderna för att bekämpa dem. Utvecklingen av lagstiftningen förutspås på lång sikt stärka brottsbekämpningen och minska ungdoms- och gängbrottsligheten, den organiserade brottsligheten och våldet. Genomförandet av ett flertal åtgärder under regeringsperioden pågår fortfarande och deras effekter kommer att synas under de kommande åren.

I enlighet med regeringsprogrammet förbättrades polisens och andra myndigheters förmåga att avvärja olika hot. Genomförandet av den nationella strategin för bekämpning av terrorism framskred enligt den uppföljningsrapport som färdigställdes 2024 (mellanrapport 2022–2023) på ett bra eller åtminstone tillfredsställande

sätt i fråga om nästan alla strategiska åtgärder. Arbetet med en totalreform av terroristlagstiftningen inleddes under justitieministeriets ledning. Samtidigt inleddes arbetet i arbetsgruppen för en övergripande granskning av terroristbrott. [Åtgärdsprogrammet](#) för förebyggande och bekämpning av våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism godkändes av statsrådet i juli och dess genomförande inleddes. Åtgärderna stöder bekämpningen och förebyggandet av terrorism. Bekämpnings- och lägesbilden för allvarlig brottslighet vidareutvecklades under Polisstyrelsens ledning i samarbete med polis enheterna och de övriga förundersökningsmyndigheterna. Verksamheten utvecklades mot ett mer informationsbaserat val av objekt med målet att skapa en gemensam process för brottsbekämpningsmyndigheterna.

År 2024 färdigställdes den första nationella riskbedömningen av finansiering av penningtvätt och terrorism i icke-vinstdrivande organisationer och stiftelser (NPO, non-profit organisation), som ökar medvetenheten om penningtvättsrelaterade risker hos olika aktörer och bidrar till att identifiera risker som gäller finansiering av penningtvätt och terrorism. Arbetet har redan i beredningsskedet ökat samarbetet och den nationella förmågan att reagera proaktivt på penningtvätt och internationell brottslighet.

Antalet olyckor med dödlig utgång varierar från år till år. Utvecklingen på lång sikt är dock långsamt nedåtgående. I Finland var olycksfallsdödligheten fortfarande hög jämfört med de övriga nordiska länderna. Antalet trafikolyckor med dödlig utgång har minskat ytterligare. Antalet allvarliga olyckor med fotgängare och cyklist har ökat jämfört med året innan. Antalet bränder minskar. Antalet dödsfall till följd av bränder ökar. År 2024 var antalet enligt preliminära uppgifter 58, jämfört med 47 år 2023.

Enligt inrikesministeriets utredning har kvaliteten på tjänsterna för förebyggande av olyckor utvecklats positivt, i synnerhet inom säkerhetskommunikation och handledning. Informationen och resultaten från brandutredningar utnyttjades mer än året innan. Det avtalades också om avtalsbrandkårernas deltagande i säkerhetskommunikationen i större utsträckning än tidigare. Uppdateringen av räddningsväsendets åtgärdsprogram för förebyggande av olyckor blir klar i början av 2025. Arbetet med att utveckla räddningsväsendets riksomfattande informationssystem för förebyggande av olyckor fortsatte 2024. Räddningsväsendets tjänster tryggades genom att det utbildades mer räddningspersonal och genom att säkerställa att den svenskspråkiga räddningsutbildningen fortsätter.

En ny lag om brandskyddsanordningar bereddes. Genom lagen förtydligas och uppdateras bestämmelserna om brandskyddsanordningar för att främja och upprätthålla byggnaders brandsäkerhet och säkerställa att brandskyddsanordningarna är fungerande och lämpliga för ändamålet. Tre förordningar som preciserar lagen om brandskyddsanordningar utfärdades.

Utvärderingar av den statliga verksamheten och finansieringen som hänför sig till effektmålet

- Polisens och justitieförvaltningens datasystemprojekt

Effektmål 3: Avvärja hot mot den nationella säkerheten samt allvarliga störningar.

Allvarliga störningssituationer och hot mot den nationella säkerheten kunde avvärjas och säkerhetsmyndigheterna har en hög beredskapsgrad. Under berättelseåret fattade statsrådet ett flertal beslut om att stänga gränsövergångsställena vid landgränsen mellan Finland och Ryssland på grund av irreguljära inresor. Alla gränsövergångsställen vid östgränsen har varit stängda sedan den 16 december 2023. Statsrådet beslutade att gränsövergångsställena ska stängas tills vidare och att processen för ansökan om internationellt skydd centraliseras från och med den 15 april 2024. Den instrumentaliserade invandringen från Ryssland och ökningen av den orsakade ett allvarligt hot mot den nationella säkerheten och den allmänna ordningen. Gränsbevakningsväsendet har kontroll över den allvarliga störningen i gränssäkerheten vid östgränsen.

De lyckade åtgärder som myndigheterna inom inrikesministeriets förvaltningsområde vidtog bland annat i samband med skadorna på elöverföringskabeln Est-link 2 och fyra datakommunikationskablar är ett bevis på myndigheternas förmåga att hantera situationer som äventyrar den nationella säkerheten och producera underrättelseinformation till stöd för beslutsfattandet. Samarbetet mellan förvaltningsområdets myndigheter, i synnerhet polisen och Gränsbevakningsväsendet, säkerställde en lyckad första insats. De förändringar som gjorde den säkerhetspolitiska omgivningen allt mer utmanande synliggjorde beredskapen och stärkte samhällets krismedvetenhet.

Den finländska gränsbevakningens beredskap för ett fortsatt och försämrat läge låg på en hög nivå. För att säkerställa gränssäkerheten reviderades och utfärdades ny lagstiftning om Gränsbevakningsväsendet i syfte att svara mot förändringarna i

omvärlden. Bland annat trädde lagen om temporära åtgärder för bekämpande av instrumentaliserad inresa i kraft den 22 juli 2024 och gäller i ett år. Lagstiftningen reviderades också för att säkerställa beredskapen inför hybridhot, utnyttja modern teknik och effektivisera brottsbekämpningen i samband med människohandels- och penningtvättsbrott. Byggandet av ett stängsel vid östgränsen påskyndades.

Förmågan att förebygga, avslöja och förhindra gränsincidenter samt att gripa personer som korsar gränsen olovligt förbättrades till följd av såväl befogenheterna, arbetssätten och utvecklingen av övervakningssystemen som av byggandet av stängslet vid östgränsen. Genom tillfälliga arrangemang höjdes också beredskapen för bekämpning och hantering av instrumentaliserad olaglig inresa vid gränsövergångsställen och längs vägar som leder över gränsen. Kompetensen, befogenheterna, den materiella beredskapen och kriställigheten hos Gränsbevakningsväsendets personal utvecklades konsekvent. Nivån på den operativa verksamheten och antalet övningar är hög. Myndighetssamarbetet utvecklades ytterligare och till exempel beredskapen att hantera situationer genom myndighetssamarbete vid gränsövergångsställena är hög. Ändringen av värnpliktslagen godkändes i riksdagen den 15 juli 2024. I och med ändringen kan Gränsbevakningsväsendets reservister snabbt kallas till repetitionsövningar när gränssäkerheten kräver det. Lagändringen var ett led i tryggandet av Gränsbevakningsväsendets personalresurser i störningssituationer.

Beredskapen i samhället utvecklades bland annat genom att effektivisera och förenhetliga det regionala samarbetet kring befolkningsskyddsberedskapen med en förordning av statsrådet och genom att uppdatera anvisningarna om planering och genomförande av evakueringar. Anvisningen om planering och genomförande av evakueringar bereddes i ett omfattande förvaltningsövergripande samarbete och publicerades i januari 2024. En anvisning om krigstida hot och bedömningen av dem inom räddningsväsendet publicerades i maj 2024. [Slutrapporten](#) för utredningsprojektet Nuläget och utvecklingsbehoven inom befolkningsskyddet publicerades i mars 2024. Utredningarna gav aktuell information om nuläget i fråga om skyddsrum och befolkningsskyddet och kartlade utvecklingsbehoven.

Inrikesministeriet inledde i enlighet med regeringsprogrammet beredningen av en redogörelse för den inre säkerheten. Redogörelsen bildar en helhet tillsammans med den utrikes- och säkerhetspolitiska och den försvarspolitiska redogörelsen. Avsikten är att redogörelsen ska överlämnas till riksdagen under hösten 2025. Dessutom inleddes beredningen av en strategi för den nationella säkerheten. Strategin anknyter till regeringsprogrammets mål om att stärka samhällets kriställighet och den nationella säkerheten. Strategiarbetet avses vara klart i juni 2025.

För att stärka den nationella säkerheten fortsatte lagstiftningsprojektet för en översyn av lagstiftningen om civil underrättelseinhämtning och polisens personuppgiftslag. Ett utkast till en regeringsproposition som gäller den första fasen av projektet lämnas till riksdagen våren 2025.

Finlands inrikesminister och Sveriges minister för civilt försvar undertecknade i september 2024 en avsiktsförklaring om gemensam planering i fråga om skydd av civilbefolkningen. Det bilaterala samarbetet inom beredskap fortsatte förutom med Sverige särskilt med Estland på ledningsnivå inom räddningsväsendet och den civila beredskapen.

I samband med regionförvaltningsreformen sommaren 2024 tillsattes finansministeriets och inrikesministeriets gemensamma utvecklingsprojekt för regionalt beredskapssamarbete och regional lägesbildsverksamhet. Projektet fortsätter till augusti 2025.

För att främja allmänhetens kriställighet och beredskap publicerades en beredskapsguide på suomi.fi. Enligt enkäten Medborgarpulsen från december hade 63 procent av finländarna hört talas om guiden. Av dem som svarade upplevde 41 procent att beredskapsguiden stärker trygghetskänslan, medan 9 procent upplevde att den försämrar trygghetskänslan. De handböcker som Finland och Sverige publicerade samtidigt väckte stort intresse i inhemska och internationella medier.

Polisen arbetade långsiktigt för att upprätthålla en heltäckande lägesbild och säkerställa polisens funktionsförmåga. Polisens lägesbild av samhället stärktes och krisberedskapen blev bättre. Också enskilda människors beredskapsgrad höjdes. Enligt inrikesministeriets befolkningsundersökning har 58 procent av befolkningen skaffat ett hemförråd för krissituationer.

Förvaltningsområdet påverkade aktivt Natos underrättelse- och säkerhetssamarbete, och dessutom utreddes som en del av integrationen i Natos system för beredskapsreglering hur förvaltningsområdenas beredskap ska samordnas med Natos system för krisrespons. Dessutom deltog man aktivt i beredningen av resiliensfrågor. Natos resiliensarbete handlar både om samhällets stöd till det militära försvaret och mer allmänt om hela samhällets kriställighet och beredskap också vid militära kriser. Den civila planering som utvecklas i resilienskommittén stöder den nationella och gemensamma försvarsplaneringen.

I enlighet med regeringsprogrammet lämnades en proposition med förslag till lag om skydd av samhällets kritiska infrastruktur och om stärkande av samhällets motståndskraft till riksdagen. Genom lagen genomförs Europaparlamentets och rådets

direktiv om kritiska entiteters motståndskraft, det så kallade CER-direktivet (Critical Entities Resilience), i den nationella lagstiftningen. Detta ställer nya krav på Finland, såsom myndighetsuppgifter för att identifiera och övervaka kritiska aktörer som producerar samhällets vitala tjänster, samt att den omfattande säkerhetsutredningen i den omfattning som bedöms vid beredningen utsträcks till att gälla arbetstagare som arbetar i hamnar och andra kritiska säkerhetsmiljöer. Planeringen av den styrnings- och samordningsuppgift som lagstiftningen förutsätter inleddes.

Finlands asylpolitik skärptes och bekämpningen av missbruk stärktes i enlighet med regeringsprogrammet. Genom flera ändringar i lagstiftningen om invandring skärptes bestämmelserna och förfarandena för att få såväl internationellt skydd som uppehållstillstånd och medborgarskap (såsom gränsförfarande, kringgående av inresebestämmelserna, förbud mot spårbyte, förlängning av boendetiden för att få medborgarskap och sänkning av mottagningspenningen). Missbruk av migrationssystemet övervakades effektivare än tidigare genom att efterhandstillsynen av uppehållstillstånd utvidgades.

Återvändanden och återsändanden av personer som fått avslag på sin ansökan om uppehållstillstånd effektiviserades genom att lagstiftningen utvecklades, praxis för avlägsnande ur landet effektiviserades och myndighetssamarbetet intensifierades. Lagesbilden för återvändanden och återsändanden utvecklades aktivt i samarbete mellan myndigheterna. Antalet personer som återvände via systemet för assisterad frivillig återresa ökade med 79 procent. Ett pilotförsök med återvändandecenter förbereddes. Samarbetet med tredjeländer utanför Europa var aktivt, särskilt när det gällde fastställandet av villkor, och handlingsplanerna för länder som är centrala i fråga om återvändande och återsändande uppdaterades. Verksamheten med återvändande till Somalia, som länge stått still, återupptogs.

Beredningen av de rättsakter som utgör EU:s nya migrations- och asylpakt pågår både på EU-nivå och i medlemsländerna. Den nationella genomförandeplan (NIP) som kommissionen förutsätter har utarbetats. Regeringens viktigaste EU-mål i migrationsfrågor främjades genom ett nära samarbete med likasinnade länder.

Internationella konflikter, kriser och krig hade en allt mer negativ inverkan på såväl Europas som Finlands yttre och inre säkerhet under 2024. Inom ramen för EU:s civilskyddsmekanism stödde man Ukraina med över 100 långtradarlastar med civilt materiel, tog emot patienter som behövde sjukvård och sände ut experter för att stödja Ukraina i beredskapen för CBRN-hot (kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära hot). Dessutom bistod man Ukraina genom civil krishantering i och med att 18 finländska experter sändes ut för att stödja de ukrainska myndigheterna bland annat i utredningen av internationella brott och för att förhindra spridningen

av vapen till kriminella kretsar utanför landet. Cirka 35 procent av dessa experter kom från inrikesministeriet och inrikesministeriets förvaltningsområde. Inrikesministeriet beredde i samarbete med utrikesministeriet och kommersiella aktörer bildandet av en internationell koalition för att stödja byggandet av skyddsrum i Ukraina.

Krisberedskapen i Finland och Europa stöddes genom en beredskapsförflyttning från Finland till Portugal via EU:s civilskyddsmekanism i syfte att stödja hanteringen av skogsbränder. Beredskapsförflyttningen, som genomfördes för tredje gången, bestod av 48 räddningsarbetare som arbetade i två grupper i Portugal under augusti 2024.

Uppnående av målen för hållbar utveckling

Inom inrikesförvaltningen är hållbar utveckling kopplad till frågan om hur vi också i framtiden kan skapa trygghet på ett ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbart sätt och bidra till att bygga ett mer hållbart Finland. I samband med detta har inrikesförvaltningen bland annat främjat lika tillgång till larmtjänster. Inom inrikesförvaltningen har det dessutom funnits en samordningsgrupp för hållbar utveckling, vars uppgift är att främja medvetenheten och kompetensen kring hållbar utveckling hos inrikesförvaltningens personal.

Uppnående av målen för jämställdhet

År 2024 deltog inrikesministeriet i beredningen av regeringens jämställdhetsprogram och i genomförandet av det åtgärdsprogram som gällde regeringens meddelande om främjande av likabehandling. Ministeriets plan för operativ likabehandling och jämställdhet och personalpolitiska jämställdhetsplan bedömdes som en del av ett utredningsprojekt som beställts av statsrådets kansli. Utredningsresultaten publiceras i början av 2025. Dessutom fortsatte ministeriet och ämbetsverken inom inrikesförvaltningen att uppfylla sina lagstadgade skyldigheter i fråga om jämställdhet och likabehandling utifrån ämbetsverkens egna likabehandlings- och jämställdhetsplaner.

Ytterligare uppgifter om resultaten

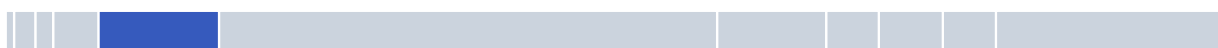
- Inrikesministeriets bokslut 2024
- Polisstyrelsens bokslut 2024
- Gränsbevakningsväsendets bokslut 2024
- Migrationsverkets bokslut 2024
- Nödcentralsverkets bokslut 2024
- Räddningsinstitutets bokslut 2024
- Skyddspolisen: Översikt av den nationella säkerheten 2025

5 Försvarsministeriet

Andel av statsbudgeten

Alla förvaltningsområden har haft tillgång till totalt **93 944 mn €**

- Försvarsministeriets andel **9 282 mn €**



Användning av anslag

- Konsumtionsutgifter 5 315 mn €
- Överföringsutgifter 61 mn €
- Investeringsutgifter 0 mn €
- Övriga utgifter 0 mn €



Användningsgrad för anslagen



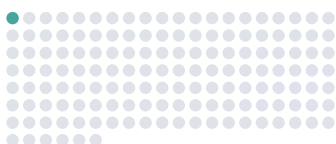
Årsverken

Vid alla förvaltningsområdens ämbetsverk totalt **79 780 årsverken**

- Försvarsministeriet **13 255 årsverken**



Ämbetsverk **1** ST.



- Försvarsmakten

Fonder **0** ST.



- Inga fonder

Affärsverk **0** ST.



- Inga affärsverk

Bolag **0** ST.



- Inga bolag

Nyckeltal för förvaltningsområdet

Krigstida styrka

280 000 personer



Andel av den krigstida styrkan som fått repetitionsutbildning

7,6 %



Fartygsdygn

1 215 dygn



Flygtimmar för Hornet-jaktplan

9 021 timmar



5.1 Översikt över förändringarna i omvärlden och på ansvarsområdet

Finlands och Europas säkerhetspolitiska omgivning förändrades fundamentalt efter Rysslands invasion av Ukraina i februari 2022. Säkerhetsläget är allvarligt, svårt att förutse och kan förändras snabbt. Finland är en stat vid Natos yttre gränser och ligger inom ett militärstrategiskt viktigt område som en del av både östersjöområdet och det arktiska området. Motsättningarna mellan Ryssland och väst kommer i Finlands närområden till uttryck särskilt i form av breddspektrig påverkan som har riktats till exempel mot kritisk infrastruktur eller i form av instrumentalisering av migration. Även Kinas påverkansförsök i Finland och i Finlands närområden har ökat ytterligare.

Finland måste se till att ha beredskap ifall militära maktmedel används mot vårt land eller om vi ställs inför sådana hot eller utsätts för politisk påtryckning genom att upprätthålla och utveckla vår egen försvarsförmåga som en del av Natos avskräckning och försvar. Det bilaterala och multilaterala försvarssamarbetet har utvidgats och fördjupats, vilket har stärkt Finlands försvarsförmåga och samarbetsförmåga med de viktigaste partnererna. Förändringarna i omvärlden förutsätter en förmåga att förebygga, agera och försvara sig i alla operativa verksamhetsmiljöer. Det blir allt viktigare att övervaka och trygga den territoriella integriteten och upprätthålla beredskapen. Finland har förbundit sig att stödja Ukraina på kort och lång sikt och har fortsatt att ge materiel- och utbildningsstöd. När man jämför 2020 med 2024 har anslaget till förvaltningsområdet utökats på grund av betalningarna inom projektet för multirollflygplan, den tilläggsfinansiering som beviljades våren 2022 på grund av förändringarna i den militära omvärlden, utgifterna för Natomedlemskapet och finansieringen av upphandling som ersätter försvarsmaterielstöd till Ukraina.

Finlands försvarslösning består av en stark nationell försvarsförmåga som grundar sig på värnplikt och som är en del av Natos avskräckning och försvar. Finland sörjer för sin förmåga att reagera på utdragna militära påtryckningar samt långvarig och omfattande krigföring både nationellt och som en del av Nato. Till följd av medlemskapet är det finska försvarets avskräckande effekt betydligt större än tidigare. Närvaron av Natos marktaktiska ledning och de framskjutna markstyrkor som placeras i Finland stärker Natos avskräckande effekt och försvaret i Nordeuropa.

Det militära försvaret av Finland, totalförsvaret och den övergripande säkerheten är allt närmare kopplade till varandra. Beredskapen skapar en förmåga att trygga samhällets vitala funktioner i alla säkerhetssituationer. Samordningen av totalförsvaret hör till försvarsministeriets ansvarsområde. Totalförsvaret har utvecklats inom flera

förvaltningsområden. Inom försvarsförvaltningen har totalförsvaret utretts i förhållande till den förändrade säkerhetspolitiska omgivningen och planeringen av behövliga fortsatta åtgärder pågår.

Tabell 15. Centrala risker inom ansvarsområdet

Risk	Konsekvenser	Hanteringsmetoder
En mer instabil och svårförutsägbar säkerhetspolitisk omgivning samt omfattande påverkan försvagar försvarsberedskapen, upprätthållandet av försvarsförmågan och samhällets kriställighet.	Försvarsberedskapen, försvarsförmågan och samhällets kriställighet måste stärkas för att svara mot kraven i den nya omvärlden.	Försvarsförvaltningen utvecklar försvarsförmågan planmässigt med de resurser som anvisats för försvaret och genom att samordna försvaret med Natos gemensamma försvar. Försvarsförvaltningen ansvarar för försvarets förebyggande kapacitet, som bygger på beredskap och avvärjningsförmåga som ställs i relation till det rådande läget i omvärlden. Försvarsförvaltningen följer vad som sker i omvärlden och upprätthåller en förvarningsförmåga för att möjliggöra behövliga åtgärder i rätt tid. I enlighet med principerna för den övergripande säkerheten bygger alla aktörer upp beredskap för omfattande påverkan och bekämpning av fenomenet samt ansvarar för sina uppgifter i enlighet med lagstiftningen.

Risk	Konsekvenser	Hanteringsmetoder
Genomförandet av marinens och flygvapnets strategiska projekt fördröjs liksom inledandet av reformen av armén.	En fördröjning av genomförandet av marinens och flygvapnets strategiska projekt och reformen av armén skulle ha negativa konsekvenser för Finlands försvarsförmåga och den långsiktiga utvecklingen av försvarsförmågan.	Försvarsförvaltningen genomför en kontinuerlig och systematisk riskhantering. Riskhanteringen stöds av kvalitetssäkring som utförs av en extern aktör. Med beaktande av att arméns materiel når slutet av sin livscykel och att armén ska ha förmåga att delta i Natos kollektiva försvar krävs en omfattande och långvarig reform av markförsvaret som redan har inletts. En reform av armén förutsätter att tillräckliga och långsiktiga resurser säkerställs.

Riskhanteringen är en del av den interna kontrollen, som har ordnats i enlighet med 24 b § i lagen om statsbudgeten och genomförs på det sätt som anges i 69 § i förordningen om statsbudgeten. Ministeriets riskhantering styrs av riskhanteringsanvisningen. Riskhanteringen utvecklas i enlighet med årsplanen. Liksom året innan accentueras de risker som föranleds av förändringarna i den säkerhetspolitiska omgivningen. De identifierade riskerna och deras konsekvenser infaller under en längre period än ett berättelseår.

5.2 Förvaltningsområdets resultatutveckling

Användning av förvaltningsområdets anslag under berättelseåret samt en bedömning av utvecklingen av effektiviteten och produktiviteten

Tabell 16. Användning av förvaltningsområdets anslag, miljoner euro

FSM	Budgetkapitel	2022	2023	2024
27.01	Försvarspolitik och förvaltning ¹⁾	380	460	574
27.10	Militärt försvar	3 391	4 531	4 739
27.30	Militär krishantering	58	75	63
27	FSM:s förvaltningsområde totalt	3 829	5 066	5 377

1) Inbegriper förvaltningsområdets mervärdesskatteutgifter.

De resurser som riktats till förvaltningsområdet har gjort det möjligt att uppnå de samhälleliga effektmålen och de operativa resultatmålen också i den förändrade säkerhetspolitiska omgivningen. Utvecklandet och stärkandet av försvarsförmågan, upprätthållandet av verksamheten och beredskapen, materiel- och utbildningsstödet till Ukraina samt de åtgärder som den militära alliansen förutsätter ökade användningen av förvaltningsområdets anslag till en högre nivå än året innan.

Försvarsmaktens verksamhet och beredskap upprätthölls på en hög nivå, vilket syns bland annat i det stora antalet reservister som fick repetitionsutbildning och i den utökade internationella övningsverksamheten. Natomedlemskapet och instabiliteten i den säkerhetspolitiska omgivningen förutsatte en utökning av försvarsförvaltningens personalresurser. Utöver anskaffningar av försvarsmateriel för det planerade byggandet av den materiella kapaciteten gjordes anskaffningar av kritisk tilläggsmateriel och ersättningsanskaffningar för den kapacitet som skickades till Ukraina.

Det användes 310 miljoner euro (6 procent) mer i anslag än 2023. Utgifterna för försvarspolitik och förvaltningen ökade med 114 miljoner euro (25 procent) till följd av mervärdesskatteutgifterna inom förvaltningsområdet och Finlands finansieringsandel av stödet till Ukraina. Utgifterna för det militära försvaret ökade med

208 miljoner euro (5 procent), huvudsakligen till följd av de strategiska projekten samt ökade fastighets- och personalutgifter. Trots att utgifterna för militär krishantering minskade förblev Finlands deltagande i krishanteringsinsatser på samma nivå.

Uppnående av förvaltningsområdets samhälleliga effektmål

Effektmål 1: En försvarspolitik som främjar Finlands intressen

Finlands försvarspolitik genomförs i en förändrad säkerhetspolitisk omgivning som förutom av allt mer varierande hot också präglas av nya möjligheter. Antalet försvarspolitiska ärenden har ökat betydligt i och med förändringarna i den säkerhetspolitiska omgivningen och Natomedlemskapet. En förutsättning för konsekvent nationell beredning och nationellt beslutsfattande samt en konsekvent Natopåverkan är att försvarsministeriet och Försvarsmakten har en enhetlig lägesbild av den försvarspolitiska och militära beredningen.

Försvarsförmågan tryggas och utvecklas i enlighet med regeringsprogrammet och försvarsredogörelsen så att den motsvarar det förändrade säkerhetsläget. I utvecklandet av försvarsförmågan framhävs en stark nationell försvarsförmåga, Nato- och EU-medlemskapen samt ett starkare bilateralt och multilateralt försvarssamarbete. En förutsättning för att utveckla och upprätthålla försvaret är att försvarsförvaltningen garanteras tillräckliga resurser. Ett långsiktigt stöd till Ukraina är viktigt också med tanke på Finlands säkerhet och försvar.

Statsrådet godkände vid sitt sammanträde den 19 december 2024 att [statsrådets försvarsredogörelse](#) som utarbetats i enlighet med regeringsprogrammet lämnas till riksdagen. Försvarsredogörelsen har beretts i förvaltningsövergripande samarbete och vid utarbetandet av den har den parlamentariska uppföljningsgruppen hörts. Genom redogörelsen och verkställandet av den tryggas Finlands försvarsförmåga i en allvarlig och svårförutsägbar omvärld, skapas det förutsättningar för att upprätthålla och utveckla ett försvarssystem som beaktar alla domäner, dras riktlinjer upp för personalbehovet och de ekonomiska resurserna samt styrs utvecklandet av den nationella lagstiftningen. Effekterna av Natomedlemskapet har beaktats. I redogörelsen anges grunderna för Finlands försvarspolitiska och militära roll i Nato, EU och det internationella försvarssamarbetet. Redogörelsens tidsperspektiv sträcker sig över innevarande valperiod till 2030-talet.

Samordningen av Finlands försvar med Nato har framskridit stegvis. Ministeriet har deltagit i alliansens verksamhet inom olika arbetsområden. Finland har deltagit i uppgifter inom Natos försvar i fredstid. Närvaron av Natos marktaktiska ledning och

framskjutna markstyrkor i Finland stärker avskräckningen och skapar försvarsberedskap vid Natos gräns mot Ryssland. Finland har deltagit aktivt i planeringen av och beslutsfattandet om samarbetsområdena för försvarsmateriel samt Natos samfinansiering. Finland har deltagit i multinationella initiativ i anslutning till utvecklingen av Natos kapacitet exempelvis inom rymdförsvaret.

Vid försvarsministeriet bereddes i enlighet med regeringsprogrammet lagförslag om ändringar i lagstiftningen inom försvarsministeriets förvaltningsområde i anslutning till Natomedlemskapet. Regeringen lämnade en proposition till riksdagen med förslag till ändring av territorialövervakningslagen och till lagar som har samband med den (RP 185/2024 rd). I propositionen föreslås ändringar i bestämmelserna om inresetillstånd på grund av den ökade internationella verksamheten till följd av Finlands medlemskap i Nato. Värnpliktslagen ändrades på så sätt att syftet med en repetitionsövning också kan vara att upprätthålla gränssäkerheten, om det är nödvändigt för att avvärja en snabbt utvecklad störning av gränssäkerheten eller för att hindra konsekvenserna av en situation som kräver förstärkt övervakning av riksgränsen (465/2024). Lagen om Försvarshögskolan ändrades så att generalstabsofficersexamen ersätts med en generalstabsofficerskurs, vilket gör det möjligt att ändra kravnivån på studierna så att den bättre motsvarar generalstabsofficerskurser i andra Natomedlemsstater (lag 745/2024). Vid ministeriet började man bereda utvecklandet av värnplikten samt reservisters och Försvarsmaktens personals deltagande i utländska uppdrag och lagstiftning om militära explosiva varor.

Dessutom tillsattes lagstiftningsprojekt för att bereda en reform av lagen om export av försvarsmateriel och lagstiftningen om militär underrättelseverksamhet.

Ministeriet har fortsatt utveckla försvarssamarbetet för att stärka Finlands och alliansens försvar tillsammans med de viktigaste allierade och partnererna i alla säkerhetssituationer. Det bilaterala och multilaterala försvarssamarbetet med de viktigaste partnerländerna har varit intensivt. Det nordiska försvarssamarbetet har intensifierats bilateralt och inom ramen för Nordefco. Försvarsministrarna undertecknade ett politiskt styrdokument för det nordiska försvarssamarbetet (Visio 2030), vars viktigaste mål är att ländernas försvarsmakter som en separat grupp och tillsammans med andra allierade kan genomföra gemensamma insatser. Verkställandet av avtalet om försvarssamarbete (Defence Cooperation Agreement, DCA) har inletts. Försvarsmaterielsamarbetet har lett till konkreta resultat.

Utvecklandet av EU:s försvarsdimension har fortsatt genom att stödja genomförandet av den strategiska kompassen och rymdstrategin för säkerhet och försvar. Aktiv påverkan har ökat möjligheterna till samarbete mellan den inhemska

försvarsindustrin, små och medelstora företag och forskningsinstitut samt den finansiering de får från Europeiska försvarsfonden. Finland deltog i EU:s snabbinsatsstyrkor genom att sätta minröjningsavdelningen i beredskap den 1 januari–30 juni 2024.

En långsiktig plan för materielstödet till Ukraina har gjorts upp. År 2024 fattades fem beslut om försvarsmaterielstöd till Ukraina. När det gäller materielstödet till Ukraina uppgår den totala summan för de beslut som fattades före utgången av 2024 till 2,3 miljarder euro. Försvarsmakten har fått ersättning till fullt belopp för den materiel som har överlåtits. Det har ansökts om återbetalning för överlåten materiel från den Europeiska fredsbevarande resursen (European Peace Facility, EPF). Förhandlingar inleddes om en uppdatering av samförståndsavtalet om bilateralt försvarssamarbete. Möjligheterna till direkt export till Ukraina diskuterades intensivt med försvarsindustrin och beredningen av materielupphandling avsedd för Ukraina från den inhemska industrin fortsatte i samarbete med Försvarsmakten.

Genomförandet av projektet för anskaffning och ibruktagande av F-35-multirollflygplanen har framskridit som planerat. Projektet Flottilj 2020, som startades för att ersätta marinens stridsfartyg, är i byggnadsfasen. Reformen av armén har inletts.

Samarbetet med den inhemska försvarsindustrin har varit intensivt. Utöver förberedelserna för materielstödet till Ukraina fördes förhandlingar om att inleda byggandet av ytterligare kapacitet för produktion av sprängämnen (TNT) i Finland och dessutom vidtogs andra åtgärder för att höja kapaciteten för produktion av ammunition. Sammanlagt 577 tillstånd för export, överföring, global överföring och transitering av försvarsmateriel söktes. Antalet beviljade exporttillstånd ökade med 26 procent. Värdet på exporttillstånden för försvarsmateriel steg redan till cirka 1,4 miljarder, och siffran har mer än fördubblats sedan 2023. Försvarsministeriet har utarbetat flera samarbetsdokument inom försvarsmaterielområdet med olika stater. Arrangemangen syftar till att främja försvarsindustrins exportförutsättningar.

I enlighet med [betänkandet](#) av den parlamentariska kommitté som utredde utvecklandet av den allmänna värnplikten och fullgörande av skyldigheten att försvara landet tillsattes en tvärsektoriell arbetsgrupp som har utrett en utvidgning av uppbåden i enlighet med kommitténs målbild. [Resultaten](#) av arbetsgruppens arbete offentliggjordes i januari 2024. Arbetsgruppen föreslår att uppbådssystemet ska utvecklas så att uppbådsprocessen inleds med en gemensam försvarsdag och hälsoundersökningar för hela åldersklassen. Genomförandet av reformen har huvudsakligen framskridit i enlighet med propositionen. Ett lagstiftningsprojekt har inletts för att utveckla värnplikten. De värnpliktigas ekonomiska förmåner utvecklades genom att reservistlönerna höjdes från och med den 1 mars 2024. År 2024

fattades dessutom ett beslut om att höja dagpenningen för beväringar och reserver från och med den 1 januari 2025. Dessutom höjdes från och med den 1 januari 2025 det dagtraktamente som betalas som ersättning för förlorad arbetsinkomst till dem som rekryteras utanför Försvarsmakten och som genomgår krishanteringsutbildning. Höjningarna grundade sig på höjningen av levnadskostnadsindex.

Beredningen av den arbetsgrupp som ska definiera utvecklingsbehoven för det frivilliga försvaret och målbilden kom igång senare än planerat. De verksamhets- och finansieringsreformer och det lagstiftningsarbete som förutsätts inleds under 2025.

Arbetet med att vidareutveckla lagstiftningen om tillsynen över fastighetsinnehav har inletts. Arbetsgruppens betänkande om ytterligare begränsningar av fastighetsköp för köpare utanför EU- och EES-område blev klart 2024 och regeringens proposition (RP 2/2025 rd) lämnades till riksdagen 2025. Ministeriet tillsatte ett projekt för att utreda behoven av att ändra lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter för säkerställande av den nationella säkerheten och den relaterade lagstiftningen.

En arbetsgrupp som utredde samordningen av territorialövervakningen och byggandet av vindkraftverk blev klar med sin [rapport](#). Målet är att förbättra förutsättningarna för vindkraftsprojekt i östra Finland.

Utarbetandet av [Strategin för cybersäkerhet](#) och [genomförandeplanen för strategin](#) skapar en grund för att identifiera betydelsen av det militära cyberförsvaret som en del av totalförsvaret. Utvecklingsbehov har identifierats för det fortsatta arbetet.

Utvärderingar av den statliga verksamheten och finansieringen som hänför sig till effektmålet

- Inriktningen av ämbetsverkens verksamhet på lagstadgade uppgifter
- Beredning av projekt och reformer som överskrider valperioderna

Effektmål 2: Förebyggande militär försvarsförmåga och förmåga att avvärja användningen av militära maktmedel

Utvecklandet av Finlands försvar och Försvarsmaktens verksamhet har styrts av utvecklingen i den militära omvärlden, medlemskapet i en militär allians, den förbättring av försvarsförmågan som tilläggsresurserna möjliggör samt av utvecklandet av prestationsförmågan. Konsekvensbedömningen bygger på en övergripande uppskattning av hur riktlinjerna och målen i regeringsprogrammet och statsrådets redogörelser har uppfyllts när det gäller utvecklandet av försvarsberedskapen och försvarskapaciteten samt förbättrandet av verksamhetsförutsättningarna. Faktorer som ska beaktas vid bedömningen av försvarsförmågan är de krav som den säkerhetspolitiska omgivningen ställer och utvecklingen av säkerhetsläget, förmågan att upprätthålla tillräcklig beredskap, ersättande av utgående kapaciteter som planerat samt balans mellan Försvarsmaktens uppgifter och resurser.

År 2024 uppnådde Försvarsmakten de viktigaste resultatmålen och kunde uppfylla sina lagstadgade uppgifter. Försvarsberedskapen upprätthålls utifrån en lägesbild. Genom att skapa lägesmedvetenhet om den säkerhetspolitiska omgivningen skapas förutsättningar för planeringen och verksamheten. Lägesbilden gäller Finland och närområdena samt centrala faktorer som påverkar den säkerhetspolitiska omgivningen. Samverkan med internationella partner kompletterar övervakningen och tryggheten av den territoriella integriteten. Försvarsmakten har upprätthållit beredskap och förmåga att förebygga och avvärja användning av eller hot om användning av militära maktmedel mot Finland i enlighet med försvarsplanen och kraven i respektive situation. Tillräcklig kapacitet för att upprätthålla den territoriella integriteten och övervaka den har säkerställts och den territoriella integriteten har tryggats.

Det för Finlands nationella behov utformade försvarssystemet utgör en stark grund för integration i alliansens samlade avskräckning och försvar. Som Natomedlem har Finlands försvarsintressen utvidgats från våra nationella behov till att omfatta hela alliansens säkerhet. En stark egen försvarsförmåga upprätthålls och utvecklas under alla förhållanden med hänsyn till Natos gemensamma mål. Samordningen av Finlands militära försvar med Natos avskräckning och försvar fortsätter och fördjupas. Försvarsmakten deltog i uppgifter inom Natos kollektiva försvar i fredstid genom att skicka ett minröjningsfartyg till Natos stående minröjningsstyrkor och en flygavdelning till Rumänien. Samordningen av den långsiktiga utvecklingen av försvarssystemet och Natos försvarsplanering har inletts och dess mål förverkligas stegvis som en del av den långsiktiga utvecklingen. Dessutom har Försvarsmakten deltagit i Natos operativa planering. Den materiella kapaciteten har tryggats genom anskaffning av kritisk materiel och genom ersättande anskaffningar av kapaciteter som överlåtits till Ukraina.

Det militära försvarssamarbetet har fokuserat på att genomföra och utveckla de befintliga samarbetsformerna. Finlands Natomedlemskap har avsevärt ökat de allierades och andra länders intresse för att intensifiera det militära samarbetet med Finland. Tyngdpunkten har legat särskilt på samarbetet med Förenta staterna, Norge, Sverige och Storbritannien. Försvarsmakten har genom försvarssamarbete och internationell övningsverksamhet utvecklat beredskapen, kompatibiliteten och samarbetsförmågan med sina allierade och i Natos ledningsstruktur. Den internationella övningsverksamheten och dess omfattning har hållits på en hög nivå i och med de allierades ökade deltagande i Försvarsmaktens övningar och Försvarsmaktens aktiva deltagande i övningar inom Natos ledningsstruktur.

Finlands militära försvarsförmåga har utvecklats planmässigt och långsiktigt med beaktande av behoven att utveckla försvarsgrenarna och kapaciteterna. Genom de strategiska kapacitetsprojekten tryggas flygvapnets och marinens operativa förmåga i framtiden med beaktande av kraven i den säkerhetspolitiska omgivningen och omvärlden. Ibrukttagandet av kapaciteterna är av kritisk betydelse för Finlands försvar. Tyngdpunkten i den materiella utvecklingen förskjuts till markförsvaret, vars reform är en mångfasetterad och långvarig helhet som påverkar hela försvarssystemet. Det spända säkerhetsläget i Europa har i hög grad bidragit till behovet att bygga upp den materiella kapaciteten. Överhettningen av marknaden för försvarsmateriel till följd av kriget i Ukraina medför utmaningar med avseende på materialtillgång, leveranstider och stigande priser.

De kvalitativa och kvantitativa målen för beväringutbildningen uppnåddes huvudsakligen. Målet för antalet utbildade beväringar (20 659) uppnåddes. Ökningen av antalet personer som fullgjort sin tjänstgöring beror på att antalet personer som inlett sin tjänstgöring har ökat och antalet personer som avbrutit tjänstgöringen har minskat. I slutenkäten för beväringar infördes nya frågeserier, och därför är resultaten inte direkt jämförbara med tidigare år. Resultaten från enkäten var fortfarande goda och beväringarnas försvarsvilja steg ytterligare.

Antalet reservister som utbildades var totalt 21 302, vilket låg under målnivån. En del av reservisterna deltog i fler än en repetitionsövning. Reservisterna var mycket nöjda med den utbildning de fick. Resultaten från responsenkäterna låg på en fortsatt hög nivå. En stor del av repetitionsövningarna hade en internationell dimension. Antalet utbildade i försvarsmaktens frivilliga övningar var 8 246 och underskred målet på 10 000 utbildade. Volymerna i Försvarsutbildningsföreningens utbildningar för att främja den militära förmågan låg på en fortsatt hög nivå. Utfallet 2024 var sammanlagt 103 427 utbildningsdagar, varav 57 430 utbildningsdagar (10 487 deltagare) riktades till Försvarsmakten. Utbildningen för att främja den militära förmågan fokuserar på individuella färdigheter och kan betraktas som

ett betydande tillskott i utvecklingen av prestationsförmågan hos Försvarsmaktens trupper. Försvarsmakten och Försvarsutbildningsföreningen har fortsatt att bygga upp sitt operativa partnerskap.

Tabell 17. Utbildning av värnpliktiga

Resultat	2022 utfall	2023 utfall	2024 mål	2024 utfall
Utbildade beväringar, antal ¹⁾	19 058	19 009	20 500	20 659
Kvinnor som fullgjort frivillig militärtjänst, antal	1 028	907	1 320	839
Antal terrängdygn för beväringarnas krigsövningar	29	30	28	30
Antal reservister som utbildats i repetitionsövningar	29 623	28 229	25 330	21 302 ³
Reservister som utbildats i repetitionsövningar/antal som placerats i krigstida trupper, procent	10,6	10,0	9,0	7,6
Kvalitetsledning	2022 utfall	2023 utfall	2024 mål	2024 utfall
Utbildare/utbildningspluton, antal	2,6	2,9	2,5	2,8
Utbildningens kvalitet ("armétiden" betyg 1–5, slutenkät för beväringar) ²⁾	4,2	4,3	4,2	3,9
Kvaliteten på utbildningen av reserven (allmänt betyg 1–5, enkät för reservister) ²⁾	4,4	4,2	4,0	4,3

1) Inbegriper kvinnor som fullgjort frivillig militärtjänst.

2) Eftersom enkäterna för värnpliktiga förnyades är resultaten från och med den 1 januari 2024 inte helt jämförbara med tidigare år.

3) Minskningen i tidsserien förklaras av den betydande höjningen av nivån 2022 (17 938 år 2021).

Tabell 18. Utgifter för det militära försvaret

	2022 mn euro	%	2023 mn euro	%	2024 mn euro	%
Utgifter för materiell beredskap	941	35,8	1 475	45,2	1 478	44,2
Anskaffning av försvarsmateriel (exklusive F-35 och Flottilj 2020)	521	–	985	–	1 007	–
Utrustande av trupper med omkostnads-anslag (exklusive löner)	22	–	21	–	22	–
Till omkostnaderna hörande utgifter för materielunderhåll (exklusive löner)	398	–	469	–	449	–
Fasta personalutgifter	756	28,8	815	25,0	837	25,0
Utgifter för fastigheter	267	10,2	303	9,3	336	10,0
Övriga utgifter för det militära försvaret	660	25,2	667	20,5	694	20,7
Totalt (exklusive F-35 och Flottilj 2020)	2 624	100,0	3 260	100,0	3 345	100,0
Anskaffning av multirollflygplan (F-35)	702	–	1 172	–	1263	–
Flottilj 2020-anskaffningen	65	–	99	–	131	–
Totalt	3 391	–	4 531	–	4 739	–

1) Den andel som projekten F-35 och Flottilj 2020 står för specificeras i tabellen, eftersom dessa projekt genomförs med finansiering som överskrider den normala budgetramen.

Vid utgången av 2024 hade Försvarsmakten 13 258 anställda. Personalresurser inriktades på upprätthållande av beredskapen, utbildning av värnpliktiga samt de uppgifter som krävs för att upprätthålla och utveckla de nya kapaciteterna. Förändringarna i den säkerhetspolitiska omgivningen och säkerhetsläget samt den militära alliansen har krävt ökade personalresurser. Försvarsmaktens personal ökade med 191 personer jämfört med året innan.

I [Försvarsredogörelsen 2021](#) angavs som ett av målen att öka Försvarsmaktens personal med 500 årsverken gradvis till slutet av 2020-talet. Utökningen av personalstyrkan har påskyndats, vilket förbättrar Försvarsmaktens beredskap och gör det möjligt att ta i bruk nya kapaciteter. I och med den militära alliansen infördes 26 permanenta internationella befattningar och 44 nationella befattningar vid Försvarsmakten. Efter att tilläggsfinansieringen på grund av förändringen i den säkerhetspolitiska omgivningen för 2022 hade upphört fortsatte Försvarsmakten att genom interna anslagsfördelningar anställa en del extra personal för viss tid (154 årsverken) och man kunde få nödvändigt stöd för de avsevärt ökade uppgifterna också 2024. Personalens arbetsförmåga och arbetshälsa har utvecklats genom ökat samarbete och informationsutbyte mellan olika aktörer och har stöttats genom chefsverksamhet och en modell för aktivt stöd för arbetsförmågan.

Effektmål 3: Ett tryggt samhälle och beredskap att avvärja omfattande påverkan

Det finländska samhällets beredskap genomförs enligt principen om övergripande säkerhet. [Säkerhetsstrategin för samhället](#) reviderades och godkändes som ett principbeslut av statsrådet i januari 2025. I strategin beskrivs en verksamhetsmodell för den övergripande säkerheten, där myndigheter, näringslivet, organisationer och invånarna tillsammans sörjer för samhällets vitala funktioner. Den övergripande säkerheten utgör grunden för det finländska samhällets kriställighet, det vill säga resiliens. Målet är att erbjuda en gemensam referensram för att trygga den övergripande säkerheten. En ny helhet utöver beredskapen är hanteringen av störningssituationer och krisresponsen. Dessutom betonas individernas roll som nyckelaktörer när det gäller säkerheten. Kopplingen till EU:s och Natos progressiva resiliensarbete har stärkts.

Konsekvenserna av förändringarna i Finlands säkerhets- och försvarspolitiska omgivning och i samhället för arrangemangen kring den övergripande säkerheten följs och utvärderas regelbundet i Säkerhetskommittén. Kommittén samordnar vid behov omfattande och viktiga helheter som gäller samhällets beredskap. Rapporteringen om den övergripande säkerheten sker genom en årlig rapport om samhällets säkerhet till statsledningen. Nästa rapport blir klar i april.

Grunden för bekämpningen av omfattande påverkan är ett proaktivt beredskapsarbete. De snabba förändringarna i den säkerhetspolitiska omgivningen kräver framsyn, kontinuerlig bedömning av situationen, informationsutbyte och kännedom om myndigheternas inbördes ansvarsfördelning samt beredskap hos dem att samarbeta.

Försvarsmaktens lagstadgade uppgift är att stödja andra myndigheter. Försvarsförvaltningen har den beredskap som krävs för att bistå andra myndigheter med sin kapacitet, sina resurser och sin kompetens i enlighet med principerna i säkerhetsstrategin för samhället. Stöd till andra myndigheter omfattar handräckning och medverkan i räddningsinsatser. Försvarsmakten hade 412 uppdrag som jämfördes med handräckning, av vilka merparten bestod av identifiering eller rövning av militära explosiva varor.

Cyberspionage och cyberpåverkan som riktar sig mot försvarsmaktens egna system har upptäckts, avvärjts och rapporterats. Cyberövervakningen och bekämpningen av cyberattacker har genomförts genom proaktivt samarbete med andra aktörer. Rapporteringen av cyberincidenter har varit aktiv och information från internationella samarbetspartner har utnyttjats effektivt.

Effektmål 4: Stärkande av den internationella säkerheten

Finland främjar säkerheten i Östersjöregionen och Nordeuropa genom att upprätthålla och stärka sin försvarsförmåga. Under de senaste åren har tyngdpunkten i den militära krishanteringen flyttats närmare Europa och närområdena till följd av förändringarna i omvärlden. Förändringen har haft omfattande återverkningar på krishanteringens verksamhetsförutsättningar och behov i Mellanöstern och Röda havet. Detta har påverkat och kommer att påverka Finlands deltagande i militär krishantering under de kommande åren.

I enlighet med regeringsprogrammet har det gjorts ändringar i Försvarsministeriets deltagande i militär krishantering. Större fokus har lagts på aktivt deltagande i Natos militära krishantering, stöd till Ukraina genom deltagande i utbildningsinsatser och deltagande i EU:s insats på Röda havet.

Krishantering är ett centralt instrument inom utrikes- och säkerhetspolitiken för att stödja konfliktlösning, stabilisering efter konflikter och uppbyggande av säkra samhällen. Ur försvarsförvaltningens synvinkel kan krishanteringens effekter bedömas utifrån Försvarsmaktens förmåga att genomföra de militära krishanteringsinsatser som statsledningen beslutat om. I vidare bemärkelse tjänar Finlands deltagande i krishantering de mål som Finland ställt upp för utrikespolitiken, den inre säkerheten och försvarspolitikerna. Deltagandet har också en positiv inverkan på det nationella försvaret, krishanteringskompetensen och utvecklandet av kapaciteterna. På insatsnivå är det däremot inte lätt att påvisa effekterna konkret och detaljerat.

Finland deltog i sammanlagt 13 militära krishanteringsinsatser i Europa, Afrika och Mellanöstern. Besluten om deltagande i krishanteringsinsatser preciserades och förlängdes. Finlands deltagande i utbildningsinsatsen EUTM i Mali upphörde den 18 maj 2024 och i insatsen OIR i Irak den 31 december 2024. År 2024 inleddes Finlands deltagande i den USA-ledda insatsen Prosperity Guardian och insatsen EUNAVFOR ASPIDES vid Röda havet samt i insatsen NSATU för säkerhets- och utbildningsstöd till Ukraina (NATO Security Assistance and Training for Ukraine). Dessutom deltog Finland i beredskapsperioden för den av Frankrike ledda EU-stridsgruppen med marinens röjningsavdelning den 1 januari–30 juni 2024.

År 2024 hölls Finlands deltagande på den miniminivå som den parlamentariska kommittén för krishantering förutsätter. Deltagandet i Natos insatser var ett konkret exempel på Finlands engagemang i den gemensamma ansvarsfördelning som omfattar hela alliansen. Antalet kvinnor som deltar i insatserna ligger fortfarande under FN:s målnivå. Försvarsmakten har beredskap att planera och genomföra deltagandet i en ny krishanteringsinsats samt i utbildnings- och rådgivningsuppdrag och vid behov utvidga Finlands deltagande i nuvarande krishanteringsinsatser.

Tabell 19. Utgifter för militär krishantering (utrikesministeriet och försvarsministeriet), miljoner euro

Användningsändamål	Använt				Disponibelt 2024	Använt 2024
	2020	2021	2022	2023		
Krishanteringsinsatsen i Libanon	27	27	27	40	45	36
Utbildningsinsatsen i Irak	15	13	15	16	22	15
Utbildningsinsatsen inom EUMAM Ukraine	–	–	–	7	16	11
Krishanteringsinsatsen i Kosovo	3	3	4	10	15	11
Krishanteringsinsatsen i Afghanistan	13	5	2	2	3	1
Övriga krishanteringsutgifter och reservpunkten sammanlagt	45	46	50	46	65	39
Totalt	103	94	98	121	166	113

Uppnående av målen för hållbar utveckling

Försvarsförvaltningen fortsatte att främja hållbar utveckling 2024. I den instabila och svårförutsägbara säkerhetspolitiska omgivningen och den snabbt föränderliga omvärlden blir det allt viktigare att upprätthålla och utveckla säkerheten och stabiliteten: säkerhet möjliggör en hållbar utveckling. Också hållbarhetsarbetet inom andra samhällssektorer och den allt mer omfattande hållbarhetsregleringen framhäver behovet av att genomföra försvarsförvaltningens uppgifter på ett hållbart sätt. Principerna för hållbar utveckling har inkluderats i förvaltningsområdets strategier och program. Förmågan att möta kraven från omvärlden och den säkerhetspolitiska omgivningen påverkas av försvarsförvaltningens kapacitet att följa, förutse och anpassa sig till konsekvenserna av klimatförändringar, föroreningar och förlust av biologisk mångfald.

Försvarsförvaltningen har i sin verksamhet främjat en hållbar utveckling inom delområdet stabilitet och säkerhet genom att delta i militära krishanteringsinsatser och utbilda personer för uppdrag inom militär krishantering, genomföra bevaringsutbildning och stödja andra myndigheter. Tyngdpunkten i den militära krishanteringen har till följd av förändringarna i omvärlden förskjutits närmare Europa, vilket har haft återverkningar på krishanteringen. Försvarsförvaltningen har utvecklat de interna processerna i konsekvensbedömningen av den militära krishanteringen. Försvarsmakten arbetade för att upprätthålla de befintliga arrangemangen för internationell vapenkontroll, trygga fördragsorganisationernas verksamhetsförutsättningar och öka säkerheten med betoning på efterlevnaden av vapenkontrollavtal och förtroendeskapande åtgärder även i det försämrade säkerhetsläget.

Det fortsatta genomförandet av [Försvarsmaktens energi- och klimatprogram 2022–2025](#) bidrog till beredskapen inför de förändringar som föranleds av energiomställningen i samhället och till uppnåendet av klimatneutralitetsmålet. Försvarsförvaltningen fortsatte att genomföra [Försvarsförvaltningens plan för anpassning till klimatförändringar](#). Energiomställningen beaktas i Försvarsmaktens stödarangemang och i utbyggnaden av kapaciteter och beredskapen inför energiomställningen har fått större vikt i den strategiska planeringen. År 2024 inledde en arbetsgrupp för utveckling av energiledningen sitt arbete. Den har i uppdrag att bereda ett energiledningskoncept.

Den första konkreta åtgärden för att uppnå utsläppsminskningsmålen i försvarsmaktens färdplan för utsläppsminskning från 2023 är att öka andelen förnybart bränsle inom landtransporter. Inom sjöfarten och den militära luftfarten pågår fortfarande utredningar.

Genomförandet av [försvarsmaktens miljöstrategi](#) fortsatte med en satsning på fem miljoner euro på riksomfattande miljöskydd 2024. Merparten användes för förbättring av miljöskyddet i skjut- och övningsområden, undersökning och sanering av förorenade markområden, miljöövervakning samt miljöskydd vid skjutbanor. Effektiv hantering av miljörisker och förebyggande av negativa konsekvenser beaktas genomgående i Försvarsmaktens verksamhet. Försvarsmaktens miljöstrategi uppdaterades och den publiceras 2025. Arbetet för miljöhänsyn i projekt och upphandlingar konkretiserades genom inledandet av projektet Ekologiskt hållbara upphandlingar.

I fortsättningen främjas en mer systematisk koppling till målen för hållbar utveckling genom att försvarsförvaltningen vidareutvecklar sin hållbarhetsrapportering och styrning av förvaltningsområdet i hållbarhetsarbetet.

I den militära krishanteringen ligger fokus på mindre insatser och på utbildningsuppdrag. Insatserna genomförs under allt mer krävande och svårförutsebara förhållanden. Försvarsförvaltningen fortsätter att utveckla bedömningen av den militära krishanteringens effekter.

Försvarsförvaltningen främjar för sin del statsrådets mål om klimatneutralitet med beaktande av försvarets behov. Försvarsmakten bereder sig på och anpassar sig till förändringen i energisystemet på det sätt som beskrivs ovan genom att utveckla hanteringen av energi- och klimatfrågor och handlingsmodellen för energiledning. Utvecklingen av miljöansvaret fortsätter genom att det integreras i all verksamhet vid Försvarsmakten så att det stöder försvarsförmågan.

Uppnående av målen för jämställdhet

Utgångspunkten inom försvarsministeriets förvaltningsområde är en jämställd och jämlik verksamhetskultur för alla som arbetar, studerar och fullgör sin militärtjänst i organisationen. Jämställdheten och jämlikheten har följts upp och informationen har utnyttjats i beslutsfattandet och vid utarbetandet av jämställdhets- och likabehandlingsplaner.

Jämlikhet, jämställdhet och rättvisa i beväringstjänsten har främjats genom att man har utnyttjat data från de förnyade responsenkäterna till beväringar, ökat utbildningen och kommunikationen om förebyggande och hantering av diskriminering och osakligt beteende samt om jämställdhet och likabehandlingsfrågor och utvecklat ledarskapskompetensen. Över hälften av alla som svarade på slutenkäten för beväringar upplever att jämställdhet råder i militärtjänsten. Männens upplevelse av

likabehandling under tjänstgöringstiden har hela tiden varit högre än kvinnornas. Gemensam inkvartering av beväringar blev ett etablerat verksamhetssätt under 2024.

Försvarsförvaltningen iakttar i alla militära krishanteringsinsatser principerna i FN:s säkerhetsråds resolution 1325 "Kvinnor, fred och säkerhet" och det nationella handlingsprogram som stöder resolutionen. När det gäller försvarsförvaltningen är de huvudsakliga målen att balansera könsfördelningen inom säkerhetssektorn och krishanteringen samt att integrera jämställdhetsperspektivet i planeringen, genomförandet och utvärderingen av och utbildningen inom säkerhetssektorns och krishanterings verksamhet. Målet är att kvinnornas andel av krishanteringspersonalen ska vara minst sju procent och att utbildade genuskontaktpersoner utses för alla insatser. Kvinnornas andel i insatserna var 4,9 procent i slutet av 2024. Andelen kvinnor är känslig för årliga variationer på grund av det totala antalet kvinnor och antalet anställda i insatserna. Försvarsförvaltningen deltog i det nordiska försvarssamarbetet (Nordefco) där man utvecklar krishanteringsverksamhet som främjar jämställdhet och likabehandling. Anvisningarna om målen för och utvecklingen av försvarsmaktens genusperspektiv har uppdaterats med beaktande av [Finlands nationella handlingsplan för kvinnor, fred och säkerhet](#).

Genusperspektivet beaktas i Försvarsmaktens utbildning av de värnpliktiga, stampersonalen och krishanteringspersonalen och i läroplanerna. Inom Försvarsmakten inrättades ett nätverk för genderrådgivare från och med den 1 juni 2024 enligt vad som avtalades i Nato-integrationsprocessen, och planeringen av genderverksamheten har inletts.

Ytterligare uppgifter om resultaten

- Försvarsministeriets bokslut 2024
- Försvarsmaktens bokslut 2024

6 Finansministeriet

Andel av statsbudgeten

Alla förvaltningsområden har haft tillgång till totalt **93 944 mn €**

• Finansministeriets andel **38 313 mn €**

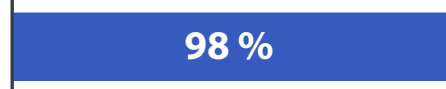


Användning av anslag

- Konsumtionsutgifter 6 753 mn €
- Överföringsutgifter 30 801 mn €
- Investeringsutgifter 0 mn €
- Övriga utgifter 130 mn €



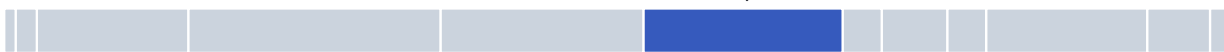
Användningsgrad för anslagen



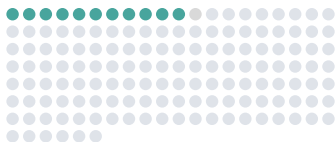
Årsverken

Vid alla förvaltningsområdens ämbetsverk totalt **79 780 årsverken**

• Finansministeriet **13 016 årsverken**



Ämbetsverk **11** ST.



- Skatteförvaltningen
- Tullen
- Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning Palkeet
- Statens center för informations- och kommunikationsteknik Valtori
- Statistikcentralen
- Statskontoret
- Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata
- Statens ekonomiska forskningscentral VATT
- Verket för finansiell stabilitet
- Regionförvaltningsverk 6 st.
- Statens ämbetsverk på Åland

Fonder **2** ST.



- Statens Pensionsfond
- Stabilitetsfonden

Affärsverk **1** ST.



- Senatsfastigheter

Bolag **6** ST.



- DigiFinland Ab
- Fingrid Abp
- Gasgrid Finland Ab
- Hansel Ab
- HAUS kehittämisskeskus Ab
- Landskapens lokalcentral Ab

Centrala förändringar i förvaltningen

Egendomsförvaltningsbolaget Arsenal Ab:s likvidation avslutades och bolaget upplöstes hösten 2024.

Nyckeltal för förvaltningsområdet

Finlands folkmängd
(källa: Statistikcentralen)

5 637 214 personer

Nettoutfallet för skatter som Skatteförvaltningen tar ut (källa: Skatteförvaltningen)

81,7 mrd. €

Importens värde
(källa: Tullen)

74,3 mrd. €

Volymen på statens betalningsrörelse (källa: Palkeet)

82,8 mrd. €

6.1 Översikt över förändringarna i omvärlden och på ansvarsområdet

Underskottet i de offentliga finanserna försämrades till 4,2 procent 2024 på grund av den svaga konjunkturen, ökningen av beredskapsutgifterna och konsekvenserna av den snabba inflationen under tidigare år. Skatteinkomsterna fortsatte att öka, om än svagt.

Trots den dystra utvecklingen i omvärlden förblev finanssektorns soliditet stark 2024. Även om kreditriskerna för bankernas företags- och hushållskunder ökade, var problemkrediterna och kreditförlusterna inom banksektorn i Finland fortfarande bland de lägsta i Europa.

Prisökningen avtog klart jämfört med året innan. I och med detta har hushållens realinkomster börjat öka. Det har dock inte synts i form av ökad konsumtion. Trots att ekonomin har vuxit har sysselsättningen försämrats. Arbetsmarknaden vänder till det bättre först 2025. Bruttonationalprodukten för hela 2024 minskade med 0,1 procent.

Enligt [Tullens utrikeshandelsstatistik](#) minskade det sammanlagda värdet på exporten under 2024 med 5,4 procent, och värdet på importen med 3,3 procent jämfört med föregående år. Utvecklingen av exportens volym under år 2024 var -3,5 procent (12-månaders glidande medelvärde, januari 2024–december 2024). Importens motsvarande volymändring var -2,8 procent.

Statens ränteutgifter ökade kraftigt från den rekordlåga nivån 2022 och ränteutgifterna för statsskulden 2023 var 1,5 miljarder euro högre än året innan. År 2024 ökade statens ränteutgifter ytterligare med 877 miljoner euro till 3,2 miljarder euro.

Det finns ett betydande hållbarhetsunderskott i de offentliga finanserna i förhållande till bruttonationalprodukten. Den största orsaken till obalansen i finansieringen är den åldrande befolkningen, vilket redan har ökat pensionsutgifterna och under de kommande årtiondena skapar ett betydande tryck på att öka utgifterna för vård och omsorg. Samtidigt utvecklas finansieringsbasen för den offentliga ekonomin dåligt, när antalet personer i arbetsför ålder förväntas minska. Den åldrande befolkningens storlek och den interna migrationen ser olika ut i olika regioner i Finland. Samtidigt som stadsregionerna växer och antalet personer i arbetsför ålder hålls relativt balanserat med tanke på försörjningskvoten, minskar befolkningen i glesbygden och den åldrande befolkningens andel ökar betydligt.

I Finland stävjas klimatförändringarna genom att man eftersträvar ett klimatneutralt och resurssmart Finland. Med hjälp av reglering av beskattningen och finansmarknaden styrs medborgarnas och företagens val i enlighet med målen i klimat- och naturpolitiken.

I reformen av statens regionförvaltning koncentreras statens tillstånds-, styrnings- och tillsynsuppgifter till ett nytt riksomfattande ämbetsverk. Beredningen av lagstiftningen har fortsatt i enlighet med riktlinjerna och tidsplanen i regeringsprogrammet. Genomförandeprojekten för det nya riksomfattande Tillstånds- och tillsynsverket och de regionala Livskraftscentralerna som ska inrättas inleddes 2024. Strukturen för de offentliga samfunden förändrades 2023 när ansvaret för organisationen av social- och hälsovården och räddningsväsendet överfördes från kommunerna till välfärdsområdena.

År 2024 gjorde den åldrande befolkningen, de ökade kostnaderna och bristen på arbetskraft att välfärdsområdena tvingades förnya sin verksamhet för att lyckas med uppgiften att ordna tjänster och balansera ekonomin. År 2024 förnyades strukturerna för statens styrning av välfärdsområdena i enlighet med regeringsprogrammet. Målet var att öka styrningens genomslagskraft, och i lagstiftningen ökades möjligheterna till en mer föregripande statlig styrning. Dessutom erbjöds sex välfärdsområden hösten 2024 förändringsstöd från statsrådet som en statlig styråtgärd för att balansera verksamheten och ekonomin. Fullgörandet av organiseringsansvaret, kostnadsutvecklingen och hanteringen av kostnadsökningar i välfärdsområdena granskades för varje områdes del i förhandlingarna mellan staten och välfärdsområdena i slutet av 2024.

Reformen av arbets- och näringstjänsterna överförde ansvaret för att ordna arbetskraftsservice och det mer omfattande finansieringsansvaret för arbetslöshetsförmåner till kommunerna från och med den 1 januari 2025. Samtidigt trädde också den nya integrationslagen i kraft. Ändringarna har påverkat statsandelen för kommunal basservice från och med 2025.

Urbaniseringen och förändringarna i åldersstrukturen påverkar också kommunernas befolkningsunderlag och ekonomiska bärkraft, vilket återspeglas i en fortsatt differentiering av kommunerna. För att möta denna utveckling behövs lösningar och en allt mer långsiktig och enhetlig kommunalpolitik. Beredningen av regeringens program för försök och avveckling av normer i kommunerna samt reformen av kommunernas statsandelssystem fortsatte 2024.

När välfärdsområdena inledde sin verksamhet förändrades regionförvaltningsverkens tillsyns- och styruppgifter avsevärt och samarbetsstrukturerna inom den regionala beredskapen påverkades.

Distansarbete, platsneutralitet, färre fysiska besök på grund av digitaliseringen och gemensamma utrymmen minskar den offentliga förvaltningens behov av lokaler och ökar behovet av att samla kundservicen på ett ställe. Statens service- och lokalnät förnyas med hjälp av den riksomfattande planen för tillgången till statens tjänster och placeringen av enheter och funktioner 2024–2027 och genom statens lokal- och fastighetsstrategier samt projektet för statens service- och lokalnät.

Det fortsatt osäkra internationella säkerhetsläget har förutsatt ytterligare satsningar på att utveckla informations- och cybersäkerheten och beredskapen samt att förbättra informationssäkerheten och dataskyddet inom den offentliga förvaltningens kritiska områden. Åtgärder för att förbättra cybersäkerheten och överensstämmelsen med kraven har inriktats på bland annat statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster samt nät- och infrastrukturtjänster. En omvärdering av transparensen i information om kritisk infrastruktur har inletts.

Tabell 20. Centrala risker inom ansvarsområdet

Risk	Konsekvenser	Hanteringsmetoder
Den allmänna ekonomiska utvecklingen är svagare än önskat och de offentliga finanserna försvagas avsevärt	På grund av kriserna är den ekonomiska situationen i Europa och länderna i euroområdet fortfarande känslig för störningar. Den internationella omvärlden har förändrats och det säkerhetspolitiska läget är exceptionellt instabilt, och samtidigt har många europeiska länder en mycket dålig beredskap för nya ekonomiska chocker. De statsfinansiella åtagandena och riskerna beskrivs närmare i avsnitt 4.2.8 i årsberättelsen.	Finansministeriet producerar information om utsikterna för de offentliga finanserna och förslag för att stärka dem.

Risk	Konsekvenser	Hanteringsmetoder
Statsskulden, de villkorade åtagandena och garantierna ökar avsevärt	Den stora och växande statsskulden, de villkorade åtagandena och den betydande ökningen av garantierna utgör en risk för de offentliga finanserna. Statens förmåga att bära ekonomiska risker har försämrats, eftersom de finansiella åtagandena har ökat kraftigt och de ekonomiska tillväxtutsikterna förblir måttliga. Statsskulden har ökat avsevärt både i euro och i förhållande till ekonomins storlek. Statens riskposition och risktäckningskapacitet påverkas också av borgens- och garantiansvaren, vars risker ökar av att de starkt koncentreras till vissa branscher och företag.	Finansministeriets översikt över statens finansiella åtaganden och risker (på finska, referat på svenska) ger information för beslutsfattandet om lägesbilden i fråga om de ekonomiska åtagandena.
Störningssituationer på finansmarknaden	Störningar i finansmarknadens infrastruktur och förhindrad användning av kritiska system kan äventyra samhällets vitala funktioner, såsom tryggheten av befolkningens minimiförsörjning och kontinuiteten i fråga om utförandet, förmedlingen och mottagandet av betalningar.	Verket för finansiell stabilitet har vid behov möjlighet att ta i bruk kontosystemet inom försörjningsberedskapen, som inrättats för att trygga samhällsviktiga betaltjänster, och har beredskap att sköta eventuella bankkriser.
Hoten i den digitala omvärlden blir allt mer komplexa	Inom finansministeriets förvaltningsområde finns ett stort antal informationssystem som är av kritisk betydelse för statens och hela samhällets verksamhet. Statens center för informations- och kommunikationsteknik säkerställer under normala förhållanden och undantagsförhållanden att den kommunikation som samarbetet mellan statens högsta ledning och de myndigheter som är viktiga för säkerheten i samhället förutsätter är störningsfri och kontinuerlig.	Hantering av hot och störningar, anvisningar och samarbete, gemensamma cybersäkerhetstjänster

6.2 Förvaltningsområdets resultatutveckling

Användning av förvaltningsområdets anslag under berättelseåret samt en bedömning av utvecklingen av effektiviteten och produktiviteten

Tabell 21. Användning av förvaltningsområdets anslag, miljoner euro

FM	Budgetkapitel	2022	2023	2024
28.01	Förvaltning	266	243	213
28.10	Beskattningen och Tullen	680	740	769
28.20	Tjänster för statssamfundet	53	57	45
28.30	Statistikväsendet, den ekonomiska forskningen och registerförvaltningen	116	142	127
28.40	Statens regional- och lokalförvaltning	67	70	73
28.50	Pensioner och ersättningar	5 299	5 703	5 977
28.60	Gemensamma personalutgifter inom statsförvaltningen	9	12	13
28.70	Utvecklande av statsförvaltningen	285	58	85
28.80	Överföringar till landskapet Åland	320	322	350
28.89	Finansieringen av välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen	2 063	21 127	24 615
28.90	Stöd till kommunerna	10 747	3 633	3 354
28.91	Stöd för sysselsättningen och näringslivet	144	81	58
28.92	EU och internationella organisationer	2 409	2 223	2 005
28.99	Separat budgeterade utgifter inom statsförvaltningen	19	0,3	0,2
28	FM:s förvaltningsområde totalt	22 479	34 411	37 684
36.01	Ränta på statsskulden	823	2 306	3 183
36.09	Övriga utgifter för statsskulden	18	17	23
36	Räntor på statsskulden totalt	840	2 323	3 206

År 2024 betalades totalt cirka 24,1 miljarder euro i allmän statlig finansiering ut till välfärdsområdena. Enligt bokslutsprognoserna för 2024 ökade välfärdsområdenas omkostnader med cirka 3,1 procent och verksamhetsinkomsterna med cirka 2,6 procent jämfört med 2023. De regionala skillnaderna var dock betydande och underskottet på riksnivå var cirka 1,2 miljarder euro, eller cirka 214 euro/invånare. En närmare redogörelse för välfärdsområdenas ekonomi finns i avsnitt 4.4 i berättelsedelen.

Syftet med statsandelen för kommunal basservice är att trygga kommunernas faktiska möjligheter att upprätthålla tillräcklig basservice med en skälig kommunalskattebelastning och avgiftsnivå. År 2024 var statsandelen för kommunal basservice cirka 2,47 miljarder euro. Det är cirka en femtedel av kommunernas driftsinkomster. I samband med statsandelarna för basservice kompenseras kommunerna för de effekter ändringarna i beskattningsgrunderna har på skatteintäkterna. År 2024 betalades 848 miljoner euro i kompensationer till kommunerna för förlorade skatteinkomster. Avsikten är att revidera statsandelssystemet för kommunerna så att det svarar mot kommunernas nya roll och situationen efter att reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet trätt i kraft och arbets- och näringsstjänsterna förnyats. Beredningen av reformen inleddes hösten 2023. En närmare redogörelse för den kommunala ekonomin finns i avsnitt 4.5 i berättelsedelen.

I den ordinarie budgeten för 2024 budgeterades 3 155 miljoner euro för ränteutgifter för statsskulden, vilket var nära det slutliga utfallet. Pensionsutgifterna i kapitel 28.50 för dem som omfattas av statens pensionsskydd har utvecklats i enlighet med volym- och indexförändringarna. Merparten av anslagen under kapitel 28.92 är EU-medlemsavgifter. Penningflödet mellan EU och Finland behandlas i berättelsedelens avsnitt 4.2.5.

Omkostnaderna inom finansministeriets förvaltningsområde uppgick 2024 till sammanlagt 1 171 miljoner euro, varav 163 miljoner euro var mervärdesskatt.

Effektiviteten och produktiviteten inom förvaltningsområdet utvecklades i varierande grad vid olika ämbetsverk. Effektiviteten och produktiviteten inom Skatteförvaltningen förbättrades avsevärt, men försämrades inom Tullen. Produktiviteten inom Statens center för informations- och kommunikationsteknik förbättrades, men försämrades något inom Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning. Produktiviteten inom Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata förbättrades inom alla verksamhetsområden och de produktivitetssiffror som följs upp för Statskontoret försämrades något.

Uppnående av förvaltningsområdets samhälleliga effektmål

Effektmål 1: Hållbara offentliga finanser

Under finansministeriets ledning bereddes sparprogram i enlighet med statsförvaltningens produktivitetsprogram. Vid ramförhandlingarna avtalades om ytterligare besparingar som inkluderas i planen för de offentliga finanserna. Ministeriet lät göra uppskattningar av kommunernas och välfärdsområdenas ekonomiska situation. Den allmänna mervärdesskattesatsen höjdes från 24 procent till 25,5 procent.

Finansieringen av den offentliga ekonomin i Finland är på lång sikt i obalans. Den offentliga ekonomin har ett betydande hållbarhetsunderskott, som beräknas vara cirka 1,5 procent i förhållande till bruttonationalprodukten. Regeringen har strävat efter att förbättra de offentliga finanserna genom anpassningsåtgärder i enlighet med regeringsprogrammet, och det uppskattade hållbarhetsunderskottet har minskat från tidigare år.

De offentliga finansernas finansiella saldo försämrades 2024 jämfört med året innan. Underskottet i de offentliga finanserna var enligt preliminära uppgifter 4,5 procent i förhållande till bruttonationalprodukten. Året innan var underskottet 2,5 procent.

Enligt Skatteförvaltningens kalkyl har den årliga uppskattningen av momsfelet varit minst 600 miljoner euro 2023, vilket motsvarar cirka tre procent av det lagenliga skatteutfallet. I internationell jämförelse är momsfelet relativt litet i Finland. Exempelvis enligt EU-kommissionens senaste uppskattning låg momsfelet i Finland 2022 på 5,2 procent av det lagenliga skatteutfallet, medan genomsnittet för EU-länderna var 7,0 procent.

Verket för finansiell stabilitet har framgångsrikt tagit över den nya uppgiften att förvalta det nationella kontosystemet inom försörjningsberedskapen och beredskapen för undantagsförhållanden. Uppgiften gäller tryggheten av dagliga betalningar under undantagsförhållanden och vid allvarliga störningar under normala förhållanden, och den ökar samhällets kristålighet.

De offentliga finanserna behandlas mer ingående i avsnitt 2.1 och 4 i berättelsedelen.

Effektmål 2: Socialt hållbar ekonomisk tillväxt

Finansministeriet ansvarar för förvaltningen av Finlands program för hållbar tillväxt. Programmet stöder ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar tillväxt. Det gjordes en indexjustering i skattegrunderna för förvärvsinkomster i alla andra utom de två högsta inkomstklasserna i inkomstskatteskalen. Förvärvsinkomstavdraget slopades och det ersattes genom att arbetsinkomstavdraget höjs. Arbetsinkomstavdraget höjdes också för att lätta beskattningen av arbete med cirka 100 miljoner euro med betoning på låg- och medelinkomsttagare.

Enligt [Statistikcentralens arbetskraftsundersökning](#) fanns det i december 2024 25 000 färre sysselsatta än ett år tidigare. Antalet arbetslösa ökade med 35 000 personer. År 2024 låg sysselsättningsgraden bland personer i åldern 20–64 på 76,7 procent (77,9 procent 2023). Sysselsättningsgraden bland män sjönk med 1,1 procentenheter och bland kvinnor med 1,4 procentenheter från 2023. Arbetslöshetsgraden bland personer i åldern 15–74 var i snitt 8,4 procent 2024, vilket var 1,2 procentenheter mer än 2023.

Enligt [Statistikcentralens inkomstfördelningsstatistik](#) minskade inkomstskillnaderna 2023 jämfört med året innan. Realinkomsterna i den lägsta inkomstdecilen minskade med 4,7 procent 2023 jämfört med året innan. Realinkomsterna hos den tiondel av befolkningen som har de högsta inkomsterna minskade med 6,3 procent från 2022 till 2023. Inkomsterna för medelinkomsttagarna (inkomstdecilerna V-IX) minskade med 2,0 procent från 2021 till 2022. Gini-koefficienten, som beskriver relativa inkomstskillnader, fick år 2023 värdet 27,9 procent, vilket är 0,7 procentenheter mindre än 2022. Gini-koefficienten har under 2000-talet varierat mellan 26,8 och 29,5 procent.

Utvärderingar av den statliga verksamheten och finansieringen som hänför sig till effektmålet

- [Rapport om övervakningen av finanspolitiken 2024](#)
- [Översikt av den ekonomiska politiken 2024](#)

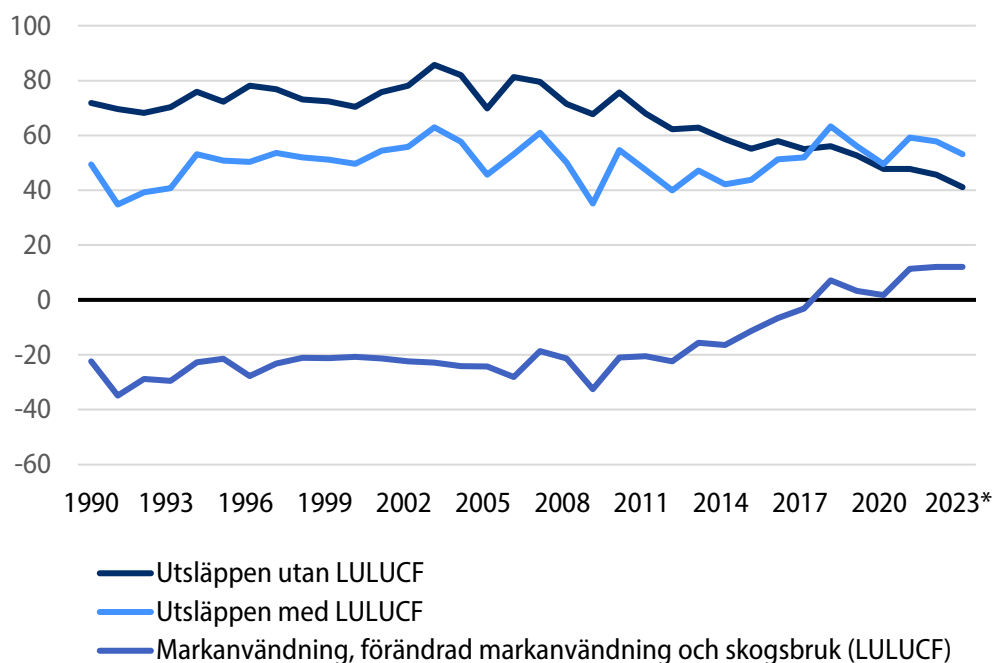
Effektmål 3: Ekologiskt hållbar tillväxt

Finansministeriet främjade en ekologiskt hållbar ekonomisk tillväxt bland annat genom åtgärder som gällde beskattningen, budgeten och anslagen i den, finansieringen och finansmarknadsregleringen, planeringen och genomförandet av den nationella klimatpolitiken och EU:s klimatpolitik samt utvecklingen och styrningen av den offentliga förvaltningen.

Trenden för växthusgasutsläppen utan markanvändningssektorn har varit nedåtgående under de senaste åren. Enligt Statistikcentralens preliminära uppgifter minskade de totala utsläppen 2023 exklusive markanvändningssektorn med 10 procent från året innan och var 43 procent mindre än 1990. Utsläppen var som störst 2003 då de uppgick till nästan 86 miljoner ton koldioxidekvivalenter. Nettoutsläppen, det vill säga de sammanlagda utsläppen och sänkorna inom alla sektorer (inbegripet markanvändningssektorn), minskade 2023 jämfört med året innan. I synnerhet ersättandet av förbränningen av stenkol och torv med kärnkraft och vatten- och vindkraft inom elproduktionen möjliggjorde en märkbar minskning av de energibaserade växthusgasutsläppen med cirka 4,3 miljoner ton koldioxidekvivalenter 2023. Koldioxidutsläppen från trafiken har också minskat under de senaste åren. Markanvändningssektorn (LULUCF) har varit en utsläppskälla sedan 2018 och enligt preliminära uppgifter för 2023 var markanvändningssektorn en betydande utsläppskälla.

Utsläppen inom utsläppshandelssektorn minskade klart jämfört med året innan. Också utsläppen inom ansvarsfördelningssektorn minskade och under 2021–2023 har de hållits inom ramen för de årskvoter som tilldelats Finland i EU:s förordning om ansvarsfördelning.

Det mål om klimatneutralitet 2035 som eftersträvas med klimatlagen (423/2022) från 2022 kräver inte bara en minskning av växthusgasutsläppen utan också att kolsänkorna stärks. Under 2000-talet var den årliga kolsänkan som störst 2009 (32,5 miljoner ton). Enligt [scenariobedömningar](#) måste takten för utsläppsminskningen skärpas något för att klimatlagens nationella utsläppsminskningsmål för 2030 ska nås. För att det nationella målet för klimatneutralitet 2035 ska nås krävs enligt bedömningarna betydande tilläggsåtgärder inom markanvändningssektorn eller andra sektorer.

Figur 2. Finlands växthusgasutsläpp 1990–2023, miljoner ton koldioxidekvivalenter

* Preliminära uppgifter
 Källa: Statistikcentralen 15.1.2025

Tabell 22. Växthusgasutsläpp per sektor, miljoner ton koldioxidekvivalenter

Sektor	2019	2020	2021	2022	2023*
Energisektorn	39,0	34,4	34,2	32,9	28,6
Jordbruk	6,4	6,4	6,4	6,1	6,0
Industriprocesser och produktanvändning	5,3	5,0	5,3	5,0	4,7
Avfallshantering	2,0	1,9	1,8	1,7	1,6
Utsläpp totalt utan LULUCF-sektorn	52,7	47,8	47,8	45,7	41,0
Markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (LULUCF)	3,4	1,8	11,3	12,0	11,8

* preliminära uppgifter
 Källa: Statistikcentralen 15.1.2025

Utvärderingar av den statliga verksamheten och finansieringen som hänför sig till effektmålet

- Klimatårsberättelsen 2024

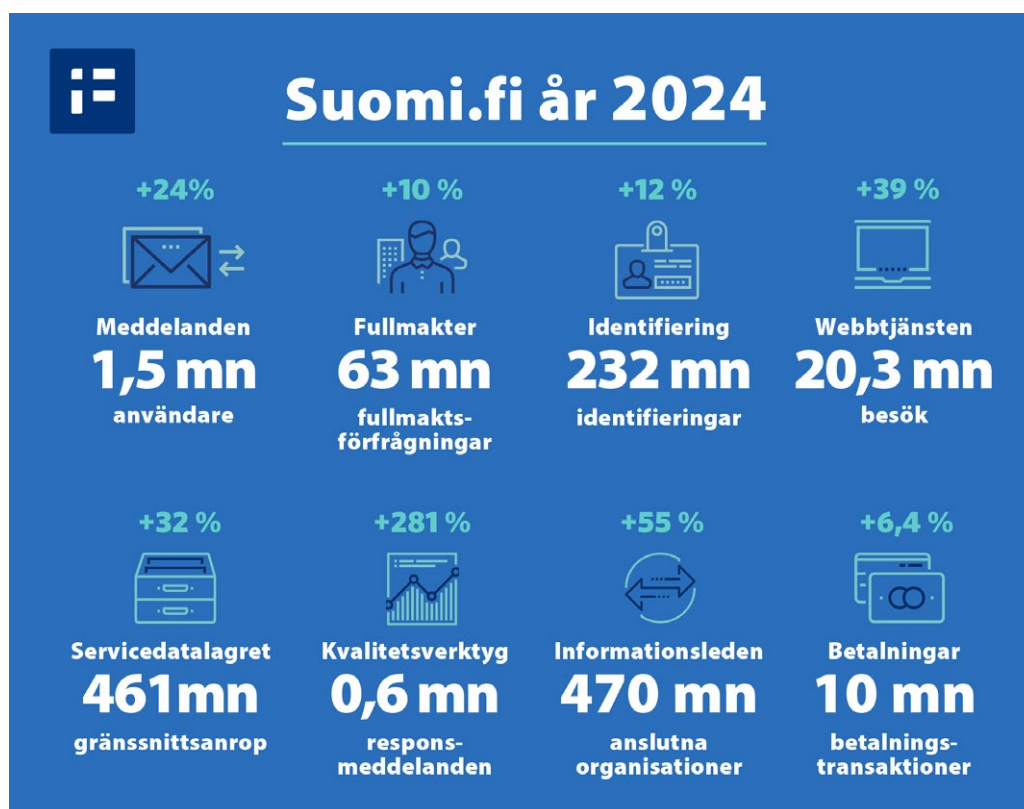
Effektmål 4: Statsförvaltningen iakttar principerna för god förvaltning

Enligt en medborgarenkät om värderingar och tjänstemannaetik inom statsförvaltningen som genomfördes 2022 litar 62 procent av finländarna på statsförvaltningen och dess tjänstemän. Exakt samma resultat fick man i OECD:s globala förtroendeenkät 2024. Allmänhetens förtroende för Finlands statsförvaltning har minskat något, men Finland ligger fortfarande i topp bland OECD-länderna. Enligt undersökningen är förtroendet för förvaltningen starkast i de länder där tjänstemännen anses ha en hög integritet. I korruptionsindexet för 2024 rankas Finland som det näst bästa landet efter Danmark.

De nationella dialogerna, som inleddes 2023, fortsatte i samarbete med det civila samhället. I dialogen om säkerhet och förtroende våren 2024 ordnade olika aktörer 111 diskussioner och i dem deltog 1 130 personer i åldern 5–90 år. I dialogerna hösten 2024 deltog 1 222 personer i 107 diskussioner kring temat "Vad för oss samman". De nationella dialogerna stärker delaktigheten och skapar en förståelse för samhällets olika utmaningar och möjligheter utifrån människors erfarenheter.

I projektet Reformering av statens service- och lokalnät på 2020-talet främjades lika tillgång till fysisk service. Det centrala målet med reformen är ett enhetligt servicenätverk med gemensamma kundserviceställen där medborgarna får de myndighetstjänster som de behöver. De första gemensamma kundserviceställena har öppnats i fem landskap. Finland ligger i topp i EU:s rapport om det digitala decenniet som bedömer medlemsländernas utveckling i fråga om digital kompetens, digital infrastruktur samt digitalisering av affärsverksamhet och offentliga tjänster.

Målen för handläggningstiderna inom Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas tjänster för enskilda kunder har nåtts nästan helt och hållet. Dessutom fortsätter användningen av de Suomi.fi-tjänster som myndigheten producerar att öka kraftigt så som figuren nedan visar.

Figur 3. Nyckeltal för Suomi.fi-tjänsterna 2024

Ett exempel på den ökade användningen av tjänster är fullmakterna för uträttande av ärenden, vilka redan har getts av cirka 380 000 personer (en ökning med 28 procent från 2023) och 679 000 företag eller andra organisationer (en ökning med 9 procent från 2023). Tjänsternas innehåll och funktioner utvecklades också under 2024. Till exempel har den gränsöverskridande ärendehantering ökat, vilket 64 000 identifieringar i identifieringstjänsten Suomi.fi med eIDAS-identifieringsverktyg som beviljats av andra EU-länder (ökat mer än 50 procent sedan 2023) visar.

För att genomföra rekommendationerna från Statens revisionsverks granskning av situationen och utvecklingen i fråga om Suomi.fi-tjänsterna 2022 tillsatte finansministeriet en utvecklingsgrupp, vars arbete resulterade i att en ny strategi för Suomi.fi-tjänsterna fram till 2030 publicerades 2024. Till stöd för genomförandet av strategin och finansministeriets styrning tillsatte Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata dessutom en strategisk samarbetsgrupp för Suomi.fi-tjänsterna. I gruppen ingår representanter för både de styrande ministerierna och tjänsteproducenterna och för tjänsternas viktigaste organisationskunder.

År 2024 genomförde Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata utvecklingsprojektet Loisto för digital säkerhet inom den offentliga förvaltningen. I projektet förbättrades datainsamlings- och rapporteringsegenskaperna i tjänsten för en helhetsbild av den digitala säkerheten, producerades en databank för cybersäkerhet och digital säkerhet och kompletterades Julkri-kriterierna för bedömning av informationssäkerheten i den offentliga förvaltningen i enlighet med NIS-direktivet.

Som en del av statsförvaltningens produktivetsprogram lanserade Statens center för informations- och kommunikationsteknik ett produktivetsprogram som syftar till besparingar på 50 miljoner euro före utgången av 2027. Under 2024 uppnåddes besparingar bland annat genom prisnedsättningar, färre licenser och apparater, minskat konsultarbete och nedläggning av tjänster till ett värde av cirka 5,1 miljoner euro.

Uppnående av målen för hållbar utveckling

Under berättelseåret 2024 främjade finansministeriet en rättvis omställning till ett klimatneutralt samhälle före 2035 bland annat genom åtgärder som gällde beskattningen, budgeten och anslagen i den, finansieringen och finansmarknadsregleringen, planeringen och genomförandet av klimatpolitiken på nationell, internationell och EU-nivå samt utvecklingen och styrningen av den offentliga förvaltningen och åtgärder som gällde finansministrarnas klimatkoalition. Utöver dessa fortsatte genomförandet av finansministeriets klimat- och naturstrategi i ministeriets verksamhet.

I beskattningen för 2024 fortsatte den minskning av skatteåterbäringen för energiintensiva företag som fastställdes redan under den förra regeringsperioden. År 2024 höjdes också självrisken för resekostnadsavdraget. I budgeteringen för hållbar utveckling granskades liksom under tidigare år vilken utsläppsstyrande effekt energibeskattningen har genom att se på de effektiva skattenivåerna. Senatkongressen färdigställde en naturfärdplan med målet att uppnå en total icke-försämring av naturen inom koncernens egna områden före 2030. Målen och indikatorerna i naturfärdplanen preciseras ytterligare under 2025. Under året pågick också förberedelser för insamling och rapportering av information i enlighet med EU:s hållbarhetsrapporteringsdirektiv (CSRD).

Uppnående av målen för jämställdhet

Ämbetsverkspotten i statens tjänstekollektivavtal 2023–2025 genomfördes 2024. Ämbetsverkspotten främjade statsförvaltningens och dess verksamhetsenheters resultat och förbättrade såväl konkurrenskraften när det gäller att få och hålla kvar kunnig personal som lönejämställdheten mellan kvinnor och män.

Ytterligare uppgifter om resultaten

Ämbetsverken inom finansministeriets förvaltningsområde uppnådde största delen av sina resultatmål.

- Finansministeriets bokslut 2024
- Skatteförvaltningens bokslut 2024
- Tullens bokslut 2024
- Statskontorets bokslut 2024
- Bokslut för Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning 2024
- Bokslut för Statens informations- och kommunikationstekniska center 2024
- Statistikcentralens bokslut 2024
- Bokslut för Statens ekonomiska forskningscentral VATT 2024
- Bokslut för Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata 2024
- Bokslut för Verket för finansiell stabilitet 2024
- Regionförvaltningsverkens bokslut 2024
- Bokslut för Statens ämbetsverk på Åland 2024

7 Undervisnings- och kulturministeriet

Andel av statsbudgeten

Alla förvaltningsområden har haft tillgång till totalt **93 944 mn €**

- Undervisnings- och kulturministeriets andel **8 391 mn €**

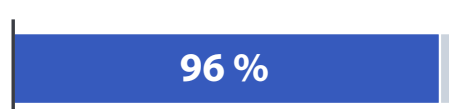


Användning av anslag

- Konsumtionsutgifter 485 mn €
- Överföringsutgifter 7 547 mn €
- Investeringsutgifter 9 mn €
- Övriga utgifter 0 mn €



Användningsgrad för anslagen



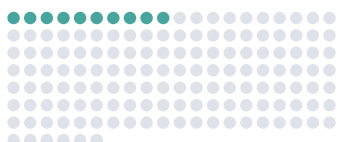
Årsverken

Vid alla förvaltningsområdens ämbetsverk totalt **79 780 årsverken**

- Undervisnings- och kulturministeriet **2 555 årsverken**



Ämbetsverk **10** ST.



- Museiverket
- Riksarkivet
- Centret för konstfrämjande
- Nationella audiovisuella institutet KAVI
- Finlands Akademi
- Institutet för de inhemska språken KOTUS
- Förvaltningsnämnden för Sveaborg
- Celia – Biblioteket för synskadade
- Depåbiblioteket
- Utbildningsstyrelsen

Fonder **0** ST.



- Inga fonder

Affärsverk **0** ST.



- Inga affärsverk

Bolag **2** ST.



- CSC Tieteen tietotekniikan keskus Ab
- Hästinstitut Ab

7.1 Översikt över förändringarna i omvärlden och på ansvarsområdet

Finland har varit en internationellt erkänd framgångssaga när det gäller bildningen. Genom att satsa på kompetens, utbildning och kultur har man byggt en grund för ekonomisk framgång och samhörighetskänsla. Den positiva utvecklingen har avtagit. Lärresultaten har försämrats efter millennieskiftet, och färsk forskning visar om unga och vuxna personers kompetens visar att den svaga utvecklingen fortsätter.

Den internationella utvecklingen stärker finländarnas krismedvetenhet och utbildningssektorns betydelse när det gäller att producera korrekt och tillförlitlig information och att bygga upp en nationell känsla av delaktighet och samhörighet.

Utbildningsnivån i Finland håller på att vända uppåt igen inom de yngre åldersgrupperna, men förändringen tar tid. Särskilt i jämförelse med framgångsrika nationer halkar Finland fortfarande efter. Bland unga vuxna har utbildningsnivån sjunkit så den ligger under medelnivån för OECD-länderna, och före slutet av detta decennium kommer också utbildningsnivån bland hela befolkningen i arbetsför ålder att för första gången på flera decennier ligga under medelnivån för jämförelseländerna. Utbildningsnivån kommer att överstiga medelnivån för OECD-länderna tidigast i slutet av 2030-talet i fråga om unga vuxna och sannolikt inte förrän på 2050-talet i fråga om hela den vuxna befolkningen. Det att utbildningsstrukturen inte utvecklas i samma takt som behovet av arbetskraft påverkar också uppnåendet av de samhälleliga effektmålen, särskilt med tanke på att en mycket stor del av läroanstalterna uppvisar svaga resultat när det gäller att producera yrkesutbildning som ger en bra ställning på arbetsmarknaden.

Humankapitalet har utvecklats svagt, vilket utgör ett allvarligt hot mot den ekonomiska tillväxten och samhällsutvecklingen. Max Planck-institutets [färska studie](#) (2024) och Finlands Banks [långsiktsprognos](#) (2025) ger vid handen att en högre utbildningsnivå bland arbetskraften är en avgörande faktor för framtida ekonomisk tillväxt som i betydande grad kan bromsa den försvagning av den ekonomiska försörjningskvoten och den ekonomiska tillväxten som följer av att åldersgrupperna blir allt mindre.

Tillväxtpotentialen i de kreativa branscherna har inte utnyttjats tillräckligt och dessa branschers andel av bruttonationalprodukten har legat under den nivå som uppnåddes 2008. Tillväxtpotentialen i de kreativa branscherna har identifierats bland annat i den kulturpolitiska redogörelsen.

Det finns stora skillnader i finländarnas välfärd och hälsa, och den fysiska funktionsförmågan är på en oroväckande nivå inom alla åldersgrupper. Den åldrande befolkningen, den låga nativiteten och skillnaderna i regionernas utveckling påverkar i hög grad verksamhetsförutsättningarna och utvecklingsutsikterna för ansvarsområdet. Finlands framgång, välfärd och hållbara tillväxt kan endast grunda sig på innovationer och ett växande humankapital och socialt kapital.

Bildningsförvaltningen 2030 är ett projekt som gäller alla ämbetsverk under undervisnings- och kulturministeriets resultatstyrning, och alla dessa har deltagit i reformarbetet. Reformen går ut på att ämbetsverken inom förvaltningsområdet slås samman till fem ämbetsverk. Avsikten är att reformen ska träda i kraft i början av 2026.

Undervisnings- och kulturministeriets nya riskhanteringspolitik stärktes i början av 2024. Ministeriets alla avdelningar bedömer och analyserar de strategiska, operativa, ekonomiska, skade- och säkerhetsrelaterade riskerna i omvärlden. I ministeriets lägesbild identifierades geopolitiska, ekologiska, ekonomiska och säkerhetsrelaterade risker som påverkar samhället i omfattande skala samt risker som uppstår till följd av den tekniska utvecklingen. I förvaltningsområdets egen verksamhet ägnades särskild uppmärksamhet åt risker som orsakas av den urholkade kompetensbasen, befolkningsutvecklingen och den försämrade välfärden inom olika befolkningsgrupper, särskilt illamåendet hos barn och unga.

En väsentlig aspekt när det gäller befolkningsutvecklingen är att i synnerhet kommunernas omständigheter, befolkningstäthet, ekonomi och näringsstruktur varierar avsevärt i olika delar av landet. I de stora städerna ökar antalet barn och antalet barn och unga i skolåldern, och befolkningsstrukturen blir mångsidigare. När den demografiska utvecklingen försvagas leder det till behov av att förändra de omständigheter under vilka utbildningen struktureras och ordnas särskilt inom den grundläggande utbildningen men också inom andra utbildningssektorer, och detta återspeglar sig samtidigt i betydande grad också på tjänsterna och verksamhetsstrukturerna inom konst- och kultursektorn samt inom ungdoms- och idrottssektorerna. Förändringarna i befolkningsstrukturen märks på olika sätt i olika områden, i och med att befolkningen är koncentrerad till de stora centrumen. En annan faktor som ökar förändringsbehoven är utbildningsvägarnas regionala differentiering. Högskoleutbildningen och vägen till högskoleutbildning är starkt koncentrerad till de stora centrumen, särskilt i huvudstadsregionen. I många delar av landet står yrkesutbildningen för en stor andel av arbetskraftsutbudet och utbildningsutbudet i området, men den ställning på arbetsmarknaden som yrkesutbildningen ger är alltför svag.

Samtidigt som befolkningsutvecklingen oundvikligen kräver att undervisnings- och kulturministeriets ansvarsområde ses över och förändras, måste allmänhetens grundläggande och kulturella rättigheter kunna tryggas. Vid undervisnings- och kulturministeriet pågår för närvarande ett omfattande arbete för att svara på nutida och kommande utmaningar som befolkningsutvecklingen medför i anordnandet av grundläggande utbildning (blir klart 1/2026) och Framtidsarbetet inom grundskolan (blir klart 12/2025).

Den urholkade kompetensbasen, den sjunkande utbildningsnivån och nedgången i lärresultat utgör alltså en betydande risk för samhället. De finländska ungdomarnas lärresultat har försämrats under hela 2000-talet, och de senaste PISA-undersökningarna visar att deras kunskaper har halkat efter jämfört med unga i samma socioekonomiska ställning eller med invandrarbakgrund i centrala jämförelseländer såsom Sverige och Tyskland. I Finland är majoritetsbefolkningens läskunnighet och matematiska kunskaper svagare än i Sverige och Tyskland, detsamma gäller kunskaper hos invandrarna i Finland jämfört med invandrarna i Sverige och Tyskland. Regeringen har vidtagit åtgärder för att vända kurvan uppåt i fråga om lärresultaten genom att öka undervisningen i grundläggande färdigheter med tre årsveckotimmar i de lägre klasserna i grundskolan.

Internationellt sett har kurvan för befolkningens utbildningsnivå redan länge pekat uppåt, och den fortsätter att göra det. Att utbildningsnivån hos de unga åldersgrupperna har slutat stiga är ett exceptionellt fenomen, som lett till att den relativa utbildningsnivån i Finland har sjunkit. Utbildningsnivån bland unga har vänt uppåt igen, men det dröjer till den senare hälften av 2030-talet innan resultaten når upp till medelnivån för OECD-länderna. De åldersgrupper som går i pension i Finland är i genomsnitt högre utbildade än motsvarande åldersgrupper i de övriga OECD-länderna. Däremot är gruppen unga vuxna som är i början av sin karriär lägre utbildade i Finland än i de övriga OECD-länderna. Utbildningsnivån hos befolkningen i arbetsför ålder kommer att sjunka i förhållande till de övriga OECD-länderna åtminstone ända fram till 2040-talet. Regeringen har vidtagit åtgärder för att utvidga tillgången till högskoleutbildning. Om utvidgningen sker enligt förväntningarna är det möjligt att andelen högskoleutbildade når upp till 50 procent av befolkningen i åldern 25–34 år före 2035, vilket främjar målet att höja antalet högskoleutbildade unga vuxna i Finland till samma nivå som i de ledande länderna i OECD.

Olika befolkningsgruppers behov när det gäller hälsa och välfärd medför utmaningar för de olika sektorerna i vårt samhälle. Enligt enkäten Hälsa i skolan upplever mer än en tredjedel av flickorna och en femtedel av pojkarna att deras hälsotillstånd är medelmåttigt eller dåligt. Välfärden belastas av många olika faktorer, såsom

sjukdomar, ångestkänslor, mobbning eller rädsla för sociala situationer. Förutom att utmaningar med den psykiska hälsan blir allt vanligare utgör också den minskade fysiska aktiviteten inom alla befolkningsgrupper en växande välfärdsrisk, som påverkar studie-, arbets- och funktionsförmågan. Det förvaltningsövergripande programmet Finland i rörelse, som genomförs under denna regeringsperiod, innefattar åtgärder som uppmuntrar till ökad fysisk aktivitet och som påverkar befolkningens fysiska funktionsförmåga. Via det riksomfattande programmet för ungdomsarbete och ungdomspolitik (2024–2027) genomförs skrivningen i regeringsprogrammet om att utarbeta ett omfattande åtgärdsprogram för att förebygga utslagning bland unga och för att avhjälpa bristerna i välbefinnandet och i den psykiska hälsan.

7.2 Förvaltningsområdets resultatutveckling

Användning av förvaltningsområdets anslag under berättelseåret samt en bedömning av utvecklingen av effektiviteten och produktiviteten

Tabell 23. Användning av förvaltningsområdets anslag, miljoner euro

UKM	Budgetkapitel	2022	2023	2024
29.01	Förvaltning, kyrkliga ärenden och gemensamma utgifter inom ansvarsområdet	308	328	404
29.10	Småbarnspedagogik, förskoleundervisning och grundläggande utbildning samt fritt bildningsarbete	968	810	824
29.20	Yrkesutbildning	1 333	1 352	1 414
29.40	Högskoleundervisning och forskning	3 402	3 525	3 724
29.70	Studiestöd	686	792	870
29.80	Konst och kultur	690	619	571
29.90	Idrottsverksamhet	170	163	158
29.91	Ungdomsarbete	88	82	76
29	UKM:s förvaltningsområde sammanlagt	7 646	7 670	8 042

De ökade anslagen för småbarnspedagogik, förskoleundervisning, grundläggande utbildning och fritt bildningsarbete grundar sig på de anslagsökningar som härrör från regeringsprogrammet, och fokus ligger på att stärka den grundläggande utbildningen. År 2024 ledde detta till en ökning på 50 miljoner euro. På grund av nedskärningarna i det fria bildningsarbetet minskade den totala förändringen med 19 miljoner euro. Vidare anvisades en tilläggssatsning på 3 miljoner euro för folkhögskolornas läropliktsutbildning.

De ökade anslagen för yrkesutbildning och gymnasieutbildning berodde till största delen på indexjusteringar och andra ändringar i lagstiftningen. Effekten av dessa var sammanlagt närmare 75 miljoner euro. Utvidgningen av läroplikten och genomförandet av avgiftsfri utbildning på andra stadiet ledde till en ökning på sammanlagt närmare 20 miljoner euro i anslagen för gymnasieutbildning och yrkesutbildning. Dessutom anvisades 10 miljoner euro i tilläggsfinansiering för att utveckla stödet för lärande på andra stadiet. I och med att de tidsbestämda tilläggsanslagen för anordnande av närvårdar- och vårdbiträdesutbildning och utbildning för ukrainska flyktingar inte längre gällde minskade anslagen med sammanlagt nästan 30 miljoner euro.

För högskoleundervisning och forskning anvisades 3 724 miljoner euro 2024. Bland de mest betydande objekten kan nämnas den statliga finansieringen av universitetet och yrkeshögskolorna, totalt 3 187 miljoner euro, forskningsfinansieringen för Finlands Akademi, 385 miljoner euro, och den strategiska forskningsfinansieringen, 56,8 miljoner euro. Den statliga finansieringen av högskolorna har utvecklats i enlighet med ändringarna i högskoleindex. Tilläggen enligt lagen om statlig finansiering av forsknings- och utvecklingsverksamhet (1092/2022) återspeglar sig i användningen av anslag.

Effekten av åtgärderna för att effektivisera högskolornas verksamhet och de öökningar av antalet startplatser som genomförts under tidigare år kunde ses i antalet avlagda examina. Enligt preliminära uppgifter har det totala antalet högskoleexamina ökat med cirka 7,7 procent och det totala antalet högskolestuderande med 3,8 procent från föregående år. Utbildningsvolymen har ökat parallellt med att ökningen av statlig finansiering av högskolorna huvudsakligen riktats till att trygga den reella nivån eller till specifik forsknings- och utvecklingsverksamhet. Andelen offentligt finansierad högskoleutbildning är hög, men kostnaderna per studerande är lägre än genomsnittet för OECD-länderna och de övriga nordiska länderna.

Kostnaderna för Finlands Akademis finansieringsverksamhet har uppgått till cirka 2,2 procent av den beviljade forskningsfinansieringen, vilket är en betydligt lägre nivå jämfört med jämförelseländerna. Det vetenskapliga genomslaget av forskning som finansierats av Finlands Akademi har varit högre än genomslaget för finländsk forskning i genomsnitt.

Utgifterna för statsborgen för studielån ökade med 41,5 miljoner euro, och andelen lån som staten som borgensman måste betala var cirka 70 procent (29 miljoner euro). Utgifterna för studiepenning och bostadstillägg uppgick till cirka 515 miljoner euro. Användningen av studiestöd ökade i synnerhet inom högskoleutbildningen (+19 miljoner euro). Högskolestuderandena utnyttjade också måltidsstöd i något högre grad. Utgifterna för skolresestöd ökade bland annat till följd av att HRT övertog faktureringen av stöden för skolresor (+14,9 miljoner euro).

Anslagen för konst och kultur minskade under 2024 särskilt på grund av att omkostnadsanslagsmomenten för ämbetsverken inom förvaltningsområdet överfördes från kapitel 80, konst och kultur, till kapitel 01, förvaltning, kyrkliga ärenden och gemensamma utgifter inom ansvarsområdet. För utövande konst, museer och grundläggande konstundervisning betalades sammanlagt 252 miljoner euro i statsandelar. Ansvarsområdet konst och kultur anvisades sammanlagt 176,2 miljoner euro i statsunderstöd och stipendier. För de nationella konstinstitutionernas verksamhet anvisades sammanlagt 65 miljoner euro i statlig finansiering.

Den egentliga budgetfinansieringen av idrottsverksamheten ökade med cirka 6 procent från föregående års nivå. Den årliga finansieringen för ramperioden av programmet Finland i rörelse på 20 miljoner euro, som bygger på regeringsprogrammet, bidrog till denna ökning. Finansieringen av grundläggande verksamhet minskade dock, och minskningen påverkade statsunderstöden för byggandet av idrottsanläggningar, organisationsverksamhet och föreningsstöd samt statsandelen för riksomfattande idrottsutbildningscenter. I tilläggsbudgeten för 2024 anvisades anslag för utveckling av elitidrott och storevenemangsverksamhet, främjande av jämlikhet samt stöd för föreningsverksamhet (3,2 miljoner euro). Den statliga finansieringen av idrottsverksamhet utbetalades till största delen i form av understöd för icke-vinstsyftande sammanslutningar och den kommunala ekonomin. De tillgängliga anslagen för verksamheten 2024 ökade i och med de anslag på cirka 3 miljoner euro som överfördes från tidigare år.

Den egentliga budgetfinansieringen för ungdomsarbete minskade med cirka 5 procent från året innan. De minskade anslagen påverkade bland annat organisationsunderstöden samt understöden för utveckling av hobbyverksamhet och ungdomsarbetet på lokalt plan. I tilläggsbudgeten för 2024 anvisades anslag för att

stödja och utveckla verkstadsverksamheten för unga, det uppsökande ungdomsarbete samt det ungdomsarbete som görs i skolorna och vid läroanstalterna (3 miljoner euro). Den statliga finansieringen av ungdomsarbete utbetalades till största delen i form av understöd för icke-vinstsyftande sammanslutningar och den kommunala ekonomin. De tillgängliga anslagen för verksamheten 2024 ökade i och med de anslag på cirka 4 miljoner euro som överfördes från tidigare år.

Uppnående av förvaltningsområdets samhälleliga effektmål

Effektmål 1: Hela befolkningens utbildnings- och kompetensnivå stiger och främjar sysselsättningen, välfärden och förnyelsen av ekonomin

Centrala mål under regeringsperioden är att höja utbildningsnivån och hela befolkningens kompetensnivå och att öka välbefinnandet bland studerande. Kunskapsnivån hos barn och unga har stärkts genom att undervisningen i grundläggande färdigheter inom den grundläggande utbildningen har utökats med tre årsveckotimmar i enlighet med regeringsprogrammet och genom att ett lagberedningsprojekt som gäller en totalreform av stöd för lärande inom den grundläggande utbildningen har beretts och genomförts, samtidigt som nivån på den behovsprövade finansieringen har etablerats inom småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen. Undervisnings- och kulturministeriet har också tillsatt en arbetsgrupp med uppgiften att dels producera och analysera en lägesbild och skapa en gemensam uppfattning om vilka faktorer som har inverkat på de försämrade lärresultaten inom den grundläggande utbildningen, dels utarbeta ett förslag på utvecklingsbehov och åtgärder för att vända kurvan för lärresultaten uppåt.

Utvecklingen av utbildningsnivån hos befolkningen i arbetsför ålder följs upp med hjälp av Statistikcentralens indikator för utbildningsnivån, som på befolkningsnivå mäter den genomsnittliga längden på utbildningen efter grundskolan och som således beaktar utbildningen på alla utbildningsstadier. Målet är att indikatorn för utbildningsnivån hos 25–64-åringar stiger med i genomsnitt minst 5 poäng per år under perioden 2020–2040. Faktorer som bidrar till att indikatorn för utbildningsnivån stiger är att antalet vuxna som endast gått grundskolan minskar och att högskoleutbildningen utvidgas. Som väntat har utbildningsnivån i början av 2020-talet inte stigit i den takt som eftersträvats, men tack vare de politiska åtgärder som vidtagits och som för närvarande genomförs håller utbildningsnivån hos de unga åldersgrupperna på att börja stiga igen, vilket kommer att återspeglas i indikatorn under de kommande åren.

Utbildningsnivån i Finland stiger inte längre mätt enligt andelen unga vuxna (25–34 år) som avlagt högskoleexamen. Den senaste statistiken från 2023 visar att andelen unga vuxna som avlagt högskoleexamen är 39,2 procent, medan genomsnittet för OECD-länderna är 47,6 procent.

Undervisnings- och kulturministeriet främjar målet i regeringsprogrammet om att höja andelen unga vuxna med högskoleutbildning till så nära 50 procent som möjligt före 2030. I enlighet med besluten vid ramförhandlingarna 2024 har beredningen av ett åtgärdsprogram som ska leda till en högre utbildningsnivå och smidigare utbildningsvägar inletts. Målet är att frigöra antagningskapacitet för dem som söker sin första studieplats vid en högskola. Varje år går drygt 25 procent (cirka 16 300) av studieplatserna vid högskolorna till studerande som redan har antingen en studieplats vid en högskola eller en eller flera andra högskoleexamina på samma nivå. Ett delmål med åtgärdsprogrammet är att det ska föreskrivas bland annat om en regel om rätt till en studieplats vid högskola. Genom dessa åtgärder förbättras högskoleutbildningens resultatutveckling och effektivitet, i och med att utbildningsresurserna effektivare riktas till utbildning som höjer utbildningsnivån.

För höjningen av utbildnings- och kompetensnivån har undervisnings- och kulturministeriet för åren 2024–2027 anvisat en tilläggsfinansiering på sammanlagt 42,1 miljoner euro i syfte att höja utbildningsvolymerna inom universitets- och yrkes- högskoleutbildningen när det gäller utbildning som leder till examen. Dessutom har det avtalats med universiteten om permanenta ökningar av antalet nybörjarplatser inom utbildningsområdena medicin och veterinärmedicin.

Statsrådet har godkänt nya finansieringsmodeller för universiteten och yrkeshögskolorna från och med 2025. Finansieringsmodellerna innehåller större incitament än tidigare när det gäller att öka antalet studerande och förbättra genomströmningen i utbildningen. Målen att höja utbildningsnivån har också beaktats i de avtal som ingåtts mellan ministeriet och högskolorna för avtalsperioden 2025–2028. Enligt de avtalade examensmålen för 2025–2028 ska antalet avlagda examina vara över 30 procent högre på alla examensnivåer jämfört med antalet avlagda examina 2024.

För att förbättra försörjningsförutsättningarna för heltidsstudier och köpkraften hos de studerande höjdes den 1 januari 2024 den försörjarförhöjning som ingår i studiepenningen och den 1 augusti 2024 beloppet av statsborgen för studielån. En totalreform av studiestödet har inletts. Ministeriet tillsatte en arbetsgrupp med uppgiften att utarbeta utvecklingsförslag enligt regeringsprogrammet före den 31 januari 2025. Regeringen har lämnat propositioner om att rätten till stöd för skolresor ska begränsas till endast studerande som har rätt till avgiftsfri utbildning samt

om att studerande som får studiestöd inte längre ska omfattas av det allmänna bostadsbidraget utan i stället av bostadstillägg till studiestödet. Ändringarna träder i kraft den 1 augusti 2025 genom lagarna 812/2024, 835/2024 och 836/2024.

Regeringen har i regeringsprogrammet anvisat helhetsansvaret för ledningen av arbetet för ungas välbefinnande till undervisnings- och kulturministeriet. Det riksomfattande [programmet för ungdomsarbete och ungdomspolitik](#), som statsrådet godkände den 21 mars 2024, spelar en central roll i ledningen av arbetet för ungas välbefinnande. Genomförandet av programmet har samband med den styrstruktur som leds av idrotts- och ungdomsministern, indikatoruppföljningen av de ungas välbefinnande och samordningen av ungdomspolitiska åtgärder. I programmet fastställs målen för regeringens ungdomspolitik och ungdomsarbete samt en rad åtgärder när det gäller att förebygga marginalisering och att avhjälpa psykiska problem och brister i välbefinnandet.

Regeringen beslutade att finansieringen av ungdomsarbetet vid skolor och läroanstalter ska ingå permanent i statsbudgeten. Genom ungdomsarbetet främjas barns och ungas välbefinnande i skolorna och vid läroanstalterna. En [effektivitetsundersökning](#) som gjordes inom ramen för ministeriets kompetenscentrumverksamhet inom ungdomsområdet och som publicerades den 24 april 2024 visar att mobbning förekom i betydligt mindre skala i skolor som satsat på ungdomsarbete än i skolor där inget ungdomsarbete gjorts.

Den internationella undersökningen om vuxnas färdigheter PIAAC följer upp befolkningens kompetensnivå i fråga om läs- och räknefärdigheterna hos 16–65-åringar och 25–34-åringar. Under utfallsperioden uppnåddes målet att läs- och räknefärdigheterna skulle ligga på en högre nivå i undersökningen 2022–2023 jämfört med undersökningen 2012.

Tabell 24. Uppföljningsuppgifter om befolkningens utbildnings- och kompetensnivå

	Utfall	Målnivå för utfallsåret
läskunnighet 25–34 år ¹	311	309
räknefärdighet 25–34 år ¹	305	303
läskunnighet 16–65 år ¹	296	288
räknefärdighet 16–65 år ¹	294	282
Indikatorn för utbildningsnivån hos 25–64-åringar ²	451 (2023)	458 (2023)

1 I målet följs befolkningens kompetensnivå i den internationella undersökningen av vuxnas färdigheter PIAAC. Målet har varit att kompetensen i PIAAC 2022 ska ligga på en högre nivå än 2012.

2 Målet har varit att indikatorvärdet ska stiga över 5 poäng per år 2020–2040.

Utvärderingar av den statliga verksamheten och finansieringen som hänför sig till effektmålet

- Konsekvenserna av bostadsstödsreformen 2017 för studerandenas boende och studier (på finska)
- Från undantagsförhållanden till tröskeln för det nya: Kommunalt ungdomsarbete i Finland 2023 (på finska)

Effektmål 2: Utbildningsutbudet överensstämmer med behovet av ny arbetskraft och servicestrukturen inom ansvarsområdet överensstämmer med befolkningsutvecklingen

Det finns brister i hur väl utbildningsutbudet överensstämmer med behovet av arbetskraft på arbetsmarknaden, och dessa ska avhjälpas genom nya politiska åtgärder. Överensstämmelsen mellan utbildningsutbudet och arbetslivets behov följs upp på basis av nyutexaminerades sysselsättning och övergång till fortsatta studier inom yrkesmässigt differentierad utbildning. Målet är att mer än 85 procent av dem som utexaminerats inom alla utbildningsområden vid alla läroanstalter ett år efter utexamineringen ska vara sysselsatta eller ha övergått till fortsatta studier. Eftersom det finns stora skillnader mellan utbildningsnivåerna när det gäller andelen utexaminerade som blivit sysselsatta eller övergått till fortsatta studier är målnivån på kort sikt att det ovannämnda målet ska uppnås vid läroanstalterna till 50 procent i fråga om dem som avlagt yrkesinriktad grundexamen, till 75 procent i fråga om dem som avlagt yrkeshögskoleexamen och till 85 procent i fråga om dem som avlagt högre högskoleexamen.

Den fastställda målnivån uppnås relativt väl inom högskoleutbildningen; 72,8 procent av dem som avlagt högre högskoleexamen och 85,8 procent av dem som avlagt yrkeshögskoleexamen har avlagt sin examen inom en bransch och vid en läroanstalt, där målnivån uppfylls. Bland dem som avlagt högre högskoleexamen har situationen försämrats från föregående år, i och med att flera universitet inom vissa utbildningsområden ligger under 85 procent av målnivån. I fråga om yrkesutbildningen uppnås målnivån fortfarande sällan.

Inom alla utbildningsnivåer har skillnaderna i sysselsättning mellan olika utbildningsområden varit stora och bestående. Skillnaderna inom utbildningsområdena har på alla utbildningsnivåer varit små när det gäller sysselsättningsnivån bland nyutexaminerade. Sysselsättningsskillnaderna mellan de olika utbildningsområdena kan inte förklaras med studerandenas tidigare kompetensnivå. Med andra ord tyder skillnaderna på brister i överensstämmelsen mellan utbildningsutbudet och behovet av arbetskraft på arbetsmarknaden.

För att utbudet på yrkesutbildning i fortsättningen bättre ska överensstämma med kompetensbehoven i arbetslivet och hos befolkningen har finansieringen och styrningen av utbildningen ändrats i enlighet med riktlinjerna i regeringsprogrammet. Riksdagen har godkänt en regeringsproposition (RP 161/2024 rd) som strävar efter att revidera finansieringsgrunderna för yrkesutbildningen och styrningen av utbildningsanordnarnas verksamhet. Ändringarna i finansieringsmodellen ändrar på ett betydande sätt incitamenten för utbildningsanordnarna genom att betoningen läggs på att de studerande framskrider i och slutför sina studier och att de

kommer in i arbetslivet efter studierna eller övergår till fortsatta studier. Som ett nytt element i finansieringen beaktas också studerandenas utgångsnivå och tidigare utbildningsbakgrund, vilket innebär att mer finansiering riktas till utbildningen av studerande med en svagare utgångsnivå. Ett försök har inletts i strävan efter att hitta effektivare metoder för verksamhetsstyrning för att få yrkesutbildningen att överensstämma med de föränderliga utbildningsbehoven i arbets- och näringslivet och hos befolkningen. Högst 40 utbildningsanordnare väljs att delta i försöket. Dessa ges mer omfattande möjligheter att ordna examensutbildning inom olika branscher i sina verksamhetsområden.

Åtgärder som främjar en stigande utbildnings- och kompetensnivå stöder sysselsättningsutvecklingen och målet att möta behovet av ny arbetskraft och därmed också en effektiv och resultatinriktad användning av de offentliga utbildningsresurserna. Sysselsättningsgraden är högre bland högskoleutbildade än bland dem som endast har en examen på andra stadiet. Den finansiering på 42,1 miljoner euro som undervisnings- och kulturministeriet anvisat högskolorna för 2024–2027 för att öka antalet nybörjarplatser gäller särskilt utbildning i områden med kompetensbrist inom den offentliga sektorn. Finansieringen möjliggör sammanlagt 1 011 extra nybörjarplatser i yrkeshögskoleutbildningen inom social- och hälsovården och 875 extra nybörjarplatser i utbildningen av lärare inom småbarnspedagogiken. Vidare har undervisnings- och kulturministeriet anvisat finansiering för 70 permanenta nybörjarplatser inom medicin och 20 permanenta nybörjarplatser inom veterinärmedicin.

I syfte att förbättra utbildningsmöjligheterna för befolkningen i arbetsför ålder inleddes i samarbete med Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning pilotprojekt för små kompetenshelheter vid högskolorna, där man prövar och vidareutvecklar nationella kriterier för små kompetenshelheter och tar fram utbildningar utifrån dessa kriterier. Pilotprojekten inleddes hösten 2024 och avslutas före utgången av november 2025.

Internationella experter bidrar till att öka utbudet av arbetskraft. Sysselsättningsgraden bland de högskoleutbildade utlänningar som stannar kvar i Finland är 75–80 procent. Antalet internationella studerande håller också på att öka. Den senaste statistiken från 2023 visar att cirka 14 000 internationella grundexamensstuderande som avlagt en examen på andra stadiet någon annanstans än i Finland inledde sina studier vid högskolorna i Finland. För att utveckla praxisen i fråga om internationella studerande godkände riksdagen en regeringsproposition om terminsavgifter som täcker alla kostnader för studerande från länder utanför EU och EES samt om införande av ansökningsavgifter och förhindrande av kringgående av läsårsavgifter.

Vidare har undervisnings- och kulturministeriet utrett möjligheten att införa incitament i likhet med studielånskompensation för internationella studerande och att skapa ett nationellt stipendiesystem i enlighet med regeringsprogrammet.

Enligt regeringsprogrammet ska alla kommuner ha genuina förutsättningar att kunna svara för sina grundläggande uppgifter i bildningsfrågor och ungdomsändamålet. Undervisnings- och kulturministeriet har tillsatt en arbetsgrupp för mandatperioden 15.9.2024–31.12.2026 med uppgiften att utveckla det kommunala ungdomsarbetet, inklusive relaterade tjänster som förebygger marginalisering, med beaktande av förändringarna i befolkningsstrukturen och omvärlden.

Tabell 25. Uppföljningsuppgifter om sysselsättningen bland nytexaminerade och deras tendens att övergå till fortsatta studier.¹

	Utfall	Målnivå för utfallsåret
yrkesinriktad grundexamen	22,8 %	50 %
yrkeshögskoleexamen	85,8 %	75 %
högre högskoleexamen	72,8 %	85 %

¹ Mål: mer än 85 procent av dem som utexaminerats inom alla utbildningsområden vid alla läroanstalter ett år efter utexamineringen ska vara sysselsatta eller ha övergått till fortsatta studier. Indikatorn beskriver den andel av de utexaminerade som uppfyller målet. (Utfallet omfattar alla som övergått till att studera, inte bara dem som övergått till fortsatta studier)

Utvärderingar av den statliga verksamheten och finansieringen som hänför sig till effektmålet

- Utredning om ett nationellt stipendiesystem och incitament efter utexamineringen (presentationsblad på svenska)

Effektmål 3: Nivån på forskningen och forskningens genomslag förbättras och förutsättningarna för forsknings-, innovations- och utvecklingsverksamhet stärks

År 2023 var Finlands utgifter för forsknings- och utvecklingsverksamhet (FoU) 3,09 procent av bruttonationalprodukten och 0,14 procentenheter högre jämfört med 2022 års nivå. År 2024 beräknas Finlands utgifter för FoU-verksamheten uppgå till 3,16 procent. Efter att lagen om statlig finansiering av forsknings- och utvecklingsverksamhet (1092/2022) trädde i kraft har de offentliga och privata utgifterna för FoU-verksamhet ökat.

Det nationella målet med lagen är att utgifterna för FoU-verksamhet ska öka till fyra procent av bruttonationalprodukten före 2030. Statsrådet har i syfte att stärka en utökad FoU-finansiering på lång sikt godkänt [en flerårig plan för användningen av statlig finansiering av forsknings- och utvecklingsverksamhet](#), som styr hur tilläggsfinansieringen riktas.

Den vetenskapliga nivån på och genomslaget för vetenskaplig forskning som finansieras med offentlig FoU-finansiering ligger på hög nivå. Forskningens nivå och genomslag mäts med ett Top 10-index ([Web of Science](#)), som granskar den relativa andelen av alla publikationer i fråga om publikationer som hör till de 10 procent av publikationerna som det hänvisas till mest. Jämförelsen mellan länderna har normaliserats enligt vetenskapsområde så att det globala genomsnittet inom vetenskapsområdet är 1. Målet är att TOP 10-indexet för forskning i Finland inte ska försämrats. Färska uppgifter visar att målet inte har uppnåtts och att värdet på Top 10-index på kvartalsnivå håller på att sjunka till samma nivå som under den senare hälften av 1990-talet, vilket i första hand tyder på att särskilt den kinesiska forskningen har stärkts kraftigt under de senaste åren.

För att vi ska kunna bygga upp ett FoU-intensivare samhälle måste kompetensen stärkas. Undervisnings- och kulturministeriet har fattat beslut om en tilläggsfinansiering på 262 miljoner euro som ska användas till att utbilda tusen nya doktorer och utveckla doktorsutbildningen under 2024–2027. En utvidgning av doktorsutbildningen förbättrar FoU-finansieringens genomslag genom att utbudet av forskarutbildad arbetskraft som behövs för FoU-verksamhet ökar.

I syfte att säkerställa ett kontinuerligt högpresterande datorsystem, som behövs för högklassig forskningsverksamhet, har statsrådet förbundit sig till att ersätta den nuvarande superdatorn LUMI med en LUMI-AI-fabrik. Det gemensamma företaget för ett europeiskt högpresterande datorsystem EuroHPC valde i december 2024 utifrån en ansökan från det konsortium som Finland leder, att Finland ska bli ett av de länder där en AI-fabrik ska inrättas.

Tabell 26. Uppföljningsuppgifter om nivån på forskningen och forskningens genomslag¹

Utfall	Målnivå för utfallsåret
1,09 (2018–2021)	1,13 (2016–2019 uppnådd nivå)

1 Mål: top 10-indexet är kvar på den tidigare nivån, glidande medelvärde för 4 år.

Effektmål 4: Konst och kultur skapas, produceras och utnyttjas mångsidigt och kulturarvets mångfald skyddas

Konsten och kulturen har alltså ett starkt egenvärde. Allteftersom det ekonomiska läget har försämrats har man inom kultursektorn satsat på att sammanställa kunskap och på kunskapsbaserad ledning. När yrkesutbildade inom kultursektorn flyttar till tillväxtcentrumen minskar tillgången på kultur på andra orter i Finland. Digitala lösningar, såsom tjänsten Finna och e-biblioteken, har utvecklats för att förbättra tillgången. Ett gemensamt e-bibliotek för alla kommuner har öppnats, och en ändring av upphovsrättslagen när det gäller ersättningar för användning av e-böcker och e-ljudböcker på bibliotek trädde i kraft 2024.

I samband med utarbetandet av den [kulturpolitiska redogörelsen 2024](#) sammanställdes en hel del information om läget inom kultursektorn på olika orter i Finland. I redogörelsen betonas vikten av att bevara och förnya en livskraftig kulturgrund, och att stärka de kulturella och kreativa sektorernas samhälleliga genomslag. Det har blivit allt viktigare att stärka den mentala kriställigheten, upprätthålla kulturtjänsterna och skydda kulturtillgångar. Förändringarna i den säkerhetspolitiska omgivningen och de globala säkerhetshoten accentuerar museernas, bibliotekens och arkivens roll som tillförlitliga producenter och tillhandahållare av information. De kulturella aktörerna måste ha tillräckliga förutsättningar att verka i kristider, då kulturen är särskilt nödvändig som psykiskt stöd.

Kulturfostran och läskunnigheten spelar en betydande roll i arbetet med att förbättra barns och ungas välfärd och förebygga marginalisering. Modellen En läsgåva till barnet har etablerats genom en finansiering som beviljats Läscentrum rf. Finlandsmodellen för hobbyverksamhet har lett till att allt fler skolelever har en hobby, och den har nått ut till de mest utsatta grupperna.

Konstens och kulturens andel av den kulturbaserade ekonomiska tillväxten mäts med kultursektorernas andel av förädlingsvärdet enligt satelliträknenskaperna för kultur. Målet är att kultursektorernas andel av förädlingsvärdet ska överstiga 2008 års nivå (3,6 procent av bruttonationalprodukten). Utfallet för 2022 återspeglar fortfarande konsekvenserna av coronapandemin och en nedgång från jämförelseåret 2008. Tillsättandet av delegationen för kreativ ekonomi och främjandet av kulturexporten är faktorer som stöder den ekonomiska tillväxten och internationaliseringen inom kultursektorn.

Tabell 27. Kultursektorns andel av förädlingsvärdet¹

Utfall	Målnivå för utfallsåret
3,1 % (2022)	3,6 %

1 Mål: överstiger 2008 års nivå

Utvärderingar av den statliga verksamheten och finansieringen som hänför sig till effektmålet

- [Utvärdering av reformen av statsandelssystemet för museer och av det museipolitiska programmet 2030 \(presentationsblad på svenska\)](#)
- [Finlandsmodellen för hobbyverksamhet, utredning](#)
- [Utredning om effekterna av kulturturism \(presentationsblad på svenska\)](#)
- [Kulturens andel av bruttoförädlingsvärdet, tabell 2022](#)
- [År 2023 finansierade staten kultur med över en miljard euro, utredning \(på finska\)](#)
- [Finlands modell för investeringsskyldighet i fråga om beställ-tv-tjänster \(presentationsblad på svenska\)](#)

Effektmål 5: Den aktiva livsstilen stärks

Det förvaltningsövergripande programmet Finland i rörelse genomfördes genom åtgärder enligt regeringsprogrammet. Under 2024 etablerades verksamheten Skolan i rörelse och Studier i rörelse, motionsrådgivningen utvidgades och rörelsefrämjande försök och innovationer understöddes, och närliggande rekreationsområden istandsattes och utvecklades. Åtgärder inleddes också för att integrera motion och funktionsförmåga i uppbådsverksamheten. Vidare vidtogs åtgärder med målet att bättre utnyttja motion och hälsosamma kostvanor i arbetet med att

främja invånarnas hälsa och välfärd i välfärdsområdena och på kontaktytorna mellan dessa. Kommunikationsåtgärderna inleddes inom ramen för konceptet Lagg till rörelse, som uppmuntrar till fysisk aktivitet i vardagen. Under 2024 byggdes det upp en uppföljningsmodell för programmet Finland i rörelse, med hjälp av vilken resultaten och effekterna av alla åtgärder kan bevakas. Resultaten rapporteras för första gången i samband med halvtidsuppföljningen av programmet under våren 2025. Helheten i rörelse, som främjar fysisk aktivitet bland hela befolkningen, utvidgades inom flera ålders- och befolkningsgrupper. Ledningen och samordningen av helheten, den gemensamma strukturen och verksamhetssätten stärktes. Dessutom utvecklades uppföljningen och utvärderingen av helheten. Med hjälp av helheten i rörelse genomfördes flera centrala åtgärder i programmet Finland i rörelse. Understöd beviljades i syfte att stärka en fysiskt aktiv livsstil, särskilt för genomförandet av helheten i rörelse. Förhållandena för en fysiskt aktiv livsstil utvecklades med hjälp av understöd för byggande av idrottsanläggningar samt relaterade understöd för forsknings- och utvecklingsverksamhet.

Den fysiskt aktiva livsstilen följs upp i form av andelen vuxna som följer motionsrekommendationen. Målet är att antalet personer som följer motionsrekommendationen ska öka så att hälften av de vuxna följer rekommendationen.

Tabell 28. Antalet personer som följer motionsrekommendationen¹

Utfall	Målnivå för utfallsåret
26 % (2021–2022)	50 %

¹ Mål: hälften av de vuxna följer motionsrekommendationen (20–69-åringar)

Utvärderingar av den statliga verksamheten och finansieringen som hänför sig till effektmålet

- [Extern utredning av verksamheten Småbarnspedagogiken i rörelse](#) (sammandrag på svenska)
- [Anpassade motionen i kommunerna 2023](#) (sammandrag på svenska)
- [Nuläget för och organiseringen av paraidrott i Finland 2024](#) (sammandrag på svenska)

Uppnående av målen för hållbar utveckling

Bildningsförvaltningen har en central betydelse när det gäller att främja hållbar utveckling. Temaåret för bildning 2024, som utlystes och delvis finansierades av undervisnings- och kulturministeriet, uppmuntrade olika aktörer i samhället att analysera bildningen bland annat via temat för en hållbar framtid. En rapport om temaåret publiceras under 2025.

Programmet Finland i rörelse, som bygger på regeringsprogrammet och som främjar välfärden och jämlikheten bland befolkningen, genomfördes bland annat genom effektivare motionsrådgivning och finansiering av rörelsefrämjande försök och innovationer.

Utvecklingsprojektet Grundskolans framtidsarbete inleddes i enlighet med regeringsprogrammet. Utvecklingsprojektet bygger på en vision om lärande och kompetens på lång sikt och om meningsfull utbildning. Ett av de tre huvudtemana i projektet är social och ekologisk hållbarhet.

Det riksomfattande programmet för ungdomsarbetet och ungdomspolitiken fastställer vilka åtgärder som behöver vidtas bland annat för att förebygga marginalisering bland unga och för att avhjälpa psykiska problem och brister i välfärden. Även natur- och klimatfrågor betonas i programmet.

I avtalsförhandlingarna med högskolorna inför perioden 2025–2028 kom man överens om att högskolornas verksamhet bidrar till att lösa samhälleliga utmaningar, till en hållbar utveckling och till den gröna och den digitala omställningen. Högskolorna strävar efter att vara klimatneutrala före 2030.

I yrkes- och specialyrkesexamina bereddes valbara examensdelar om den gröna omställningen som under 2025–2027 ska läggas till grunderna för samtliga 113 yrkes- och specialyrkesexamina.

I sin kulturpolitiska redogörelse presenterade statsrådet målen för hållbar utveckling inom kultur- och konstsektorn. Riktlinjer för hållbar utveckling ingår också i följande initiativ som genomfördes 2024: statsrådets [principbeslut om kulturarvsstrategin](#), [Finlands arkitekturpolitiska program](#) samt [färdplanen för den nationella utvecklingen av kulturturismen](#).

Undervisnings- och kulturministeriet främjar hållbar utveckling även med hjälp av resurs- och informationsstyrning. Hållbar utveckling, ansvar och jämlikhet anges som bedömningsgrunder i fråga om alla ansökningar i ministeriets uppdaterade

guide för ansökan om statsunderstöd. Ministeriet har för kultur- och konstsektorn infört särskilda ansvarskriterier när det gäller ansökningar om allmänna understöd för sammanslutningar.

Ministeriet inledde genomförandet av förändringsprogrammet Bildningsförvaltningen 2030 i början av 2024. Målet är att bygga upp en bildningsförvaltning som genom nationellt och internationellt samarbete skapar förutsättningar för välfärd, jämlikhet, en hållbar utveckling av samhället och resiliens.

Uppnående av målen för jämställdhet

Undervisnings- och kulturministeriet genomförde sin reviderade [jämställdhets- och likabehandlingsplan](#) för 2024–2027. Planen innefattar ministeriets strategiska mål och åtgärder med avseende på integrering, myndighetsverksamhet och olika befolkningsgrupper. Undervisnings- och kulturministeriet vidtog många åtgärder som främjar jämställdhet och likabehandling.

Idrottsfrämjande organisationer förutsattes utarbeta jämställdhets- och likabehandlingsplaner, och projektstöd beviljades fortsättningsvis för projekt som främjar jämställdhet. Ministeriet deltog också i Europarådets och EU:s gemensamma projekt för jämställdhet på idrottsområdet, All In Plus, under 2023–2024.

I bedömningen av understöd för ungdomsorganisationer betonades principerna om jämställdhet och likabehandling. Det riksomfattande programmet för ungdomspolitik kompletterades med mål om att främja likabehandling och jämställdhet. Mål som främjar jämställdhet och likabehandling ingick också i resultatavtalen med ämbetsverken inom ministeriets förvaltningsområde. Dessutom inkluderades åtgärder som främjar kulturell mångfald i resultat- och målstyrningsdokumenten för ämbetsverken inom kultursektorn och de nationella konstinrättningarna.

I ansökningarna om understöd till sammanslutningar inom konst och kultur kartlades verksamhetens ansvarsfullhet, inklusive jämställdhet, likabehandling och främjandet av kulturell mångfald. Principerna om jämställdhet och likabehandling beaktades också i statsandelssystemet för scenkonst och i utvidgningen av hobbyverksamheten för skolelever.

Ministeriet bidrog till att minska kompetensskillnaderna mellan könen i enlighet med den utbildningspolitiska redogörelsen. Vidare inleddes beredningen av ett utvecklingsprogram för jämställdhet och likabehandling som omfattar hela utbildningssystemet. Målet är att stödja och bevaka utarbetandet av de lagstadgade

jämställdhets- och likabehandlingsplanerna och att förbättra deras genomslag, särskilt när det gäller att avhjälpa könssegregation på olika utbildningsstadier. Lagändringar bereddes inom gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen.

Reformen av stödet för lärande och skolgång inom förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen bedömdes förbättra jämställdheten. I synnerhet pojkar ansågs gynnas av reformen, eftersom majoriteten av de elever som behöver mest stöd och som klarar sig sämst i skolan är pojkar. Reformen medför emellertid fördelar för alla kön.

Främjandet av jämställdhet behandlades i förhandlingarna inför följande avtalsperiod med universiteten och yrkeshögskolorna. I avtalet med varje högskola antecknades målet att främja genomförandet av LUMA(TE)-strategin, där ett av de centrala målen är att främja jämställdheten inom naturvetenskaper och matematik.

Ytterligare uppgifter om resultaten

Den totala volymen av Riksarkivets digitaliserade material ökar i enlighet med resultatmålet. CSC:s beräkningskapacitet utnyttjas för att snabba upp databearbetningen för innehållsidentifiering. Digitaliseringen har påskyndats särskilt genom avgiftsbelagda projekt. Minoritetsrelaterade material digitaliseras inom ramen för det EU-finansierade projektet DIGICher. Institutet för de inhemska språken har förnyat sina webbtjänster, och antalet besökare i webbtjänsterna har ökat. Med hjälp av forskningsfinansiering från Finlands Akademi har åtgärder vidtagits för att genomföra regeringsprogrammet, statens fleråriga plan för forsknings- och utvecklingsfinansiering, resultatavtalet mellan undervisnings- och kulturministeriet och Finlands Akademi samt andra planer som styr Akademiens verksamhet. Utlysningar, utvärderingar och beslut har genomförts i enlighet med tidsplanerna och på ett högklassigt sätt. Nybyggnaden för Depåbiblioteket färdigställdes i slutet av 2024, och kostnaderna understeg kostnadskalkylen för projektet med 1,5 miljoner euro.

Utbildningsstyrelsen har fortsatt att arbeta för att stärka befolkningens bildning och kompetens, höja lärresultaten och utbildningsnivån, förbättra småbarnspedagogikens kvalitet och stärka de grundläggande färdigheterna och kunskaperna. Utbildningsstyrelsen har också vidtagit åtgärder för att utveckla pedagogiken, undervisningen och utbildningen i enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Orpos regering och resultatavtalet mellan undervisnings- och kulturministeriet och Utbildningsstyrelsen.

Nationella audiovisuella institutet arbetade för att göra kulturarvet inom sitt verksamhetsområde mer känt och stärkte demokratiutvecklingen och den nationella resiliensen mot informationspåverkan genom att främja mediefostran. Centret för konstfrämjande vidtog åtgärder för att stärka konstnärernas arbetsmöjligheter och medborgarnas möjligheter att ta del av kultur på lika grunder i hela landet. Ämbetsverket deltog i revideringen av systemet för kollegial bedömning.

I Museiverkets arbete för att skydda kulturmiljön låg fokus på lagstiftningsprojekt, riksomfattande kulturmiljöinventeringar och färdigställandet av nomineringshandlingen Aalto Works med förslag till världsarv. Finlands nationalmuseums nybyggnadsprojekt framskred enligt planerna. Aktuella teman för nationalmuseet var kulturell mångfald och repatriering.

Förvaltningsnämnden för Sveaborg främjade hållbar turism i en historisk havsmiljö. Antalet turister låg på samma nivå som tidigare år, närmare en miljon besökare. Restaurerings- och renoveringsprojekten på Sveaborg framskred enligt planerna.

Tillgänglighetsbiblioteket Celia främjade likabehandling genom att främja läs- och lärmöjligheterna för personer med läsnedsättning. Biblioteket skaffade eller producerade 1 474 nya titlar. Det hade 76 000 enskilda kunder, och antalet lån uppgick till 1,4 miljoner.

- [Undervisnings- och kulturministeriets bokslut 2024](#) (inklusive Nationella audiovisuella institutet och Centret för konstfrämjande)
- [Utbildningsstyrelsens bokslut 2024](#)
- [Riksarkivets bokslut 2024](#)
- [Bokslut för Institutet för de inhemska språken 2024](#)
- [Finlands Akademis bokslut 2024](#)
- [Depåbibliotekets verksamhetsberättelse 2024](#)
- [Tillgänglighetsbiblioteket Celias verksamhetsberättelse 2024](#)
- [Museiverkets bokslut 2024](#)
- [Förvaltningsnämnden för Sveaborg, verksamhetsberättelse och bokslut 2024](#)

8 Jord- och skogsbruksministeriet

Andel av statsbudgeten

Alla förvaltningsområden har haft tillgång till totalt **93 944 mn €**

Jord- och skogsbruksministeriets andel **8 391 mn €**



Användning av anslag

- Konsumtionsutgifter 350 mn €
- Överföringsutgifter 2 164 mn €
- Investeringsutgifter 0 mn €
- Övriga utgifter 0 mn €



Användningsgrad för anslagen



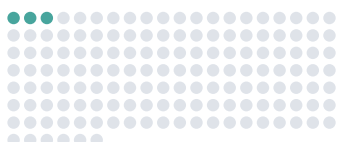
Årsverken

Vid alla förvaltningsområdens ämbetsverk totalt **79 780 årsverken**

Jord- och skogsbruksministeriet **4 280 årsverken**



Ämbetsverk 3 ST.



- Naturresursinstitutet
- Lantmäteriverket
- Livsmedelsverket

Fonder 2 ST.

- Gårdsbrukets utvecklingsfond Makera
- Interventionsfonden för jordbruket Mira

Affärsverk 1 ST.

- Forststyrelsen

Bolag 0 ST.

- Inga bolag

Nyckeltal för förvaltningsområdet

Bioekonomins andel av nationalekonomin

Avkastning 16 % Investeringar 12 % Antalet sysselsatta 11 %

Källa: Naturresursinstitutet (Luke)

Företagarinkomsten inom jordbruket / FWU (euro/år)

2022 utfall 48 100 2023 utfall 15 100 2024 uppskattning 24 800

Källa: Naturresursinstitutet (Luke)

8.1 Översikt över förändringarna i omvärlden och inom ansvarsområdet

Under berättelseåret präglades sektorerna för jordbruk, livsmedelsekonomi och matproduktion i många avseenden av fortsatt osäkerhet trots att inga betydande störningar inträffade under året. Vegetationsperioden i Finland var till en början exceptionellt torr men skördeutsikterna förbättrades avsevärt under sommarens lopp och exempelvis den totala spannmålsskörden blev slutligen medelmåttig. Utvecklingen inom husdjursproduktionen var fortsatt stabil och starkt kopplad till hur konsumtionen av olika produkter utvecklades. Den osäkra utvecklingen inom jordbrukets insats- och produktmarknad fortsatte till följd av fluktuationerna på den internationella marknaden och den geopolitiska oförutsägbarheten. Osäkerheten inom den allmänna ekonomiska utvecklingen och konsumenternas försvagade köpkraft påverkade hushållens inköp, och liksom under tidigare år var livsmedelspriserna av stor betydelse för köpbesluten. Förändringarna i den övergripande säkerheten och den tillhörande försörjningsberedskapen har under den senaste tiden visat på landsbygdsregionernas betydelse.

Markanvändningssektorns läges- och framtidsbild har förändrats avsevärt efter beredningen av klimatlagen. Enligt de senaste uppgifterna från växthusgasinventeringen har markanvändningssektorn varit en nollutsläppskälla sedan 2018. Även skogarna har för första gången blivit en utsläppskälla eftersom trädbeståndets kolsänka inte längre räcker till för att täcka utsläppen från skogsmarken. Målet om klimatneutralitet 2035 enligt klimatlagen baserar sig på antagandet om en stark nettosänka i markanvändningssektorn, vilken i ljuset av preciserade data inte ter sig sannolik. Utöver de nationella klimatmålen har Finland förbundit sig till EU:s förordning om ansvarsfördelning och LULUCF-förordningen (Land Use, Land Use Change and Forestry). Enligt den aktuella lägesbilden kommer Finland att ha ett betydande underskott för den första LULUCF-åtagandeperioden 2021–2025. Kolsänkorna behöver stärkas också för den andra åtagandeperioden 2026–2030. Verksamhetsmiljön påverkas också av genomförandet av EU:s restaureringsförordning, vilket kommer att kräva betydande tilläggssatsningar på naturvård och andra åtgärder som förbättrar naturens tillstånd fram till 2050.

Lantmäterisektorn påverkas fortfarande av lågkonjunkturen inom byggverksamheten, vilket innebär små volymer inom fastighetshandeln. Detta leder i sin tur till att efterfrågan på Lantmäteriverkets tjänster för jordegendom är lägre än i genomsnitt. Införandet av det riksomfattande bostadsdatasystemet och de relaterade övergångstiderna har skapat ett stort tryck inom efterfrågan på

registreringstjänster för aktielägenheter. Den allmänna säkerhetsmiljön har medfört ett behov att fästa vikt vid öppenheten i information och detta har också ökat intresset för forskning på området.

Tabell 29. Centrala risker inom ansvarsområdet

Risk	Konsekvenser	Hanteringsmetoder
Risker som äventyrar försörjningsberedskapen, hållbarheten och konkurrenskraften	Marknadens störningar och oförutsägbarhet, jordbrukarnas arbetshälsa, företagarnas osäkerhet om förutsättningarna för fortsatt produktion på längre sikt och tillgången till kunnig arbetskraft är centrala risker för kontinuiteten i primärproduktionen. Eventuella störningar i livsmedelsindustrin och i olika skeden av logistiken ökar riskerna för en fungerande livsmedelsproduktion och en fungerande livsmedelskedja. Livsmedelstryggheten och försörjningsberedskapen äventyras vid störningar i tillgången på och marknaden för insatsvaror, eller i vattenförsörjningen. Exceptionella väderfenomen har blivit vanligare och har upprepade gånger försvårat i synnerhet växtodlingen och försvagat dess lönsamhet. Globaliseringen och klimatförändringarna ökar risken för djursjukdomar och växtskadegörare.	Beredskapen, identifieringen av risker och hållbarheten i primärproduktionen kan förbättras med hjälp av utbildning, rådgivning och annan informationsförmedling. Investeringar i produktionsutveckling och exempelvis åkrarnas bördighet främjar hållbarheten i produktionen på ett mångsidigt sätt. Genom att bekämpa djursjukdomar och växtskadegörare samt trygga tillgången till frön och plantor som lämpar sig för finländska förhållanden skapar man förutsättningar för livsmedelsförsörjningen och ett hållbart och konkurrenskraftigt livsmedelssystem samt tryggar människornas hälsa.

Risk	Konsekvenser	Hanteringsmetoder
Risker som beror på klimatförändringarna och den försvagade biologiska mångfalden	Utarmningen av den biologiska mångfalden hotar produktionen av ekosystemtjänster. På nationell nivå hänger riskerna samman med att livsmiljöer och arter är hotade. Förlusten av genetisk mångfald kan medföra en risk för att arvs massa som är anpassad till att klimatet förändras går förlorad.	Den biologiska mångfalden främjas genom beredning av en nationell plan för restaurering. Medvetenheten om konsekvenserna av extrema väderfenomen och störningar i elddistributionen ökas. Varnings-systemet för översvämningar och torka samt beredskapen för översvämningssrisker och störningar i vattentjänsterna utvecklas i samarbete mellan olika aktörer. Hanteringen av de risker som klimatförändringarna medför och klimatreiliensen främjas genom att man genomför anpassningsplanerna.
Politiska risker som hotar en hållbar utveckling	Synen på hållbar användning och skötsel av förnybara naturresurser har gått isär. Ur näringslivets och intressentgruppernas synvinkel har samordningen av helheterna lett till suboptimering. Beslut fattas utan att beakta samhällets helhetsintresse, vilket försvagar den regionala ekonomin, samhällsekonomin och de offentliga finanserna.	En transparent och övergripande konsekvensbedömning av politiska ändringar i beslutsfattandet. Naturresursanvändningens och naturresursförvaltningens roll som grund för ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar välfärd lyfts fram starkare. Forskningsdata utnyttjas effektivare vid fastställandet av hållbarhetskriterier till stöd för planeringen och användningen av naturresurser.
Informations- och cybersäkerhetsrisker i datalager och digitala system	Problem med användningen av informationssystem och med tillgången till eller tillförlitligheten i datalager kan försvaga förvaltningens funktion och kundernas förtroende för myndigheternas verksamhet och digitala tjänster. Beredskapen för den förhöjda hotnivån har stärkts genom olika administrativa och tekniska informationssäkerhetsåtgärder.	De förvaltningsmässiga åtgärderna omfattar kommunikation, utbildning och andra sätt att öka medvetenheten om phishing- och bedrägeriförsök, samt ständig utveckling av riskhanteringen, identifiering av incidenter och informationsutbyte mellan olika myndigheter, intressentgrupper och tjänsteleverantörer. Inom förvaltningsområdet genomförs också systemspecifika tekniska åtgärder i enlighet med riskbedömningar och resurser.

Inom ministeriets förvaltningsområde bedömdes som en del av verksamhetsplaneringen de risker som är förknippade med verksamheten och uppnåendet av målen. De centrala riskerna och deras konsekvenser samt riskhanteringsmetoderna var en del av resultatstyrningen.

8.2 Förvaltningsområdets resultatutveckling

Användning av förvaltningsområdets anslag under berättelseåret samt bedömning av utvecklingen av effektiviteten och produktiviteten

Tabell 30. Användning av förvaltningsområdets anslag, miljoner euro

JSM	Budgetkapitel	2022	2023	2024
30.01	Förvaltning och forskning	151	154	143
30.10	Utveckling av landsbygden	376	400	382
30.20	Jordbruk och livsmedelsekonomi	1 981	1 637	1 736
30.40	Naturresursekonomi	223	224	201
30.64	Forststyrelsen	8	8	6
30.70	Lantmäteri och registrering av bostadsaktier	58	62	47
30	JSM:s förvaltningsområde totalt	2 796	2 485	2 515

Finlands CAP-plan 2023–2027 i enlighet med EU:s gemensamma jordbrukspolitik (CAP-planen) och de nationella stödsystemen innehåller de centrala stödinstrument med vilka man påverkar genomförandet av regeringsprogrammets mål för utvecklingen av jordbruket och landsbygden. CAP-planens främsta mål är att trygga en aktiv livsmedelsproduktion, bedriva ett klimat- och miljösamt jordbruk och förbättra landsbygdens livskraft. Målen fullföljs med anslag enligt budgetkapitel 30.10 och 30.20. I CAP-planens [resultatrapport](#) beskrivs genomförandet av planen.

I fråga om landsbygdsutveckling (kapitel 30.10) användes anslagen bland annat för företags- och projektfinansiering, start- och investeringsbidrag till jordbruket samt ersättningar för djurens välbefinnande inom ramen för CAP-planen och

programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014–2020 (inklusive övergångsperioden 2021–2022). I synnerhet efterfrågan på investeringar i förnybar energi, som hör till start- och investeringsbidragen till jordbruket, var livlig. Dessutom användes finansieringen till exempel för helt nationella forsknings- och utvecklingsprojekt samt jordbruksrådgivning.

Anslagen för jordbruk och livsmedelsekonomi (kapitel 30.20) användes bland annat för nationella stöd för jordbruket och trädgårdsodlingen, EU-finansierade direktstöd, miljöersättningar, ekologisk produktion samt kompensationsersättningar. Ökningen på cirka sex procent i anslagen för jordbruk och livsmedelsekonomi jämfört med året innan beror bland annat på stödprogrammets tidsfrister för finansiering. Anslag riktades också till ersättningar som utbetalades för avlivning av pälsdjur på grund av fågelinfluensa samt andra utgifter för veterinärvård. Livsmedelsverket anpassade sin verksamhet genom personalåtgärder samt genom att utveckla produktionsverksamheten och funktionernas effektivitet.

Anslagen för naturresursekonomi (kapitel 30.40) och Forststyrelsen (kapitel 30.64) användes för skötseln av de uppgifter som hör till ansvarsområdet. Ansvarsområdet omfattar skogsbruket, fiskerinäringen, vilthushållningen, vattenhushållningen, allmänna naturresursfrågor samt Forststyrelsens offentliga förvaltningsuppgifter. Vidare svarar Finlands skogscentral och Finlands viltcentral, som beviljas statsbidrag, för vissa offentligrättsliga uppgifter inom ansvarsområdet. Användningen av anslagen minskade till följd av de besparingar i statsfinanserna som inriktades på kapitlet och till följd av att den tidsbundna finansieringen upphörde.

I övrigt användes anslagen under huvudtiteln för skötseln av förvaltningsområdets uppgifter vid jord- och skogsbruksministeriet, Naturresursinstitutet och Lantmäteriverket. Användningen av anslagen för Förvaltning och forskning (kapitel 30.01) minskade för forsknings- och utvecklingsfinansieringens (FoU) del. Naturresursinstitutet hade framgång i anskaffningen av extern finansiering och den ekonomiska situationen förblev god. Anslagen för lantmäteri och registrering av bostadsaktier (kapitel 30.70) användes vid Lantmäteriverket. Användningen av anslagen minskade avsevärt jämfört med året innan. Lantmäteriverket har långsiktigt anpassat sin verksamhet till de minskade anslagen och förbättrats produktiviteten i verksamheten. Dessutom påverkades användningen av anslagen av att man betade av de registreringar av bostadsaktieinnehav som hopat sig i samband med införandet av bostadsdatasystemet. Detta ökade intäkterna.

EU-finansieringen för jordbruksstöd under finansieringsperioden 2023–2027 för EU:s gemensamma jordbrukspolitik (CAP) uppgår till cirka 44 procent av den delfinansierade ramen för total finansiering. EU-finansieringen av jordbruksstöden

intäktsförs som inkomster för jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde i budgetkapitel 12.30, där också inkomster från avgifter som hör till stöd och bidrag för naturresursekonomin samt EU-finansiering intäktsförs. Vid skötseln av uppgifterna inom förvaltningsområdet ska också en betydande nettobudgeterad andel av den interna finansieringen beaktas, eftersom cirka 45 procent av omkostnaderna täcks med inkomstfinansiering.

Uppnående av förvaltningsområdets samhälleliga effektmål

Effektmål 1: Försörjningsberedskapen i fråga om ett övergripande hållbart livsmedelssystem samt systemets konkurrenskraft och resiliens förbättras

Livsmedelsproduktionen som en del av den nationella försörjningsberedskapen var fortsatt stabil i Finland, trots att fluktuationerna på insats- och produktmarknaden fortsatte på grund av i synnerhet den osäkra situationen på den internationella energi- och råvarumarknaden. I enlighet med regeringsprogrammet och [CAP-planen](#) betonade åtgärderna och stödinstrumenten inom jordbrukspolitiken objekt som är viktiga med tanke på försörjningsberedskapen och som syftar till att främja en hållbar och lönsam livsmedelsproduktion. Genomförandet av de jordbrukspolitiska åtgärderna i CAP-planen framskred bra. Flexibiliteten i EU-bestämmelserna, det vill säga de så kallade [förenklingsåtgärderna](#), infördes i tillämpliga delar också i Finland. Genom denna flexibilitet minskar gårdsbruksenheter administrativ börda något.

Under de senaste åren har den genomsnittliga företagarinkomsten från jordbruket varierat kraftigt. Enligt 2024 års prognos kommer företagarinkomsten från jordbruket att öka tydligt jämfört med året innan. Under 2023 minskade företagarinkomsten till följd av de lägre producentpriserna. Inkomsten påverkades också av de fortsatt stigande produktionskostnaderna och ett dåligt skördeår. Under 2022 låg företagarinkomsten på en hög nivå framför allt på grund av en avsevärd höjning av producentpriserna inom jordbruket.

Av CAP-planens finansiering riktas 7,6 procent, det vill säga 765,8 miljoner euro, för åren 2023–2027 till att stärka livskraften på landsbygden samt främja och diversifiera företagsverksamheten på landsbygden. Åtgärderna stärker också försörjningsberedskapen och utvecklar livsmedelssystemet. Med hjälp av åtgärder för regional och lokal utveckling av landsbygden stärker man livsmedelssystemets konkurrenskraft genom att genomföra många av utvecklingsåtgärderna inom jordbruket och hela livsmedelssystemet, till exempel investeringar och produktutveckling inom förädling av jordbruksprodukter, innovationer som förbättrar jordbrukets lönsamhet och produktivitet samt åtgärder som stärker jordbrukarnas kompetens och välfärd.

Den långsiktiga strategin för den finländska livsmedelsproduktionen och tillväxtprogrammet för livsmedelsbranschen som ska öka livsmedelsexporten hör till helheten [Ett hållbart och lönsamt livsmedelssystem](#) i enlighet med regeringsprogrammet. Temana för projektutlysningarna i anknytning till livsmedelsexport var utveckling av en företagsorienterad tillväxtplattform för livsmedelsexport samt planering av ett internationellt magisterprogram för stärkandet av livsmedelsexport och gastronomisk kompetens. För att påskynda exportens tillväxt infördes en verksamhetsmodell för ett coachningsprogram för internationalisering av företag inom livsmedelsbranschen.

Livsmedelsexporten stärktes och uppgick till 2,3 miljarder euro (2,2 miljarder euro 2023). Med hjälp av Livsmedelsverkets expertinsatser öppnades nya exportmarknader till Kina för finländska produkter i livsmedelskedjan, till exempel för fjäderfäkött, modersmjölkersättning och malt. Livsmedelsattachéerna för Kina och Sydkorea fortsatte sin verksamhet.

I och med de ändringar (747/2024 och 748/2024) som genomfördes i livsmedelsmarknadslagen (1121/2018) under berättelseåret har livsmedelsmarknadsombudsmannen i fortsättningen mer omfattande rätt att få uppgifter av aktörer i livsmedelskedjan för att förbättra och bevaka livsmedelsmarknadens funktion, förhindra praxis som strider mot god affärssed och utreda marknadsförhållandena. Detta gör det lättare att ingripa i observerade missförhållanden på marknaden och förbättra den svagare partens ställning i livsmedelskedjan.

I enlighet med regeringsprogrammet fortsatte man att aktivt bekämpa djursjukdomar och utreda inrättandet av sjukdomsfonder. Djursjukdomsläget var fortsatt lugnt. En ny sjukdom som hotar Finland är den nya typ av blåtunga bland idisslare som redan spridits många EU-länder. Risken för afrikansk svinpest har hållits på samma nivå som förut. För att minska risken har [arbetsgruppen för frågor som gäller vildsvin](#) vid jord- och skogsbruksministeriet ställt som mål att ytterligare halvera vildsvinsstammen. Biosäkerhetskraven för pälsfarmer skärptes för att minska risken för fågelinfluensa, och inga smittor konstaterades på farmerna. Vad gäller allvarliga djursjukdomar satsar man på ständig uppföljning av sjukdomsläget, i synnerhet i närområdena, förbättring av beredskapsplanerna, genomförande av uppföljningsprogram, övervakning av import samt utbildning och information om riskerna för olika aktörer.

Den arbetsgrupp som beredde en salmonellafond hade till uppgift att under 2024 ta fram förslag på ersättningar som betalas ur fonden och eventuella ersättningstak, fördelningen av avgifter mellan olika aktörer, ett system för uttag av avgifter samt förvaltning av fonden och det nödvändiga startkapitalet. Arbetsgruppens förslag

publicerades i slutrapporten [Riskhantering av salmonella inom svinbranschen](#). Dessutom utfärdades en temporär ändring av förordningen som möjliggör fortsatt stöd till bekämpning av salmonellasmitta på djurhållningsplatser för svin. Målet är att säkerställa ett fortsatt lugnt salmonellaläge och att trygga bekämpningen av salmonella bland svin.

Lagen om djurvelfärd (693/2023) trädde i kraft den 1 januari 2024 och dess centrala princip är att djur ska ha möjlighet att tillfredsställa sina väsentliga beteendemässiga behov. Finland deltog i beredningen av EU-förordningen om djurtransporter och EU-förordningen om hundars och katters välbefinnande och spårbarhet.

Statens näringsdelegation publicerade [nationella näringsrekommendationer](#) på basis av de nordiska näringsrekommendationerna. I de nya rekommendationerna rekommenderas man öka andelen frukt, bär och grönsaker samt nötter och baljväxter i kosten, och på motsvarande sätt minska andelen rött kött, charkuterivaror, sötaker och alkohol. De reviderade näringsrekommendationerna väckte som väntat stort intresse och diskussion om förhållandet mellan näring och hållbarhet.

Effektmål 2: En hållbar naturresursekonomi tryggar försörjningsberedskapen, ersätter icke-förnybara råvaror och energikällor samt främjar välbefinnande från och för naturen

Genomförandet av den [nationella skogsstrategin](#) inleddes. Genomförandet omfattar tre spetsprojekt: skogens tillväxt, biodiversitet i ekonomiskogar samt skogsbranschens förnyelse och konkurrenskraft. Under 2024 inleddes också en revidering av de regionala skogsprogrammen som genomför den nationella skogsstrategin på landskapsnivå.

[Det nya temporära incitamentsystemet för skogsbruket](#) ökar stödens effektivitet och erbjuder tydligare och enklare stödvillkor jämfört med det tidigare stödsystemet. Till exempel söks stödet för vård av plantbestånd och ungskog efter att arbetet har utförts och det behövs inte längre någon ansökan innan man inleder arbetet. Under berättelseåret bereddes till följd av besparingarna i statsfinanserna en ändring, genom vilken stödet för byggande av nya skogsvägar slopas i början av 2025.

Under ledning av jord- och skogsbruksministeriet och miljöministeriet bereddes [Forststyrelsens nya ägarpolitiska riktlinjer för åren 2024–2027](#). I riktlinjerna betonas biologisk mångfald, klimatanpassning och begränsning av klimatförändringarna samt den ekonomiska nytta Forststyrelsens verksamhet medför för staten.

Forststyrelsens nätverk av strövområden utvidgades i och med grundandet av statens sjätte strövområde, Polcirkelns strövområde. Skyddet av statens mark stärktes genom att varaktigt skydda cirka 32 000 hektar mark.

Markanvändningssektorns [klimatåtgärds paket Fånga kolet](#) (2020–2024) avslutades. Projekten som finansierades inom paketet främjade det nationella målet om klimatneutralitet och stärkte kunskapsbasen för beslutsfattande och näringsutveckling. En upphandlingsprocess för bedömning av klimatplanen för markanvändningssektorn inleddes, liksom också arbetet med att bygga upp ett uppföljningssystem. I genomförandet av [den nationella planen för anpassning till klimatförändringar](#) främjades i synnerhet hanteringen av klimatrisker på regional nivå. Dessutom publicerades [handlingsprogrammet för anpassning till klimatförändringarna inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde](#), vilket kompletterar den nationella planen för anpassning och samlar åtgärderna för att stärka hanteringen av klimatrisker.

I reformen av lagen om vattentjänster bereddes ett utkast till regeringsproposition, vars syfte är att trygga de vattentjänster som är nödvändiga för ett fungerande samhälle.

Som en del av tryggheten av den kritiska infrastrukturen, anpassningen till klimatförändringarna och riskhanteringen inledde man en bedömning av dammsäkerhetslagen, publicerade riktlinjer för hanteringen av riskerna för torka samt uppdaterade områdena med betydande översvämningsrisk och tillsatte regionala översvämningsgrupper för att samordna hanteringen av översvämningsrisker. Ministeriet angav 18 områden med översvämningsrisk, där riskerna för översvämning bedöms vara betydande. Antalet områden med betydande översvämningsrisk har minskat i Finland till följd av översvämningskydd och åtgärder för hantering av översvämningsrisker.

[Programmet för tillväxt och internationalisering av vattenkompetens](#) har finansierat 22 projekt, av vilka 13 har slutförts. Med hjälp av projekten har företag genomfört pilotförsök, fått referenser och utvidgat sin affärsverksamhet till nya marknader. Enligt en utredning ökade omsättningen inom vattensektorn med nästan en tredjedel under perioden 2021–2023, från 4,9 miljarder euro till 6,3 miljarder euro. Den största tillväxten skedde inom behandlingen av industrivatten för att skydda miljön samt inom utveckling av övervakning och programvara. Programmet finansieras ur EU:s facilitet för återhämtning och resiliens (RRF).

I lagen om främmande arter bereddes en ändring som trädde i kraft i början av 2025 (RP 166/2024 rd), vilken gör det möjligt att utnyttja drönare vid fångst av främmande däggdjursarter. Möjligheten att använda drönare effektiviserar i synnerhet

fångsten av mårddhund. En ny [hanteringsplan](#) för bekämpning av invasiva främmande arter färdigställdes. Planen innehåller bekämpningsåtgärder för de senaste 22 invasiva främmande arterna i EU:s förteckning över främmande. Med hjälp av åtgärderna i planen strävar man också efter att stoppa den oavsiktliga spridningen av dessa främmande arter till Finland med till exempel importerat gods och fordon.

[Utvecklingsprogrammet för fisketurism](#), som ska öka fisketurismen, färdigställdes. Enligt visionen i programmet ska Finland ha mångsidiga och Europas mest högklassiga fisketjänster 2034. Dessutom beviljade jord- och skogsbruksministeriet bidrag för planering av åtgärder som främjar fisketurism.

Den reviderade fiskeristadgan för Tana älv trädde i kraft. Laxbestånden ska stärkas med hjälp av regleringsåtgärder för fiske som det avtalats om med Norge. Fiskeristadgan innehåller också kriterier för hur laxfisket kan öppnas upp i och med att laxbestånden återhämtar sig. På grund av den svaga situationen för lax var det under sommaren 2024 ännu inte möjligt att öppna upp laxfisket, men möjligheterna att fiska andra arter, såsom puckellax, utvidgades. Man tvingades också skärpa fiskeribestämmelserna för Torne älv jämfört med året innan på grund av laxens svaga vandring.

Jord- och skogsbruksministeriet medverkade aktivt till att EU:s jordbruks- och fiskeriråd på basis av ett vetenskapligt grundat råd höjde strömmingskvoterna för 2025 och möjliggjorde ett fortsatt kommersiellt fiske av lax på alla Finlands havsområden. Lösningarna har en stor betydelse för den finländska fiskerinäringens verksamhetsförutsättningar.

För att effektivisera jakt- och fiskeövervakningen ändrades lagen om Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning, jaktlagen och lagen om fiske (RP 34/2024 rd) så att tillsynsmyndigheterna har mer omfattande rätt än tidigare att kontrollera att en persons byte, fångst och fångstredskap överensstämmer med gällande bestämmelser och föreskrifter. Syftet med ändringarna är att främja lagenlig jakt och lagenligt fiske samt hållbar användning av naturresurser.

På basis av arbete som utförts av den expertgrupp som beredde utvecklandet av dispensförfaranden för stora rovdjur ändrades statsrådets förordning om de dispenser som föreskrivs i jaktlagen så att man med hjälp av dispens effektivare kan ingripa i skador orsakade av stora rovdjur. Målet med ändringarna är att öka flexibiliteten i beviljandet av skade- och säkerhetsrelaterade dispenser. Genom att minska antalet skador kan man förbättra acceptansen för stora rovdjur och stärka den regionala socioekonomiska hållbarheten. [Expertgruppen](#) slutförde sitt arbete i slutet av 2024.

Uppdateringen av förvaltningsplanen för Östersjöns sälstammar slutfördes och den nya [förvaltningsplanen](#) publicerades. Förvaltningsplanens huvudmål är att bibehålla gråsälens gynnsamma bevarandestatus och för östersjövikarens del att det inte sker någon försämring av dess bevarandestatus före 2030 och att gynnsam bevarandestatus till slut uppnås även för den. Strävan med förvaltningsplanen är att jämka samman behoven i fråga om fiskerinäringens verksamhetsförutsättningar med behoven inom skyddet av sälstammarna.

[Ett branschavtal](#) om främjande av energi- och materialeffektivitetsåtgärder inom jordbruks- och trädgårdsodlingssektorn samt för landsbygdsföretag undertecknades mellan jord- och skogsbruksministeriet och producentorganisationerna. Avtalet är en fortsättning på de avtal om energieffektivitet som ingicks 2010 och 2016. Avtalet syftar till att främja den finländska primärproduktionens energi- och materialeffektivitet, användning av förnybar energi och samarbetet mellan aktörer inom dessa områden. Avtalet omfattar investeringsstöd riktade till små och medelstora företag, samt rådgivnings- och planeringstjänster som genomförs via CAP-planen, och gäller till slutet av innevarande finansieringsperiod. De producentorganisationer inom jordbruks- och trädgårdssektorn som undertecknat avtalet åtar sig att främja avtalets mål och informera gårdarna om de tjänster som ingår. [Stödet för näringscirkulation på biogasanläggningar](#) lanserades för att stödja näringscirkulationen inom jordbruket. Vid stödsystemets första ansökningsutlysning beviljades cirka fem miljoner euro i finansiering. Gårdsbruksenheternas energiinvesteringar stöddes med cirka 29 miljoner euro. Under året stöddes sammanlagt 607 energiinvesteringar som för energiproduktionens del riktade sig i synnerhet till solpaneler och flisvärmecentraler.

Utvärderingar av den statliga verksamheten och finansieringen som hänför sig till effektmålet

- Bedömning av konsekvenserna av forsknings- och innovationsprogrammet Fånga kolet
- Strukturerna på marknaden för skogstjänster
- Skogstjänster till skogsägare i Finland
- Effektutvärdering av rekommendationerna för skogsvård

Effektmål 3: En diversifierad företagsverksamhet, blomstrande landsbygd och skärgård, multilokalitet och samarbetsnätverk stärker samhället

Syftet med åtgärderna för utveckling av landsbygden enligt [CAP-planen](#) är att diversifiera näringsstrukturen på landsbygden, bygga snabba bredbandsförbindelser och förbättra landsbygdsinvånarnas välfärd. Dessa mål kan uppnås med hjälp av finansiering av landsbygdsföretag, investeringar, stärkande av kompetensen, ökat samarbete och [Leader-verksamhet](#), det vill säga lokalt ledd, samhällsorienterad utveckling. Utlysningen av landsbygdens projekt och företagsstöd har varit livlig, vilket betyder att NTM-centralerna och Leader-grupperna har många ansökningar under behandling.

Med hjälp av motsvarande åtgärder under finansieringsperioden 2014–2022 ([programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland, det vill säga landsbygdsprogrammet](#)) har man enligt de kumulativa resultaten per den 31 december 2024 skapat nästan 15 000 arbetsplatser och grundat nästan 6 000 företag eller utvecklat verksamheten i existerande företag. Med hjälp av finansiering av landsbygdsföretag på cirka 350 miljoner euro har man uppnått totala investeringar på omkring 1,4 miljoner euro. Landsbygdens invånare har utfört över 3,3 timmar talkoarbete för över 70 miljoner euro i form av bygg- och renoveringsuppgifter inom allmännyttiga utvecklingsprojekt. Med tanke på försörjningsberedskapen och den övergripande säkerheten är finansieringen av kritisk infrastruktur, bredband och vattentjänster särskilt viktig. Finansiering från landsbygdsprogrammet har utnyttjats för att bygga över 8 300 kilometer bredbandsförbindelser, vilket betyder att nästan 20 000 nya hushåll har fått fiberanslutning. Genomförandet av landsbygdsprogrammet förlängs till utgången av 2025.

Genomförandet av landsbygdsprogrammet har framskridit väl. Från början av perioden har cirka 55 000 personer deltagit i landsbygdsprogrammets utbildningar (målet var 52 000). Över 12 000 gårdsbruksenheter har beviljats investeringsstöd (målet var 9 000) och cirka 2 000 gårdar har beviljats startstöd till unga jordbrukare (målet var 2 700). Omkring 470 gårdar har investerat i förädling och utveckling av landsbygdsprodukter och livsmedel samt lansering av dem på marknaden (målet var 750). Nästan 19 000 gårdsbruksenheter har fått rådgivning (målet var alla gårdar). Av den tillgängliga jordbruksarealen omfattades 90 procent (målet var 83 procent) av miljö- och klimatåtgärder. Förbindelserna om ekologisk produktion omfattade 13,6 procent (målet var 16 procent) av den tillgängliga jordbruksarealen.

[Skärgårdsdelegationen](#) utarbetade det nationella programmet för utveckling av skärgårds- och insjöområdena "[Skärgården som nationell rikedom](#)" för 2024–2027. Uppdateringen av skärgårdslagen (1981/494) ([MMM025:00/2024](#)) för att motsvara skärgården som verksamhetsmiljö i dag framskred enligt den övergripande tidsplanen.

Statsrådets landsbygdspolitiska redogörelse ([MMM012:00/2024](#)) har beretts i omfattande medverkan av intressentgrupper. Målet är att stärka den övergripande säkerheten och välfärden i det finländska samhället. Det riksomfattande evenemanget [Landsbygdsparlamentets](#) och [landsbygdspolitiska rådets nationella landsbygdspolitiska resolution](#) som uttrycker landsbygdens gemensamma vilja överlämnades till riksdagen i slutet av året.

Utvärderingar av den statliga verksamheten och finansieringen som hänför sig till effektmålet

- Tillgången till arbetskraft och framtida behov inom sektorerna på landsbygden fram till 2040

Effektmål 4: Tillförlitlig geografisk information samt information om fastigheter och lägenheter som kan användas brett skapar ny företagsverksamhet och säkrar ägarskap

Fokus för verksamheten inom statens lantmäterisektor var vidareutveckling och styrning av det nya bostadsdatasystemet. Dessutom har uppmärksamhet ägnats åt genomförandet av och servicenivån i bostadsdatasystemets första skede. Lantmäteriverket har intensivt betat av de registreringar av bostadsaktieinnehav som hopat sig i slutet av 2023 i samband med den stora volym av bostadsaktiebolags aktieböcker och aktiegrupper som ska överföras. Över hälften av bostadsaktiebolagen överförde upprätthållandet av aktieboken till Lantmäteriverket under den senare hälften av 2023. Lantmäteriverket avgjorde under 2024 drygt 200 000 ärenden som gällde registrering av bostadsaktieinnehav.

Efterfrågan på fastighetsförrättningar och registrering av fastigheter var fortfarande lägre än genomsnittet till följd av den svaga byggverksamheten. Trots detta ökade efterfrågan på informationstjänster för fastighetsuppgifter med cirka sju procent jämfört med året innan och över 500 nya företag tog i bruk gränssnittstjänster för fastighetsuppgifter. Också efterfrågan på tjänster för grundläggande geografisk information ökade jämfört med året innan. Detta kan vara ett tecken på en

förändring i konjunkturläget. Ministeriet har också främjat utredningsarbetet för att utveckla referenssystem för positionering och deltagit i arbetet med att finna metoder för bättre riskhantering vad gäller säkerheten i öppna geografiska data. Säkerhetsfrågor har över lag fått en större betoning inom verksamheten.

Uppnående av målen för hållbar utveckling

Vid genomförandet av Agenda 2030 för hållbar utveckling främjar jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde livsmedelstryggheten, en hållbar användning av förnybara naturresurser samt en ansvarsfull och totalt sett hållbar bioekonomi och cirkulär ekonomi.

För att förbättra hållbarheten i det finländska jordbruket har man genom åtgärder inom EU:s gemensamma jordbrukspolitik strävat efter att minska utsläppen av näringsämnen i miljön, upprätthålla den biologiska mångfalden, förbättra luftkvaliteten, lindra klimatförändringarna och främja anpassningen till dem samt upprätthålla en god jordmån.

Utnyttjandet av potentialen i de finländska landsbygds- och skärgårdsområdena för att främja hållbar utveckling förutsätter bobara landsbygds- och skärgårdsområden, fungerande infrastruktur (vägar, vattentjänster och dataförbindelser) och hållbara trafikförbindelser mellan och inom områdena, tillgänglig basservice som lämpar sig för verksamhetsmiljöerna i landsbygds- och skärgårdsområden samt miljömässigt rättvisa förfaranden för att säkerställa en hållbar användning av landsbygdsområdenas naturresurser.

[Skärgårdshavsprogrammet](#) fortsatte med fokus på åtgärder som förbättrar cirkulationen av näringsämnen. Åtgärderna finansieras i synnerhet via CAP-planen, [Försöksprogrammet för återvinning av näringsämnen](#) och stödet för näringscirkulation. Syftet med försöksprogrammet är att främja återvinningen av näringsämnen och bearbetningen av näringsrik biomassa så att man kan ta tillvara de näringsämnen som är nödvändiga för jordbruket, till exempel genom att utveckla organiska gödselmedel eller andra produkter med högre förädlingsgrad. Omkring 1,8 miljoner euro utbetalades i stöd för investeringar i biogas, gödselhantering, återvinning av näringsämnen och koldioxidbindning samt projekt för forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet. Stöd på omkring 2,5 miljoner euro kopplades till 14 nya projekt. [Stödet för näringscirkulation på biogasanläggningar](#) stöder biogasanläggningar som tillverkar biogas och långt förädlade näringspreparat av gödsel

eller röjningsavfall som uppkommer vid vård av vattenväxter. Som en del av försörjningsberedskapen inom tillväxtpaketet för bioekonomin bereddes åtgärder för tryggheten av tillgången till inhemska växtunderlags- och strömaterial.

Efter uppdateringen av de nationella [näringsrekommendationerna](#) på befolkningsnivå uppdateras rekommendationerna för olika målgrupper, vilka påverkar de offentliga måltiderna, bland annat inom småbarnspedagogik och i skolor. Arbetet inleds med att uppdatera rekommendationerna för barnfamiljer.

Åtgärderna ur [färdplanen för matsvinn](#) har fortsatt i samarbete med miljöministeriet och Naturresursinstitutet. Naturresursinstitutet publicerade en [anvisning för beräkning av LCA för livsmedel](#) som hjälper företag inom livsmedelsbranschen att göra mer tillförlitliga och jämförbara livscykelanalyser för livsmedel.

Kriterierna i tjänsten [kriteeripankki.fi](#) för ansvarsfull upphandling uppdaterades för kött- och mjölkprodukter. Dessutom publicerades en [guide för dynamisk livsmedelsupphandling](#). Betydelsen av ansvarsfullhet och kvalitetskrav i livsmedelsupphandlingen samt hållbarhet och beredskap inom den offentliga matförsörjningen har lyfts fram i den arbetsgrupp som bereder ändringarna i upphandlingslagstiftningen.

Ministeriet deltar i genomförandet av [Finlands bioekonomiska strategi](#). Målet med strategin, som sträcker sig till 2035, är att fördubbla bioekonomins mervärde och skapa konkurrenskraftiga lösningar på globala problem. Målet är också att säkerställa ekologisk hållbarhet, social rättvisa och förnyelseförmågan hos förnybara naturresurser samt skapa regenerativ och välfärdsskapande affärsverksamhet. Ministeriet medverkade i uppdateringen av EU:s bioekonomiska strategi för att man i en förändrad omvärld ska kunna identifiera de möjligheter som bioekonomi och förnybara naturresurser erbjuder att tillhandahålla hållbara lösningar för koldioxid-nålhet och försörjningsberedskap. I den finländska [vetenskapspanelen för skogsbioekonomi](#) utreddes skogsbioekonomins potential för att öka mervärdet.

Uppskattningsvis hälften av finländarnas vattenanvändning sker utanför landets gränser i och med internationell produktion, handel och import. Jord- och skogsbruksministeriet har tillsammans med fyra andra ministerier utarbetat en handlingsplan som stöder målet om att finländska företag ska vara bäst i världen på vattenansvar 2030. Det vattenansvarsarbete som inom Finland förvaltning har rönt internationell uppskattning. Finland främjar stärkandet av högklassig vattenkompetens och tillhandahållandet av lösningar internationellt med stöd av programmet för tillväxt och internationalisering av vattenkompetens som finansieras av EU.

En bättre ekologisk status främjas i både insjöarna och havsområdena genom att minska föroreningen av vattnen och näringsbelastningen med mångsidiga åtgärder. I början av året publicerades den [färdplan för avrinningsområdesplanering](#) som jord- och skogsbruksministeriet och miljöministeriet berett tillsammans. Målet med färdplanen är att fastställa principer för avrinningsområdesplanering där målen är flera samt åtgärder för integrerad planering senast 2030. För att stärka beredskapen inför brist på vatten publicerades [nationella riktlinjer för hanteringen av riskerna för torka](#).

Jord- och skogsbruksministeriets ansvarsområden inom klimatpolitiken omfattar frågor om skog, jordbruk och markanvändning samt samordning av samarbetet på statsrådsnivå inom anpassning till klimatförändringarna. För förvaltningsområdet utarbetades ett [handlingsprogram för anpassning till klimatförändringarna fram till 2027](#): Riskhantering och konkurrenskraft i ett föränderligt klimat.

Ministeriet genomför många program som syftar till att främja den biologiska mångfalden (bland annat [Metso](#), [Helmi](#), [Nousu](#), [Sotka](#)). I arbetet betonas integrering av den biologiska mångfalden, det vill säga att temat beaktas i all sektorspolitik, som en del av jordbrukspolitiken. För närvarande deltar jord- och skogsbruksministeriet aktivt i utarbetandet av den nationella restaureringsplanen och samordnar beredningen av de mål och åtgärder som ministeriet ansvarar för.

I jord- och skogsbruksministeriets verksamhet är det även i fortsättningen viktigt att främja målen för hållbar utveckling, i synnerhet målen avseende livsmedel, rent vatten, hållbar konsumtion, klimatåtgärder samt livet under vattnet och på land.

Uppnående av målen för jämställdhet

Jord- och skogsbruksministeriet har i sin verksamhet beaktat främjandet av lika-behandling och integreringen av regeringens jämställdhetsperspektiv i lagberedningen, i styrningen av verksamheten och ekonomin samt i andra funktioner som är väsentliga med tanke på jämställdheten.

I regel är grunden för beviljande av stöd ur stödsystemen för den gemensamma jordbrukspolitiken, utvecklingen av landsbygden och naturresursekonomin inte stödets inverkan på jämställdheten. Målet i genomförandet är dock att beakta olika befolkningsgruppers behov.

I projekten för utveckling av landsbygden följer man köns- och åldersfördelningen till exempel i antalet deltagare i aktiveringsevenemang, deltagare i utbildning och antalet arbetstillfällen som projekten gett upphov till samt antalet sysselsatta under projektet. För att öka känslan av samhörighet, förebygga marginalisering samt stärka jämlikheten och jämställdheten har man i flera lokala Leader-projekt särskilt följt upp olika gruppers deltagande i utvecklingen av regionen, såsom unga, äldre, invandrare och arbetslösa. När det gäller startstödet till unga jordbrukare följer man upp könsfördelningen bland de personer som inlett företagsverksamhet.

Ytterligare uppgifter om resultaten

- [Jord- och skogsbruksministeriets bokslut 2024](#)
- [Naturresursinstitutets bokslut 2024](#)
- [Lantmäteriverkets bokslut 2024](#)
- [Livsmedelsverkets bokslut 2024](#)

9 Kommunikationsministeriet

Andel av statsbudgeten

Alla förvaltningsområden har haft tillgång till totalt **93 944 mn €**

• Kommunikationsministeriets andel **4 918 mn €**

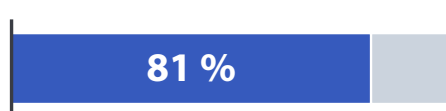


Användning av anslag

- Konsumtionsutgifter 2 491 mn €
- Överföringsutgifter 935 mn €
- Investeringsutgifter 544 mn €
- Övriga utgifter 0 mn €



Användningsgrad för anslagen



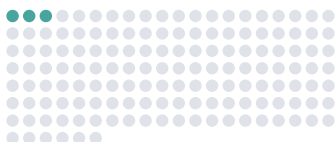
Årsverken

Vid alla förvaltningsområdens ämbetsverk totalt **79 780 årsverken**

• Kommunikationsministeriet **2 541 årsverken**



Ämbetsverk **3** ST.



- Meteorologiska institutet
- Transport- och kommunikationsverket
- Trafikledsverket

Fonder **1** ST.



- Statens televisions- och radiofond

Affärsverk **0** ST.



- Inga affärsverk

Bolag **6** ST.



- Arctia Ab
- Västbanan Ab
- Flygbanan Ab
- Trafikstyrningsbolag Fintraffic Ab
- Östbanan Ab
- Rundradion Ab

9.1 Översikt över förändringarna i omvärlden och på ansvarsområdet

Förändringen i det allmänna säkerhetsläget och det försämrade säkerhetsläget i Östersjön har påverkat ansvarsområdet. Skuggflottan är ett hot mot säkerheten och miljön i Östersjön. Störningarna i satellitnavigationen och skadorna på undervattenskablar har ökat. Tillsammans med andra myndigheter har ministeriet framgångsrikt reagerat på detta. Den kritiska transport- och kommunikationsinfrastrukturen hotas i allt högre grad av underrättelseverksamhet och påverkansförsök i både den fysiska miljön och cybermiljön.

Cyberattackerna förändras och blir vanligare, vilket har ökat behovet av beredskap inom förvaltningsområdet och efterfrågan på lägesöversikter om cybersäkerheten. Natosamarbetet har intensifierats inom cybersäkerhet och militär rörlighet. Det nordiska samarbetet har ökat särskilt inom utvecklingen av transportsystemet och den militära rörligheten. Extrema väderfenomen har orsakat störningar. Resurser har satts in för att förbättra beredskapen inför extrema väderfenomen och återhämtningen från dem.

Liksom i samhället i stort är det också inom kommunikationsministeriets ansvarsområde viktigt att utnyttja artificiell intelligens och utveckla den digitala infrastrukturen och datainfrastrukturen för att stärka konkurrenskraften och den ekonomiska tillväxten. Inom transportsektorn medför den tekniska utvecklingen nya applikationer, tjänster och programvaruutveckling. Europeiska kommissionen har som mål att påskynda teknikinvesteringarna och de tekniska innovationerna i framtiden. Problemet är att EU:s inre marknad är splittrad. I takt med digitaliseringen minskar mängden papperspost, och eftersom kostnaderna inte är flexibla stiger priserna per enhet så att branschens lönsamhet försämras. Paketutdelningen ökar inte längre lika mycket som tidigare, men den kraftiga tillväxten förväntas fortsätta på lång sikt. EU kommer att revidera postdirektivet, och ministeriet har proaktivt påverkat processen.

Aktivt inflytande vid rätt tidpunkt är en nödvändighet såväl internationellt som i EU. En betydande del av EU-regleringen om digitalisering, dataekonomi och cybersäkerhet faller inom ministeriets ansvarsområde och utvecklas kontinuerligt. EU har också som mål att utveckla den gemensamma digitala infrastrukturen, och kommissionen har offentliggjort en vitbok om detta. Dessutom har det blivit allt viktigare att stärka den militära rörligheten inom EU.

Koldioxidutsläppen från transportsektorn har minskat. Personbilsparken blir i allt högre grad **eldriven**. År 2030 uppskattar man att det kommer att finnas 925 000 elbilar i Finland. Det är viktigt att omställningen till ren energi sker på ett socialt rättvist sätt. Flygtrafiken i Finland återhämtade sig ytterligare, men nådde inte nivån före pandemin. Finavias flygplatser hade 19,6 miljoner passagerare, varav 83 procent passerade Helsingfors-Vanda flygplats. Antalet passagerare ökade med 7 procent jämfört med året innan. Cirka 95 procent av transporterna i Finlands utrikeshandel var sjötransporter.

Det svåra läget i de offentliga finanserna märks på förvaltningsområdet. Produktivitetshöjande åtgärder har vidtagits och prioritering har gjorts mellan olika uppgifter. Verksamheten kommer att effektiviseras ytterligare i framtiden. Ministeriets organisation sågs över för att åstadkomma besparingar och bemöta förändringarna i omvärlden. Omvärlden har blivit mer komplex och osäker, och förvaltningsområdet har reagerat bland annat genom att utveckla framsynen, konsekvensbedömningen och det övriga informationsunderlaget för beredningen och beslutsfattandet. Det här förbättrar beredningens kvalitet och bidrar till att anslagen kan användas effektivt och verkningsfullt.

Tabell 31. Centrala risker inom ansvarsområdet

Risk	Konsekvenser	Hanteringsmetoder
Risker i anslutning till målen för utsläppsminskning i transportsektorn	Otillräckliga åtgärder kan få ekonomiska följder. Finland kan tvingas köpa utsläppsrätter. Konsekvenserna kan också påverka vad Finland får från EU:s plan för återhämtning och resiliens.	Genomföra konsekvensbedömningar, lägga fram faktabaserat beslutsunderlag om de mest kostnadseffektiva alternativen för Finland. Påverka beslutsfattandet i EU.
Cybersäkerhetsrisker i anslutning till förändringarna i säkerhetsmiljön och den tekniska utvecklingen	Cybermiljön utnyttjas för brottslighet, terrorism, krigföring och politiska ändamål. Statligt cyberspionage hotar finska företags intellektuella kapital och ekonomins konkurrenskraft.	En ändamålsenlig reglering kan stärka cybersäkerheten i samhället. Disruptiv teknik möjliggör nya lösningar i cybermiljön.
Risker i anslutning till säkerhetsläget i Östersjöområdet	Den kritiska infrastrukturen kan ta skada, vilket påverkar transport- och kommunikationsförbindelserna. Risken för stora oljeolyckor har ökat.	Utveckla nya beredskapsmodeller, hålla förvaltningsområdets beredskapsplaner uppdaterade och upprätthålla beredskapen för kris- och undantagsförhållanden.

9.2 Förvaltningsområdets resultatutveckling

Användning av förvaltningsområdets anslag under berättelseåret samt en bedömning av utvecklingen av effektiviteten och produktiviteten

Tabell 32. Användning av förvaltningsområdets anslag, miljoner euro

KM	Budgetkapitel	2022	2023	2024
31.01	Förvaltning och verksamhetsområdets gemensamma utgifter	731	746	843
31.10	Trafik- och kommunikationsnäten	2 144	2 004	2 252
31.20	Tjänster inom trafik, transport och kommunikation	825	942	876
31	KM:s förvaltningsområde totalt	3 700	3 692	3 971

Förvaltningsområdets samhälleliga effektmål eftersträvades särskilt genom planen Trafik 12, snabbare digitalisering och dataekonomi och nya trafikledsprojekt i enlighet med regeringsprogrammet. Åtgärderna inom förvaltningsområdet har planerats för att uppnå ett så stort samlat genomslag som möjligt och så att de bidrar till att uppfylla alla förvaltningsområdets mål. Anslag anvisas till projekt som stöder genomförandet av regeringsprogrammet och till andra kärnuppgifter. Förvaltningsområdets ämbetsverk har förbättrat sin produktivitet särskilt tack vare digitalisering och stora informationssystemprojekt, och statens produktivetsprogram har genomförts planmässigt.

Verksamheten enligt Trafik 12-planen har etablerats och planens mål styr verksamheten inom förvaltningsområdet. Den statliga finansiering som anvisas till utveckling av transportsystemet främjar effektivt genomförandet av planen.

För utveckling av trafiklederna anvisades 133,7 miljoner euro till vägprojekt, 177,0 miljoner euro till banprojekt, 0,2 miljoner euro till farledsprojekt och 7 miljoner euro till projektplanering för övrig utveckling. Cirka 22,4 miljoner euro anvisades till statsunderstöd för städernas spårvägsprojekt som inletts tidigare år. Med finansiering från regeringsprogrammets investeringsprogram fattades beslut om att inleda 11 nya vägprojekt och 4 nya banprojekt och att justera fullmakten för ett projekt som det beslutats om tidigare. Projekten underlättar näringslivets transporter och

persontrafiken, gör transporterna kostnadseffektivare och höjer trafiksäkerheten. Många projekt förbättrar också trafikleder som är viktiga för försörjningsberedskapen och den tunga industrin.

För basunderhåll av transportinfrastruktur anvisades 1 565,8 miljoner euro. För avveckling av eftersatt underhåll anvisades 250 miljoner euro i finansiering enligt regeringsprogrammets investeringsprogram. De allra kraftigaste kostnadsökningarna är förbi. Tack vare det och tilläggsfinansieringen stoppades ökningen av det eftersatta underhållet under året. Utan ytterligare satsningar på basunderhåll av transportinfrastruktur riskerar ökningen fortsätta och tillta de kommande åren.

Nästan 250 miljoner euro mer än året innan användes av anslaget Trafik- och kommunikationsnäten under huvudtitelns budgetkapitel 31.10. Ökningen berodde på tilläggsfinansieringen för basunderhållet av transportinfrastrukturen och på de många nya trafikledsprojekt som inleddes under berättelseåret. På grund av den större finansieringsinsatsen låg också användningen av anslaget 31.01 Förvaltning och verksamhetsområdets gemensamma utgifter på en betydligt högre nivå än året innan, eftersom anslaget inkluderar förvaltningsområdets mervärdesskatteutgifter.

Till stöd för kollektivtrafiken anvisades 102,4 miljoner euro. För att främja gång och cykling och för statsunderstöd till kommunala kollektivtrafikprojekt reserverades anslag på 8,8 miljoner euro. Målet med åtgärderna för mer gång och cykling är att minska utsläppen från transporter och att förebygga de hälsoproblem som orsakas av bristande fysisk aktivitet. Den besparing som anges i regeringsprogrammet har beaktats i anslaget. För att öka statsunderstödet effekt försöker man rikta det minskade anslaget huvudsakligen till understöd för gång och cykling vartannat år och till understöd för enskilda vägar vartannat år.

I projektet Den digitala järnvägen ersätts trafikstyrningssystemet för tåg, som är på väg att föråldras, och digitaliseringens potential tillvaratas i högre grad för att främja effektiviteten och säkerheten i hela spårtrafiksystemet. Projektets utvecklings- och verifieringsfas finansierades med 15 miljoner euro under berättelseåret. Projektet har beviljats 85 miljoner euro i finansiering ur EU:s facilitet för återhämtning och resiliens (RRF). Från och med 2025 går projektet in i genomförandefasen.

Arbetet med att utveckla cybersäkerheten fortsatte. Nationella samordningscentrumet för forskning, utveckling och innovation inom cybersäkerhet (NCC-FI), som inrättades 2023 i anslutning till Transport- och kommunikationsverket, fick projektfinansiering för berättelseåret från Programmet för ett digitalt Europa. Ämbetsverket fick tilläggsfinansiering för cybersäkerhetsuppgifter som följer av Natosamarbetet

och för genomförandet av NIS2-direktivet (EU:s cybersäkerhetsdirektiv). Med stöd av RRF-finansiering fortsatte kommunikationsministeriet cybersäkerhetsövningarna, som har konstaterats ha ett betydande genomslag.

Nivån på anslaget under huvudtitelns kapitel 31.20 Tjänster inom trafik, transport och kommunikation och de resultat som uppnåddes med anslaget låg på ungefär samma nivå som året innan. Anslaget utfall var lägre än budgeterat eftersom den reserv för stöd för sjötransporter som togs in i budgeten med anledning av covid-19-pandemin tills vidare inte användes.

Uppnående av förvaltningsområdets samhälleliga effektmål

Effektmål 1: Digitaliseringen och dataekonomin har skapat hållbar tillväxt och stärkt samhällsförtroendet

Finland hör till de EU-länder där digitaliseringen kommit längst, och det finns mycket goda förutsättningar för att skapa hållbar tillväxt genom digitalisering och dataekonomi. Ett bevis på detta är Finlands förstaplats i DESI-indexjämförelsen mellan alla medlemsstater 2022 ([Digital Economy and Society Index](#)). Sedan 2023 har DESI-indexet använts för att övervaka framstegen mot EU-målen i enskilda medlemsstater, och något samlat index eller någon jämförelse mellan länderna publiceras inte längre. DESI-indexet består av indikatorer på områdena digital kompetens, infrastruktur och digital omställning i företagen och digitalisering inom den offentliga sektorn. Indikatorerna beskriver digitaliseringens, dataekonomins och samhällsförtroendets utveckling och förutsättningar. Ministeriernas gemensamma digitaliseringsbyrå satte in åtgärder med hjälp av Finlands digitala kompass och genomförandeplanen för den i syfte att skapa hållbar tillväxt som bygger på digitalisering och dataekonomi och stärka samhällsförtroendet. Mellan 2023 och 2024 utvecklades indikatorerna i regel positivt, vilket innebär att Finland har vidtagit rätt slags åtgärder för att skapa hållbar tillväxt och stärka samhällsförtroendet inom området för digitalisering och dataekonomi.

Ministeriet främjade förutsättningarna för tillväxt i dataekonomin och det faktabaserade beslutsfattandet genom att göra en utredning om [mätning av dataekonomi och konsekvensanalys](#) (på finska, referat på svenska). I rapporten undersöks möjligheterna och utmaningarna med att mäta dataekonomins storlek, ekonomiska betydelse och inverkan i Finland. En central iakttagelse i rapporten är att det saknas en internationellt etablerad metod och ett dataunderlag för att mäta dataekonomins utveckling. För att utveckla lagberedningsarbetet genomförde ministeriet ett försök med generativ artificiell intelligens som stöd för lagberedningen. Försöket visade att de finska språkmodellerna ännu inte är tillräckligt utvecklade.

Ministeriet främjade utvecklingen av europeiska stora språkmodeller inom artificiell intelligens då Finland anslöt sig till EU:s europeiska konsortium för digital infrastruktur för alliansen för språkteknologi (Alliance for Language Technologies EDIC, ALT-EDIC). Alliansens syfte är att förbättra tillgången på europeiska språkdata, upprätthålla Europas språkliga mångfald och stärka Europas konkurrenskraft.

Samhällsförtroendet stärktes genom en revidering av [strategin för cybersäkerheten i Finland](#) enligt förändringarna i omvärlden. Strategin integrerar cybersäkerheten starkare i modellen med övergripande säkerhet och beaktar tillväxtmöjligheterna för cybersäkerhetsbranschen i Finland. År 2023 var Finland på 13:e plats i cybersäkerhetsindexet NCSI ([National Cyber Security Index](#)), som beskriver samhällsförtroendets förutsättningar och tillstånd. Finland har ännu inte officiellt besvarat indexenkäten för 2024. Enligt internationella teleunionen ITU:s cybersäkerhetsindex GCS ([Global Cybersecurity Index](#)) ingår Finland och 20 andra europeiska länder i kategorin förebilder. I indexgranskningen 2020 fick Finland sammanlagt 92,02 poäng. I jämförelsen 2024 fick Finland fulla 100 poäng.

Ministeriet beredde det nationella genomförandet av EU:s cybersäkerhetsdirektiv (NIS2) och i maj 2024 lämnade regeringen en proposition till riksdagen med förslag till ny cybersäkerhetslag (RP 57/2024 rd). Lagen har inte trätt i kraft inom den angivna tidsfristen, och kommissionen har inlett ett överträdelseförfarande mot Finland och 22 andra medlemsstater.

Oberoende informationsförmedling och förtroende för medierna är avgörande för samhällsförtroendet. Internationellt sett hör finländarna till dem som litar mest på nyheterna ([Digital News Report 2024](#)), och förtroendet har förblivit stabilt. Av finländarna litar 69 procent på nyheterna. Ministeriet har slutfört förhandlingarna om den europeiska mediefrihetsförordningen. Flera av Finlands mål uppnåddes, men inte i fråga om regleringen av statlig annonsering (offentliggörande av information om annonseringsutgifter). Detta bedöms i viss mån öka den administrativa bördan för myndigheter och andra offentliga enheter. Ministeriet har gett stöd till den parlamentariska rundradioarbetsgrupp som tillsattes i enlighet med regeringsprogrammet och implementerat arbetsgruppens riktlinjer. Arbetsgruppen publicerade sitt betänkande i september 2024.

Effektmål 2: Framtidens trafik- och transportsystem har byggts upp på ett säkert, kunskapsbaserat och hållbart sätt

Under kommunikationsministeriets ledning utarbetades ett utkast till 12-årig riksomfattande trafiksystemplan för 2026–2037 (Trafik 12). Utkastet byggde på konsekvensbedömning och intensivt utbyte med intressentgrupper. Funktion, säkerhet och hållbarhet fastställdes som de nya utvecklingsmålen. Transport- och kommunikationsverket Traficom stöder utvecklingen genom att producera en samlad bild av transportsystemet. Dataunderlaget har sammanställts i en offentligt tillgänglig [transportsystemanalys](#).

Även MBT-avtalen om markanvändning, boende och trafik för åren 2024–2035 mellan staten och de sju största stadsregionerna främjar utvecklingsmålen.

När trafik- och transportsystemet utvecklas måste data utnyttjas bättre än i dag. Olika aktörer deltar i arbetet med att bygga upp ett dataekosystem för transportsektorn. Enligt uppgifter från Fintraffic hade 226 aktörer förbundit sig till dataekosystemet 2024, jämfört med 200 aktörer 2023. Regeringens proposition (RP 182/2024 rd) om en uppdatering av informationsregleringen inom transport och logistik lämnades till riksdagen hösten 2024.

Åtgärderna för att minska utsläppen och bevaka utsläppsutvecklingen har fortsatt inom förvaltningsområdet. Utsläppen från inrikestransporter har i regel minskat sedan 2008. År 2023 minskade de med cirka 4 procent, cirka 0,4 miljoner ton, jämfört med 2022. Utsläppsutvecklingen inom transportsektorn överensstämde relativt bra med basprognosen för växthusgasutsläpp från trafiken, en jämn bana som leder till en halvering av transportutsläppen fram till 2030. Uppgifter om utsläppen 2024 saknas tills vidare. ([Statistikcentralen](#))

Det nationella lagstiftningsarbete som EU:s 55 %-paket kräver har slutförts. Paketet är centralt för att minska utsläppen från vägtransport, sjöfart och luftfart. Kommunikationsministeriet utarbetade ett [nationellt program för distributionsinfrastruktur](#), som anger målen och åtgärderna för drivkraftsomställningen. Anskaffning av lastbilar och paketbilar som drivs med alternativa drivkrafter stöddes med anskaffningsstöd.

Ett hållbart trafik- och transportsystem är också säkert. Antalet dödsfall i vägtrafiken har stadigt minskat i Finland, och de senaste tre åren har färre än 200 personer per år omkommit i trafiken. Enligt preliminära uppgifter förbättrades trafiksäkerheten måttligt också 2024. Utvecklingen har varit positiv bland annat när det gäller det minskade antalet olyckor där motorcyklister omkommit. Däremot omkom fler barn än tidigare år i trafiken år 2024, vilket är en oroväckande utveckling. Enligt

preliminära uppgifter för 2024 omkom 159 personer i vägtrafiken från januari till november, och 3 143 personer skadades. Under samma tidsperiod 2023 omkom 168 personer i vägtrafiken och 3 361 personer skadades ([Statistikcentralen](#)).

Ministeriet har fortsatt genomföra och följa upp trafiksäkerhetsstrategin. Åtgärderna har framskridit och största delen av de fortlöpande åtgärderna och engångsinsatserna pågår eller har slutförts. Den övergripande ambitionen med trafiksäkerhetsstrategin har varit att framtidens trafik- och transportsystem ska vara säkert för alla. Finland fick 2024 det europeiska trafiksäkerhetspriset ([European Transport Safety Council Prize](#)) för sitt långvariga, framgångsrika vägtrafiksäkerhetsarbete, sin omfattande strategi och sina åtgärder för att förbättra säkerheten för alla vägtrafikanter. Den senaste tidens utveckling av antalet allvarligt skadade och dödsfall i vägtrafiken tyder på att de strategiska åtgärderna haft en positiv effekt. Antalet omkomna och allvarligt skadade minskar dock fortfarande för långsamt för att målen för trafiksäkerheten ska kunna uppnås. År 2024 bereddes i enlighet med regeringsprogrammet en proposition om mikromobilitet (RP 12/2025 rd), som lämnades till riksdagen i mars 2025. Propositionen bedöms ha betydande effekter på tillgängligheten och trafiksäkerheten för oskyddade vägtrafikanter.

Tre ministeriers gemensamma [utredning](#) (på finska, referat på svenska) om konsekvenserna av tillgänglighetskraven på produkter och tjänster publicerades som en del av genomförandet av statsrådets utrednings- och forskningsplan. Enligt utredningen anser företagen att genomförandet av tillgänglighetsdirektivet är ett viktigt steg mot ett tillgängligare samhälle. Tillgängligare produkter och tjänster förbättrar möjligheterna att erbjuda tjänster för helt nya kundgrupper, till exempel äldre och personer med funktionsnedsättning. Jämfört med andra sektorer är tillgängligheten i transporttjänsterna på en relativt hög nivå. Ministeriet begärde också utlåtanden om en [bedömningspromemoria](#) om hur stationsförvaltarens lagstadgade uppgifter i anslutning till förvaltning och tillgänglighet i järnvägstrafiken ordnas.

Effektmål 3: Den informationsbaserade transportservicen är effektiv och motsvarar kundernas behov

Kombinationstjänster går ut på att skapa resekedjor och andra servicehelheter genom att kombinera olika tjänsteproducenters mobilitetstjänster. När sådana tjänster blir vanligare kan det göra resandet enklare och effektivare, kollektivtrafiken attraktivare och tillgängligheten bättre för olika befolkningsgrupper. Privatbilismen och de medföljande miljökonsekvenserna kan minska. Affärs- och intäktsmodellerna för kombinationstjänster är fortfarande i ett tidigt

utvecklingsskede, men antalet företag som tillhandahåller sådana tjänster har ökat stadigt. Under berättelseåret fanns 66 företag som tillhandahöll förmedlings- och kombinationstjänster i Finland (60 år 2023 och 50 år 2022) ([Traficom](#)).

Arbetet för att stimulera konkurrensen inom spårtrafiken och underlätta marknadsinträdet fortsatte. I mars 2024 inledde kommunikationsministeriet ett lagstiftningsprojekt för att regionala myndigheter ska kunna ordna tågtrafik. Transport- och kommunikationsverket har gjort utredningar om utvecklingen och behoven på marknaden för persontågtrafik. Åtgärderna bidrog till att den kommande konkurrensutsättningen av persontågtrafiken kan framskrida i rätt takt.

Målet är att utveckla offentligt stödda trafiktjänster förvaltningsövergripande så att de resurser som anvisas till ordnandet genererar så stort mervärde som möjligt. Ett projekt för att förbättra dataunderlaget om offentligt stödda transporter pågår. Med hjälp av dataunderlaget försöker man hitta sätt att ordna transporterna effektivare i framtiden, säkerställa transportutbudet genom effektiv användning av transportkapacitet och samordna utbudet med service- och kollektivtrafiken i övrigt.

Effektmål 4: De digitala förbindelserna och transportsystemet har förbättrat Finlands konkurrenskraft och internationella tillgänglighet

Finlands konkurrenskraft och internationella tillgänglighet förutsätter att de digitala förbindelserna fungerar bra och att infrastrukturen är i gott skick. I september 2024 hade 81 procent (78 procent 2023) av finländarna möjlighet att ta i bruk en fast bredbandsuppkoppling med en hastighet på minst 100 megabit per sekund, och 68 procent (61 procent 2023) hade möjlighet att ansluta sig till ett [fast fiberoptiskt nät](#). Tillgången till en hastighet på minst 300 megabit per sekund ökade med fem procentenheter från året innan (72 procent till 77 procent) och tillgången till en hastighet på minst 1 000 megabit per sekund ökade med fyra procentenheter (71 procent till 75 procent). Tillgången till 5G-nätet för mobilt bredband (100 megabit per sekund) ökade från 90 procent i september 2023 till 92 procent i september 2024 ([Traficom](#)).

I Finland utvecklas kommunikationsnäten på marknadsvillkor med undantag för de mest glesbebyggda områdena. Enligt kommunikationsministeriets [utredning om stödprogrammet för bredband](#) (på finska, referat på svenska) kan ett nytt stödprogram främja digitaliseringen, förbättra den regionala jämlikheten och stärka kommunernas livskraft. Ingen finansiering har reserverats för ett nytt stödprogram. På Åland beviljades nya nätkoncessioner för att främja byggandet av nästa generations 5G-nät, förbättra kvaliteten och kapaciteten hos snabba trådlösa bredbandsförbindelser och möjliggöra införandet av nya digitala tjänster.

Arbetet med att inrätta ett centrum för rymdlägesbild inleddes i december. Centrumets civila ledningscentral inrättas i anslutning till Meteorologiska institutet och den militära ledningscentralen i anslutning till Försvarsmakten. Centrumet för rymdlägesbild tar fram rymdlägesbilden i samarbete med Finlands partnerländer och organisationer som ansvarar för rymdövervakning.

Projekt för att utveckla trafiklederna har främjats i enlighet med regeringsprogrammets investeringsprogram och det investeringsprogram för trafikledsnätet som bygger på planen Trafik 12. EU-finansieringen har utnyttjats fullt ut och Finland har fått cirka 85 miljoner euro för totalt 20 projekt 2024 ur programmet för ett sammanlänkat Europa.

Det eftersatta underhållet av trafikledsegendomen slutade öka under berättelseåret. Enligt en preliminär uppskattning uppgick det eftersatta underhållet i slutet av 2024 till cirka 4 220 miljoner euro. Det eftersatta underhållet kostar 2 574 miljoner euro för vägnätet (61 procent), 1 616 miljoner euro för bannätet (38 procent) och 30 miljoner euro för farlederna (1 procent). Jämfört med budgetpropositionen ökade det eftersatta underhållet avsevärt. Det beror på att beräkningen av det eftersatta underhållet ändrades 2023 då priserna per enhet uppdaterades för att motsvara den kraftigt stigande kostnadsnivån. I kalkylerna infördes också nya konditionsklassificeringar och tillgångsslag ([Trafikledsverket](#)).

Isbrytning är en service som är nödvändig för Finlands samhällsekonomi och näringslivets konkurrenskraft, och en väsentlig del av trafiksystemet som helhet. En mycket stor del av Finlands utrikeshandel är beroende av sjötransporter. Ägarstyrningen av Arctia Ab överfördes i augusti från statsrådets kansli till kommunikationsministeriet, och samtidigt blev bolaget som varit ett bolag av strategiskt intresse ett specialuppgiftsbolag. Utöver isbrytning har finska staten i samband med försörjningsberedskapen ett intresse i innehavet av Arctia Ab när det gäller farledsservice, farledsplanering och sjömätning.

Uppnående av målen för hållbar utveckling

För att den ekologiska hållbarheten ska kunna förbättras och klimatförändringarna hejdas är det centralt att utsläppen minskas inom transportsektorn, särskilt inom vägtransporterna. Åtgärderna går ut på att ersätta fossila bränslen, förnya bilparken och göra transportsystemet effektivare. Ur den ekonomiska hållbarhetens perspektiv är digitala förbindelser, transport och kommunikation av central betydelse för näringslivets konkurrenskraft och förnyelse och därigenom för hela Finlands livskraft och välfärd. Med tanke på den sociala hållbarheten säkerställer

förvaltningsområdets arbete att människors grundläggande behov tillgodoses. Åtgärderna gäller till exempel trafiksäkerheten samt tillgängligheten i transporttjänster och digitala tjänster. Åtgärderna inom förvaltningsområdet har störst betydelse när det gäller att främja följande mål i FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling:

- Mål 9: Bygga upp en hållbar infrastruktur, förespråka inkluderande och hållbar industrialisering och främja innovation.
- Mål 11: Göra städer och mänskliga bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.
- Mål 13: Utan dröjsmål agera för att bekämpa klimatförändringen och deras inverkan.

Kommunikationsministeriet har fortsatt den faktabaserade utvecklingen av trafik- och transportsystemet. Ett viktigt verktyg är den långsiktiga, riksomfattande trafiksystemplanen (Trafik 12) och det investeringsprogram för trafikledsnätet som bygger på den planen. Både planen och programmet baserar sig på konsekvensbedömningar. År 2024 gjorde regeringen betydande satsningar på projekt för att utveckla och förbättra trafikledsnätet, och EU-finansieringen har utnyttjats fullt ut. Trafikledsverket arbetade för att trafikledsprojekten inte ska överskrida kostnads-kalkylerna och för hållbarhet i trafikledshållningen (bland annat cirkulär ekonomi och anpassning till klimatförändringarna). Beredskap, internationell tillgänglighet och militär rörlighet har främjats genom nordiskt samarbete, Natosamarbete och EU-finansiering.

Förvaltningsområdet har främjat hållbar industri och innovationer med hjälp av digitalisering, dataekonomi och cybersäkerhet. Ministeriet har varit aktivt i ministeriernas gemensamma digitaliseringsbyrå, genomfört en utredning om mätning och konsekvensanalys av dataekonomi, tillsatt en panel för digitalisering som identifierar möjligheter med ny teknik, främjat Finlands deltagande i arbetet med europeiska språkmodeller och utövat inflytande i reformen av den europeiska regleringen om elektronisk kommunikation. Ministeriet har haft en central roll i beredningen av den nya cybersäkerhetsstrategin, ansvarat för beredningen av cybersäkerhetslagen för att införliva EU:s cybersäkerhetsdirektiv (NIS2) och utvecklat hanteringen av risker behäftade med framtidens kommunikationsnät. Ministeriet och Meteorologiska institutet har varit intensivt engagerade i inrättandet av ett centrum för rymdlägesbild i Finland.

Förvaltningsområdet har deltagit i att utarbeta MBT-avtalen om markanvändning, boende och trafik för 2024–2035. Avtalens mål beskrivs i samband med effektmål 2. Ministeriet har fortsatt genomföra trafiksäkerhetsstrategin och berett lagstiftning som möjliggör mikromobilitet och säker automatisering. Ministeriet har främjat utnyttjandet av data genom fortsatt utveckling av ett dataekosystem för transportsektorn i beredningen av det nationella genomförandet av EU-förordningen om elektronisk godstransportinformation (eFTI-förordningen).

Ministeriet har drivit framåt konkurrensen inom spårtrafiken och fortsatt utveckla offentligt stödda transporter på det sätt som beskrivs under effektmål 3. När det gäller tillgänglighet har ministeriet utöver de åtgärder som beskrivs i effektmål 2 deltagit aktivt i förhandlingarna om EU-förordningarna om passagerares rättigheter och ordnat en verkstad om tillgänglighet i transportservicen för de viktigaste intressentgrupperna.

Kommunikationsministeriet har fortsatt åtgärderna för att minska utsläppen från transportsektorn, som beskrivs under effektmål 2. Den ekologiska hållbarheten inom förvaltningsområdet har också stärkts med hjälp av MBT-avtalens åtgärder för en tätare samhällsstruktur och ökad användning av kollektivtrafik, med understöd för att bygga infrastruktur för fotgängare och cyklister i kommunerna och genom utveckling av hållbarheten i trafikledshållningen.

Klimatavtrycket av ministeriets verksamhet, det vill säga de direkta effekterna av verksamheten, kan uppskattas med hjälp av ministeriets påverkansarbete inom EU och internationellt samt resekostnaderna. Allmänt sett har prioriteringen mellan resor 2024 varit mer omsorgsfull än tidigare, resor har kombinerats och delegationerna har varit mycket små, vilket har ökat effektiviteten. Ministeriets högsta ledning gjorde 24 utrikesresor 2024 och träffade flera olika aktörer under resorna (26 resor 2023). Jämfört med 2023 minskade ministeriets resekostnader med cirka 130 600 euro när också ersättningarna för resekostnader beaktas. Antalet utrikesresor var 317 år 2024 (451 år 2023) och antalet inrikesresor 195 (195 år 2023).

Transportutsläppen i samband med ministeriets verksamhet har sannolikt minskat på grund av att största delen av evenemangen för intressentgrupper 2024 ordnades på nätet och på grund av att ministeriet har en mycket flexibel policy för distansarbete. Tyngdpunkten i ministeriets upphandlingar ligger på experttjänster. Statsrådets kansli ansvarar för lokaltjänsterna och konkurrensutsättningen av personalrestauranger, och därför kan ministeriet påverka dessa aspekter främst genom samarbetsforum.

Uppnående av målen för jämställdhet

Ministeriet har genomfört den operativa likabehandlings- och jämställdhetsplanen bland annat genom att ordna en utbildning om jämställdhetsarbete som en uppgift för ministeriets ledning, i syfte att integrera könsperspektivet i ledningens verksamhet. För ministeriets personal ordnades en utbildning om läget för likabehandling inom statsförvaltningen, den rättsliga grunden för likabehandling och tillgodoseendet av grundläggande och mänskliga rättigheter. Kärnbudskap om likabehandling och jämställdhet i verksamheten har utarbetats för ministeriet och förvaltningsområdet. I lagstiftningsprojekten har konsekvenserna för likabehandling och jämställdhet bedömts. Ministeriet har utarbetat en uppsättning kort för att identifiera och främja likabehandling i verksamheten. Korten kan användas i lagberedningen, budgetprocessen och styrprocesserna.

Åtgärderna i den personalpolitiska jämställdhets- och likabehandlingsplanen för 2024–2025 genomfördes enligt planen under 2024. I det dagliga arbetet bevakas likabehandlingen och jämställdheten kontinuerligt till exempel i rekryteringen och utvecklingssamtalen. Att utveckla en rättvis, jämlik och jämställd arbetsplats är ett av de viktigaste sätten att se till att organisationen mår bra och arbetar effektivt, med mindre personalomsättning och hög arbetstillfredsställelse. Enligt enkäten om arbetstillfredsställelse 2024 upplever personalen att ministeriet är en mycket jämställd arbetsplats. Betyget är 4,15 på en skala från 1 till 5. I samma enkät ställs en separat fråga om likabehandlingen, som också fick det goda betyget 4,09 år 2024.

Ytterligare uppgifter om resultaten

Ämbetsverken inom förvaltningsområdet uppnådde målen för 2024 väl, vilket bidrog till förvaltningsområdets effektmål.

- [Kommunikationsministeriets bokslut för 2024](#)
- [Transport- och kommunikationsverkets bokslut för 2024](#)
- [Trafikledsverkets bokslut för 2024](#)
- [Meteorologiska institutets bokslut för 2024](#)

10 Arbets- och näringsministeriet

Andel av statsbudgeten

Alla förvaltningsområden har haft tillgång till totalt **93 944 mn €**

- Arbets- och näringsministeriets andel **4 089 mn €**

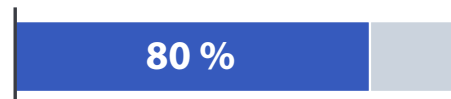


Användning av anslag

- Konsumtionsutgifter 900 mn €
- Överföringsutgifter 2 202 mn €
- Investeringsutgifter 149 mn €
- Övriga utgifter 8 mn €



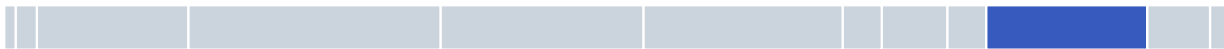
Användningsgrad för anslagen



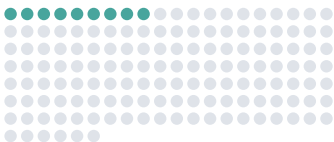
Årsverken

Vid alla förvaltningsområdens ämbetsverk totalt **79 780 årsverken**

- Arbets- och näringsministeriet **10 519 årsverken**



Ämbetsverk 9 ST.



- Geologiska forskningscentralen
- Patent- och registerstyrelsen
- Säkerhets- och kemikalieverket
- Innovationsfinansieringscentret Business Finland
- Energimyndigheten
- Konkurrens- och konsumentverket
- NTM-centralernas och TE-byråernas utvecklings- och förvaltningscenter
- NTM-centraler 15 st. och deras underlydande TE-byråer
- Försörjningsberedskapcentralen

Fonder 3 ST.



- Statsgarantifonden
- Försörjningsberedskapsfonden
- Kärnavfallshanteringsfonden

Affärsverk 0 ST.



- Inga affärsverk

Bolag 6 ST.



- Finnvera Abp
- Finlands Industriinvestering Ab
- Teknologiska forskningscentralen VTT Ab
- Business Finland Ab
- Finlands Center för Läkemedelsutveckling Ab
- Oppiva Invest Ab

Centrala förändringar i förvaltningen

Oppiva Invest Oy blev underställt ministeriets ägarstyrning 2024.
I januari 2025 blev Oppiva Invest Oy en del av den nya Tesi-koncernen.
År 2024 beslutades det att Klimatfonden Ab och Jobbkanalen Ab ska läggas ned.

10.1 Översikt över förändringarna i omvärlden och på ansvarsområdet

Konjunkturen i Finlands ekonomi och särskilt läget för industriproduktionen väntades förbättras successivt under 2024 tack vare de sjunkande räntorna. Förväntningarna infriades dock inte i den önskade utsträckningen. Enligt Statistikcentralen låg värdet av industrins orderingång under hela 2024 på samma nivå som året innan, och i december 2024 hela 13,9 procent under det föregående årets nivå. Inköpschefsindexen för industrin inom euroområdet visade inte ens i slutet av 2024 några tydliga tecken på en förbättring av läget. Från vissa branscher kom starkare signaler om en vändpunkt, men utvecklingen sker i olika takt i olika branscher. Till exempel inom teknikindustrin var konjunkturläget fortsatt svårt, och försämrades rentav på de största exportmarknaderna.

Utöver den svaga ekonomiska utvecklingen på de viktigaste exportmarknaderna är också den låga exportintensiteten (under 10 procent är exportföretag) ett problem för Finland. Exporten är koncentrerad till ett fåtal stora företag, vilket utsätter Finlands export för företags- och sektorspecifika chocker. Finland behöver öka de finländska företagens deltagande i exporten och de globala värdekedjorna, och det gäller särskilt små och medelstora företag.

Det långvariga svaga konjunkturläget, företagens försämrade kreditvärdighet och den åtstramade regleringen av bankverksamheten har lett till att företagens investeringar och efterfrågan på investeringsfinansiering har minskat de senaste åren till följd av osäkerheten i omvärlden. Företagens efterfrågan på krediter har ökat något i slutet av 2024, och förväntningarna inför början av 2025 tyder på att efterfrågan ökar ytterligare. Särskilt de tillväxtorienterade företagens intresse för extern finansiering har ökat. I Finland är företagsfinansieringen, särskilt för små och medelstora företag, starkt bankfokuserad och koncentrerad eftersom de två största aktörerna står för 71 procent av de små och medelstora företagens huvudbanktjänster. Finnveras roll som ett alternativ och komplement till banklån har vuxit. Vart femte företag som söker finansiering tänker vända sig till Finnvera, och 34 procent av de företag som sökte finansiering från en bank uppger att villkoret för finansiering var en garanti av Finnvera. Också EU har haft en viktig roll i och med regleringen och kanaliseringen av finansiering för EU-programverksamhet.

Åren 2015–2023 ökade den årliga investeringsvolymen på kapitalinvesteringsmarknaden i Finland märkbart då både finländska och utländska investerare satsade mer på finländska företag. Sedan början av 2024 har konjunkturutsikterna försämrats klart jämfört med tidigare år, och minskat avkastningsförväntningarna på investeringar. Det här har gjort det svårare för företagen att samla in finansiering i

inledningsskedet och för de utländska kapitalinvesterarna att delta i stora investeringsomgångar i ett sent skede. Tesi (Finlands Industriinvestering Ab) har upplevts ha en viktig roll på marknaden bland annat genom sin medverkan i nya fonders kapitalanskaffningsprocess.

Företagens utgifter för FoU-verksamheten var 5,7 miljarder euro 2023. De ökade med 306 miljoner euro (+5,7 procent) jämfört med året innan, vilket var en snabbare ökning än 2022. Inom industrin ökade företagens FoU-utgifter med 173 miljoner euro (+5,3 procent) och inom information och kommunikation med 158 miljoner euro (+18 procent). Utgifterna minskade däremot med 64 miljoner euro (-4 procent) inom vetenskaplig forskning och utveckling.

Sysselsättningen var som högst i slutet av 2022 (74,1 procent), och sjönk sedan med knappt två procentenheter på grund av den ekonomiska recessionen. Trenden för sysselsättningsgraden var 72,4 procent i juli och har förblivit på samma nivå i fyra månader. Under recessionen har också arbetslösheten ökat, och i slutet av 2024 var 24 000 fler arbetslösa arbetssökande än ett år tidigare registrerade inom den offentliga arbetskraftsservicen.

Energiproduktionsvolymen ökade och läget på energimarknaden var stabilt 2024. Kärnkraftens andel av den totala produktionen var cirka 40 procent. Vindkraftens andel var cirka 25 procent, vilket ökar variationerna i produktionen. En utredning av åtgärder för att förbättra elsystemets regleringskapacitet har inletts. Elproduktionen och efterfrågan på el bedöms öka kraftigt på grund av projekten för en ren omställning. Samtidigt differentieras elförbrukningen och elproduktionen i allt högre grad i olika delar av Finland.

Antalet långtidsarbetslösa har ökat, och därmed har risken ökat när det gäller sysselsättningen av personer i en svår ställning på arbetsmarknaden och förväntningarna på arbetsmarknadens utveckling. Risken hanteras genom att arbetsmarknadsreformerna i regeringsprogrammet genomförs effektivt och lägesbilden över arbetsmarknaden uppdateras regelbundet.

En risk i samband med inriktningen av FoU-finansiering är att Business Finland inte lyckas använda och inrikta den ökande FoU-fullmakten på ett verkningsfullt sätt. För att hantera denna risk stimuleras företagens och forskningsorganisationernas FoU-samarbete för att förbättra finansieringens genomslag. Dessutom säkerställs tillräckliga resurser för och styrning av förvaltningsområdets forsknings-, utvecklings- och innovationsaktörer och en omvärld som uppmuntrar till FoU-verksamhet.

Statens specialfinansieringsbolag Finnveras finansieringsrisker kan realiseras i större skala än väntat. Förluster kan uppstå till följd av att riskerna realiseras, och de kan påverka statsfinanserna negativt. Risken hanteras genom att risktagningsbeslut och beredskap inför eventuella förluster tas i beaktande i den lagstiftningsreform om Finnvera som ska beredas.

Genomförandet av Tesis nya investeringsstrategi som betonar industripolitiken ökar med tiden risknivån i bolagets investeringsverksamhet, eftersom risken för att enskilda investeringar i målbolag misslyckas är större än risken i samband med fondinvesteringar. Tesi bedömer risk- och avkastningsnivån i en omsorgsfull due diligence-process, och risk- och avkastningsnivån för alla investeringar godkänns också av de privata investerarna. Tesis investeringsportfölj indelas även framöver i direktinvesteringar och fondinvesteringar samt flera investeringsteman och finansiering i olika faser av företagens livscykel. Tesis förmåga att genomföra den nya investeringsstrategin beror bland annat på antalet konkurrenskraftiga tillväxtbolag vilkas finansiering begränsas av flaskhalsar på marknaden, kompetensutvecklingen inom investeringsstrategins nya fokusområden samt den allmänna utvecklingen på investeringsmarknaden, som har en central inverkan på investerarnas vilja att investera tillsammans med Tesi.

Utvecklingen har varit fortsatt instabil i den internationella säkerhetspolitiska omgivningen. Riskerna och hoten är mer konkreta, allvarliga och sektorsövergripande än tidigare. Förändringen i den säkerhetspolitiska omgivningen återspeglas också i beredskapen och försörjningsberedskapen. I statsrådets beslut om målen för försörjningsberedskapen, som godkändes i oktober 2024, anges utgångspunkterna, principerna och de nationella målen för den nationella försörjningsberedskapen för att försörjningsberedskapens nivå och omfattning ska motsvara de krav som den förändrade säkerhetspolitiska omgivningen ställer. Förutom stärkandet av försörjningsberedskapen på nationell nivå har också betydelsen av internationellt samarbete på nordisk, europeisk och global nivå accentuerats. Den övergripande säkerheten stärks genom samarbete med olika stater och med EU och Nato. Den offentliga, den privata och den tredje sektorn samarbetar på nationell, regional och lokal nivå kring försörjningsberedskapen.

10.2 Förvaltningsområdets resultatutveckling

Användning av förvaltningsområdets anslag under berättelseåret samt en bedömning av utvecklingen av effektiviteten och produktiviteten

Tabell 33. Användning av förvaltningsområdets anslag, miljoner euro

ANM	Budgetkapitel	2022	2023	2024
32.01	Förvaltning	928	999	1 042
32.20	Förnyelse och koldioxidsnålhet	806	817	961
32.30	Sysselsättning och företagsamhet	777	875	763
32.40	Specialfinansiering för företag	578	519	170
32.50	Integration och internationell kompetens	147	183	322
32	ANM:s förvaltningsområde totalt	3 236	3 393	3 258

Användningen av anslagen för arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde förblev på 2023 års nivå även 2024. Nedan beskrivs anslagens användningsändamål för de största budgetkapitlen. Kapitlet Förvaltning innehåller främst omkostnadsanslagen för förvaltningsområdets ämbetsverk och inrättningar.

Förnyelse och koldioxidsnålhet

Arbets- och näringsministeriet har fortsatt investeringarna och reformerna inom ramen för EU:s facilitet för återhämtning och resiliens (RRF) i samarbete med andra aktörer inom ministeriets förvaltningsområde 2024. RRF-finansieringen främjar särskilt den rena omställningen och dessutom digitala tjänster, sysselsättning och kompetensutveckling. I Finlands RRF-finansiering ingår REPowerEU-avsnittet som togs in i Finlands plan för återhämtning och resiliens genom ett beslut av Europeiska unionens råd den 5 december 2023, och som inriktas på snabbare beslut om miljötillstånd, forskning i ren energi och investeringar i den rena omställningen. RRF-finansieringen i Finland åren 2021–2026 är 1,95 miljarder euro, varav 1,10 miljarder euro för åtgärder under arbets- och näringsministeriets huvudtitel.

Business Finland beviljade 2024 finansiering till ett belopp av totalt cirka 611 miljoner euro – cirka 561 miljoner euro i stöd för forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet och cirka 50 miljoner euro i näringsfinansiering. Cirka 383 miljoner euro av den FoUI-finansiering som beviljades riktades till företag och cirka 178 miljoner euro till offentlig tillämpad forskning.

Arbets- och näringsministeriet beviljade 2024 energistöd till ett totalt belopp av cirka 93 miljoner euro. Den beviljade fullmakten riktades till stora demonstrationsprojekt. Under 2024 beviljade arbets- och näringsministeriet sammanlagt cirka 91 miljoner euro i stöd till projekt i anslutning till EU:s plan för återhämtning och resiliens. För energiinfrastrukturprojekt beviljades cirka 34 miljoner euro, för ny energiteknik cirka 1,3 miljoner euro, för elektrifiering och koldioxidsnålhet i industrins processer cirka 1,3 miljoner euro och för investeringar i ren omställning cirka 54,4 miljoner euro.

Sysselsättning och företagsamhet

Sammanlagt användes cirka 277,1 miljoner euro under arbets- och näringsministeriets huvudtitel för offentliga arbetskrafts- och företagstjänster, varav cirka 5,1 miljoner euro användes för omställningsutbildning finansierad av Sysselsättningsfonden. Dessutom finansierades lönesubvention och startpeng med cirka 132,5 miljoner euro från momenten för utkomstskydd för arbetslösa under social- och hälsovårdsministeriets huvudtitel. Under 2024 omfattades i genomsnitt 47 550 personer av de tjänster som finansieras med sysselsättningsanslagen. Det är cirka 250 fler än 2023.

Finlands strukturfondsprogram Hållbar tillväxt och jobb 2014–2020 avslutades i slutet av 2023 och utbetalningarna upphörde i slutet av juni 2024. Sammanlagt betalades 2,9 miljarder euro i offentlig finansiering till nästan 11 800 projekt som inlemts under programperioden. Programmets finansieringsram användes alltså fullt ut och Finland torde därmed få hela EU:s andel av programmets finansiering.

Ett av programmets mål var 10 500 nya arbetstillfällen och 600 nya företag fram till 2023. Utfallet blev 13 755 nya arbetstillfällen och 594 nya företag. Drygt 3 000 små och medelstora företag inledde export eller utvidgade sin export till nya exportmarknader. Under programperioden deltog nästan 268 000 arbetslösa eller personer utanför arbetskraften samt 205 000 arbetande personer i Europeiska socialfonden ESF:s åtgärder.

Med ESF-åtgärderna stöddes också nästan 40 000 mikroföretag och små eller medelstora företag. I och med den REACT-EU-återhämtningsfinansiering som strukturfondsprogrammet utökades med på grund av coronakrisen inleddes ytterligare knappt 1 700 nya projekt inom ramen för programmet. REACT-EU-finansieringen utökade programmet med drygt 10 procent. Tilläggsfinansieringen riktades särskilt till Europeiska regionala utvecklingsfonden Erufs och ESF:s projekt som främjar digitaliseringen och den gröna omställningen.

Åtgärderna inom ramen för Europeiska socialfonden, regionala utvecklingsfonden och fonden för en rättvis omställning under programperioden 2021–2027 har samlats i Finlands regional- och strukturpolitiska program Ett förnybart och kompetent Finland 2021–2027. Programmet stöder närings-, energi-, klimat-, innovations-, utbildnings- och sysselsättningspolitiken och arbetet mot utslagning och fattigdom. Den totala offentliga finansieringen av programmet uppgår till cirka 3,1 miljarder euro, av vilket EU-finansieringen utgör cirka 1,9 miljarder euro och den nationella offentliga motfinansieringen cirka 1,2 miljarder euro. Programperioden inleddes våren 2022 men genomfördes i full skala först under 2024, då utbetalningarna för alla typer av projekt blev tillgängliga. Mot slutet av året ökade utbetalningstakten så att utbetalningsgraden för den offentliga finansieringen vid årsskiftet var 7,3 procent. I slutet av 2024 hade 46 procent av programmets offentliga finansiering reserverats för 5 300 projekt som inletts inom ramen för programmet. Resultatuppgifter om utfallet av projekten finns tillgängliga under våren 2025.

Uppnående av förvaltningsområdets samhälleliga effektmål

Strategin för arbets- och näringsministeriet och dess förvaltningsområde fastställdes 2024. De samhälleliga effektmålen i budgeten för 2024 var att näringslivet förnyas och växer, sysselsättningsgraden stiger, klimatmålen nås och tillgången på utländsk arbetskraft förbättras. De samhälleliga effektmål som presenteras nedan följer regeringsprogrammet och den nya strategin, och ingår i de samhälleliga effektmålen i budgeten för 2025.

Effektmål 1: Näringslivet förnyas och regionernas livskraft stärks

Enligt den ekonomiska expertisen har konjunkturen nått botten, och prognoserna visar att Finlands ekonomi börjar växa 2025. Bland annat väntas den inhemska efterfrågan på Finnveras finansiering öka och inriktas på investeringar när vändningen i ekonomin ökar behovet av produktionskapacitet. Många företag befinner sig dock i en ekonomiskt svag situation på grund av den långa tiden av osäkerhet. Investeringarna har varit små det senaste året på grund av den strama

penningpolitiken och de osäkra ekonomiska utsikterna. Investeringarna väntas dock öka i takt med att finansieringssituationen förbättras och ekonomin återhämtar sig.

Tabell 34. Numeriska mål för näringslivets förnyelse och regionernas stärkta livskraft

Näringslivet förnyas och regionernas livskraft stärks	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall (preliminärt) 2024	Mål 2024
Förändring i exportvolymen (%)	4,4	0,2	0,1	–
FoU-utgifter/BNP (%)	2,95	3,09	3,16	> 3,2
Förändring i investeringar från året innan (%)	1,5	-7,4	-7,1	–

FoU-utgifterna var enligt Statistikcentralen 8,4 miljarder euro 2023 (3,09 procent av bruttonationalprodukten (BNP)). FoU-utgifterna ökade med 503 miljoner euro (+6,3 procent) 2023 jämfört med nivån 2022. När inflationen tas i beaktande ökade utgifterna med 2,3 procent. Företagens andel av FoU-utgifterna var 68 procent 2023.

Företagens FoU-utgifter var 5,7 miljarder euro 2023. De ökade med 306 miljoner euro (+5,7 procent) jämfört med året innan, vilket var en snabbare ökning än 2022. Inom industrin ökade företagens FoU-utgifter med 173 miljoner euro (+5,3 procent) och inom information och kommunikation med 158 miljoner euro (+18 procent). Utgifterna minskade däremot med 64 miljoner euro (-4 procent) inom vetenskaplig forskning och utveckling.

FoU-utgifterna enligt företagets storleksklass ökade mest 2022–2023 i företag med 50–249 anställda (+12,7 procent). De stora företagen står ändå för den största andelen av FoU-utgifterna. Andelen för företag som sysselsätter fler än 250 personer var 67 procent. Statistikcentralen uppskattar att FoU-utgifterna 2024 var 8,8 miljarder euro och utgifternas andel av BNP 3,16 procent. Business Finlands kundföretag som fick beslut om finansiering 2022 ökade sina FoU-utgifter med 5,9 procent 2023. Av de små och medelstora företagskunderna ökade företagen med 50–99 anställda sina FoU-utgifter med 12 procent, men i övrigt gick FoU-utgifterna nedåt. Företag med 250–499 anställda ökade däremot sina FoU-utgifter med mer än 11 procent och företag med fler än 500 anställda med nästan 8 procent, vilket innebär en ökning med över 160 miljoner euro i FoU-utgifterna.

De företagskunder som fick forsknings-, utvecklings- och innovationsfinansiering från Business Finland 2024 uppskattade att 31 131 nya arbetstillfällen uppstår som resultat av FoUI-projekten när projektresultaten är ute på marknaden. Antalet har ökat jämfört med 2023 (24 480 arbetstillfällen) till samma nivå som rekordåret 2022 (32 610 arbetstillfällen). Variationen är normal och beror på vilken typ av projekt som finansieras samt tidshorisonten för utvecklingen. Business Finlands finansieringsfullmakter minskade med 16,7 procent jämfört med 2023 (2024: 642,2 miljoner euro, 2023: 770,7 miljoner euro). Detta berodde bland annat på att finansieringen från EU:s facilitet för återhämtning och resiliens upphörde och att fullmakterna för energistöd och innovationsstöd för skeppsbyggnad minskade. FoUI-finansieringskundernas exportförväntningar sjönk. I genomsnitt uppgick exportförväntningarna i Business Finlands kundföretag till 19,5 miljoner euro för varje miljon euro i FoUI-finansiering (49 miljoner euro 2023).

Stadspolitiken genomfördes med olika partnerskap mellan staten och städerna. Aktuella frågor i allianssamarbetet mellan staten och de sex största städerna var bland annat kompetensbristen inom småbarnspedagogiken, tillgången på kompetent arbetskraft och förebyggandet av segregation. Livskraftspartnerskapet mellan Jyväskylä, Kuopio och Lahtis satsade på frågor som rör mobilitet. Dessutom fortsatte partnerskapsarbetet med de medelstora växande städerna och östra Finlands gränsstäder Joensuu, Villmanstrand och Imatra. Programmet för genomförande av regionstadsprogrammet uppdaterades. Ekosystemavtalen halvtidsutvärderades och justerades.

Statsrådet fattade beslut om prioriteringarna i regionutvecklingen under regeringsperioden våren 2024. Regeringens regionutvecklingsbeslut och genomförandeplanen för beslutet utarbetades tillsammans med många partner. Huvudteman i beslutet är hållbar livskraft och investeringar, en välmående befolkning och välmående samhällen samt en attraktiv livsmiljö och biologisk mångfald. Åtgärderna baserar sig på regeringsprogrammet och framskrider som en del av genomförandet av regeringsprogrammet. Beslutet styr ministeriernas åtgärder för regionutveckling och beredningen av landskapsprogrammen för 2026–2029.

Utvärderingar av den statliga verksamheten och finansieringen som hänför sig till effektmålet

- **Industripolitisk strategi** (på finska, referat på svenska)

Effektmål 2: Sysselsättningen ökar och tillgången till kompetent arbetskraft förbättras

Sysselsättningsgraden sjönk från 73,6 procent 2023 till 72,1 procent 2024. Arbetslöshetsgraden steg till 8,4 procent då målet var 7,2 procent. Antalet arbetslösa arbetssökande steg till 289 000 personer (2023 cirka 260 000 personer). Ökningen berodde på att såväl antalet arbetslösa som antalet tillåtna steg. Antalet långtidsarbetslösa ökade 2024 och var i genomsnitt cirka 97 400 personer (88 700 år 2023). Arbetslösheten ökade i alla åldersklasser.

Sysselsättningen bland invandrare började sjunka märkbart under 2023. I början av 2024 hade sysselsättningsgraden återgått till nästan samma nivå som före den markanta ökningen 2021–2022.

Tabell 35. Numeriska mål för ökad sysselsättning och förbättrad tillgång till kompetent arbetskraft

Sysselsättningen ökar och tillgången till kompetent arbetskraft förbättras	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Mål 2024
Arbetslöshetsgrad (%)	6,8	7,2	8,4	7,2
Sysselsättningsgrad (%)	73,8	73,6	72,1	73,8
Sysselsättningsgrad för utrikes födda (%)	70,4	67,7	64,0	> 69

Sysselsättningsmålen uppnåddes inte 2024, och en orsak var den fortsatt svaga konjunkturen. Under 2024 fortsatte beredningen och genomförandet av flera sysselsättningsåtgärder som ingår i regeringsprogrammet för statsminister Orpos regering, bland annat reformer som gäller flitfällor, den sociala tryggheten och beskattningen i övrigt samt arbetslagstiftningen. De aktiva förberedelserna inför överföringen av organiseringsansvaret för arbetskraftsservicen från staten till kommunernas arbetskraftsmyndigheter vid ingången av 2025 pågick under hela 2024.

Ändringar som trädde i kraft under berättelseåret gällde bland annat arbetsvillkoret vid lönesubventionerat arbete, lönesubvention till den privata sektorn och serviceprocessen för arbetssökande. Dessutom slopades sysselsättningsskyldigheten. Reformerna syftade till att öka incitamenten för arbetslösa och inrikta användningen av offentliga medel inom arbetskraftsservicen så kostnadseffektivt som möjligt.

Antalet deltagare i de tjänster som räknas in i aktiveringsgraden sjönk med cirka 2 600 personer 2024 jämfört med året innan. Förklaringen är att antalet personer som deltog i tjänster som omfattades av finansiering utanför arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde minskade. Eftersom antalet arbetslösa steg, sjönk aktiveringsgraden från 30,1 procent till 27,4 procent. Arbetslösheten efter deltagandet i tjänster ökade för alla de tjänster som arbets- och näringsministeriet analyserade, med undantag för lönesubventionerat arbete. Arbetslösheten efter lönesubventionerat arbete förblev i stort sett på samma nivå som 2023.

Antalet nya lediga jobb som anmäldes till arbets- och näringsbyråerna 2024 var cirka 40 procent mindre än 2023 och cirka 58 procent mindre än 2022. Under 2022 var antalet nya lediga jobb historiskt stort. Antalet anmälda lediga jobb 2024 var det lägsta sedan 2015. Arbetsgivarna upplevde färre rekryteringsproblem 2024. Under de tre första kvartalen 2024 hade 40 procent av de verksamhetsställen som sökte arbetskraft problem med rekryteringen (50 procent under de tre första kvartalen 2023).

Nyckeln till integration i Finland är arbete. Integrationspolitiken grundar sig på språkinläring, arbete och kunskap om det finländska samhället. Reformen av integrationssystemet har inletts med målet att det ska uppmuntra till integration och betona den nyanländas skyldigheter och eget ansvar.

Arbetskraftsinvandringen har varit hög de senaste åren. Som väntat minskade den dock mellan 2023 och 2024 på grund av den svaga konjunkturen som ledde till minskad efterfrågan. Antalet första ansökningar minskade med 12 procent och antalet första positiva beslut med 26 procent. Sammanlagt beviljades cirka 11 500 uppehållstillstånd på grund av arbete 2024, flest för yrkesarbetare.

Verksamheten Work in Finland har stött tillgången på utländsk arbetskraft, och processerna och tjänsterna förbättrades 2024 i samband med att reformen av arbetskraftsservicen slutfördes. Avsikten är att den internationella rekryteringen ska utökas i synnerhet från de partnerländer som nämns i regeringsprogrammet (EU/EES, Indien, Vietnam, Filippinerna, Brasilien). Partnerskapsåtgärdernas effekter på tillståndstatistiken kan väntas successivt från och med 2024. Åtgärderna har också kvalitativa mål, det vill säga att lyckade och etiskt hållbara rekryteringar eftersträvas. I statistiken för 2024 märks ingen kvantitativ ökning av antalet personer som kommit från partnerländerna jämfört med året innan, men ländernas andelar är större än före pandemin. I början av 2024 infördes partiell automatisering och en riskbaserad handläggningsmodell i processen för uppehållstillstånd på grund av arbete, vilket förkortade handläggningstiderna avsevärt. År 2024 var det sista året för den

RRF-finansierade verksamheten (OLEDIGI) och huvudmålet uppnåddes i tid, eftersom handläggningstiden för tillstånd på grund av arbete och studier stabiliserades till i genomsnitt högst en månad.

Expressfilen för specialister, uppstartsföretagare och deras familjemedlemmar har funnits sedan 2022 och servicelöftet om handläggningstiden (högst 14 dygn) uppnåddes också 2024. I februari 2024 godkändes ett åtgärdsprogram mot arbetsrelaterat utnyttjande. Under 2024 slutfördes lagstiftningsprojekt om ändring av inkomstgränsen för arbetstagare (i kraft den 1 januari 2025), ändring av lagen om säsonganställning (i kraft den 1 februari 2025) och genomförandet av blåkortsdirektivet (i kraft den 13 maj 2024).

Utvärderingar av den statliga verksamheten och finansieringen som hänför sig till effektmålet

- Utredning om plockning av vilda bär: Ekonomiska effekterna av anställningsförhållanden och företagande av utländska bärplockare (på finska, referat på svenska)
- Utredning om hur fastställandet av inkomstgränsen påverkar tillgången på arbetskraft och den offentliga ekonomin (på finska, referat på svenska)
- Bedömning av Sysselsätt skickligt, en träningstjänst för anställning av arbetstagare och utveckling av arbetsgivarfärdigheterna (på finska, referat på svenska)
- Elontila: Nationell utvärdering av livslång vägledning 2023–2024 (på finska, referat på svenska)
- Skyldigheterna i EU:s direktiv om minimilöner i förhållande till Finlands lagstiftning och praxis (på finska, referat på svenska)
- Kollektivavtalens omfattning åren 2021/2022 (på finska, referat på svenska)
- Tillgång till och matchning av arbetskraft 1/2024 (på finska)
- Livscykelberäkningar av sysselsättning och arbetslöshet och deras tillämpningar (på finska)
- Var skapades nya arbetstillfällen 2023? (på finska)

Effektmål 3: Rena investeringar främjar klimatmålen

Flera projekt för ren energi genomfördes 2024, bland annat för solkraft. De olika sektorerna uppdaterade sina färdplaner för koldioxidsnålhet. Även bränsledistributionsskyldigheten har främjat användningen av förnybar energi, trots att regeringen samtidigt strävat efter att hejda prisökningen för drivmedel genom att höja distributionsskyldigheten måttligt.

Beredningen av en ny energi- och klimatstrategi inleddes 2024. Energi- och klimatstrategin omfattar samhällets alla växthusgasutsläpp och alla reduktioner som sänkorna åstadkommer. Strategin är ett övergripande handlingsprogram för att uppnå energi- och klimatpolitiska mål på ett så kostnadseffektivt, verkningsfullt och hållbart sätt som möjligt. Målet är att energi- och klimatstrategin ska bli klar 2025.

De totala utsläppen av växthusgaser fortsatte minska 2024 enligt en preliminär uppskattning. Även den fossilfria energins andel av den totala förbrukningen har fortsatt öka 2024 enligt en preliminär uppskattning. Det finns dock ännu inga uppgifter om utfallet.

Tabell 36. Numeriska mål för rena investeringar som främjar klimatmålen

Rena investeringar främjar klimatmålen	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall (preliminärt) 2024	Mål 2024
Den fossilfria energins andel av den totala förbrukningen (%)	66,2	70,2	71,2	72

Energieffektivitetsavtalen är en viktig del av Finlands energi- och klimatstrategi. De är det primära sättet att främja effektiv energiförbrukning i Finland. Avtalsperioden går ut i slutet av 2025. Arbets- och näringsministeriet har åren 2017–2023 med sammanlagt cirka 145 miljoner euro understött investeringar i energieffektivitet i de företag och sammanslutningar som anslutit sig till energieffektivitetsavtalen. Över 1 400 projekt har beviljats stöd.

Uppnående av målen för hållbar utveckling

Arbets- och näringsministeriet har identifierat fyra mål för hållbar utveckling i FN:s handlingsprogram Agenda 2030 som ministeriet främjar med sina åtgärder. Dessa mål är hållbar energi (SDG7), anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt (SDG8), hållbar industri, innovationer och infrastruktur (SDG9) samt bekämpningen av klimatförändringarna (SDG13). Åtgärderna för hållbar utveckling syftar till att påverka bekämpningen av klimatförändringarna, främjandet av anständiga arbetsvillkor och ökad sysselsättning samt hållbar tillväxt genom ökad innovationsverksamhet.

Ministeriet har främjat det sjunde SDG-målet "hållbar energi för alla" med hjälp av en välfungerande energimarknad och reglering som stöder målet. Investeringar i ny teknik för förnybar energi har främjats med energistödsåtgärder.

Ministeriet främjar SDG-mål nummer 13 "bekämpa klimatförändringarna". Beredningen av en energi- och klimatstrategi har inletts. Energi- och klimatstrategin omfattar samhällets alla växthusgasutsläpp och alla reduktioner som sänkorna åstadkommer. År 2024 publicerade ministeriet ett sammandrag av uppdateringarna av färdplanerna för koldioxidsnålhet inom olika sektorer.

Ministeriet främjar anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt (SDG8) med omfattande åtgärder. Den sektorsövergripande samservicen Navigatorn, som främjar sysselsättningen bland unga, etablerades genom lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen. Navigatorernas sektorsövergripande karaktär stärks med statsunderstöd från Finlands program för hållbar tillväxt, sammanlagt 6,5 miljoner euro (2021–2026), för utökade personalresurser inom social-, hälso- och utbildningssektorn.

Statsrådets principbeslut om en strategi och ett åtgärdsprogram för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet 2024–2027 godkändes den 19 december 2024 i enlighet med förslagen från den förvaltningsövergripande arbetsgrupp som arbets- och näringsministeriet tillsatt. Med hjälp av strategin fortsätter det tidigare arbetet för att bekämpa grå ekonomi och ekonomisk brottslighet. Projektet i åtgärdsprogrammet handlar bland annat om att kartlägga lagstiftningsmässiga utmaningar och hinder i myndigheternas verksamhet, säkerställa att väsentliga registeruppgifter är korrekta och tillgängliga och utveckla myndighetssamarbetet och myndigheternas tillgång till information.

År 2025 antogs EU:s direktiv om företagsansvar och en EU-förordning som förbjuder försäljning inom EU av produkter som tillverkats genom tvångsarbete. Den nya regleringen bidrar till en ansvarsfull företagsverksamhet och säkerställer att företagen

identifierar och ingriper i verksamhetens skadliga konsekvenser för de mänskliga rättigheterna och miljön. Finland har två år på sig att sätta i kraft de nationella bestämmelser som direktivet förutsätter, och det nationella genomförandet inleds i oktober 2024. En arbetsgrupp med företrädare för de relevanta ministerierna och intressentgrupperna bereder det nationella genomförandet av direktivet om företagsansvar. En uppföljningsgrupp med mer omfattande representation av intressentgrupper följer och stöder arbetsgruppens arbete. Direktivet börjar tillämpas stegvis från och med juli 2027. Den 26 februari 2025 antog kommissionen det så kallade Omnibus I-förslaget som bland annat begränsar det materiella tillämpningsområdet för direktivet om företagsansvar till företagets direkta affärspartner och förenklar regleringen också i andra avseenden för de företag som omfattas av tillämpningsområdet samt de små och medelstora företag som rapporterar till dem. Tidsfristen för tillämpningen av direktivet och det nationella genomförandet skjuts dessutom upp med ett år. Europaparlamentet och rådet behandlar förslagen för närvarande, och den nationella beredningen av det gällande direktivet om företagsansvar fortsätter till de delar som inte ändras i och med Omnibus I-förslaget. Förordningen mot tvångsarbete trädde i kraft den 13 december 2024 och börjar tillämpas den 14 december 2027. Förordningen tillämpas på alla företag oberoende av deras juridiska form och verksamhetens omfattning, och på alla produkter som tillverkats inom eller importerats till EU.

OECD:s arbetsgrupp för ansvarsfullt företagande gjorde 2024 en kollegial granskning av Finlands nationella kontaktorgan för ansvarsfullt företagande. Kontaktorganet och delegationen för samhälls- och företagsansvar, som är en del av det, genomför de rekommendationer som OECD gett i sin granskning och rapporterar om framstegen till OECD:s arbetsgrupp för ansvarsfullt företagande i november 2025 (SDG 12.6). I den kollegiala granskningen fick Finlands nationella kontaktorgan åtta rekommendationer för att förtydliga och effektivisera kontaktorganets synlighet och funktion, särskilt delegationens verksamhet som en del av det nationella kontaktorganet, och dra nytta av medlemmarnas kompetens och befintliga nätverk ännu effektivare.

För att den arbetsrelaterade invandringen ska kunna utvecklas på ett hållbart sätt måste utnyttjande av utländsk arbetskraft bekämpas föregripande och aktivt. Utöver att inhemska arbetslösa arbetssökande sysselsätts främjas även arbetsrelaterad invandring. Arbetskraften kompletteras i första hand från EU/EES-länderna och dessutom främjas riktad internationell rekrytering från tredjeländer (Indien, Vietnam, Filippinerna, Brasilien). Insatserna mot utnyttjande av utländsk arbetskraft fortsatte 2024. I februari 2024 godkändes ett åtgärdsprogram mot arbetsrelaterat utnyttjande, som innehåller åtgärder för att till exempel utveckla myndigheters samarbete och informationsutbyte, avslöja utnyttjande och förbättra offrens

ställning. Ett lagförslag som ger utländska plockare av vilda bär en bättre ställning genom att de ska kunna omfattas av regleringen om säsongsarbete lämnades till riksdagen, och kompletterades med en förordning i februari 2025. Etisk rekrytering inom social- och hälsovårdssektorn främjades i enlighet med [rekommendationerna för ansvarsfull internationell rekrytering av social- och hälsovårdspersonal](#) som publicerades 2023.

Ministeriet stöder med sina åtgärder regeringens mål att de offentliga och privata FoU-utgifternas andel av bruttonationalprodukten (FoU-intensiteten) ska stiga till 4 procent senast 2030. FoU-intensiteten har utvecklats positivt de senaste åren. Intensiteten var 2,95 procent år 2022 och 3,09 procent år 2023. Enligt preliminära uppgifter var intensiteten 3,16 procent 2024. År 2024 var FoU-utgifterna uppskattningsvis 8,8 miljarder euro, vilket var nästan 4,5 procent mer än året innan.

Hållbara lösningar, en ren omställning och de nationella målen för koldioxidsnålhet stöds genom Business Finlands olika program för att stimulera forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet (FoUI), Teknologiska forskningscentralens och Geologiska forskningscentralens eget forsknings- och utvecklingsarbete samt finansiering från Finnvera och Tesi. Målet är att främja den digitala och rena omställningen i ekonomin och samhället, öka de inhemska investeringarna i näringslivet och få fart på utländska hållbara investeringar i Finland.

I Finlands strukturfondsprogram "Hållbar tillväxt och jobb 2014–2020" som avslutades 2024 hade hållbar utveckling angetts som det centrala utvecklingsmålet i mer än vart fjärde Eruf- och ESF-projekt. Statsrådet hade satt upp som nationellt mål för Eruf-projekten att 25 procent av finansieringen skulle riktas till åtgärder som främjar koldioxidsnålhet, då EU:s allmänna minimikrav var 20 procent. Det slutliga utfallet i programmet var 27,9 procent.

Uppnående av målen för jämställdhet

Cirka 59 procent av de arbetslösa arbetssökande 2024 var män och cirka 41 procent kvinnor. Andelen män ökade jämfört med de föregående åren (58 procent 2023 och 57 procent 2022). I de tjänster som räknas in i aktiveringsgraden var andelen kvinnor cirka 51 procent och andelen män cirka 49 procent. Andelen män ökade med en procentenhet och andelen kvinnor minskade i motsvarande mån. Fördelningen hade före det varit densamma sedan 2014. Lönesubventionerat arbete omfattar fler män än kvinnor, men andelen kvinnor som får startpeng och som deltar i utbildning är större än andelen män. Så har det också varit under tidigare år. Skillnaderna mellan könen minskade bland dem som deltog i olika tjänster, med undantag för

karriärträning, arbetsprövning och arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, där fler män än kvinnor deltog och där andelen män ökade 2024. Inga sådana reformer av arbetskraftsservicen som kan bedömas ha en avsevärd effekt på jämställdheten genomfördes eller trädde i kraft 2024.

Reformen av integrationslagen, som bereddes under den föregående regeringsperioden, trädde i kraft vid ingången av 2025 med de ändringar som gjordes i den under 2024. Under 2024 stärktes och stöddes genomförandet av reformen i intensivt samarbete med reformen av arbets- och näringstjänsterna. I reformen av integrationslagen blev invandrade föräldrar som sköter sina barn hemma en särskild målgrupp för integrationstjänsterna. Finansiering anvisas till kommunerna för ordnandet av tjänster för den här målgruppen. Invandrarföräldrar beaktas också i statens förvaltningsövergripande program för integrationsfrämjande, som godkändes i ministerarbetsgruppen för inre säkerhet och rättsvård i november 2024 och antogs som statsrådets principbeslut i januari 2025.

Ytterligare uppgifter om resultaten

- [Arbets- och näringsministeriets bokslut 2024](#)
- [Innovationsfinansieringscentret Business Finlands bokslut 2024](#)
- [Konkurrens- och konsumentverkets bokslut 2024](#)
- [Geologiska forskningscentralens bokslut 2024](#)
- [Säkerhets- och kemikalieverkets bokslut 2024](#)
- [Energimyndighetens bokslut 2024](#)
- [Patent- och registerstyrelsens bokslut 2024](#)
- [Bokslut för närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter 2024](#)

11 Social- och hälsovårdsministeriet

Andel av statsbudgeten

Alla förvaltningsområden har haft tillgång till totalt **93 944 mn €**

- Social- och hälsovårdsministeriets andel **17 236 mn €**



Användning av anslag

- Konsumtionsutgifter 373 mn €
- Överföringsutgifter 15 669 mn €
- Investeringsutgifter 0 mn €
- Övriga utgifter 0 mn €



Användningsgrad för anslagen



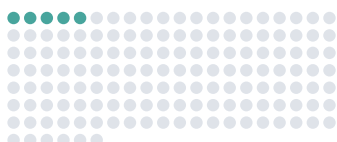
Årsverken

Vid alla förvaltningsområdens ämbetsverk totalt **79 780 årsverken**

- Social- och hälsovårdsministeriet **4 107 årsverken**



Ämbetsverk 5 ST.



- Strålsäkerhetscentralen STUK
- Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet Fimea
- Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira
- Besvärskommittén för social trygghet SAMU
- Institutet för hälsa och välfärd

Fonder 0 ST.



- Inga fonder

Affärsverk 0 ST.



- Inga affärsverk

Bolag 4 ST.



- Alko Ab
- FinnHEMS Ab
- STUK International Ab
- Vaccinforskningscentralen Finvac Ab

11.1 Översikt över förändringarna i omvärlden och på ansvarsområdet

De största förändringarna i social- och hälsovårdsministeriets omvärld har att göra med utmaningarna i välfärdsområdenas verksamhet och ekonomi och hur ekonomins och sysselsättningens utveckling påverkar servicebehovet och användningen av förmåner. De största riskerna i omvärlden på kort sikt har att göra med att befolkningen åldras och att välfärden fördelas alltmer ojämlikt beroende på region och socioekonomisk bakgrund. Den allmänna ökningen av levnadskostnaderna, som mattats av under berättelseåret, påverkar både välfärdsområdenas ekonomi och enskilda personers ekonomiska situation. Konsekvenserna för säkerhetsmiljön till följd av kriget i Ukraina påverkar samhällets och befolkningens kristållighet. Regeringen har reagerat med finanspolitiska åtgärder på statens svåra ekonomiska situation. Statens skuldsättning är dock fortfarande hög, vilket kan medföra ökande risker för finansieringen av service och förmåner. Den svåra ekonomiska situationen kommer att påverka resurserna för förvaltningsområdets uppgifter och medför risker som äventyrar de många åtgärderna i regeringsprogrammet.

Kostnaderna för att inleda välfärdsområdenas verksamhet i kombination med den allmänna prisökningen och löneuppgörelserna i samband med reformen har belastat välfärdsområdenas ekonomi under de första åren. Dessutom har sparmålen för statsfinanserna satt ytterligare press på välfärdsområdenas ekonomi. I det strama ekonomiska läget kan välfärdsområdenas åtgärder leda till kortsiktiga sparbeslut som inte stöder den långsiktiga utvecklingen av verksamheten. Risken är att tjänsterna inte reformeras, utan snarare försämras.

Enligt en färsk rapport från Institutet för hälsa och välfärd, [Lägesbilder från välfärdsområdena](#) (på finska, sammandrag på svenska), har tjänsterna i regel förbättrats efter att välfärdsområdena inledde sin verksamhet. Det förekommer dock betydande skillnader mellan regioner och sektorer. Man har försökt förbättra tillgången till tjänster bland annat med hjälp av digitalisering. Under välfärdsområdenas första verksamhetsår utökades och utvidgades utbudet av digitala tjänster med lokala och nationella lösningar, och befintliga lösningar harmoniserades.

När det gäller att genomföra reformprogram och anpassa ekonomin finns det skillnader mellan välfärdsområdena, och risken är att skillnaderna i tjänsternas kvalitet och tillgänglighet ökar så att alla välfärdsområden inte har möjlighet att tillhandahålla tillräckliga tjänster med den tilldelade finansieringen. Samtidigt finns det välfärdsområden som klarar av att förbättra tjänsternas funktion och kvalitet betydligt.

De flesta känner att de lever ett tryggt liv, och litar på samhällets institutioner och sina närstående, men förtroendet för hälso- och sjukvårdssystemet har minskat. Det är viktigt för samhällets övergripande säkerhet och befolkningens resiliens att social- och hälsovårdens servicesystem fungerar under alla omständigheter. Systemets kristålighet har förbättrats och samtidigt har man deltagit i EU:s gemensamma beredskapsutveckling.

Det är nödvändigt för både sysselsättnings- och produktivitsutvecklingen att en stor del av befolkningen är arbets- och funktionsförmögen. Det upplevda välbefinnandet bland vuxna, särskilt unga vuxna, har minskat efter en lång period på samma nivå. Också unga vuxnas upplevda arbetsförmåga har försämrats. Psykisk ohälsa har blivit vanligare under 2020-talet bland unga och personer i arbetsför ålder. Den psykiska belastningen bland befolkningen i arbetsför ålder förväntas öka ytterligare under 2020-talet. Långvarig sjukfrånvaro på grund av psykisk ohälsa har ökat i alla åldersgrupper av personer i arbetsför ålder de senaste åren. Cirka 100 700 personer fick sjukdagpenning på grund av psykisk ohälsa 2024. Antalet låg på samma nivå som 2023. Dessförinnan hade antalet mottagare ökat nästan oavbrutet sedan 2017.

Nativiteten är lägre än någonsin (summerat fruktsamhetstal 1,26 år 2023, preliminär uppgift 1,25 för 2024). Nativiteten sjunker kraftigare än väntat, vilket medför ytterligare utmaningar för systemets hållbarhet. Om nativiteten förblir på nuvarande nivå kommer det att krävas stora förändringar och nya lösningar för att bevara tjänster och förmåner på dagens nivå. Den demografiska försörjningskvoten (62 år 2023) väntas förbli på den nuvarande nivån fram till 2040-talet och sedan försämrast. När försörjningskvoten försämrast behöver arbetsmarknaden, utbildningen och familjepolitiken förnyas för att trygga rättvisan mellan generationerna och hållbarheten i de offentliga finanserna. En reaktion på denna utmaning som berör många förvaltningsområden är den befolkningspolitiska utredningen och det befolkningspolitiska programmet, som ska bidra till lösningar på nativitetsproblemet. Det är också nödvändigt att satsa på forskning, utveckling och innovation inom social- och hälsovården för att utveckla nya vård- och omsorgslösningar som gör det möjligt att bättre hantera den svåra försörjningskvoten i framtiden.

Några av regeringens projekt för att reformera den sociala tryggheten är en modell med allmänt stöd för grundskyddet, en reform av utkomststödet och en reform av det allmänna bostadsbidraget. Den kombinerade effekten av ändringarna i den sociala tryggheten och sysselsättningsutvecklingen är svårt att uppskatta i det här skedet, men det svaga sysselsättningsläget bedöms öka användningen av förmåner. Samtidigt har reformerna genomförts på ett sätt som ger starkare incitament att delta i arbetslivet, vilket kan bidra till att höja sysselsättningsnivån. Den sociala

tryggheten utvecklas också i en mer förpliktande riktning som sporrar till arbete, för att välfärdssamhällets finansieringsbas ska kunna tryggas. Målet med reformen av den sociala tryggheten är att utveckla den sociala trygghetens struktur och funktion hållbart på lång sikt. Arbetspensionssystemets hållbarhet säkerställs genom en pågående reform av pensionssystemet. Det befolkningspolitiska programarbetet syftar till att föräldrar ska kunna få det antal barn de önskar. Arbetstillivets kvalitet och produktivitet utvecklas med [programmen för utveckling av arbetstillivet och arbetstillförmågan](#).

Tabell 37. Centrala risker inom ansvarsområdet

Risk	Konsekvenser	Hanteringsmetoder
Skilnaderna i hälsa och välfärd växer och utslagningen ökar.	Antalet arbetstillförmögna minskar eftersom arbets- och funktionsförmågan försämras bland en del av befolkningen. Servicebehovet ökar och förmåner används i större utsträckning, vilket försvagar de offentliga finanserna.	Åtgärderna i programmet Terveysteoksi till stöd för befolkningens välfärd och hälsa. Utveckla en social trygghet som uppmuntrar till arbete. Utveckla social- och hälsovårdstjänster med större effekt.
Trycket på statsfinanserna försvårar en tillräcklig finansiering av åtgärder som är nödvändiga för välfärdssamhället.	Samhällets tjänster fungerar sämre och skyddsnäten ger inte tillräckliga möjligheter att delta i samhällslivet. Instabiliteten och de sociala problemen ökar, vilket belastar den offentliga ekonomin.	Utveckla bättre interoperabilitet mellan tjänster och förmåner som en del av reformen av den sociala tryggheten och social- och hälsovårdstjänsterna. Omfattande bedömningar av (samverkande) konsekvenser till stöd för beslutsfattandet i lagberedningen och andra reformprocesser.

Risk	Konsekvenser	Hanteringsmetoder
Utfallet av välfärdsområdenas reformprogram är otillräckligt, vilket gör det svårare att bemöta behovet av social- och hälsovårdstjänster.	Vissa välfärdsområden uppfyller inte skyldigheten att täcka underskottet, och det försvårar tillhandahållandet av tjänster. Problem med tillgången till tjänster eller anlitandet av tjänster ökar servicebehovet och därigenom de framtida social- och hälsovårdsutgifterna.	Statsrådets styrning av välfärdsområdena säkerställer att tillräckliga omställningsprogram genomförs. En interimsutvärdering av social- och hälsovårdsreformen och nödvändiga åtgärder för att reformera systemet genomförs.
Försämrade funktionsförmåga äventyrar arbetets produktivitet och sysselsättningsgraden.	Brist på kompetent, arbetsförmögen arbetskraft blir ett hinder för uppkomsten av jobb med hög produktivitet. Utbildningsgraden höjs inte tillräckligt till exempel på grund av problem med välbefinnandet eller funktionsförmågan. Produktivitetsutvecklingen står stilla, vilket är ett problem för statsfinansernas hållbarhet.	Arbetslivsprogrammens åtgärder för att utveckla arbetshälsan och hantera särskilt de ungas psykiska problem i arbetslivet. Stödja befolkningens arbets- och funktionsförmåga genom en reform av servicesystemet och stöd för välbefinnandet.

11.2 Förvaltningsområdets resultatutveckling

Användning av förvaltningsområdets anslag under berättelseåret samt en bedömning av utvecklingen av effektiviteten och produktiviteten

Tabell 38. Användning av förvaltningsområdets anslag, miljoner euro

SHM	Budgetkapitel	2022	2023	2024
33.01	Förvaltning	155	152	150
33.02	Tillsyn	83	92	86
33.03	Forskning och utveckling	148	112	111
33.10	Utgjämning av familje- och boendekostnader, grundläggande utkomststöd samt vissa tjänster	4 481	4 606	4 651
33.20	Utkomstskyddet för arbetslösa	2 093	2 079	2 185
33.30	Sjukförsäkring	2 165	2 280	2 206
33.40	Pensioner	4 914	5 268	5 532
33.50	Stöd till veteraner	199	165	142
33.60	Social- och hälsovården stöds	–	347	399
33.60	Av kommunerna anordnad social- och hälsovård	1 364	–	–
33.70	Hälsa och funktionsförmåga främjas	237	85	68
33.80	Avbytarverksamhet för lantbruksföretagare och pälsdjursuppfödare	131	127	128
33.90	Understöd för främjande av hälsa och social välfärd	362	374	384
33	SHM:s förvaltningsområde totalt	16 331	15 688	16 043

Inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde ökade användningen av anslagen med cirka 355 miljoner euro eller cirka 2 procent jämfört med 2023, till 16 miljarder euro. De största förändringarna gällde kapitel 33.40, där användningen ökade med 264 miljoner euro. Detta berodde främst på att antalet pensionstagare ökade. I övrigt hänger förändringarna i huvudsak samman med ändringar i behovsbedömningarna för förmånsutgifter. I många fall märks resultatåtgärderna inom förvaltningsområdet och de ekonomiska konsekvenserna av regeringens åtgärder från och med 2025 och framåt.

Uppnående av förvaltningsområdets samhälleliga effektmål

Effektmål 1: Vi tryggar befolkningens välfärd i alla situationer

I snitt har finländarnas välfärd och hälsa utvecklats positivt, men trots det har skillnaderna i välfärd inte minskat mellan olika befolkningsgrupper. Nästan alla problem med hälsan, välfärden och funktionsförmågan är vanligare bland lägre utbildade och låginkomsttagare än bland högre utbildade och höginkomsttagare. Betydande kostnader kan sparas om hälsoskillnaderna kan minskas, och antalet produktivtjusterade levnadsår kan ökas om sjuklighetens negativa effekter minskar. Under berättelseåret inleddes [det nationella programmet för hälsa och välfärd \(Terveydeksi på finska\)](#). Programmet syftar till att minska de välfärdsproblem och den sjukdomsburden som de största folksjukdomarna och deras riskfaktorer orsakar, att öka arbets- och funktionsförmågan och att minska hälso- och välfärdsskillnaderna mellan befolkningsgrupperna. På lång sikt är syftet med programmet att minska behovet av social- och hälsovårdstjänster.

Dödligheten betraktas som en av de tillförlitligaste indikatorerna på befolkningens hälsotillstånd. Den åldersstandardiserade dödligheten, som mäts med hjälp av [förlorade levnadsår](#), har länge varit nedåtgående i Finland. Coronapandemin var ett undantag. Det finns ännu inga uppgifter om förlorade levnadsår under berättelseåret, men enligt preliminära uppgifter är siffran något lägre än året innan. När det gäller förlorade levnadsår har skillnaden mellan könen minskat under 2000-talet, men antalet förlorade levnadsår är fortfarande nästan dubbelt så stort bland män som bland kvinnor. Delvis förklaras skillnaderna av en högre alkoholdödlighet, fler självmord och högre dödlighet i hjärt- och kärlsjukdomar. I regel var antalet förlorade levnadsår större i östra och norra Finland än i västra och södra Finland. Tills vidare finns inga belägg för att de regionala skillnaderna skulle minska.

Över hälften av befolkningen upplever att deras livskvalitet är god (51 procent), men andelen har sjunkit under 2020-talet. I Institutet för hälsa och välfärds undersökning Hälsosamma Finland ingår en [indikator för livskvalitet \(EuroHIS-8\)](#) med frågor och svar (psykisk, fysisk och social dimension och miljödimension) som bildar en övergripande bedömning, enligt vilken livskvaliteten bland både män och kvinnor förbättras något med åldern. Men livskvaliteten bland personer i arbetsför ålder har utvecklats negativt på längre sikt. Bland personer med lägre utbildningsnivå var livskvaliteten i snitt lägre än bland personer med utbildning på medelnivå eller hög nivå.

Den negativa utvecklingen i ungas psykiska hälsa är särskilt oroväckande. Ångest- och depressionssymtomen bland flickor har ökat kraftigt. Enligt [enkäten Hälsa i skolan](#) våren 2023 upplevde cirka var tredje flicka och var femte pojke ångest eller depression som påverkade deras funktionsförmåga. Bland flickorna förekom beteende- och missbrukssymtom i samma mån som tidigare eller till och med i mindre

utsträckning. Cirka 27 procent av de unga i årskurs 8 och 9 i den grundläggande utbildningen upplevde sitt hälsotillstånd som medelmåttigt eller dåligt. Andelen har ökat under de senaste åren. I enkäten Hälsa i skolan uppgav 36,1 procent av flickorna och 16,7 procent av pojkarna i årskurs 8 och 9 att de upplevde sitt hälsotillstånd som medelmåttigt eller dåligt. Enligt Institutet för hälsa och välfärd lider cirka 20–25 procent av de unga av psykisk ohälsa, som är det vanligaste hälsoproblemet bland skolelever och unga vuxna. Psykisk ohälsa i barndomen och ungdomen kan ha många negativa konsekvenser senare i livet. För att minska den psykiska ohälsan bland unga godkände riksdagen under berättelseåret regeringens proposition om en terapigaranti för barn och unga (RP 131/2024 rd). Enligt terapigarantin ska barn och unga under 23 år få vissa mentalvårdstjänster senast inom en månad från det att behovet konstaterades. Under berättelseåret bereddes också en allmän förbättring av tillgången till mentalvårdstjänster med låg tröskel. Ändringarna i tidsfristerna för tillgång till icke-brådskande primärvård (RP 134/2024 rd) gäller inte personer under 23 år.

Tabell 39. Uppföljningsindikatorer för effektmål 1

	2017	2021	2022	2023	2024
Potentiellt förlorade levnadsår (PYLL) i åldrarna 0–80 per 100 000 invånare					
Sammanlagt	5 903	5 685	5 745	5 736	5 725 ¹
Män	7 769	7 420	7 461	7 370	7 360 ¹
Kvinnor	3 981	3 880	3 955	4 024	4 015 ¹
Andel 20–64-åringar (%) som upplever att deras livskvalitet är god (EuroHIS-8)					
Sammanlagt	57,4	56,6	50,9	51,0 ¹	51,0 ¹
Män	54,5	56,5	49,9	50,0 ¹	50,0 ¹
Kvinnor	60,5	56,7	51,8	52,0 ¹	52,0 ¹
Andel elever i årskurs 8 och 9 (%) som upplever att deras hälsotillstånd är medelmåttigt eller dåligt					
Sammanlagt	18,8	25,7	26,0 ²	26,6	26,8 ²
Pojkar	13,9	16,5	16,5 ²	16,7	16,9 ²
Flickor	23,4	34,3	35,5 ²	36,1	36,5 ²

Källa: Institutet för hälsa och välfärd/Sotkanet.

1 Uppskattning, eftersom det inte ännu finns något fastställt utfall i databasen.

2 Uppskattning, eftersom skolhälsoenkäten genomförs med två års mellanrum, nästa gång våren 2025 (udda år).

Utvärderingar av den statliga verksamheten och finansieringen som hänför sig till effektmålet

- Terveystehti – det nationella programmet för hälsa och välfärd: [Genomförandeplanen](#) (på finska, referat på svenska)
- Lösningar för att bygga ett hållbart samhälle: [Befolkningens hälso- och välfärdsöversikt 2025](#) (på finska, sammandrag på svenska)

Effektmål 2: Vi säkerställer verkningsfulla förmåner och tjänster på ett hållbart sätt

Under berättelseåret stärkte välfärdsområdena det preventiva arbetet, tillgången till social- och hälsovårdstjänster, tjänsternas effekt och de digitala tjänsterna inom ramen för den [nationella servicereformen](#) för att genomföra regeringsprogrammet. Målen i [strategin för digitalisering och informationsförvaltning inom social- och hälsovården](#) genomförs i enlighet med regeringsprogrammet genom ett digitaliseringsprogram som syftar till att stödja välfärdsområdena i deras arbete med att främja tjänsternas tillgänglighet, effektivitet och verkan. De digitala utvecklingsåtgärderna och lösningarna ska bland annat förenkla personalens arbete, ge kunderna möjlighet att anlita e-tjänster och möjliggöra kunskapsbaserad ledning. Åtgärderna och lagberedningen i samband med den nationella servicereformen beskrivs närmare i avsnitt 2.2 i regeringens årsberättelse.

Forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamheten är en viktig del av reformen av social- och hälsovårdstjänsterna och viktig för att stärka konkurrenskraften. Finansieringen till hälso- och sjukvårdsenheter för forskning på universitetsnivå samt forskning på universitetsnivå inom socialt arbete utökades med fem miljoner euro 2024. Forskningsinstitutet, sakkunniginrättningarna och välfärdsområdena har också fått motfinansiering för EU-projekt i enlighet med regeringsprogrammet och ansökt om utökad konkurrensutsatt finansiering till exempel genom Finlands akademi. Satsningarna på att finansiera forskning och utveckling kommer att öka 2025 bland annat genom de nya finansieringsmöjligheter som öppnat sig för välfärdsområdena (Business Finland, Finlands akademi). Under berättelseåret inleddes [tillväxtprogrammet för hälso- och välfärdssektorn](#). Programmet syftar bland annat till att påskynda tillväxten och förnyelsen i hälso- och välfärdssektorn och att främja forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamheten i sektorn tillsammans med olika intressentgrupper.

Verkningsfulla tjänster som anlitas vid rätt tidpunkt och tryggar kontinuiteten i vården förbättrar befolkningens hälsa och välfärd, förebygger anhopning av problem och minskar servicebehovet i framtiden. Dessa åtgärder kan dämpa kostnadsökningen på lång sikt. Välfärdsområdena, Helsingfors stad och kompetenscentrum

inom det sociala området har beviljats sammanlagt cirka 225 miljoner euro i statsunderstöd ur Finlands program för hållbar tillväxt (RRP), som ska användas före utgången av 2025. Finansieringen används för åtgärder som främjar programmets mål, det vill säga för att stärka tillgången till social- och hälsovårdstjänster och öka tjänsternas kostnadseffektivitet.

Under de senaste fem åren har det blivit lättare att få icke-brådskande vård inom den offentliga primärvården. Vårdgarantin som trädde i kraft i september 2023 garanterade tillgång till vård inom 14 dygn i den öppna primärvården. I mars 2024 ägde 91 procent av besöken rum inom två veckor från bedömningen av vårdbehovet. I mars 2024 ordnades 71 procent av läkarbesöken inom den icke-brådskande öppna sjukvården inom loppet av två veckor, då andelen var 58 procent ett år tidigare. Utöver tillgången till vård är också vårdens kontinuitet viktig. Målet med [modellen med husläkare](#) som infördes under berättelseåret är att också på längre sikt förbättra tillgången till vård och vårdens kontinuitet inom primärvården med hjälp av både offentliga och privata tjänster.

Från och med ingången av 2025 ändrades de lagstadgade tidsfristerna för tillgång till icke-brådskande primärvård. Vårdgarantin inom den öppna primärvården är i fortsättningen tre månader och inom mun- och tandvården sex månader. Ändringen har uppskattats försämra möjligheterna för patienter som fyllt 23 år att få tillräcklig service. Samtidigt har man uppskattat att förlängningen av vårdgarantis tidsfrist för dem som fyllt 23 år balanserar fördelningen av resurser mellan det första vårdbesöket och tryggheten av vårdens kontinuitet och bidrar till att personalen räcker till i servicesystemet som helhet.

Enligt [statistik](#) som Institutet för hälsa och välfärd samlat in väntade över 166 000 patienter i välfärdsområdena i slutet av augusti 2024 på icke-brådskande specialiserad sjukvård. Över 31 000 (18 procent) av alla som väntade på icke-brådskande vård hade väntat i mer än ett halvt år. Antalet hade ökat något sedan våren 2024. Antalet personer per 10 000 invånare som väntat över ett halvt år på specialiserad sjukvård har ökat i hela landet under de senaste åren. I april under berättelseåret var antalet i medeltal 43,8 väntande personer per 10 000 invånare. Skillnaderna mellan välfärdsområdena i antalet personer som väntade på vård var stora och berodde på till exempel sjukligheten och åldersstrukturen. Antalet som väntat på vård i över ett halvt år var störst i Norra Savolax och minst i Södra Karelen. Väntetiderna till specialiserad sjukvård har ökat delvis på grund av vårdskulden från coronapandemin och delvis på grund av anpassningarna och sparåtgärderna till följd av välfärdsområdenas svåra ekonomiska situation, som har påverkat vårdkedjornas funktion. I strukturen med välfärdsområden går det ändå bättre än tidigare att granska hur service- och vårdkedjorna fungerar som helhet.

Personaldimensioneringen för socialarbetare inom barnskyddet skärptes vid ingången av 2024 från högst 35 klienter till högst 30 klienter. I oktober 2024 över-skred 17 välfärdsområden det maximala antalet klienter per socialarbetare, även om antalet har utvecklats i rätt riktning. Under den granskade perioden i början av året blev nästan 83 procent av bedömningarna av servicebehov inom barnskyddet klara inom den lagstadgade tidsfristen på tre månader. Året innan var motsvarande andel över 88 procent. Under perioden 1.4–30.9 blev 80 procent av bedömningarna av servicebehov klara. Under berättelseåret bereddes en totalreform av barnskyddslagen som ska genomföras i etapper. År 2025 kommer bland annat förslag om integrerad och sluten rehabiliteringstjänst för barn som utövar allvarligt våld att läggas fram.

Tabell 40. Uppföljningsindikatorer för effektmål 2

	2017	2021	2022	2023	2024
Väntetid i den öppna sjukvården inom primärvården längre än 7 dygn för icke-brådskande besök hos läkare, räknat från bedömningen av vårdbehovet, % av genomförda besök (läget i oktober)	51,9	41,0	45,2	47,5	48,0 ¹
Specialiserad sjukvård, antal som väntat längre än 6 mån. 30.4 antal/10 000 invånare*	1,3	5,2	21,4	34,2	43,8
Bedömningar av servicebehov inom barnskyddet vilka färdigställts inom den lagstadgade tidsfristen på 3 mån. under tiden 1.10–31.3, (%)	93,6	95,5	91,6	88,4	82,9

Källa: Institutet för hälsa och välfärd/Sotkanet.

1 Uppskattning, eftersom det inte ännu finns något fastställt utfall i databasen.

* Tolkning av indikatorn: i medeltal cirka 44 personer per 10 000 invånare hade väntat på specialiserad sjukvård längre än 6 mån. i slutet av april.

Utvärderingar av den statliga verksamheten och finansieringen som hänför sig till effektmålet

- De riksomfattande målen för ordnande av social- och hälsovården
- Ledningens strategiska lägesbild över välfärdsområdena (på finska)

Effektmål 3: Vi förebygger och minskar ojämlikheten mellan människor

Det förekommer ojämlikhet mellan olika socioekonomiska grupper inom nästan alla delområden av hälsa och välfärd, och hälsan påverkar i sin tur också den socioekonomiska ställningen. Den som är frisk och mår bra klarar sig bättre i studielivet och på arbetsmarknaden, medan den som har hälsoproblem löper större risk att hamna i en mer utsatt socioekonomisk ställning.

Antalet unga (18–24 år) som riskerar att bli utslagna har ökat sedan 2022, och var över 72 000 år 2023. För 2024 finns ännu inga uppgifter, men situationen antas ha förbättrats, och uppskattningen för 2024 är 65 100 unga. En stor del av de unga som riskerar att bli utslagna är män. [Det nationella programmet för hälsa och välfärd](#) genomförs med fokus på att främja barns och ungas hälsa, läskunnighet och empatiförmåga. Inom ramen för [programmet för hållbar tillväxt](#) har också Navigatorernas lågtröskelservice för barn och unga fått finansiering. Sammanlagt 6,5 miljoner euro beviljades för att stärka Navigatorernas sektorsövergripande arbete 2021–2026.

Förmånsutgifterna (FPA) ökade med 710 miljoner euro, det vill säga med 4,3 procent, under berättelseåret. Sammanlagt betalade FPA ut 17 268 miljoner euro i förmåner i fjol. Sjukförsäkringsersättningarna var den största enskilda posten. Utgifterna för det grundläggande utkomststödet ökade mest, och arbetslöshetsförmånerna minskade något. Antalet hushåll som fick grundläggande utkomststöd 2024 låg på samma nivå som året innan (nästan 250 000 hushåll), men kostnaderna ökade med 95 miljoner euro (en ökning på 14,8 procent jämfört med året innan). Antalet mottagare började dock öka i slutet av året. Antalet personer i de hushåll som fick förmånen ökade med cirka tusen. Behovet av grundläggande utkomststöd är störst i de unga åldersklasserna. Den största mottagarkategorin är män i åldern 18–24 år. Sparåtgärderna inom den sociala tryggheten, som vidtas för att stärka statsfinanserna, och den sociala tryggheten för ukrainare som flytt kriget har bidragit till ökningen. Ändringarna i den sociala tryggheten trädde i kraft stegvis under 2024, och därför syns sannolikt ännu ingen betydande ökning i antalet långvariga mottagare av utkomststöd i uppgifterna för berättelseåret. De som får utkomststöd under en längre tid riskerar utslagning, som är kopplad till långvarig arbetslöshet och risk för generationsövergripande utslagning för hushållets medlemmar.

De ändringar som ingick i reformen av den sociala tryggheten beskrivs närmare i avsnitt 2.4 i regeringens årsberättelse.

Andelen barn som bor i fattiga familjer har inte minskat märkbart under 2000-talet. Fler än vart tionde barn bor i en familj med låga inkomster. Till uppföljningsindikatorn barn vars vårdnadshavare har permanent låga inkomster räknas barn som hört till hushåll med låga inkomster under statistikåret och två av de tre föregående åren.

I slutet av november under berättelseåret var 109 600 personer långtidsarbetslösa, vilket var cirka 19 000 fler än ett år tidigare. Enligt arbets- och näringsministeriets sysselsättningsöversikt var cirka 65 800 långtidsarbetslösa män och 43 800 kvinnor, och ökningen i båda kategorierna var 21 procent. I slutet av året var antalet arbetslösa arbetssökande sammanlagt 321 700, vilket är 24 000 fler än ett år tidigare.

År 2024 invalidpensionerades 17 500 personer i arbetspensionssystemet i Finland, vilket innebar en minskning på cirka en procent jämfört med året innan. Antalet [invalidpensioneringar](#) har förblivit så gott som oförändrat under det innevarande decenniet. Antalet invalidpensioneringar bland arbetskraften under 60 år har minskat, och i kategorin över 60 år har det årliga antalet invalidpensioneringar börjat öka. Antalet personer under 35 år uppskattas vara mindre än 2 000. Denna indikator innefattar invalidpensioneringar via arbetspensionssystemet, vilket betyder att det totala antalet inte inbegriper det antal som sjukpensionerats via FPA, och som årligen uppgår till uppskattningsvis några tusen personer.

Tabell 41. Uppföljningsindikatorer för effektmål 3

	2017	2021	2022	2023	2024
Personer i åldern 18–24 år som riskerar att bli utslagna (arbetar inte, studerar inte, är inte i värnpliktstjänst), (antal)					
Sammanlagt	N/A	65 182	62 814	72 098	65 100 ¹
Män	N/A	38 816	37 267	44 106	38 800 ¹
Kvinnor	N/A	26 366	25 547	27 992	26 300 ¹
Hushåll under året som fått utkomststöd under längre tid, (antal)	85 882	84 220	78 345	73 899	75 000 ¹
Antal barn bland bostadsbefolkningen vars vårdnadshavare har permanent låga inkomster, (antal)	55 352	54 946	53 234	51 640	52 000 ¹
Långtidsarbetslösa av arbetskraften, (antal)*					
Sammanlagt	91 568	107 268	86 160	90 608	109 597
Män	52 350	64 129	52 285	54 476	65 791
Kvinnor	39 218	43 139	33 875	36 132	43 806
Personer som gått i invalidpension via arbetspensionssystemet, (antal)					
Sammanlagt	18 597	17 480	17 869	17 705	17 500 ¹
Under 35 år	1 923	1 973	1 930	1 941	1 940 ¹

Källor: Institutet för hälsa och välfärd/Sotkanet, Statistikcentralen och Pensionsskyddscentralen.

1 Uppskattning, eftersom det inte ännu finns något fastställt utfall i databasen.

Utvärderingar av den statliga verksamheten och finansieringen som hänför sig till effektmålet

- Sammantagna konsekvenserna av ändringarna i den sociala tryggheten 2024 och 2025 för hushållens ekonomiska ställning (på finska, sammandrag på svenska)
- Utkomststödet på 2020-talet: Mot ett bättre sista skydd (på finska, sammandrag på svenska)

Effektmål 4: Vi främjar jämställdhet och likabehandling

Även om Finland är ett av de ledande länderna i världen när det kommer till jämställdhet finns det mycket kvar att göra för att främja jämställdheten i samhället. Omsorgsansvaret och familjeledigheterna delas ännu inte tillräckligt jämnt mellan män och kvinnor, och lönerna är fortfarande inte jämställda. Dessutom är våld mot kvinnor fortfarande ett problem.

Familjeledighetsreformen som trädde i kraft i september 2022 har bidragit till den önskade förändringen och jämnat ut antalet föräldradagpenningss dagar mellan könen så att pappornas andel av dagarna med föräldradagpenning har ökat. År 2023 betalades föräldradagpenning för 84 procent av dagarna till kvinnor, och männens andel ökade med 12,2 procent till 15,6 procent. Under berättelseåret fortsatte männens andel öka och var nästan 21 procent. Forskning visar att långa familjeledigheter har en negativ effekt på kvinnornas karriärer och löneutveckling. Under berättelseåret avtalade regeringen och arbetsmarknadsorganisationerna om ett gemensamt [likalönsprogram för åren 2024–2027](#) (på finska, referat på svenska).

Kommunerna har goda samhälleliga förutsättningar att påverka jämställdheten och likabehandlingen i kommuninvånarnas vardag. År 2023 hade 60 procent av kommunerna en operativ jämställdhets- och likabehandlingsplan. Andelen uppskattas vara 65 procent 2024. I arbetet för att främja jämställdhet och likabehandling och förebygga direkt och indirekt diskriminering måste man ta i beaktande att en persons ställning i samhället också påverkas av många andra faktorer än könet, såsom samhällsklass, ålder, etnisk bakgrund, sexuell läggning och funktionsförmåga.

Tabell 42. Uppföljningsindikatorer för effektmål 4

	2017	2021	2022	2023	2024
Skillnad efter kön mellan löntagares månadsinkomster för ordinarie arbetstid, (%)	16,1	15,7	15,6	16,0	16,0 ¹
Pappornas andel (%) av alla dagar för vilka föräldradagpenning betalats	10,0	11,1	12,2	15,6	20,9
Kommunerna har en gällande plan för främjande av jämställdheten mellan könen och för främjande av likabehandling, (%)	N/A	54	57	60	65 ¹

Källor: Statistikcentralen, Folkpensionsanstalten och Institutet för hälsa och välfärd/TEAvisari

* Tolkning av indikatorn: Kvinnor tjänar i genomsnitt 84 % av männens motsvarande lön.

¹ Uppskattning, eftersom det inte ännu finns något fastställt utfall i databasen.

Utvärderingar av den statliga verksamheten och finansieringen som hänför sig till effektmålet

- [Likalönsprogrammet 2024–2027: Regeringens och arbetsmarknadens centralorganisationers programenliga åtgärder](#) (på finska, referat på svenska)
- [Familjeledigheter och kombinationen av arbete och familj i ett föränderligt arbetsliv](#) (på finska, sammandrag på svenska)

Effektmål 5: Vi förbättrar hälsan och säkerheten i livs- och arbetsmiljön

Enligt Statistikcentralen begicks 90 brott mot liv 2024, vilket är 33 fler än 2023. Olycksfallsdödligheten har minskat på lång sikt. År 2023 omkom 2 490 personer i olycksfall, varav nästan två tredjedelar var män. Dödsfallen till följd av olycksfall ökar bland unga (15–19-åringar). För berättelseåret finns ännu ingen statistik om antalet döda genom olycksfall eller våld, men utvecklingen bedöms fortsätta.

Enligt Olycksfallsförsäkringscentralens prognos var arbetsolycksfallsfrekvensen 25,4 arbetsolycksfall per en miljon utförda arbetstimmar, vilket är något högre än året innan. Under berättelseåret inträffade sammanlagt 115 000 olycksfall i arbetet, varav 91 000 var arbetsplatsolycksfall (en ökning med fyra procent) och 24 000 färdolycksfall på vägen till eller från arbetsplatsen. Antalet färdolycksfall ökade med 10 procent från året innan. Halkan i början av året, den snörika våren och dessutom ökningen av arbetsplatsolycksfallen i kommunsektorn, välfärdsområdena och den privata social- och hälsosektorn bidrog till förändringarna. Den nationella strategin för arbetarskyddet, [Policy för arbetsmiljö och välbefinnande i arbetet](#), uppdaterades under berättelseåret.

Även om våld är ett allvarligt problem i Finland har en viss positiv utveckling skett. Under berättelseåret framkom totalt 40 200 fall av misshandel, vilket är 2,6 procent mindre än 2023. Det finns betydande skillnader mellan könen när det gäller upplevelser av våld. År 2023 utsattes 17,8 procent av kvinnorna och 13,7 procent av männen för hot eller våld. För att [förebygga våld mot kvinnor och våld i nära relationer](#) arbetar ministeriet med välfärdsområdena och kommunerna (bland annat strukturer för att förebygga våld i nära relationer, utveckling av arbetssätt). Välfärdsområdena ordnar social- och hälsovårdstjänster för våldsoffer, och staten ansvarar för att ordna skyddshemstjänster och telefonjouren Nollinjen. Seri-stödcentren stöder personer över 16 år som utsatts för sexuellt våld.

Tabell 43. Uppföljningsindikatorer för effektmål 5

	2017	2021	2022	2023	2024
Döda genom olycksfall eller våld, efter kön					
Sammanlagt	3 480	3 368	3 276	3 430	3 400 ¹
Män	2 364	2 209	2 148	2 288	2 280 ¹
Kvinnor	1 116	1 159	1 128	1 142	1 120 ¹
Arbetsolycksfallsfrekvens*	29	26,2	25,5	25,2	25,4
Personer som utsatts för hot och våld, efter kön och ålder, (%) av 15–74-åringarna					
Sammanlagt	19,2	16,6	17,0	15,8	15 ¹
Män	18,5	15,3	15,5	13,7	13 ¹
Kvinnor	19,8	18,0	18,5	17,8	17 ¹

Källor: Statistikcentralen, Olycksfallsförsäkringscentralen, Institutet för kriminologi och rättspolitik (resultat av den nationella brottsofferundersökningen 61/2024).

* Tolkning av indikatorn: Frekvensen av arbetsplatsolycksfall var cirka 25 olycksfall per en miljon utförda arbetstimmar.

1 Uppskattning, eftersom det inte ännu finns något fastställt utfall i databasen.

Utvärderingar av den statliga verksamheten och finansieringen som hänför sig till effektmålet

- [Finländare utsatta för våld och egendomsbrott 2023 – Resultat från den nationella brottsofferundersökningen](#) (på finska)
- [Könsrelaterat våld och våld i nära relationer](#) (på finska)
- [Användning av tjänster och kostnader till följd av våld i nära relationer inom hälso-, social- och rättstjänster](#)(på finska, referat på svenska)

Uppnående av målen för hållbar utveckling

Social- och hälsovårdsministeriet främjar inom sitt förvaltningsområde genomförandet av FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling. I enlighet med förvaltningsområdets gemensamma strategi "[Ett samhälle med sammanhållning och hållbar välfärd](#)" har ministeriet och hela förvaltningsområdet som mål att säkerställa människors funktionsförmåga, utkomst och tjänster för att vi ska kunna leva i ett jämlikt,

hållbart och stabilt samhälle. Målen överensstämmer med målen för hållbar utveckling. I uppföljningen av effektmålen 2020–2024 mättes de uppnådda resultaten och åtgärdernas genomslag även med avseende på hållbar utveckling.

Social- och hälsovårdsministeriet genomförde [handlingsprogrammet för välfärds-ekonomi](#) (på finska, referat på svenska). Tillvägagångssättet är en del av statsrådets förvaltningsövergripande hållbarhetsarbete som stärker den sociala dimensionen av hållbarhetstänkandet. Inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde har man länge samarbetat förvaltningsövergripande både nationellt och internationellt. I en serie rundabordsdiskussioner under 2024 tog man upp definitionen av social hållbarhet, beslutsfattande med hänsyn till kommande generationer, konsekvenser av förändringarna i befolkningsstrukturen för omsorgsarbetet samt samordning av förmåner och tjänster för att stödja sysselsättningen. Institutet för hälsa och välfärd publicerade ett förslag till en [styrningsmodell för välfärdsekonomi](#) (på finska, sammandrag på svenska). Modellen utvecklades i Finlands program för hållbar tillväxt (RRP). Modellen kan användas för att planera politiska åtgärder och bevaka åtgärdernas konsekvenser för såväl ekonomin som den sociala och den ekologiska hållbarheten. Styrningsmodellen tillämpar hållbarhetsperspektivet på till exempel regeringsprogrammet och statsbudgeten.

Under 2024 fortsatte man främja välfärden, hälsan och säkerheten i enlighet med statsrådets [principbeslut](#) (på finska, referat på svenska) som sträcker sig till 2030. Social- och hälsovårdsministeriet inledde det nationella förvaltningsövergripande programmet för hälsa och välfärd. Beredningen av reformen av den sociala tryggheten och genomförandet av den nationella barnstrategin avancerade. Den sociala tryggheten reformerades 2024 för att stärka sysselsättningen och finansieringsbasen. Syftet med reformen av den sociala tryggheten är att det ska vara lönsammare att arbeta och att den sociala tryggheten och förmånerna ska förenklas med hänsyn till rekommendationerna och utredningarna i mellanrapporten av kommittén för social trygghet. Kommittén för den sociala tryggheten började utarbeta sin slutrapport hösten 2024. Utvecklingen av den nationella och regionala krisberedskapen fortsatte i social- och hälsovårdsstrukturerna.

Statsrådets [principbeslut](#) om främjande av psykisk hälsa godkändes i december 2024. Arbetet för att genomföra åtgärderna i strategin för psykisk hälsa 2020–2030 fortsatte som en del av regeringens åtgärder för den psykiska hälsan. Arbetet för psykisk hälsa i arbetslivet fortsatte som en del av programmet för hållbar tillväxt. Förvaltningsövergripande åtgärder och utvecklingsprojekt genomfördes för att förebygga självmord. Social- och hälsovårdsministeriet inledde ett program för gott arbete, med åtgärder för att åtgärda personalbristen inom social- och hälsovården på både kort och lång sikt. Programmet sträcker sig över åren 2024–2027.

Social- och hälsovårdsministeriet beredde en [kvalitetsrekommendation](#) för att trygga en aktiv och funktionsduglig ålderdom och hållbara tjänster 2024–2027. I alla dessa program ingick åtgärder som genomgående beaktar målen för hållbar utveckling, som stärkte delaktighet och likabehandling och befolkningens förutsättningar för hälsa och välfärd samt förebyggde utslagning.

Uppnående av målen för jämställdhet

Att främja jämställdheten är ett av effektmålen i social- och hälsovårdsministeriets strategi. Social- och hälsovårdsministeriet samordnar regeringens jämställdhetspolitik och integreringen av jämställdhetsperspektivet i beredningen och beslutsfattandet vid statsrådet. Under berättelseåret bereddes [regeringens jämställdhetsprogram](#) (på finska, referat på svenska) och planerades genomförandet och uppföljningen av programmet. Programmet innehåller åtgärder inom sex temaområden: utbildning, arbetsliv, delaktighet och beslutsfattande, våld, internationellt samarbete och strukturer för jämställdhetspolitiken. Programmet offentliggörs i form av statsrådets principbeslut i början av 2025. I programmet beaktas också integreringen av jämställdhetsperspektivet på statsrådsnivå. Integreringsutbildning ordnades för ministeriernas högsta ledning och ledning på mellannivå.

År 2024 var ministeriet med och planerade utvärderingen av ministeriernas operativa jämställdhets- och likabehandlingsplaner (genomfördes av statsrådets kansli). Utvärderingen blir klar i början av 2025. Bedömningen av könskonsekvenserna av regeringens propositioner och budgetpropositioner 2024 följdes upp. Enligt uppföljningen har könskonsekvenserna bedömts i 32 procent av regeringens propositioner. Under berättelseåret inleddes ett projekt för att utveckla könsmedveten budgetering. En del av funktionerna vid det nedlagda centret för jämställdhetsinformation vid Institutet för hälsa och välfärd flyttades till social- och hälsovårdsministeriet.

Medlingen i fall av familjevåld och våld i nära relationer har huvudsakligen slopats. Regeringens proposition om detta lämnades till riksdagen som budgetlag och lagändringen trädde i kraft den 1 januari 2025. Förebyggandet och identifieringen av familjevåld, våld i nära relationer och våld mot kvinnor stärktes genom att genomförandet av Istanbulkonventionen främjades. Dessutom inleddes beredningen av en ny genomförandeplan under berättelseåret. Ett utvecklingsprogram för skyddshemmen genomfördes för att förbättra tillgången till skyddshemstjänster. Identifieringen och bekämpningen av hedersrelaterat våld förbättrades bland annat genom utbildning för yrkespersoner. Man strävade efter att stärka myndigheternas förmåga att förebygga och identifiera könsstympning av flickor (FGM) som fenomen.

Resultaten av en rättslig utredning om diskriminering på grund av graviditet från arbetsgruppen för jämställdhet i arbetslivet och familjeledigheter och [rapporten](#) om utredningen publicerades i december (på finska, referat på svenska). Dessutom publicerades en statistisk [utredning om diskriminering på grund av graviditet](#). Genomförandet av likalönsprogrammet 2024–2027 inleddes i en trepartsgrupp bestående av experter. Under berättelseåret bereddes programmet för Finlands och Ålands ordförandeskap för Nordiska ministerrådets jämställdhets- och LGBTI-sektor.

Ytterligare uppgifter om resultaten

Institutet för hälsa och välfärd uppnådde till största delen sina resultatmål, även om den kraftigt minskande statliga budgetfinansieringen, de nya uppgifter som institutet samtidigt anvisades och omorganiseringen av verksamheten i samband med dessa ledde till omställningsförhandlingar våren 2024. Institutet för hälsa och välfärd fortsatte sitt aktiva samarbete med välfärdsområdena för att utveckla social- och hälsovårdssystemet. Institutet för hälsa och välfärd fortsatte sitt arbete för att stödja välfärdsområdenas verksamhet bland annat genom att utvärdera verksamheten, ge utvecklingsrekommendationer och delta i nationella utvecklingsprogram. Den kraftiga spridningen av adenoviruset särskilt i garnisonerna medförde arbete inom bekämpningen av infektionssjukdomar.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården uppnådde huvudsakligen sina resultatmål. En viktig uppgift 2024 var att förbereda inrättandet av statens Tillstånds- och tillsynsverk. De lagstadgade uppgifterna och det relaterade utvecklingsarbetet samt ämbetsverkets helt nya uppgifter krävde betydande insatser 2024. Det förekom betydande problem i samband med att det riksfattande registret över tjänsteproducenter (Soteri) infördes, och handläggningen av ansökningar överbelastades så att handläggningstiderna vid alla registreringsmyndigheter blev orimligt långa. Före utgången av året lyckades man med hjälp av korrigerande åtgärder få systemet att fungera bättre och förkorta handläggningstiderna för ansökningar, men problemen med registret kunde ännu inte lösas långsiktigt.

Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet uppnådde huvudsakligen sina resultatmål. Säkerhets- och utvecklingscentret stödde utvecklingen och genomförandet av EU-lagstiftningen och främjade genomförandet och styrningen av kunskapsbaserad rationell läkemedelsbehandling genom att fortsätta förbereda utvecklingen av datalagret för läkemedelsinformation och delta i utvecklingen av

utnyttjandet av läkemedelsinformation. Dessutom stödde centret beredningen av en totalreform av apotekssystemet och apoteksekonomi och deltog i att upprätthålla och utveckla försörjningsberedskapen.

Strålsäkerhetscentralen (STUK) uppnådde huvudsakligen sina resultatmål när det gäller att upprätthålla, säkerställa och utveckla strålsäkerheten och kärnsäkerheten samt tillsyn och beredskapsverksamhet i samband med dem, och att verkställa och utveckla lagstiftningen i samband med dessa åtgärder. STUK främjade och utvecklade myndighetstillsynen över kärn- och strålsäkerheten, bekämpningen av kärn- och strålsäkerhetshot och upprätthållandet av den nationella kompetensen genom regionala och internationella samarbetsprojekt.

Regionförvaltningsverkens ansvarsområden för arbetarskyddet uppnådde sina resultatmål planenligt. Genom prioritering av resurserna säkerställdes en tillräckligt heltäckande tillsynsverksamhet. Tillsynens genomslag stöddes genom övrigt påverkansarbete. I utvecklingen av verksamheten betonades åtgärderna till stöd för inrättandet av det nya riksomfattande Tillstånds- och tillsynsverket och anpassningen av verksamheten till den minskande anslagsramen.

Arbetshälsoinstitutet uppnådde huvudsakligen sina resultatmål, och rapporterade inga betydande avvikelser från målen. Arbetshälsoinstitutet var med och genomförde utvecklingsprojekt som ingick i Finlands program för hållbar tillväxt, och målen för projekten uppnåddes.

Besvärsnämnden för social trygghet uppnådde till stora delar sina resultatmål. Antalet inledda ärenden 2024 var avsevärt större än beräknat. Därför uppnåddes inte målet för handläggningstiderna helt, och antalet avgjorda ärenden blev något mindre än målsättningen.

- [Social- och hälsovårdsministeriets bokslut 2024](#)
- [Bokslut för Besvärsnämnden för social trygghet 2024](#)
- [Bokslut för Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet Fimea 2024](#)
- [Bokslut 2024 för Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira](#)
- [Strålsäkerhetscentralens bokslut 2024](#)
- [Bokslut för Institutet för hälsa och välfärd 2024](#)
- [Arbetshälsoinstitutets verksamhetsberättelse 2024](#)

12 Miljöministeriet

Andel av statsbudgeten

Alla förvaltningsområden har haft tillgång till totalt **93 944 mn €**

- Miljöministeriets andel **537 mn €**



Användning av anslag

- Konsumtionsutgifter 141 mn €
- Överföringsutgifter 172 mn €
- Investeringsutgifter 0 mn €
- Övriga utgifter 0 mn €



Användningsgrad för anslagen

58 %



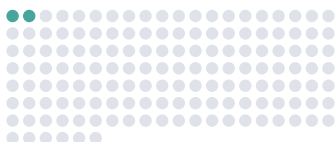
Årsverken

Vid alla förvaltningsområdens ämbetsverk totalt **79 780 årsverken**

- Miljöministeriet **1 012 årsverken**



Ämbetsverk **2** ST.



- Finlands miljöcentral
- Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet

Fonder **2** ST.



- Statens bostadsfond
- Oljeskyddsfonden

Affärsverk **0** ST.



- Inga affärsverk

Bolag **1** ST.



- A-Kruunu Ab

12.1 Översikt över förändringarna i omvärlden och på ansvarsområdet

Klimatförändringarna, förlusten av biologisk mångfald och nedsmutsningen påverkar stora delar av samhället och ekonomin i Finland. Klimatförändringar, extrema väderförhållanden och förlust av biologisk mångfald är de största riskerna för ekonomin på lång sikt, samtidigt som de kräver och skapar möjligheter till lösningar för en ren omställning, och den vägen till en positiv ekonomisk utveckling. Dessa långsiktiga risker är sammankopplade. Klimatförändringarna påskyndar förlusten av biologisk mångfald eftersom de förändrar habitaterna snabbare än arterna kan anpassa sig. Klimatförändringarna påverkar också ekosystemen i vattnen och haven på många sätt, vanligen negativt. Ekosystemen på land och i vatten fungerar ännu sämre på grund av nedsmutsningen. Skogsbruket och det intensifierade jordbruket är de största hoten mot den biologiska mångfalden i Finland, och leder också till utsläpp av näringsämnen i vattnen och havet. Både hos oss och globalt är en bakomliggande orsak den ökande och ohållbara konsumtionen, som kräver naturresurser som råmaterial. Vikten av att samordna olika mål och intressen i samhället ökar ständigt till exempel inom energiproduktion, utnyttjande av naturresurser, markanvändning och konsumtion. Annars kan Finland inte bli koldioxidnegativt och dessutom hejda förlusten av biologisk mångfald och nedsmutsningen.

De viktigaste förändringarna i omvärlden under året som gick var statens märkbart försämrade ekonomiska situation och i synnerhet den försämrade globala säkerhetssituationen. Dessa förändringar påverkade både prioriteringarna och resurserna inom miljöministeriets ansvarsområde. Kampen mot klimatförändringarna, förlusten av biologisk mångfald och nedsmutsningen konkurrerar om samhällets uppmärksamhet med andra frågor som helt förståeligt upplevs som hotande. Det krävs ännu mer prioritering mellan olika åtgärder på grund av statens försämrade ekonomiska situation, och det behövs också finansiering från den privata sektorn för att åtgärderna ska kunna genomföras. Den skuggflotta som har kopplingar till Rysslands verksamhet ökar risken för olje- och kemikalieolyckor på Östersjön. Fokuseringen på försörjningsberedskap ökar behovet av att förbättra självförsörjningen, till exempel genom att effektivare återvinna näringsämnen, något som kan bli en positiv drivkraft för att minska utsläppen av näringsämnen.

På kort sikt är den största risken för ansvarsområdet och effektmålet om klimat och natur att samhället inte längre lägger lika stor vikt vid att målet uppfylls, och att de åtgärder som behövs därför inte avancerar. Det innebär att klimatneutraliteten inte uppnås 2035 och att förlusten av biologisk mångfald inte har stoppats 2030. Båda

målen är mycket ambitiösa och förutsätter tillräckliga och effektiva styrmetoder, ett målmedvetet förvaltningsövergripande samarbete och alla tillgängliga offentliga och privata resurser.

Ny EU-lagstiftning som trädde i kraft under året har en stor inverkan på verksamhetsmiljön. EU:s förordning om restaurering av natur har som mål att förbättra naturens tillstånd i många olika miljöer både inom och utanför skyddsområden. För att förordningens mål ska kunna uppnås måste naturvärdena stärkas på många olika sätt. Ett område där naturens tillstånd förbättras kan fortsättningsvis utnyttjas ekonomiskt eller till exempel vara en del av stadsmiljön. Genomförandet av förordningen om restaurering av natur kräver åtgärder som förbättrar naturens tillstånd till exempel på myrar, fjäll och stränder samt i skogar, jordbruksmiljöer, hav och insjöar. Markägarna, företagen och statsförvaltningen måste samarbeta intensivt.

Differentieringen av regionstrukturen väntas fortsätta i framtiden. Urbaniseringen framskrider, men långsammare eftersom befolkningen åldras. Enligt uppskattningen för 2020–2040 koncentreras befolkningstillväxten till färre regioner än tidigare. Cirka 87 procent av den kommande befolkningstillväxten i stadsregionerna sker i de fyra största av dem. Enbart Helsingfors står för 57 procent av befolkningstillväxten. Urbaniseringen blir i allt högre grad en metropolisering, där Helsingforsregionens bostads- och arbetsmarknadsområde med flera centrum breder ut sig eftersom distansarbetet ökar och trafikförbindelserna är bra. I den riksomfattande regionstrukturen är jobben koncentrerade till stadsregionerna i högre grad än vad befolkningen är det. Antalet jobb ökar särskilt inom kunskapsintensiv service, som oftare finns i de största stadsregionerna. De mest osäkra faktorerna i urbaniseringsutvecklingen har att göra med mängden invandring i framtiden till exempel till följd av konflikter och ekonomisk utveckling. Invandrare bosätter sig ofta i städer, ofta i samma områden, vilket ökar bostadsbehovet och även differentieringen. Befolkningen åldras och segregeringen ökar, vilket ökar differentieringen mellan regioner och bostadsområden samt ojämlikheten i boendet. När stora stadsregioner har flera centrum uppstår förutsättningar för regional tillgång till service och arbete och en mer hållbar vardag.

Urbaniseringen och differentieringen av regionstrukturen är en utmaning för utvecklingen av stadsregionernas samhällsstruktur, som måste växa hållbart i vissa fall och krympa i andra. I regioner med befolkningsförlust minskar infrastrukturens och servicens bärkraft, och det är ekonomiskt svårt att reparera bostadsbestånd i behov av renovering. Då ökar det eftersatta underhållet vilket i sin tur sänker bostadspriserna och även försvårar arbetskraftens mobilitet och sysselsättningen. I många regioner blir det svårt att upprätthålla dagens servicenät. Servicen i regioner med krympande befolkning försämras och skillnaderna i ekonomiska resurser

i städerna hotar den sociala balansen mellan bostadsområdena i framtiden. Stängningen av östgränsen väntas ytterligare försvåra situationen i östra Finland. Dessa utvecklingsförlopp påverkar samhällsstrukturs utveckling och bostadspriserna. Om den negativa spiralen av ökande ojämlikhet fortsätter i vissa regioner finns det en risk för större samhälleliga problem med inre sammanhållning och säkerhet.

Den ekonomiska osäkerheten och det försämrade sysselsättningsläget har dämpat avsikterna att köpa bostad och efterfrågan på byggande. Färre än 20 000 bostäder började byggas 2024, men i slutet av året bedömdes byggbranschen börja växa under följande år. Enligt prognoserna för behovet av bostadsproduktion behövs fortfarande över 35 000 nya bostäder per år under de två kommande årtiondena. Den invandringsdrivna befolkningstillväxten och det påföljande bostadsbehovet är kraftigt koncentrerade till de växande stadsregionerna. Den statsunderstödda bostadsproduktionen utgjorde cirka hälften av hela produktionen och minskade det dåliga konjunkturlägets konsekvenser för företagen och sysselsättningen i byggbranschen.

Finanspolitiska ministerutskottet bestämde den 24 juni 2024 utifrån arbetet i arbetsgruppen för utveckling av statsunderstödd bostadsproduktion att Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet Aras uppgifter överförs till miljöministeriet och att det separata ämbetsverket Ara läggs ned. I juli 2024 inledde ministeriet beredningen av de lagändringar som krävdes och började utreda bland annat behovet av ändringar i informationssystemen.

Tabell 44. Centrala risker inom ansvarsområdet

Risk	Konsekvenser	Hanteringsmetoder
Inga framsteg för att stoppa klimatförändringarna och förlusten av biologisk mångfald	Klimatförändringarna fortsätter och påskyndar förlusten av biologisk mångfald. Arbetet för att stoppa förlusten av biologisk mångfald misslyckas.	EU-lagstiftning, förordningen om restaurering av natur, beslut om nationell strategi för biologisk mångfald och inledande av handlingsprogram.
Ökande ojämlikhet i boendet och mellan regioner	Infrastrukturens och servicens kapacitet minskar i regioner med krympande befolkning. Det eftersatta underhållet ökar. Det blir svårare att upprätthålla servicenätet. Den sociala balansen mellan bostadsområden rubbas.	Miljöministeriet och Finlands miljöcentral producerar och uppdaterar regelbundet en utvecklingsbild av områdesanvändningen, som beskriver region- och samhällsstrukturs nuläge och utveckling.
Minskat bostadsbyggande	Bostadsutbudet i tillväxtcentrumen motsvarar inte bostadsbehovet. Boendet blir dyrare.	Den statsunderstödda bostadsproduktionen utgjorde cirka hälften av hela produktionen och minskade det dåliga konjunkturlägets konsekvenser för företagen och sysselsättningen i byggbranschen.

Lägesbilden över riskerna är ungefär densamma som året innan. Riskernas konsekvenser kan hanteras på olika sätt, men kan i hög grad bero bland annat på den internationella konjunkturutvecklingen. Miljöministeriet tar fram en modell för riskbedömning där riskerna klassificeras och nuvarande uppföljnings- och bedömningsförfaranden används. Vid behov utvecklas nya bedömningar och datainsamlingsmodeller för en tillförlitlig lägesbild.

12.2 Förvaltningsområdets resultatutveckling

Användning av förvaltningsområdets anslag under berättelseåret samt en bedömning av utvecklingen av effektiviteten och produktiviteten

Tabell 45. Användning av förvaltningsområdets anslag, miljoner euro

MM	Budgetkapitel	2022	2023	2024
35.01	Miljöförvaltningens omkostnader	73	81	80
35.10	Miljö- och naturvård	210	190	176
35.20	Samhällen, byggande och boende	75	100	57
35	MM:s förvaltningsområde totalt	358	370	313

Utgifterna inom miljöministeriets förvaltningsområde 2024 var 312,6 miljoner euro. Av detta belopp hörde 79,5 miljoner euro till miljöförvaltningens omkostnader, 175,8 miljoner euro till miljö- och naturvård och 57,3 miljoner euro till samhällen, byggande och boende.

Miljö- och naturvården stod för 56 procent av utgifterna under huvudtiteln. Anslag anvisades särskilt till genomförandet av programmen METSO och Helmi och till åtgärder inom programmet Ahti för att förbättra sjöarnas, vattendragens och havets tillstånd, till projekt för investeringar, forskning och utveckling inom återvinning av näringsämnen samt till programmet för Skärgårdshavet. Utgifterna för samhällen, byggande och boende minskade med 43 procent från året innan eftersom programmen för träbyggande och hållbara städer upphörde. I de programmen beviljades understöd för renoveringar som förbättrar energieffektiviteten i bostadsbyggnader och för infrastruktur för eldrivna transporter.

Uppnående av förvaltningsområdets samhälleliga effektmål

Effektmål 1: Finland är koldioxidnegativt och har hejdat förlusten av biologisk mångfald och nedsmutsningen

I Finland utgör klimatlagen ramen för den nationella klimatpolitiken. Klimatlagen anger målen för utvecklingen av utsläppen och sänkorna. Dessutom innehåller klimatlagen de grundläggande principerna för systemet för planeringen av klimatpolitiken. Utifrån dessa principer utarbetas klimatplaner med jämna mellanrum. Enligt den nationella klimatlagen ska Finlands nettoutsläpp vara noll eller negativa senast 2035. Fram till 2030 ska de sammanlagda utsläppen minskas med 60 procent jämfört med utsläppen 1990. På EU-nivå har man kommit överens om att kolsänkan i markanvändningssektorn i Finland fram till 2030 ska öka med 2,9 miljoner ton koldioxidekvivalenter jämfört med den genomsnittliga faktiska sänkan 2016–2018 (sänkans storlek cirka 5 miljoner ton koldioxidekvivalenter).

[Klimatårsberättelsen 2024](#) visar att utsläppen minskade. Enligt Statistikcentralens preliminära uppgifter minskade utsläppen inom utsläppshandelssektorn 2023 med 19 procent och inom ansvarsfördelningssektorn med 5 procent. Markanvändningssektorn blev på nytt en liten kolsänka med -1 miljon ton koldioxidekvivalenter. Särskilt den betydande minskningen av stenkols- och torvförbrukningen bidrog till den positiva utvecklingen inom utsläppshandelssektorn. Utsläppen har också minskat i och med att den nya kärnkraftverksenheten Olkiluoto 3 togs i drift 2023. Utsläppen inom ansvarsfördelningssektorn har i huvudsak minskat långsamt. Takten måste ökas eftersom målen skärps. Trenden har varit att skogarnas kolsänka har minskat under flera års tid. Det behövs ytterligare åtgärder för att stärka kolsänkan i markanvändningssektorn.

Utan betydande tilläggsåtgärder inom markanvändningssektorn är det sannolikt att Finland inte kan fullgöra sina åtaganden enligt EU:s LULUCF-förordning (som inkluderar markanvändning, förändrad markanvändning samt skogsbruk) utan möjligheten att köpa LULUCF-enheter av andra medlemsstater. Om underskottet inom LULUCF-sektorn inte kan täckas, ska underskottet täckas inom ansvarsfördelningssektorn. Utsläppen minskar inte tillräckligt snabbt för att klimatlagens mål för 2030 ska kunna uppnås. Ytterligare åtgärder inom markanvändningssektorn och andra sektorer krävs för att det nationella målet om klimatneutralitet ska kunna uppnås.

Åtgärder som gäller utsläpp och sänkor bereds i samband med både den klimatpolitiska planen på medellång sikt och energi- och klimatstrategin. Klimatplanen för markanvändningssektorn styr utsläppsutvecklingen inom markanvändningssektorn.

I oktober 2024 lämnade regeringen en proposition (RP 151/2024 rd) om en ändring av klimatlagen så att kommunerna från och med ingången av 2025 inte längre ska vara skyldiga att utarbeta klimatplaner. Lagändringen stadfästes i december 2024.

Som en del av den gröna given och EU:s åtgärder för att förebygga miljöförureningar som orsakas av stora industrianläggningar lade kommissionen 2022 fram förslag om en revidering av direktivet om industriutsläpp och om en ny förordning om en portal för industriutsläpp. Rättsakterna antogs 2024 och processen för att genomföra dem nationellt inleddes. De nya rättsakterna syftar till att minska utsläppen från stora industrianläggningar och djurstall i luft, vatten och mark och att minska miljö- och hälsoskadorna på grund av utsläppen. Ett mål är också att harmonisera regleringen om utsläpp så att den bättre överensstämmer med målen i klimat- och energipolitiken och politiken för cirkulär ekonomi. Rättsakterna främjar också allmänhetens tillgång till information om industriutsläpp och förfaranden i anknytning till dem och förstärker deltagandet i beslutsprocesser i fråga om tillståndsförfaranden för anläggningar som omfattas av direktivets tillämpningsområde.

Luftkvaliteten i Finland är i regel god. Enligt bedömningen i det nationella luftvårdsprogrammet 2030 har Finland uppfyllt sina nationella EU-åtaganden för minskning av utsläppen av luftföroreningar. Scenarioberäkningar visar att Finland väntas uppnå de nya, striktare utsläppsminskningsåtagandena också 2030. Luftföroreningarna orsakar dock fortfarande olägenheter för hälsa och miljö, och därför innehåller luftvårdsprogrammet åtgärder för att sänka utsläppen och koncentrationerna av luftföroreningar ännu mer. Detta behövs eftersom ett nytt luftkvalitetsdirektiv trädde i kraft i EU i december 2024. Direktivet innehåller skärpta gränsvärden för luftföroreningar från och med 2030. Också i Finland kan det krävas åtgärder för att följa de nya gränsvärdena, särskilt för att minska koncentrationerna av andningsbara partiklar (PM10), kvävedioxid och bens(a)pyren.

Förberedelserna för att inrätta miljöskadefonden slutfördes, och statsrådet utfärdade i oktober 2024 förordning (571/2024) om ersättningar och understöd som avses i lagen om miljöskadefonden. Den nya fonden inledde sin verksamhet i början av 2025. Fonden tryggar den skadelidandes ställning i fall av miljöskador och stöder Finlands bekämpningsberedskap.

EU:s förordningar om fluorerade växthusgaser och ämnen som bryter ned ozonskiktet har genomförts till behövliga delar genom ändringar i miljöskyddslagen. Enligt förordningen om F-gaser krävs i flera fall än tidigare certifiering för hantering av utrustning som innehåller fluorerade växthusgaser eller alternativa köldmedier, och certifieringen blir tidsbegränsad. De nationella bestämmelserna om certifieringssystemet för personer och verksamhetsutövare samt kompetensregister och offentlig

informationstjänst har också ändrats. I oktober 2024 lämnades regeringens proposition (RP 102/2024 rd) om ändring av miljöskyddslagen för att genomföra Europaparlamentets och rådets förordningar som gäller fluorerade växthusgaser och ämnena som bryter ned ozonskiktet. Lagändringen trädde i kraft vid ingången av 2025.

[Den nya rapporten om havsmiljöns tillstånd i Finland](#) blev klar i juni 2024. Östersjöns tillstånd är fortfarande i huvudsak dåligt. Övergödningen stör den biologiska mångfalden och näringsvävens funktion i alla havsområden. Det finns dock tecken på att den negativa utvecklingen är på väg att vända. Den långsiktiga uppföljningen visar en liten positiv förändring.

Vatten- och havsvårdsperioden 2022–2027 har kommit halvvägs och framstegen i åtgärdsprogrammen utvärderades i slutet av året. Resultaten visar att åtgärderna har gått framåt, men inte tillräckligt mycket. [Statens revisionsverk utredde i sin revisionsberättelse 10/2024](#) om statsförvaltningen genom planeringen av vatten- och havsvården har skapat goda förutsättningar för att minska näringsbelastningen från jordbruket på ett ekonomiskt, effektivt och verkningsfullt sätt. I rapporten konstaterade revisionsverket att miljöministeriet och jord- och skogsbruksministeriet inte i sin styrning i tillräcklig grad sett till kostnadseffektiviteten i den statliga finansieringen för att minska näringsbelastningen från jordbruket.

För att effektivisera de åtgärder som behövs för att förbättra vattendragens och havets tillstånd inleddes i början av 2024 [programmet Ahti](#), som fortsätter det arbete som utförts inom programmet för effektiviserat vattenskydd (2019–2023) och programmet för återvinning av näringsämnen (2012–2023) och administrerar Skärgårdshavsprogrammet (2021–). Programmet Ahti har prioriterat åtgärder särskilt i Skärgårdshavets avrinningsområde. Där har man valt ut tre pilotområden för intensifierat arbete: avrinningsområdena till Aura å och Pemar å samt Kimitoön med omgivande havsområden, som åtgärderna särskilt inriktas på.

Återvinningen av näringsämnen och försörjningsberedskapen främjades bland annat genom understöd för investeringar och forsknings-, utvecklings- och innovationsprojekt för att utnyttja nedbrytbara fraktioner av kommunalt avfall eller biomassor från vatten. År 2024 inleddes 28 projekt för att förbättra energieffektiviteten vid återvinning av näringsämnen och behandling av avloppsvatten. Gipsbehandlingen för att minska fosforavrinningen från åkrar fortsätter. Sedan 2020 har man stoppat avrinningen av 110 ton fosfor som annars skulle ha hamnat i Östersjön. En utvidgning till andra jordförbättringsmedel (strukturkalk och fiber) planeras. En kampanj för att engagera livsmedelskedjans aktörer i vattenansvarsarbetet inleddes som en del av Skärgårdshavsprogrammet.

I vattenvården förtydligades miljömålen bindande karaktär i tillståndsförfarandet genom lagändringar som trädde i kraft den 1 januari 2025, och motsvarar nu vattenramdirektivet och EU-domstolens rättspraxis. Dessutom föreskrevs det om en möjlighet att bevilja undantag från miljömålen i tillståndsförfarandet för nya projekt inom de ramar som vattenramdirektivet medger. Kommissionen gav Finland en officiell varning om genomförandet av artikel 11 i vattenramdirektivet. Projektet för en reform av informationshanteringen inom vatten- och havsvården (Pisara) fokuserade 2024 på att implementera och finslipa myndighetsfunktionerna som gäller yt- och grundvatten.

Europaparlamentet och rådet slutbehandlade ändringen av avloppsvattendirektivet i slutet av 2024. Förutom vattenskyddet syftar direktivet till att bland annat motverka klimatförändringarna, öka anläggningarnas energieffektivitet och främja återvinningen av näringsämnen. För läkemedels- och kosmetikaindustrin föreslås ett system för utökat producentansvar, som under vissa förutsättningar betalar för att rena avloppsvattnet från mikroföroreningar.

I början av 2024 inledde Finland arbetet för att godkänna och sätta i kraft avtalet om bevarande och hållbar användning av marin biologisk mångfald i områden utanför nationell jurisdiktion (det så kallade BBNJ-avtalet), som ingicks 2023 inom ramen för FN:s havsrättskonvention. Arbetsgruppen avslutade sitt arbete hösten 2024, och regeringens proposition som arbetsgruppen berett som sitt betänkande kommer att lämnas till riksdagen i början av 2025.

Miljöministeriets [kuststrategi](#) blev klar i april 2024. Syftet är att främja en hållbar användning av kusten och att svara mot de hot som förlusten av naturens mångfald, klimatförändringen och föroreningarna medför. Strategin hjälper landskap och kommuner, statliga myndigheter och andra intressentgrupper att planera och vidta åtgärder som förbättrar kustens livsmiljö och främjar hållbar utveckling. Ministeriet har också deltagit i internationellt samarbete och nationell havsplanering, vilket har främjat den gröna omställningen och säkerställt att olika branscher tas i beaktande i planeringen. Detta samarbete har bidragit till den hållbara användningen av havsområden och förbättrat planeringens verkan. Särskilda utredningar om bland annat lägesbilden och utvecklingen inom havsbaserad vindkraft, utvecklingen av havsbaserad vindkraft i Finlands havsområden och havsområdesplanens genomslag och funktion i främjandet av havsbaserad vindkraft har varit ett viktigt stöd för havsplaneringsarbetet.

Arbetet för att stoppa förlusten av biologisk mångfald och vända utvecklingen mot återhämtning avancerade på många områden. Politiska förhandlingar fördes om den nya nationella strategin för biologisk mångfald och det anknytande

handlingsprogrammet fram till 2035. EU:s medlemsstater, Europaparlamentet och kommissionen nådde samsyn om EU:s förordning om restaurering av natur, och förordningen trädde i kraft i augusti 2024. Arbetet med den nationella restaureringsplan som förordningen förutsätter inleddes. FN:s 16:e partsmöte inom konventionen för biologisk mångfald (CBD) i oktober 2024 hade 24 000 deltagare och var därmed det största hittills. CBD COP16 måste avbrytas mitt under de svåra förhandlingarna om finansiering. Mötet fattade ändå flera betydande beslut om frågor som är viktiga för Finland, EU och unionens medlemsstater. Dessa beslut främjar såväl naturskyddet och den hållbara användningen av naturresurser som genomförandet av Kunming-Montréal-ramverket för biologisk mångfald.

Möjligheterna att mobilisera privat finansiering med hjälp av naturvärdeshandel utreddes med en enkät om behovet av en marknad för naturvärden och två rundabordsdiskussioner för centrala aktörer och forskare. Miljöministeriet inledde projektet [Marketta](#) för att utveckla frivillig ekologisk kompensation bland annat genom att regleringen förtydligas enligt godkända gemensamma kriterier. Projektet möjliggör nya finansieringssätt via flera kanaler för de mest verkningsfulla åtgärderna och de åtgärder som ska pilottestas. Utifrån detta inleddes ett lagberedningsprojekt för att utvidga tillämpningen av naturvårdslagens bestämmelser till exempel till företagens rapportering av miljöansvar. Regeringens proposition bereds inför våren 2025.

[Livsmiljöprogrammet Helmi](#) som stärker den biologiska mångfalden framskred planmässigt mot alla sina mål, men betydligt långsammare än tidigare mot de kvantitativa målen. Framstegen bromsades framför allt av organisationsreformer i de viktigaste organisationerna som genomför programmet, Forststyrelsens naturtjänster och Finlands skogscentral, och av en sänkt anslagsnivå för hela programmet. Till exempel restaurerades endast 37 procent av antalet myrar och 40 procent av antalet bäckar som restaurerades året innan. Cirka en fjärdedel färre värdefulla vårdbiotoper restaurerades än 2023 eftersom det har varit svårt att ordna kontinuerlig skötsel för de objekt som restaurerats, och flera restaureringsåtgärder har skjutits upp i väntan på avskogningsförordningens riktlinjer.

Bland annat vården av skogliga livsmiljöer och restaureringen av fågelvatten utvecklades positivt. I skogliga livsmiljöer vårdades bland annat fler lundar, ädel-lövskogar och solexponerade åsar än året innan. Framsteg gjordes 2024 också i restaureringen av värdefulla fågelvatten och de tillståndprocesser det kräver, men många långvariga och omfattande restaureringsprojekt slutförs först 2025. År 2024 förvaltrade och kompletterade programmet Helmi på flera sätt det informationsunderlag och den kompetens som krävs för att förbättra tillståndet i belastade livsmiljöer. Bland annat slutfördes en stor uppdatering av den riksomfattande inventeringen av vårdbiotoper, en guide om möjligheter att återställa vattenmiljöer

samt terrängmodeller för platser där vattenmiljöer ska återställas. Ett av de viktigaste enskilda resultaten i programmet Helmi 2024 var att det storskaliga projektet Priodiversity LIFE inleddes bland annat med nationell medfinansiering från programmet Helmi.

Skogarna skyddades med både lagstadgad och frivillig naturvård. Nätverket av skyddsområden utvecklades i enlighet med naturvårdslagen på drygt 1 800 hektar. Cirka 2 900 hektar skog skyddades frivilligt inom ramen för [programmet METSO](#). Knappt 4 000 hektar skog i norra Finland skyddades frivilligt, varav knappt 3 000 hektar utgjorde ett privat finansierat kompensationsobjekt. Dessutom skyddades knappt 4 700 hektar myrar frivilligt i enlighet med programmet Helmi. Prestationerna särskilt inom det frivilliga skogsskyddet minskade jämfört med de föregående åren. Det beror på begränsad budgetfinansiering, statens växande lagstadgade ersättningsskyldigheter och enhetskostnaderna för skyddet, som stigit med virkespriserna.

Kriterierna för naturskog utarbetades i ett samprojekt mellan Finlands miljöcentral och Naturresursinstitutet. Miljöministeriet finansierade projektet. Slutrapporten publicerades i februari 2024. Statsrådet ska fatta ett principbeslut om kriterierna för naturskog i början av 2025. Kriterierna och deras gränsvärden kan tillämpas på skogar i Finland för alla kategorier av skogsägare. De är inte rättsligt bindande.

Effektmål 2: Den gröna omställningen utgör grunden för tillväxt

En regeringsproposition med lagstiftning om miljötillståndsförfaranden bereddes i lagstiftningsprojektet om tjänster från ett enda serviceställe. Projektet har en nära koppling till reformen av statens regionförvaltning, som bereds vid finansministeriet. I projektet har man utarbetat lagförslag för att främja enhetliga och smidiga miljörelaterade förfaranden i statens nya Tillstånds- och tillsynsverk. Inom ramen för projektet om tjänster från ett enda serviceställe lämnades också propositioner om kontaktpunktsmyndigheter enligt förordningarna om nettoindustri och kritiska råvaror till riksdagen under hösten 2024. Vid miljöministeriet pågår också ett projekt för att inom miljöuppgifterna genomföra modellen med tjänster från ett enda serviceställe och utveckla verksamhetssätten. Projektet genomför regeringsprogrammets föresatser om att utveckla tillståndsförfarandena och göra investeringar i den gröna omställningen attraktivare.

I programmet för en koldioxidsnål byggd miljö inleddes åtta utvecklingsprojekt för att påskynda den gröna omställningen i fastighets- och byggföretag, kommuner och föreningar. I projekten utvecklades olika lösningar för att bekämpa klimatförändringarna och anpassa sig till dem i den byggda miljön. I programmet för en koldioxidsnål byggd miljö utvecklades också en fritt tillgänglig webbutbildning.

Åren 2020–2024 beviljades totalt drygt 28 000 småhusägare understöd för att avstå från olje- och gasuppvärmning. Hushållen har sedan 2022 haft alternativet att använda ett höjt hushållsavdrag för att avstå från oljeuppvärmning. Sammanlagt har dessa åtgärder bidragit till att olje- eller gasuppvärmningen bytts ut till andra uppvärmningsformer i cirka 36 000 småhus, oftast till luft-vattenvärmepump eller jordvärmepump (87 procent av småhusen där uppvärmningssystemet ändrats).

Arbetet för att främja vindkraftsbyggande fortsatte i samarbete med andra ministerier och intressentgrupper, särskilt för att genomföra regeringsprogrammets åtgärder om vindkraft. Vindkraftsproduktionen har ökat kraftigt. Efter kärnkraften var vindkraften den elproduktionsform som producerade mest el i Finland 2024. Finlands vindkraftskapacitet ökade med 1 412 megawatt under året och var 8 358 megawatt i slutet av 2024. De 1 835 aktiva vindkraftverken täckte 24 procent av elförbrukningen och 25 procent av elproduktionen. Den riksomfattande vindkraftsrådgivningen har fortsatt för att vindkraftsbyggandet ska kunna styras effektivare och enhetligare. Miljöministeriet har beställt cirka 20 riksomfattande utredningar om vindkraft under de två senaste åren, och hälften av dem publicerades 2024. Utredningarna gäller bland annat beredningen av vindkraftsrelaterad lagstiftning och beaktandet av havsbaserad vindkraft i havsplaneringen. År 2024 beviljade miljöministeriet understöd genom den fjärde utlysningen inom programmet Understöd för främjande av investeringsprojekt för grön omställning (RRP). Understöd beviljades 16 kommuner och 3 landskapsförbund till ett belopp av cirka 1,1 miljoner euro.

Den cirkulära ekonomin främjas genom EU-lagstiftning, nationell lagstiftning och andra initiativ. Det strategiska programmet för cirkulär ekonomi har genomförts i samarbete med många intressentgrupper som en del av regeringsprogrammet och miljöministeriets strategi. En viktig åtgärd för att genomföra programmet är green deal-åtagandet för cirkulär ekonomi, som bidrar till regeringens mål att utveckla en fungerande marknad för återvunna råvaror för olika användningsändamål och öka den andel återvunnet material som används. [Ett scenarioarbete som publicerades i mars 2024](#) (på finska) förutser att den cirkulära ekonomin kommer att stärka den ekonomiska tillväxten i Finland, minska utsläppen och minska förbrukningen av råvaror.

Åren 2020–2024 har Europeiska kommissionen lagt fram flera förslag till lagstiftning för att påskynda omställningen till cirkulär ekonomi. En del har antagits och genomförs nationellt, och en del förhandlar man om för närvarande. Av kommissionens lagstiftningsinitiativ antogs förordningen om förpackningar och förpackningsavfall

i slutet av 2024, och förordningen träder i kraft i februari 2025. Förordningen innehåller flera övergångstider och förebygger mängden förpackningsavfall som uppstår samt främjar återvinningen och återanvändningen av förpackningar.

EU-lagstiftningen anger återvinningskyldigheter för olika slags avfall och produkter, och det krävs tilläggsåtgärder för att uppfylla dem. Ett överträdelseförfarande har inletts mot Finland och flera andra medlemsstater som inte uppfyller insamlingsmålet för el- och elektronikavfall (EE-avfall) inom målet för återvinning av kommunalt avfall. Finland har också fått tidiga varningar av EU om att de kommande återvinningsmålen kanske inte kommer att uppnås. Olika sätt att uppnå målen har föreslagits bland annat i kommissionens tidiga varningsprocess och i idéarbete med intressentgrupper i början av 2024. Dessutom betalar Finland årligen en så kallad plastavgift till EU (cirka 90 miljoner euro) enligt mängden plastförpackningsavfall som inte återvinns.

Enligt Statistikcentralen uppgick den totala mängden kommunalt avfall 2023 till cirka 2,6 miljoner ton. Mängden avfall har minskat under två år i rad. Av allt kommunalt avfall utnyttjades en större del än tidigare genom återvinning eller förberedelse för återanvändning, nämligen cirka 44,6 procent, och genom energiutvinning 54 procent. På avstjälningsplatser deponerades 1,4 procent.

Den nationella avfallsregleringen är i ständig förändring. En reform av avfallslagen i tre steg har pågått i enlighet med regeringsprogrammet. En ändring av avfallslagen som gällde en begränsning av kommunens ansvar (1068/2024) trädde i kraft vid ingången av 2025. Kommunens ansvar för avfall från boende begränsas huvudsakligen till kommunalt avfall som uppstår i hushåll och fritidsbostäder. Dessutom föreskrevs det om marknadskontrollmyndigheten för batterier i bestämmelser som kompletterar EU:s förordning om batterier och förbrukade batterier. Statsrådets förordning om bedömningsgrunderna för när mekaniskt återvunnen plastråvara upphör att klassificeras som avfall godkändes i maj och trädde i kraft i augusti 2024.

Den andra och den tredje fasen av reformen av avfallslagen bereddes. I den andra fasen ändras avfallslagens bestämmelser om konkurrensneutralitet inom den kommunala avfallshanteringen med hänsyn till regeringsprogrammets föresatser om precisering av kommunernas sekundära ansvar och striktare gränser för försäljning till utomstående. I den tredje fasen ska avfallslagen ändras till en lag om cirkulär ekonomi. Målen är bland annat en tydligare systematik i avfallslagstiftningen och bestämmelsernas förhållande till produkt- och kemikalieregleringen, en mindre regleringsbörda, ett stärkt livscykelperspektiv i regleringen, mer styrning som främjar marknaden för cirkulär ekonomi och fler åtgärder för att främja materialens kretslopp. En arbetsgrupp tillsattes i juni 2024 för att bereda lagen om cirkulär ekonomi.

Informationssystemet för avfall och produkter, som utvecklades under miljöministeriets ledning 2023–2025, uppfyller EU:s nya rapporterings- och bevakningsskyldigheter för avfall och behovet av information för statistikföring, miljöskyddstillsyn och andra ändamål.

Miljöministeriet påverkade behandlingen av EU-initiativ i enlighet med regeringsprogrammet och Finlands prioriteringar för EU-inflytandet. Ministeriet var särskilt aktivt i frågor som gäller klimatmål och cirkulär ekonomi och bland annat koldioxidutsläpp från arbetsmaskiner, marknaden för naturvärden, blybegränsningen och stora rovdjur. I det multilaterala samarbetet var miljöministeriet aktivt i viktiga avtals- och förhandlingsprocesser, också arbetet för att Finlands ståndpunkter ska beaktas i EU:s ståndpunkter. Dessutom utövade miljöministeriet proaktivt inflytande särskilt på den nya EU-kommissionens arbetsprogram hösten 2024 genom att lyfta upp teman som är viktiga för regeringen. I det regionala samarbetet förberedde miljöministeriet miljösektorns planer för Finlands ordförandeskap i Nordiska ministerrådet (NMR) 2025 och deltog i utarbetandet av NMR:s samarbetsprogram för miljö och klimat (2025–2030). I oktober 2024 ordnade miljöministeriet en konferens om miljösäkerhet i Helsingfors inom ramen för Ukrainas fredsinitiativ. Genom fredsinitiativet stödde Finland återuppbyggnaden och bedömningen av miljöskador som kriget orsakat i Ukraina.

Effektmål 3: Livsmiljöerna och nya lösningar bidrar till en smidig vardag i alla livssituationer

Ändringarna av bygglagen bereddes. Bygglagen och den så kallade ändringsserien, det vill säga ändringarna av bygglagen i enlighet med regeringsprogrammet, trädde i kraft den 1 januari 2025. Riksdagen antog bygglagen redan tidigare, men den ändrades i enlighet med regeringsprogrammet för att minska den administrativa bördan och byråkratin, förtydliga besvärsrätten och förenkla behandlingen av bygglov med hjälp av en ny garanterad behandlingstid. Bygglagen bekämpar klimatförändringar, främjar cirkulär ekonomi, gör byggandet smidigare och stöder digitaliseringsutvecklingen inom den byggda miljön.

För lagen bereddes ett nytt placeringstillstånd för omställning till ren energi inom industrin. Placeringstillståndet för omställning till ren energi påskyndar placeringen av investeringar i ren energi i Finland. Placeringstillståndet är en del av bygglovet, som beviljas av den kommunala byggnadstillsynsmyndigheten. Tillståndsprocessen för och byggandet av industriprojekt som uppfyller kriterierna är enklare när man kan fatta beslut om placeringen av dem utan planläggning. Industriprojekt för omställning till ren energi kan i fortsättningen byggas med placeringstillstånd för omställning till ren energi utan detaljplan eller generalplan, om den som påbörjar

ett byggprojekt vill det. Projektens miljökonsekvenser ska bedömas på normalt sätt och principen om att inte orsaka betydande skada (DNSH) ska följas. Ett industriprojekt för omställning till ren energi kan till exempel vara en anläggning som producerar förnybar energi, ett industriprojekt för elektrifiering, produktion och utnyttjande av väte, avskiljning, utnyttjande och lagring av koldioxid eller en batterifabrik. Det viktiga är att projektet varken producerar eller använder fossila bränslen.

En garanterad behandlingstid infördes för bygglov. I framtiden ska en ansökan om bygglov behandlas inom tre månader. Ansökan om bygglov för särskilt krävande byggprojekt där projekteringsuppgiften är exceptionellt krävande och ansökan om placeringstillstånd för omställning till ren energi ska dock avgöras inom sex månader. Dessutom minskade ändringsserien den börda som bestämmelserna om hållbart byggande medför för de olika parterna i byggandet. Den huvudansvariga aktörens ansvar för genomförandet, som den förra regeringen införde, upphävdes. Dessutom preciserades besvärsrätten. Ändringsserien återinförde bestämmelser om besvärsrätt som motsvarar bestämmelserna i markanvändnings- och bygglagen.

Miljöministeriet beredde också flera nya förordningar om byggande. Miljöministeriet utfärdade en förordning om klimatdeklaration för byggnader och förteckning över byggprodukter för att harmonisera sättet att beräkna byggnaders koldioxidsnålhet. Klimatdeklarationen gör det möjligt att synliggöra byggnaders och byggplatsers positiva och negativa effekter på klimatet. Den nationella metoden för beräkning av koldioxidsnålhet gör det möjligt att i framtiden styra klimatavtrycket från nya byggnader genom gränsvärden. Förteckningen över byggprodukter stöder projekteringen av en byggnad så att den blir koldioxidsnål.

Miljöministeriets förordning om utredningen om rivningsmaterial och byggavfall preciserar innehållskraven för utredningen utifrån 16 § i bygglagen, bland annat med vilken exakthet rivningsmaterialet och jord- och stenmaterialet ska anges. Miljöministeriets förordning om bostadsutrymmen, inkvarteringslokaler och arbetsutrymmen trädde i kraft vid ingången av 2025. Förordningen innebär flexiblare krav på byggandet av inkvarteringslokaler, fritidsbostäder och studentbostäder.

Dessutom har man berett statsrådets förordningar om byggande och ändring av markanvändnings- och byggförordningen. Avsikten är att bestämmelserna om byggande ska uppdateras så att de motsvarar den nya bygglagen och att onödiga paragrafer ska upphävas.

Miljöministeriet har berett en förordning om innehållet i projektinformationsmodeller för byggande och myndighetssyner. I förordningen anges vilken information som ska ingå i bygglovets planmodeller och genomförandemodeller och vilka uppgifter som ska lämnas till datasystemet för den byggda miljön.

Lagberedningen inför den reform av byggnadstillsynen som ingår i regeringsprogrammet inleddes i oktober 2024 samtidigt som arbetsgruppen för beredningen av byggnadstillsynsreformen inledde sin verksamhet.

Dessutom bereddes statsrådets förordning om bestämmande av svårighetsklassen för projekteringsuppgifter och arbetsledningsuppgifter vid byggande samt om vilka utbildningar som krävs för uppgifterna.

Genomförandet av direktivet om byggnaders energiprestanda inleddes. Det är en möjlighet att styra byggandet mot kostnadseffektiva metoder för att förbättra byggnaders energiprestanda och minska energibehovet i byggnader. Stora helheter som ingår i direktivet ska genomföras, till exempel en nationell databas för byggnaders energiprestanda, gemensamma kontaktpunkter för rådgivning och vägledning, renoveringspass som styr totalrenoveringar samt mer solenergi vid nybyggen och renoveringar.

Under det sista verksamhetsåret för programmet Sunda lokaler 2028 prioriterades resultatsammanställningen och kontinuiteten för programmets teman. Programmet har hjälpt experter på inomhusluft och byggande att skapa nätverk och uppnå gemensamma mål. Arbetet för bättre inomhusluft fortsätter i enlighet med programmets teman, trots att det officiellt upphörde i december 2024.

Regeringen reagerade på konjunkturedgången inom byggbranschen genom att höja räntestödsfullmakten till 2,25 miljarder euro. År 2024 understödde staten produktionen av 8 400 nya bostäder och över 4 800 bostadsrenoveringar. Hälften av de bostäder som började byggas 2024 understöddes av staten. Finansieringen av bostadsrättsbostäder förlängdes till utgången av 2025. Statsrådet beslutade att maximala inkomstgränser införs vid valet av hyresgäster till statsunderstödda hyresbostäder. Inkomstgränserna gäller både för nya hyresgäster och för dem som vill byta bostad. Målet är att se till att statens stöd i högre grad riktas till låginkomsttagare.

I enlighet med regeringsprogrammet inledde de centrala ministerierna, stadsregionerna, välfärdsområdena och berörda organisationer ett riksomfattande program för att eliminera långtidsbostadslöshet. Programmet stärker statens,

välfärdsområdenas och städernas samarbete för att eliminera långtidsbostadslöshet. När bostadslöshet elimineras ska i synnerhet unga bostadslösa uppmärksammas. Inrättandet av understödda boendeenheter för unga främjas.

Boenderådgivning tillhandahölls på flera orter och för ett större klientel än tidigare. Med understöd för boenderådgivning uppmuntrades kommunerna att utvidga sin boenderådgivning så att den är tillgänglig för alla kommuninvånare, också dem som bor i privata hyresbostäder eller äger sina bostäder. Målet är att minska hyresskulder, boenderelaterade störningar och vräkningar och att säkerställa fortsatt boende. Tillgängligheten i bostäderna förbättrades genom hiss- och tillgänglighetsunderstöd som beviljades för renoveringar som förbättrar tillgängligheten.

En bred arbetsgrupp utarbetade ett utkast till ny lag om områdesanvändning. Utkastet till regeringens proposition om lagen om områdesanvändning innehåller bestämmelser om de riksomfattande målen för områdesanvändningen, planläggningssystemet och havsplaneringen. Reformen ska bland annat främja en smidig planläggning, en god livsmiljö, städernas och kommunernas tillväxt, områdenas livskraft, företagens konkurrenskraft och

Finlands attraktionskraft som investeringsland. En annan arbetsgrupp bereder reformen av bestämmelserna om genomförande av planer, markpolitik och underhåll av gator, och mandatperioden för den gruppen går ut 2025. De pågående reformerna är en fortsättning på den totalreform av markanvändnings- och bygglagen som inleddes 2018 men inte slutfördes i fråga om bestämmelserna om områdesanvändning. Den nya bygglagen trädde i kraft den 1 januari 2025. Utöver bestämmelserna i lagen om områdesanvändning ändras nu bestämmelserna i lagen om underhåll och renhållning av gator och vissa allmänna områden.

Utvecklingsbilden av områdesanvändningen har stärkt den fakta- och framsynsbaserade planeringen och samutvecklingen. Utvecklingsbilden, som miljöministeriet tog fram i samarbete med Finlands miljöcentral, blev klar i januari 2024. Den ger information som kontinuerligt uppdateras om nuläget och framtiden för Finlands region- och samhällsstruktur och om behoven av hållbar utveckling. Med hjälp av verktyget kan man bättre följa hur aktuella de riksomfattande målen för områdesanvändningen är och planera områdesanvändningen. Verktyget stöder också verksamheten inom olika förvaltningsområden.

Under 2024 fördes förhandlingar om MBT-avtalen om markanvändning, boende och trafik för 2024–2035 mellan staten och kommunerna i Helsingfors, Tammerfors, Åbo, Uleåborg, Jyväskylä, Kuopio och Lahtis stadsregioner. De konkreta åtgärderna i avtalen genomförs åren 2024–2027 och främjar stadsregionernas tillväxt,

en behovsanpassad planläggning och produktion av bostäder, en hållbar samhällsstruktur och ett hållbart transportsystem samt relaterade investeringar i infrastruktur. I MBT-avtalen åtog sig staten att med över 570 miljoner euro finansiera projekt i stadsregionerna som främjar tillgänglighet och hållbar mobilitet. I MBT-avtalen kom man också överens om vägprojekt som finansieras med nästan 300 miljoner euro utöver den finansiering som ingår i MBT-avtalen. En stor del av finansieringen anvisas för spårprojekt, projekt för spårbunden stadstrafik och utveckling av nationellt viktiga vägar.

För finländarna är det viktigt att kunna vistas i naturen i rekreationssyfte, och vi rör oss aktivt såväl i den lokala naturen som i nationalparkerna. Rekreation i naturen kan ha positiva samhällsekonomiska konsekvenser i form av minskade hälso- och sjukvårdskostnader. Nationalparkerna besöktes 3,6 miljoner gånger 2024, vilket var lika ofta som 2023. Intresset för Finlands nationalparker har ökat under hela 2000-talet, och ser inte ut att begränsas till pandemiåren. Sedan 2019 har antalet nationalparksbesök ökat med 12 procent. Nationalparksbesökarnas effekt på den lokala ekonomin uppgick till uppskattningsvis 286 miljoner euro 2024, vilket motsvarar nivån 2023.

Miljöministeriet beviljade statsunderstöd till 45 miljö- och bostadsorganisationer för deras basverksamhet, sammanlagt 1 439 000 euro. För miljövard (inbegripet avfallshanteringen i skärgårds- och fjällområden) anvisades totalt 630 000 euro och för miljöfostran och upplysningsprojekt 271 000 euro.

Uppnående av målen för hållbar utveckling

Med sin verksamhet strävar miljöministeriet efter att trygga en bättre livsmiljö för kommande generationer och framhäva den ekologiska miljöns villkor och den sociala välfärden i det samhälleliga beslutsfattandet. Effekten av de genomförda åtgärderna för hållbar utveckling beskrivs i samband med verksamhetens resultatutveckling.

Särskilt arbetet för att stoppa förlusten av biologisk mångfald och skydda vattnen och Östersjön beskrivs närmare under effektmålet Finland är koldioxidnegativt och har hejdat förlusten av biologisk mångfald och nedsmutsningen. Exempel på en övergripande verksamhet som kombinerar olika hållbarhetsaspekter är också arbetet med indikatorer för hållbar stadsutveckling och MBT-avtalen för 2024–2035,

som presenteras under effektmålet Livsmiljöerna och nya lösningar bidrar till en smidig vardag i alla livssituationer. Många åtgärder för att främja cirkulär ekonomi är också åtgärder för hållbar utveckling, till exempel åtagandet green deal, genomförandet av kommissionens lagstiftningsinitiativ om förpackningar och förpackningsavfall, utnyttjandet av kommunalt avfall och reformen av avfallslagen i tre steg, som beskrivs i under effektmålet Den gröna omställningen utgör grunden för tillväxt.

Uppnående av målen för jämställdhet

Förutom att beakta miljökonsekvenserna granskar ministeriet jämställdheten och likabehandlingen med hänsyn till såväl skyldigheterna enligt Finlands lagstiftning som hållbar utveckling. De största utmaningarna inom miljöministeriets politikområde har mer att göra med jämlikhet i en bred bemärkelse än direkt med frågor som gäller jämställdheten mellan könen.

Ytterligare uppgifter om resultaten

- Miljöministeriets bokslut 2024
- Finlands miljöcentrals verksamhetsberättelse och bokslutskalkyler för 2024
- Bokslut för Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet 2024

13 Statens affärsverk samt statliga fonder utanför budgeten

13.1 Statens affärsverk

Forststyrelsen

Forststyrelsen är ett statligt affärsverk med affärsverksamhet och offentliga förvaltningsuppgifter i anslutning till statens land- och vattenområden.

Förvaltningsområde

Jord- och skogsbruksministeriet

Uppgift

På ett hållbart sätt använda, vårda och skydda statsägda land- och vattenområden i dess besittning så att de på bästa möjliga sätt gagnar det finländska samhället.

Styrelse 2024

Päivi Huotari (ordf.), Sanna Paanukoski (vice ordf.), Tanja Joona, Keijo Kallunki, Jussi Saukkonen, Tuija Suur-Hamari, Ismo Tiainen, Roope Uusitalo

Verkställande direktör

Juha S. Niemelä

Affärsverkets ekonomiska nyckeltal		2023	2024
Omsättning	mn €	134,9	138,8
Ändring i omsättningen	%	-19,0	2,9
Rörelsevinst/-förlust	mn €	108,1	120,8
Räkenskapsperiodens resultat	mn €	113,4	134,7
Intäktsföring i statsbudgeten	mn €	120,0	110,0
Avkastning på sysselsatt kapital	%	4,6	5,4
Soliditet	%	98,3	98,0
Balansomslutning	mn €	4 143,0	4 211,6
Ansvarsförbindelser	mn €	14,8	16,3
Personal	årsv.	727	603

Forststyrelsen förvaltar över 12 miljoner hektar statsägda land- och vattenområden. Forststyrelsen betalar för sin affärsverksamhet intäktsföring av vinst till staten på basis av ersättningar för nyttjanderätt och utdelningar. År 2024 intäktsfördes 110 miljoner euro till statsbudgeten. De offentliga förvaltningsuppgifterna finansieras med budgetmedel och tillståndsintäkter.

Koncernen Forststyrelsen består av affärsverket Forststyrelsens affärsverksamhet och offentliga förvaltningsuppgifter samt deras dotterbolag, som är Forststyrelsen Skogsbruk Ab, MH-Kivi Ab, Siemen-Forelia Ab samt Nouxcentret Ab.

Koncernens ekonomiska nyckeltal		2023	2024
Omsättning	mn €	435,3	485,2
Ändring i omsättningen	%	2,8	11,5
Rörelsevinst/-förlust	mn €	158,9	203,8
Räkenskapsperiodens resultat	mn €	142,3	179,8
Intäktsföring i statsbudgeten	mn €	120	110
Avkastning på sysselsatt kapital	%	4,6	5,4
Soliditet	%	97,1	96,9
Balansomslutning	mn €	4 242,3	4 354,2
Ansvarsförbindelser	mn €	18,4	19,8
Personal	årsv.	1 125	1 015

Forststyrelsens ägarpolitiska riktlinjer för 2024–2027 baserar sig på prognostisering av förändringarna i omvärlden samt på regeringsprogrammets centrala mål om klimatneutralitet före 2035, att främja förnybar energiproduktion i statens områden och hejda förlusten av biologisk mångfald samt bedriva ett hållbart skogsbruk. Riktlinjerna samordnar allt bättre de olika formerna av markanvändning och målen om ett hållbart skogsbruk, tillgången till virke, den biologiska mångfalden, rekreationsanvändningen och klimatpolitiken.

Affärsverksamhet

Inom skogsbruket var året varierande. Efterfrågan inom virkeshandeln förblev god och prisnivån var fortsatt stark. År 2024 skördades 6,5 miljoner kubikmeter gagnvirke från statens skogar.

I slutet av året genomfördes en betydande markaffär på 1 400 hektar med Google för byggandet av datacenter i Muhos och Kajana. Inom havsbaserad vindkraft fortsatte konkurrensutsättningen av de två havsvindkraftsområden som är de första bland de fem områdena i Finlands västliga territorialvatten som statsrådet godkände hösten 2023.

Offentliga förvaltningsuppgifter

Forststyrelsens offentliga förvaltningsuppgifter är bland annat anskaffning, vård och användning av naturskyddsområden (inberäknat nationalparker), uppgifter i anslutning till skyddet av naturtyper och arter, tillhandahållande av natur- och friluftstjänster i anslutning

till användning av naturen för rekreation samt värnande om kulturegendom, beviljande av tillstånd för jakt och fiske samt jakt- och fiskeövervakning i statens områden.

År 2024 var den inhemska turismen fortsatt livlig. Antalet besökare i nationalparker och andra rekreationsområden minskade något från året innan. Också tillståndsförsäljningen för jakt- och fisketjänster och antalet jakt- och fiskedagar minskade från året innan. Konsekvenserna för den lokala ekonomin av antalet besök var fortfarande betydande och kundnöjdheten var fortsatt god.

Bruttoutgifterna för de offentliga förvaltningsuppgifterna uppgiftsvis		2023	2024
Gemensamma uppgifter	mn €	16,6	16,6
Skydd av naturen och kulturarvet	mn €	22,7	16,7
Turist- och rekreationsanvändning av naturen	mn €	36,3	25,8
Förvaltning av områden	mn €	3,9	2,7
Jakt- och fiskefrågor	mn €	12,5	11,9
Fröförsörjning	mn €	0,2	0,2
Totalt	mn €	92,3	73,9

Centrala nyckeltal för de offentliga förvaltningsuppgifterna		2023	2024
Antal besök: nationalparker, statens strövområden, naturrum, historiska objekt m.fl.	1 000 pers.	8 700	8 600
Kundnöjdheten med naturrum, service i naturen och tillståndskunder	(1–5)	4,5	4,6
Jakttillstånd	st.	84 268	79 401
Fisketillstånd	st.	101 258	82 490
Fiske- och jaktövervakningar	st.	12 323	9 023

Senatfastigheter

Senatfastigheter är ett affärsverk och statens expert inom arbetsmiljö- och lokalfrågor.

Förvaltningsområde			
Finansministeriet			
Uppgift			
På ett kostnadseffektivt sätt producera effektiva arbetsmiljöer för statsförvaltningen som stöder dess verksamhet med samtidigt beaktande av den samlade nyttan för staten och principerna för hållbar utveckling			
Styrelse 2024			
Hannele Pokka (ordf.), Jukka Aalto (vice ordf.), Ari Ahonen, Heikki Pesu, Tanja Rantanen, Susanna Martikainen (personalrepresentant, ersättare Mari Aalto-Strand)			
Verkställande direktör			
Tuomas Pusa			
Nyckeltal			
		2023	2024
Omsättning	Mn€	611	645,5
Ändring i omsättningen	%	9,5	5,6
Rörelsevinst/-förlust	Mn€	67	106
Räkenskapsperiodens resultat	Mn€	57	95
Intäktsföring i statsbudgeten	Mn€	38	36
Avkastning på sysselsatt kapital	%	1,5	2,4
Soliditet	%	58	52
Balansomslutning	Mn €	5 233	5 958
Åtaganden utanför balansräkningen	Mn €		
Personal	årsv.	579	571

Senatfastigheters tillgångar ägs av fin-ska staten och ägarförvaltningen sköts av affärsverket. Senatkonsernens består av moderaffärsverket Senatfastigheter och dotteraffärsverket Försvarsfastigheter, som är verksamma inom finansministeriets förvaltningsområde, och

den allmänna styrningen av dem hör till finansministeriet. Försvarsministeriet styr Försvarsfastigheter när det tillhandahåller tjänster till Försvarsmakten och de partner som Försvarsmakten anger. Till affärsverkskoncernen hör dessutom sju dotteraktiebolag

Senatkonsernens nyckeltal, mn €		2023	2024
Affärsverks-konsernens totalt	omsättning	967,4	997,4
	räkenskaps-periodens resultat	30,1	106,1
Senatfastigheter	omsättning	611	645,5
	resultat	57,3	95
Försvarsfastigheter	omsättning	360,5	370,5
	resultat	3,4	6,5
Senatstation-fastigheter Ab	omsättning	18,3	3,8
	resultat	2,9	-1,1
Övriga totalt och eliminerings	omsättning	-22,4	-22,4
	resultat	-33,5	5,6

Konsernens sköts enligt företagsekonomiska principer. Affärsverken har varken offentliga förvaltningsuppgifter eller myndighetsuppgifter. I sin verksamhet följer Senatkonsernens lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). På serviceavtal mellan Senatkonsernens affärsverk och deras kunder enligt affärsverkslagen tillämpas förvaltningsavtal.

Konsernens resultat för året var sammanlagt 106,1 miljoner euro. Resultatet överskred klart målen, vilket i synnerhet berodde på försäljningar av statens fastigheter som tagits ur bruk. Fastighetsförsäljningarna lyckades utmärkt, särskilt med tanke på det dåliga läget

på fastighetsmarknaden. Värdet på fastighetsaffärerna uppgick till 96 miljoner euro. Det goda resultatet möjliggjordes i synnerhet av de tomter som såldes via fastighetsutvecklingsprojekt. Statens hyresverksamhet stod för cirka 23,5 miljoner euro av koncernens resultat.

Riksdagen beslutade i samband med budgeten och den första tilläggsbudgeten för 2024 om en investeringsfullmakt för Senatkoncernen på sammanlagt 850 miljoner euro. Beloppet av de investeringar som räknas med i investeringsfullmakten 2024 var 728 miljoner euro, varav Senatfastigheters andel uppgick till 490 miljoner euro.

Senatfastigheter uppnådde i huvudsak de resultat- och servicemål som finansministeriet hade ställt upp. Resultatet av hyresverksamhet, cirka 35 miljoner euro, överskred klart målet på 24 miljoner euro.

Senatfastigheter avtalade tillsammans med kunderna om årliga besparingar på sammanlagt 25,4 miljoner euro i ämbetsverkens lokalkostnader. Beloppet var rekordstort och överskred målet på 10 miljoner euro för 2024.

Gemensamma arbetsmiljöer är den viktigaste källan till besparingar i fråga om lokaler. I slutet av 2024 arbetade cirka 8 500 personer i gemensamma arbetsmiljöer, vilket var nästan 3 000 fler än året innan. År 2024 infördes gemensamma arbetsmiljöer i Kouvola, Lahtis, Villmanstrand och Björneborg. I Jyväskylä, Kuopio, S:t Michel och

Rovaniemi och på några andra mindre orter har man tagit i bruk de första delarna av större helheter som byggs stegvis eller mindre gemensamma arbetsmiljöer för två kunder. Överenskommelsen om att gå vidare med ämbetshuset i Böle och det stegvisa införandet av sam användning på statsrådets campus har varit särskilt viktiga beslut. I ämbetshuset i Böle byggs Finlands största gemensamma arbetsmiljö för statliga ämbetsverk.

Senatfastigheter har fortsatt med investeringsprojekten för beredskap vid ämbetsverk i samarbete med ämbetsverken och inrättningarna i takt med att man kommit överens om genomförandet med kunderna.

För att effektivisera Senatkoncernens verksamhet pågår ett utvecklingsprogram för upphandlingsverksamheten, ett energisparprogram samt en ny projektstyrningsmodell för investeringar i lokaler. Senatkoncernen sänker de årliga lokalkostnaderna för statens ämbetsverk och inrättningar med cirka 40 miljoner euro under 2025–2026, varav cirka hälften realiserar genom effektivisering av Senatkoncernens verksamhet och hälften genom de projekt för ändring av lokaler som genomförs tillsammans med ämbetsverken och inrättningarna. Besparingarna gjorde det möjligt att från ingången av 2025 sänka statens hyror med sammanlagt 20 miljoner euro, varav Senatfastigheters andel är 13 miljoner euro och Försvarsfastigheters andel 7 miljoner euro.

Hållbarheten inom Senatkonscernens bygger på ett balanserat beaktande av sociala och ekonomiska aspekter och miljöskyddsaspekter. Hållbarheten följs upp med hjälp av mål och indikatorer i konscernens gemensamma hållbarhetsprogram.

Konscernens klimatneutralitetsprogram har i huvudsak framskridit som planerat. För 2024 kommer man sannolikt att uppnå målet att minska koldioxidutsläppen under drift med 70 procent på konscernnivå. I fråga om byggande kommer målen för utsläppsminskning sannolikt att uppnås i ombyggnadsobjekt, men i nybyggnadsobjekt har målet visat sig vara alltför utmanande.

Förberedelserna för insamling och rapportering av information enligt EU:s hållbarhetsrapporteringsdirektiv (CSRD) har fortsatt. Den första rapporten offentliggörs i början av 2026.

Försvarsfastigheter

Affärsverket Försvarsfastigheter är Senatfastigheters dotteraffärsverk och tillhandahåller fastighets- och lokal-tjänster för Försvarsmakten och dess partner under normala förhållanden och undantagsförhållanden.

Förvaltningsområde			
Finansministeriet			
Uppgift			
I alla säkerhetssituationer ansvara för fastigheter som ägs av Försvarsmakten och av partner som Försvarsmakten fastställt, samt för fastighetsunderhållet och ordnandet av tjänster i anslutning till dem.			
Styrelse 2024			
Teemu Penttilä (ordf.), Tomi Hytönen (vice ordf.), Virpi Holmqvist, Sanna Sianoja, Juha Tiuraniemi, Tero Ylitalo, Mika Kontula (personalrepresentant)			
Verkställande direktör			
Mattias Warsta			
Nyckeltal			
		2023	2024
Omsättning	Mn €	360,5	370,0
Ändring i omsättningen	%	14,0	2,6
Rörelsevinst/-förlust	Mn €	7,5	11,5
Räkenskapsperiodens resultat	Mn €	3,4	6,5
Intäktsföring	Mn €	0	3
Avkastning på sysselsatt kapital	%	0,6	0,8
Soliditet	%	59,3	53,3
Balansomslutning	Mn €	1 363,5	1 533,4
Åtaganden utanför balansräkningen	Mn €	77,4	73,9
Personal	årsv.	711	679

Affärsverket är Senatfastigheters dotteraffärsverk och sköts enligt företagsekonomiska principer. Verksamheten och ställningen grundar sig på lagen om Senatfastigheter och Försvarsfastigheter (1018/2020). Affärsverket har varken

offentliga förvaltningsuppgifter eller myndighetsuppgifter. Senatfastigheters tillgångar ägs av finska staten och ägarförvaltningen sköts av affärsverket.

Finansministeriet sätter årligen upp ekonomiska mål för affärsverket och försvarsministeriet sätter upp de operativa målen. Finansministeriet beslutar om Senatkongcernens resultatmål och intäktsföringsmål. Försvarsministeriet styr affärsverket när det tillhandahåller tjänster till Försvarsmakten och de partner som Försvarsmakten anger. År 2024 uppnådde affärsverket de centrala resultat- och servicemålen. Enligt en enkät ligger personalens belåtenhet på ungefär samma nivå som året innan. Kundbelåtenheten har minskat något jämfört med året innan, men ligger överlag på en god nivå.

Fokus i den strategiska utvecklingen låg på att främja projektet för modernisering av skyddsrum, att genomföra den beredskapsorienterade servicemodellen och den byggnation som kapacitetsprojekten förutsätter samt att förnya metoderna och arbetssätten i den egna verksamheten. Väsentliga utgångspunkter för utvecklingen var en effektiv användning av specialfastigheter, nya arbetssätt och föränderliga lokalbehov samt förbättring av inomhusluften.

Försvarsfastigheter har fortsatt att utveckla serviceproduktionen. I den beredskapsorienterade servicemodellen produceras fastighetsförvaltningstjänster för lokaler i den högsta säkerhetsklassen med egen personal, och när

säkerhetskraven tillåter det utnyttjas partnernas tjänster i större utsträckning i underhållet av andra objekt. Styrningen av samarbetet mellan Försvarsfastigheter och Försvarsmakten har utvecklats så att den motsvarar arbetsformerna mellan Försvarsmakten och dess strategiska partner. Dessutom har Försvarsfastigheter utvecklat och organiserat förmågan att producera lokaltjänster i anslutning till Natomedlemskapet och försvarssamarbetsavtalet mellan Finland och Förenta staterna.

Försvarsfastigheters andel av de investeringar som räknas med i Senatkongressens investeringsfullmakt 2024 var 239 miljoner euro. År 2024 användes 42 miljoner euro för underhåll. År 2024 användes 239 miljoner euro för investerings- och byggprojekt, vilket är över 50 procent mer än året innan. De största bygginvesteringsprojekten hänför sig till byggandet av den infrastruktur som F-35-jaktplansprojektet förutsätter. Infrastrukturprojekt som gäller F-35-jaktplanen är i byggnadsfasen vid baserna i Rovaniemi, Rissala och Tikka-koski. Projekten framskrider enligt tidsplanen och målen.

Från början av 2024 infördes en ny projektstyrningsmodell för byggprojekt. Erfarenheterna av ibruktagandet har varit positiva och tillsammans med kunden har man hittat kostnadseffektiva lösningar som uppfyller verksamhetens behov. Det viktigaste målet med projektstyrningsmodellen är att genomföra

projekten optimalt i fråga om storlek och kostnader och på så sätt dämpa ökningen av lokalkostnaderna.

I enlighet med klimatneutralitetsprogrammet använde Försvarsfastigheter år 2024 cirka 4 miljoner euro för underhållsåtgärder som förbättrar energieffektiviteten. Dessutom användes cirka 6 miljoner euro för att inleda ägarorienterade investeringsprojekt som förbättrar energieffektiviteten.

Försvarsfastigheter har tillsammans med Försvarsmakten satt som mål att uppnå besparingar på tio miljoner euro under fyra års tid. Som det ser ut nu kommer det totala sparmålet sannolikt att nås under strategiperioden, före utgången av 2025. Besparingarna ska uppnås genom effektivisering av tjänsteproduktionen och kunders användning av lokaler samt förbättring av energieffektiviteten. Det permanenta sparmålet på 3 miljoner euro 2024 för att dämpa ökningen av lokalkostnaderna uppnåddes inte fullt ut och utfallet var 2,1 miljoner euro. År 2024 avlägsnades och revs 112 byggnader eller konstruktioner som ingick i Försvarsfastigheters lokalbestånd. Underutnyttjandet av försvarsfastigheters lokaler låg på 3,2 procent vid utgången av året.

Försvarsfastigheters omsättning 2024 var 370,5 miljoner euro och resultatet 6,5 miljoner euro. Omsättningen översteg budgetmålet med 3,1 miljoner euro och resultatet med 2,1 miljoner euro. Budgetöverskridningen berodde

på fakturering i anslutning till planeringen av investeringar och på separata beställningar av tjänster. Det fakturerades 3,2 miljoner euro för planeringskostnader för F-35-infrastrukturprojekten i form av experttjänster, vilket översteg det budgeterade beloppet på 2,0 miljoner euro. Separata beställningar av tjänster gjordes för 5,1 miljoner euro mer än vad som budgeterats. I och med det minskade priset på elenergi återbetalades 2,3 miljoner euro i ersättningar för elförbrukning till kunden. Resultatet försämrades av att nedskrivningarna på 13,4 miljoner euro av fastighetstillgångar var större än budgeterat.

13.2 Statliga fonder utanför budgeten

Försörjningsberedskapsfonden

Syftet med försörjningsberedskapsfonden är att säkerställa finansieringen av den nationella försörjningsberedskapen.

Förvaltningsområde

Arbets- och näringsministeriet

Rättsgrund

Lag om tryggnad av försörjningsberedskapen (1390/1992)

Tillförsel av medel

Försörjningsberedskapsavgifter

Användning av medel

Utgifterna för Försörjningsberedskapscentralens och Försörjningsberedskapsrådets verksamhet (bland annat statens säkerhetsupplag och säkerställande av kritisk infrastruktur)

Styrelse 31.12.2024

Tiina Korhonen (ordf.), Tero Kiviniemi (vice ordf.), Mervi Airaksinen, Kirsi Heinonen, Anu Nousiainen, Taneli Puumalainen, Olli-Pekka Rantala, Olli Ruutu, Ilkka Tykkyläinen och Antti Viitanen

Nyckeltal		2023	2024
Intäkter	Mn€	164	317
Kostnader	Mn€	331	321
Balansomslutning	Mn€	2 150	2 135
Åtaganden utanför balansräkningen	Mn€	9,0	9,5
Budgetöverföringar	Mn€	0	0

+ överföringar från budgeten till fonden

– överföringar från fonden till budgeten

Genom en programbaserad verksamhet svarar Försörjningsberedskapscentralen på de snabba förändringarna i omvärlden. Med programkoncepten (Energia 2030, Digitaalinen turvalisuus 2030, Alue 2030, Logistiikka 2030)

genomfördes statsrådets beslut om målen med försörjningsberedskapen (1048/2018). Cirka hälften av intäkterna till försörjningsberedskapsfonden anvisas till programmen.

Det har varit nödvändigt att snabba upp Försörjningsberedskapscentralens programarbete för att kunna genomföra projekt med anknytning till det försvårade säkerhetsläget.

Efter bokslutsnoteringarna uppvisade helhetsresultatet en förlust på -4,5 miljoner euro.

Intäkten från försörjningsberedskapsavgiften var 38,3 miljoner euro. Grunden för bestämmande av avgiften har varit oförändrad sedan 1997 och dess realvärde har sjunkit. Inflödet av försörjningsberedskapsavgifter minskar framför allt i takt med att energieffektiviteten förbättras och förbrukningen sjunker till en nivå där försörjningsberedskapsavgiften är lägre eller ingen avgift tas ut. Fondens övriga inkomstkällor, varav de viktigaste är andelarna i Fingrid Abp och den strategiska oljeflotten, är nödvändiga för fondens ekonomi.

Borgensansvaren för skyddsupplagslån uppgick till 9,5 miljoner euro och ansvaren för långfristiga avtal till cirka 118,5 miljoner euro.

Försörjningsberedskapsavgiftens kalkylerade pris är cirka 6,81 euro per medborgare och år. Avgiften kan betraktas

som medborgarnas försäkringsavgift för försörjningsberedskap. Försörjningsberedskapsavgiften har betydande effekter via det omfattande företags-samarbetet. Förvaltningsområdena har organiserats så att de upprätthåller försörjningsberedskapen inom respektive behörighetsområde. Som helhet kan systemet bedömas vara kostnadseffektivt i ett internationellt perspektiv. Som en del av den övergripande säkerheten i samhället bidrar försörjningsberedskapen till att upprätthålla stabiliteten i samhället.

Interventionsfonden för jordbruket (Mira)

Interventionsfonden för jordbruket är en fond utanför statsbudgeten som lyder under jord- och skogsbruksministeriet och som inrättats för betalning av utgifter som föränleds av interventionsverksamhet enligt EU:s gemensamma jordbrukspolitik.

Förvaltningsområde

Jord- och skogsbruksministeriet

Rättsgrund

Lag om interventionsfonden för jordbruket (1206/1994)

Tillförsel av medel

Överföring av anslag från statsbudgeten, lån

Användning av medel

Interventionsköp och interventionslagring

Direktion 1.1.2022–31.12.2024

Juha Karjalainen (ordf.), Taina Vesanto, Jyri Inha, Marja Husu, Mika Arola

Ur interventionsfonden för jordbruket betalas utgifter för interventionslagring, interventionsköp och interventionsförsäljning inom ramen för EU-marknadens stabiliseringssystem. De kostnadsersättningar som EU betalar för dessa åtgärder intäktsförs på motsvarande sätt i fonden.

Interventionsköp av jordbruksprodukter som omfattas av interventionslagring har inte gjorts 2020–2024, eftersom marknadspriserna på dem i allmänhet har hållits över interventionspriset.

Nyckeltal		2023	2024
Interventionsköp	mn €	0,00	0,00
Interventionsförsäljning	mn €	0,00	0,00
Totalkostnader för interventionslagring	mn €	0,00	0,00
EU-ersättning (-) för interventionslagring	mn €	0,00	0,00
Intäkter	mn €	0,00	0,00
Kostnader	mn €	0,01	0,01
Kostnader som fonden ska svara för, totalt	mn €	0,01	0,01
Medel 31.12	mn €	4,30	4,69
Lånekapital 31.12	mn €	0,00	0,00
Eget kapital 31.12	mn €	4,30	4,68
Balansomslutning	mn €	4,30	4,69
Åtaganden utanför balansräkningen	mn €	0,00	0,00
Överföring från statsbudgeten	mn €	0,40	0,40
Lånekapital i genomsnitt	mn €	0,00	0,00
Lånets medelränta	%	0,00	0,00

Gårdsbrukets utvecklingsfond (Makera)

Syftet med gårdsbrukets utvecklingsfond är att förbättra gårdsbrukets struktur, främja landsbygdsnäringsarna samt förbättra levnadsförhållandena och utkomstmöjligheterna på landsbygden.

Förvaltningsområde			
Jord- och skogsbruksministeriet			
Rättsgrund			
Lag om gårdsbrukets utvecklingsfond (657/1966)			
Tillförsel av medel			
Överföring av anslag från statsbudgeten, räntor och amorteringar på lån			
Användning av medel			
Investeringsunderstöd och övriga understöd, statsgarantier			
Direktion 26.1.2023–25.1.2026			
Minna-Mari Kaila (ordf.), Jani Lehto (vice ordf.), Jyri Inha, Sanna Koivumäki, Marjatta Koskinen, Juha Lappalainen, Jonas Laxåback, Esko Leinonen			
Nyckeltal		2023	2024
Intäkter	mn €	3,4	4,6
Kostnader	mn €	19,6	51,8
Disponibla medel	mn €	138,10	121,3
– räntor och amorteringar på lån	mn €	3,7	2,6
– överföring från budgeten	mn €	0	0
– obundna medel från föregående år	mn €	131,1	114,2
– övriga inkomster	mn €	1,4	1,3
Balansomslutning	mn €	337,3	319,2
– varav långfristiga lånefordringar	mn €	9,5	7,7
Åtaganden utanför balansräkningen	mn €	96,9	88,5
Bundna medel	mn €	23,9	15,8
– varav understöd	mn €	21,3	13,5
Beslut om investeringsunderstöd	st.	408	293

Största delen av investeringsstöden för jordbruk enligt Finlands CAP-plan 2023–2027 (nedan CAP-planen) finansieras ur statsbudgeten med EU-medfinansiering. Ur Gårdsbrukets utvecklingsfond har nationellt som en del av CAP-planen finansierats energiproduktion och energianvändning på gårdsbruksenheter samt andra investeringar som gäller försörjningsberedskapen med 28,0 miljoner euro. Stöd för renhushållning beviljas däremot fortfarande som ett helt och hållet nationellt stöd från utvecklingsfonden separat från CAP-planen, bland annat i form av investeringsstöd till näringsidkare och startstöd till unga näringsidkare.

I dispositionsplanen för Gårdsbrukets utvecklingsfond 2024 hade inga medel anvisats för finansiering av energiinvesteringar inom jordbruket, utan dessa måste i sin helhet finansieras ur moment 30.10.40 (Start- och investeringsbidrag till jordbruket) i statsbudgeten för 2024. Jord- och skogsbruksministeriet anvisade genom beslut den 22 februari 2024 och den 8 maj 2024 medel ur moment 30.10.40 till ett sammanlagt värde av 33,0 miljoner euro för energiinvesteringar inom jordbruket (exkl. investeringar i biogas) och investeringar som främjar miljöns status, hållbar produktion, djurens välbefinnande och biosäkerhet. Efter den tredje ansökningsperioden översteg de sökta bidragen detta belopp och medlen skulle inte ha räckt till de ansökningar som lämnades in under den tredje och fjärde perioden. På grund av detta anvisades genom en

ändring i dispositionsplanen för Gårdsbrukets utvecklingsfond den 30 september 2024 sammanlagt 10,0 miljoner euro (18 miljoner 2023) för gårdsbrukensheters investeringar i energiproduktion enligt lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007, nedan lagen om strukturstöd). Av finansieringen i fråga beviljades 3,3 miljoner euro (8,4 miljoner euro 2023) för energiinvesteringar inom jordbruket. Av den finansiering på 28,0 miljoner euro som anvisades NTM-centralerna 2023 och 2024 beviljades sammanlagt 11,7 miljoner euro för energiinvesteringar inom jordbruket.

Statsborgen i enlighet med lagen om strukturstöd till jordbruket beviljades för cirka 7,7 miljoner euro. Under verksamhetsåret avsattes sammanlagt 15,8 miljoner euro från Gårdsbrukets utvecklingsfond.

De disponibla medlen i Gårdsbrukets utvecklingsfond har minskat eftersom fondens inkomstkällor numera främst utgörs av amorteringar och räntor på lånefordringar.

Brandskyddsfonden

Syftet med brandskyddsfonden är att förebygga eldsvådor och främja räddningsverksamheten.

Förvaltningsområde			
Inrikesministeriet			
Rättsgrund			
Lag om brandskyddsfonden (306/2003)			
Tillförsel av medel			
Brandskyddsavgift som betalas för brandförsäkrad fast och lös egendom i Finland			
Användning av medel			
Allmänt understöd och specialunderstöd till organisationer inom räddningsbranschen och andra motsvarande sammanslutningar, specialunderstöd till kommuner, välfärdsområden och avtalsbrandkårer, specialunderstöd till andra aktörer för de ändamål som föreskrivs i 14 § 3 momentet i lagen om brandskyddsfonden.			
Styrelse 1.1.2024–31.12.2024			
Päivi Nerg (ordf.), Annika Parsons, Petteri Jokelainen, Petri Mero, Eveliina Heinäluoma, Petri Huru, Jyrki Landstedt, Mika Kontio			
Nyckeltal			
		2023	2024
Intäkter	Mn€	12,8	13,6
Kostnader	Mn€	13,1	13,8
Balansomslutning	Mn€	26,4	27,6
Åtaganden utanför balansräkningen	Mn€		
Budgetöverföringar	Mn€	-0,7	-1,3

+ överföringar från budgeten till fonden

- överföringar från fonden till budgeten,

Brandskyddsfonden har en stabil ekonomi och god likviditet. Fondens verksamhet var lönsam under berättelseåret. De influtna brandskyddsavgifterna har ökat under de senaste åren.

Brandskyddsfondens viktigaste understödsobjekt är utbildningsverksamhet och säkerhetskommunikation för

räddningsbranschens organisationer, forskningsprojekt som stöder branschen samt anskaffning av materiel och byggande av brandstationer. Fonden eftersträvar bästa möjliga effekt för varje beviljat understöd. Vid fördelningen av understöden beaktas tillgången till räddningsväsendets tjänster och till personal samt tryggheten av arbetsförmågan i hela landet. Med hjälp av forsknings- och utvecklingsprojekt kan fonden starkt påverka och bidra till en ökad mängd forskningsdata om räddningsväsendet, förebyggandet av olyckor samt god praxis inom räddningsväsendet.

Stärkandet av avtalsbrandkårssystemets livskraft har redan i flera år varit föremål för särskilt stöd från Brandskyddsfonden. Genom mindre understöd till avtalsbrandkårer stöds effektiviseringen av utryckningsberedskapen samt materielprojekt som förbättrar arbetssäkerheten. Understöden främjar avtalsbrandkårsverksamhetens kontinuitet och verksamhetsförutsättningar på riksnivå. Dessutom har understöden för avtalsbrandkårernas ungdomsverksamhet ökat kraftigt under de senaste åren, vilket också har ökat de mindre understödens effekt lokalt, regionalt och nationellt.

År 2024 beviljades ur brandskyddsfonden 4,2 miljoner euro i allmänna understöd, 2,3 miljoner euro i specialunderstöd för byggprojekt, 1,6 miljoner euro för materielanskaffningar och 1 miljon euro i mindre understöd. För forsknings- och utvecklingsprojekt inom räddningsbranschen beviljades ur fonden 5,1 miljoner euro i understöd.

Stabilitetsfonden

Stabilitetsfonden består av en insättningsgarantifond och en resolutionsfond. Insättningsgarantifondens uppgift är att trygga insättarnas tillgodohavanden i inlåningsbankerna. Syftet med resolutionsfonden är att täcka kostnaderna för eventuella resolutionsåtgärder som avser inhemska värdepappersföretag och filialer till kreditinstitut från länder utanför EES-området som är belägna i Finland.

Förvaltningsområde

Finansministeriet

Rättsgrund

Lag om myndigheten för finansiell stabilitet (1195/2014)

Tillförsel av medel

Insättningsgarantiavgifter (insättningsgarantifonden) och stabilitetsavgifter (resolutionsfonden)

Användning av medel

Insättningsgarantifonden: utbetalning av ersättningar till insättare, resolutionsfinansiering för inlåningsbanker, finansiering av arrangemang i anslutning till överföring av insättningar, kostnader för insättningsgarantifondens placeringsverksamhet.

Resolutionsfonden: täckande av kostnaderna för resolutionsåtgärder som avser inhemska värdepappersföretag och filialer till kreditinstitut från länder utanför EES-området som är belägna i Finland

Styrelse 2024

Markku Puumalainen (ordf.), Anu Ranta, Satu Vartiainen, Markku Pehkonen, Marko Synkkänen

Nyckeltal		2023	2024
Intäkter	Mn €	404	167
Kostnader	Mn €	252	1
Balansomslutning	Mn €	1 072	1 238
Åtaganden utanför balansräkningen	Mn €	0	0
Budgetöverföringar	Mn €	0	0

+ överföringar från budgeten till fonden

– överföringar från fonden till budgeten

De insättningsgarantiavgifter som tas ut hos inlåningsbankerna till insättningsgarantifonden fastställs utgående från de garanterade insättningarna samt risknivån i respektive bank. Den inhemska resolutionsfonden finansieras med stabilitetsavgifter som tas ut hos inhemska värdepappersföretag och filialer till kreditinstitut från länder utanför EES-området belägna i Finland. De stabilitetsavgifter som tas ut hos inhemska kreditinstitut överförs i sin tur årligen till bankunionens gemensamma resolutionsfond.

Stabilitetsfonden utövar samhälleligt inflytande genom att förebygga bankkriser, minimera kostnaderna för eventuella bankkriser och trygga insättarnas tillgodohavanden i inlåningsbankerna.

År 2024 utökades båda fonderna i enlighet med processer som fastställts på förhand och de uppnådde de målnivåer som anges för dem i lagstiftningen. Ingentenda fonden behövde utnyttjas för resolution eller skydd för insättarna och det fanns inget behov att skaffa tilläggsfinansiering för fonderna. I december 2022 beslutade styrelsen för Stabilitetsfonden att inleda placeringsverksamheten för insättningsgarantifondens tillgångar i enlighet med investeringsplanen, och verksamheten inleddes i mars 2024. Insättningsgarantifondens placeringsverksamhet inleddes under 2024, vilket ökade både kostnaderna för verksamheten och de finansiella intäkterna. En ny styrelse för Stabilitetsfonden utnämndes för mandatperioden 2024–2027.

Insättningsgarantifondens målnivå har i lag knutits till det sammanlagda beloppet av de garanterade insättningarna i banker verksamma i Finland. Fondens målnivå är 0,8 procent av de garanterade insättningar som omfattas av den. I slutet av 2024 var fondens storlek i enlighet med den målsatta nivån cirka 1 237 miljoner euro.

Resolutionsfondens målnivå beräknas som en andel av den sammanlagda målnivå som fastställts för värdepappersföretag och kreditinstitut, det vill säga en procent av de garanterade insättningarna. I slutet av 2024 var fondens storlek i enlighet med den målsatta nivån cirka 897 000 euro.

Statens bostadsfond

Syftet med statens bostadsfond är att stödja bostadsproduktion och ombyggnad och förbättra förutsättningarna för bostadsproduktion.

Förvaltningsområde

Miljöministeriet

Rättsgrund

Lag om statens bostadsfond (1144/1989)

Tillförsel av medel

Amorteringar och ränteintäkter på lån som beviljats ur fondens medel

Användning av medel

Beviljande av lån, räntestöd och annat stöd för bostadsfinansiering, överföring till statsbudgeten

Direktion 1.11.2022–31.10.2026

Sanna Pälsi (ordf.), Mira Riipinen, Markku Hedman, Eveliina Pöyhönen, Timo Aro, Seppo Junnila, Lauri Lehtoruusu, Anni Kyröläinen, Anne Viita

Nyckeltal		2023	2024
Finansiella intäkter	mn €	9,1	20,4
Finansiella kostnader	mn €	4,8	2,5
Balansomslutning	mn €	5 263	4 331
Totalt garantibelopp	mn €	19 798	21 239
Budgetöverföringar	mn €	-0,4	502,7

+ överföringar från budgeten till fonden

– överföringar från fonden till budgeten

Statens bostadsfond stödde bostadsproduktion och ombyggnad och förbättrade förutsättningarna för bostadsproduktion. I statsbudgeten för 2024 och i tilläggsbudgetarna gavs år 2024 rätt att ur fondens medel bevilja olika understöd och efterskänkningar av lån till ett belopp av sammanlagt 79,3 miljoner euro (327 miljoner euro 2023).

År 2024 var statens bostadsfond skuldfri. Fondens samlingskontofordran uppgick vid slutet av 2024 till 2 543

miljoner euro. Fondens inkomster kommer huvudsakligen från gamla aravalånefordringar. Dessa inkomster minskar stadigt och upphör när lånen har återbetalats inom en period på 15–20 år. Samtidigt har statens åtaganden i form av fyllnadsborgen för lån till sammanlutningar ökat i och med att man vid stödet av bostadsproduktion har övergått från direkt lånefinansiering till räntestöd.

Statens pensionsfond

Statens pensionsfond skapar beredskap för utbetalning av de framtida pensioner och med dem jämförbara övriga förmåner som grundar sig på statlig anställning som omfattas av pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016) eller på annan anställning som omfattas av finansieringen av statens pensionsskydd, och jämnar ut statens utgifter för dem över tid.

Förvaltningsområde

Finansministeriet

Rättsgrund

Lag om statens pensionsfond (1297/2006)

Tillförsel av medel

Pensionsavgifter från statens ämbetsverk och inrättningar, affärsverk och andra sammanslutningar, pensionsavgifter från arbetstagare och avkastningen på fondens medel

Användning av medel

Överföringen till statsbudgeten som allmän finansiering ökar gradvis från 40 procent till 45 procent av statens årliga pensionsutgifter fram till 2028

Styrelse 2024

Vesa Vihriälä (ordf.), Annika Klimenko, Ritva Laukkanen, Erik Valtonen, Jonne Rinne, Anne Karjalainen, Jani Salenius

Nyckeltal		2023	2024
Intäkter	Mn €	2 594	3 068
Kostnader	Mn €	232	310
Balansomslutning	Mn €	17 291	17 683
Åtaganden utanför balansräkningen	Mn €	1 825	1 785
Budgetöverföringar	Mn €	-2 116	-2274,1

+ överföringar från budgeten till fonden

– överföringar från fonden till budgeten

Pensionsavgifter betalas av de arbetsgivare och arbetstagare som omfattas av statens pensionssystem. Staten ansvarar för pensionerna och de betalas ur anslag i statsbudgeten. Fonden

har inga uppdrag i anslutning till verkställandet av pensionsskyddet. Eftersom fonden inte har något pensionsansvar, saknar fonden också bestämmelser om solvens. Fondens huvudsakliga uppgift är att placera de medel som anförtratts av fonden på ett lönsamt och betryggande sätt. Från fonden överförs som allmän finansiering till statsbudgeten årligen ett belopp som 2024 var 41 procent av statens årliga pensionsutgifter. Budgetöverföringen kommer att öka gradvis till 45 procent 2028. År 2025 är budgetöverföringen 42 procent.

Enligt lagen om statens pensionsfond (1297/2006) har Statens pensionsfond vuxit till sitt fulla belopp när de fonderade medlen utgör 25 procent av statens pensionsansvar. Fonden uppnådde detta mål i slutet av 2021. I och med den lagreform som trädde i kraft i april 2022 ökas budgetöverföringen med ytterligare tre procentenheter, om fonderingsgraden överstiger den lagstadgade nivån på 25 procent två kalenderår i följd. I slutet av 2024 var fonderingsgraden 24,2 procent.

År 2024 var avkastningen på fondens placeringar till verkligt värde 9,0 procent. Avkastningen på placeringarna var god trots osäkerheterna på placeringsmarknaden. Läget i ekonomin och penningpolitiken bidrog till en gynnsam utveckling av placeringsmarknaden. Den viktigaste marknadsdrivkraften var den avtagande inflationen och den påföljande nedgången i centralbankernas styrräntor under året. Tillväxten i Förenta staternas ekonomi och de

positiva förväntningarna ökade avkastningen, även om den ekonomiska tillväxten i Finland och euroområdet var svag. Avkastningen på aktiemarknaden dominerades liksom året innan av den goda utvecklingen inom teknologiaktier i USA. Fondens genomsnittliga avkastning under de senaste tio åren har nominellt varit 5,5 procent. Marknadsvärdet på pensionsfondens placerings-tillgångar uppgick vid slutet av 2024 till 24,2 miljarder euro. Av placeringarna var 41,0 procent ränteplaceringar, 52,7 procent aktieplaceringar och 8,0 procent övriga placeringar. Allokeringseffekten för derivat var -1,8 procent.

Enligt det avkastningsmål som finansministeriet bestämt ska avkastningen på fondens placeringar på lång sikt överstiga avkastningen på ett ur statens synvinkel riskfritt placeringsalternativ, det vill säga reduceringen av statens skuld. Under de senaste tio åren har avkastningen på fondens placeringar till marknadsvärde i genomsnitt varit 4,3 procentenheter större än medelkostnaden för statsskulden.

Nyckeltal		2023	2024
Placeringar sammanlagt	Mn €	21 604	24 240
Placeringarnas avkastning	%	7,7	9,0
Verksamhets-kostnader	%	0,04	0,04
Pensionsansvar	Mn €	101 000	101 000
Fonderingsgrad	%	22,7	24,2

Statens televisions- och radiofond

Syftet med statens televisions- och radiofond är att ordna finansieringen av Rundradion Ab:s verksamhet och främja televisions- och radioverksamheten.

Förvaltningsområde

Kommunikationsministeriet

Rättsgrund

Lag om statens televisions- och radiofond (745/1998)

Tillförsel av medel

Överföring av anslag från statsbudgeten

Användning av medel

Täckande av kostnaderna för den allmännyttiga verksamhet som föreskrivs i 7 § i lagen om Rundradion Ab (1380/1993), täckande av kostnaderna för förhandsprövningar enligt 6 § i lagen samt i övrigt främjande av televisions- och radioverksamheten

Direktion eller styrelse

Ingen direktion eller styrelse

Nyckeltal		2023	2024
Intäkter	Mn €	0,0	0,00
Kostnader	Mn €	576,0	594,3
Balansomslutning	Mn €	7,3	6,7
Åtaganden utanför balansräkningen	Mn €	0,00	0,00
Budgetöverföringar	Mn €	+575,8	+593,7

+ överföringar från budgeten till fonden

– överföringar från fonden till budgeten

Genom statens televisions- och radiofond ordnas finansieringen av Rundradion Ab:s allmännyttiga verksamhet. Fonden har ingen egen organisation, utan Transport- och kommunikationsverket svarar för dess förvaltning.

För täckande av kostnaderna för Rundradion Ab:s allmännyttiga verksamhet överfördes cirka 593,7 miljoner euro

från statsbudgeten till statens televisions- och radiofond. Beloppet intäktfördes i sin helhet på Rundradion Ab under 2024. Övriga kostnader enligt fondens dispositionsplan var cirka 0,6 miljoner euro. Vid slutet av året var saldot på fondens samlingskonto cirka 6,7 miljoner euro.

Kommunikationsministeriet har inte angett några operativa resultatmål för statens televisions- och radiofond. Fondens mål i euro ingår i den dispositionsplan som statsrådet har fastställt och som inte överskreds.

Statsgarantifonden

Syftet med Statsgarantifonden är att säkerställa att de exportgarantier, specialborgen och andra i lagen om statsgarantifonden (444/1998) avsedda förbindelser som getts av Finnvera Abp uppfylls.

Förvaltningsområde

Arbets- och näringsministeriet

Rättsgrund

Lag om statsgarantifonden (444/1998)

Tillförsel av medel

Överföring av anslag från statsbudgeten, medel som specialfinansieringsbolaget överför till fonden och avgifter som betalas för fondlån samt garantiavgifter och fordringar som återkrävs och som hänför sig till ansvarsförbindelser

Användning av medel

Om det separata resultatet av exportgaranti- och specialborgensverksamheten visar förlust, används i första hand Finnvera Abp:s buffertfond för exportgaranti- och specialborgensverksamhet, i andra hand medel ur Statsgarantifonden och i sista hand moment 32.40.60.

Direktion 1.1.2024–31.12.2024

Jaana Avolahti (ordf.), Antti Makkonen, Juha Savolainen, Mia Jacobsson

Nyckeltal		2023	2024
Intäkter	mn €	4,1	5,2
Kostnader	mn €	0,1	0,1
Balansomslutning	mn €	1 123,9	1 129,2
Åtaganden utanför balansräkningen	mn €	0	0
Budgetöverföringar	mn €	0	0

+ överföringar från budgeten till fonden

– överföringar från fonden till budgeten

Statsgarantifonden täcker i enlighet med 5 § i lagen om statsgarantifonden Finnvera Abp:s förluster från exportgaranti- och specialborgensverksamheten (fondavgift). Fonden utgör en buffert för bolagets ansvarsstock i den händelse att det separata resultatet för exportgarantier som beviljas av bolaget och annan specialborgen som avses i fondlagen uppvisar förlust.

Statsgarantifondens kassamedel uppgick till cirka 1 116 miljoner euro vid utgången av 2024 (1 109 miljoner euro 31.12.2023). Ökningen berodde på återbetalningar enligt stabilitetsavtalen.

Resultatet av Finnveras verksamhet 2024 enligt 4 § i lagen om statsgarantifonden uppvisade ett överskott på 168 miljoner euro. Ett belopp på 349 miljoner euro enligt det beslut om fondavgift som fattades den 4 februari 2021 har inte betalats till Finnvera ur statsgarantifonden, utan finns i fondens balansräkning som skuld till Finnvera. Skulden kommer att betalas när de förlustreserveringar som gjorts i exportgarantiverksamheten och som utgör grunden för fondavgiftsbeslutet realiserar i form av ersättningar. Medlen på fondens samlingskonto var tillräckliga och inga åtgärder behövde vidtas under 2024.

Statsgarantifondens resultat 2024 uppvisade ett överskott på 5,1 miljoner euro, och det föregående året ett överskott på 4,1 miljoner euro.

Statsgarantifondens fordringar består av återkravsfordringar som uppkommit på grund av garantiersättningar som Finnvera Abp:s föregångare Statsgaranticentralen betalat. Betalningsavtalen gällande konsoliderade återkravsfordringar sträcker sig som längst till 2038. Övriga fordringar är i allmänhet oreglerade.

Utvecklingen av fondens återkravsfordringar*		2023	2024
Återkravsfordringar	mn €	179	182
– konsoliderade fordringar	mn €	130	131
– övriga fordringar med politisk risk	mn €	48	51
– fordringar med kommersiell risk	mn €	0,6	0

* Statsgaranticentralens återkravsfordringar som överfördes till fonden 1.1.1999 när Finnvera Abp bildades.

Kärnavfallshanteringsfonden

Kärnavfallshanteringsfonden har till uppgift att förvara och på ett betryggande sätt placera de medel som fonden samlat in hos avfallshanteringsskyldiga och som i framtiden behövs för att sörja för kärnavfallet om de som är ansvariga för kärnavfall inte uppfyller sina skyldigheter.

Förvaltningsområde

Arbets- och näringsministeriet

Rättsgrund

Kärnenergilagen (990/1987)

Tillförsel av medel

Avgifter som tas ut hos de kärnavfallshanteringsskyldiga och fondens intäkter

Användning av medel

Täckande av kostnaderna för att sörja för kärnavfallet, om de avfallshanteringsskyldiga inte uppfyller sina skyldigheter beträffande kärnavfallshanteringen

Direktion 1.9.2024–31.8.2027

Jarkko Heikkilä (ordf.), Mika Niemelä, Anu Sammallahhti, Tiina Ingman och Peter Nyberg

Nyckeltal		2023	2024
Intäkter	mn €	158	200
Kostnader	mn €	4	2
Balansomslutning	mn €	2 815	3 062
Åtaganden utanför balansräkningen	mn €	0	
Budgetöverföringar	mn €	0	

+ överföringar från budgeten till fonden
– överföringar från fonden till budgeten

Utöver den huvudfond som används för den ekonomiska beredskapen för kärnavfallshantering omfattar kärnavfallshanteringsfonden som särskild förmögenhet en så kallad forskningsfond. Dess syfte är att årligen samla in medel

hos innehavarna av atomanläggningar för utdelning till forskning i kärnsäkerhet och kärnavfallshantering.

De avfallshanteringsskyldiga är med stöd av kärnenergilagen berättigade att mot säkerheter låna 60 procent av sin fondandel i kärnavfallsfonden. Minst 20 procent kan placeras i förbindelser som finska staten har emitterat. Därtill kan minst 20 procent av fondens tillgångar placeras i annan placeringsverksamhet på ränte- och aktiemarknaden. Härvid ska placeringarna göras på ett betryggande sätt, med ändamålsenlig spridning samt så att de ger avkastning och kan realiseras. På grund av fondens natur är dess primära mål inte att generera ekonomisk vinst utan att trygga fondens tillgångar för framtiden.

Kärnavfallshanteringsfondens kalenderade vinst var 197 miljoner euro (153,0 miljoner euro 2023) och balansräkningen vid årets slut cirka 3,062 miljarder euro (cirka 2,815 miljarder euro 2023). Fonden delade sammanlagt ut cirka 8,1 miljoner euro i forskningsmedel. Fondens medel täcker de uppskattade kostnaderna för kärnavfallshanteringen. Riskerna i fonden ansluter sig till bedömningen av säkerheterna i ovan nämnda utlåningsverksamhet och till placeringsverksamheten. Direkta konsekvenser för statens och fondens ekonomi föreligger inte.

Oljeskyddsfonden

Oljeskyddsfondens uppgift är att fungera som sekundär ersättare av skador till följd av oljeutsläpp och kostnaderna för bekämpningen av dem samt att stödja upprätthållandet av beredskapen för bekämpning av oljeskador.

Förvaltningsområde

Miljöministeriet

Rättsgrund

Lag om oljeskyddsfonden (1406/2004)

Tillförsel av medel

Oljeskyddsavgifter och överföring av anslag från statsbudgeten

Användning av medel

Ersättning av oljeskador och kostnaderna för bekämpning av dem, ersättning av kostnader för oljebekämpning och upprätthållande av bekämpningsberedskapen

Styrelse 1.11.2024–31.10.2027

Frey Nybergh (ordf.), Pasi Ryytänen, Johanna Korpi, Marko Nurmikolu, Hannu Klemola, Lauri Taro och Akseli Purhonen

Nyckeltal		2023	2024
Intäkter	mn €	0,0	0,0
Kostnader	mn €	5,2	2,2
Balansomslutning	mn €	7,4	4,9
Åtaganden utanför balansräkningen	mn €	3,0	0,0
Budgetöverföringar	mn €	4,0	0,0

+ överföringar från budgeten till fonden

– överföringar från fonden till budgeten

Oljeskyddsfonden ersätter i vissa fall oljeskador på land och till sjöss och kostnaderna för bekämpning av dem. Fonden ersätter de lokala räddningsverken och staten för olika kostnader i anslutning till oljebekämpning och upprätthållande av beredskapen. Vidare kan fonden bevilja ersättningar för kostnader för att sanera mark och grundvatten som har förorenats av olja.

Oljeskyddsfonden har fått sina medel i huvudsak från intäkterna från oljeskyddsavgiften. Åren 2010–2015 togs oljeskyddsavgiften ut till tredubbel belopp i syfte att förbättra oljebekämpningsberedskapen framför allt på Finska viken. Fondens kapitalgränser höjdes fram till utgången av 2019.

De planerade gemensamma fartygsprojekten mellan de statliga myndigheterna och räddningsverken har inte gått framåt. Också det lokala räddningsväsendets anskaffningar för att förbättra beredskapen för bekämpning av oljeskador genomförs långsammare än väntat. Därför är fondens eget kapital fortfarande ovanligt stort och uppgår till 4,93 miljoner euro. Ingen oljeskyddsavgift togs ut från och med den 1 mars 2020, då oljeskyddsfondens medel översteg den övre kapitalgränsen på 10 miljoner euro. Bestämmelserna om uppbörd av oljeskyddsavgiften upphävdes och avgiften slopades helt från och med den 1 januari 2023, då lagen om en miljöskadefond utanför statsbudgeten (1262/2022) stadfästes.

År 2024 betalades ur oljeskyddsfonden sammanlagt 0,3 miljoner euro för kostnader för bekämpning av oljeskador till de regionala räddningsverken. Skadorna var små och skadevällaren okänd. Till kostnaderna för undersökning och sanering av mark- och grundvattenområden som förorenats av olja användes 0,35 miljoner euro.

Förbindelserna enligt oljeskyddsfondens förhandsbeslut betalades ut helt och hållet under 2024.



VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

SNELLMANSGATAN 1 A, HELSINGFORS
PB 23, 00023 STATSRÅDET
statsradet.fi
julkaisut.valtioneuvosto.fi

ISBN pdf: 978-952-383-738-6
ISBN tryckt: 978-952-383-754-6
ISSN pdf: 2490-0966
ISSN tryckt: 2490-0613